divadelní hromada

jaro léto 2021
č. LXXXIII

Zpravodaj amatérských divadelníků, loutkářů
a recitátorů ve východních Čechách
na pomezí Moravy a části Sudet.

ŽIVOTABĚH

ještě ne
už ano
ještě ano
už ne

(Hana Voříšková)

divadelní hromada

jaro léto 2021
č. LXXXIII

Zpravodaj amatérských divadelníků, loutkářů
a recitátorů ve východních Čechách
na pomezí Moravy a části Sudet.

ŽIVOTABĚH
ještě ne
už ano
už ne

(Hana Voříšková)

Vydává:
CENTRUM UMĚLECKÝCH AKTIVIT IMPULS HRADEC KRÁLOVÉ
Tomkova 139/22, 500 03 Hradec Králové
ve spolupráci s Volným sdružením
východočeských divadelníků
Redakce: Kateřina Fikejzová Prouzová,
Josef Jan Kopecký, Alexandr Gregar
Grafická úprava: Michal Horák
Foto na obálce: Hana Voříšková
v inscenaci Rýžování,
foto Jan Slavíček
Tisk: fronte s.r.o.- tiskárny, Sezemice
Vychází 2x ročně
Registrováno na MK ČR E 11424
Vychází za finančního přispění MK ČR
Náklad 500 ks
Neprošlo jazykovou úpravou

centrum uměleckých aktivit
Volné sdružení východočeských divadelníků
Královéhradecký kraj
MINISTERSTVO KULTURY

OBSAH

ÚVODNÍK

01 úvodník / str. 3

VE VOLNÉM STYLU

02 covidová krize a kultura / str. 4-5, **03** s Divadelníkem.cz o VSVD / str. 5-11,
04 pozvánka na Valnou hromadu VSVD / str. 11

IMPULSY Z IMPULSU

05 vyhlášení Červeného Kostelce 2022 / str.11-12, **06** program Červeného Kostelce 2021 / str.12-13,
07 výsledky přehlídky Červený Kostelec 2021 / str.13-14, **08** Červený Kostelec 2021, Covidu navzdory, Petra Richter Kohutová/ str.14-17, **09** Červený Kostelec 2021, očima Venduly Melíškové/ str.17-19,
10 Audimafor 2021 program, výsledky, zhodnocení Víta Vít Maloty/ str. 20-21
11 Audimafor 2021, Mezi bílými hlavami pampelišek, Vladimír Hulec / str. 22-26,
12 Audimafor 2021, hlasy účastníků / str. 26-29
13 program Miletínského divadelního jara 2021, **14** výsledky Miletínské divadelní jaro 2021 / str. 29-29,
15 Miletínské sluníčko, recenze Josefa Jana Kopeckého / str. 32-33,
16 Krakonošův divadelní podzim 2021 / str. 34, **17** Vzdělávání bylo a bude / str. 35-36

PRKNA PRAŠTĚLA

18 Fandův Dýchánek / str. 37, **19** Orlická maska 2021 program přehlídky / str. 38,
20 Orlická maska 2021 výsledky / str. 39, **21** Orlická maska 2021 podle Evy Spoustové/ str. 39-41,
22 Turnovský drahokam 2021/ str. 42-43, **23** 90 let souboru J. K. Tyl, Meziměstí/ str. 43-45,
24 Doba divadlu nepřeje, DS Vrchlický Jaroměř/ str. 45, **25** V Boučkově divadle v Jaroměři se hraje loutkové divadlo 100 let/ str. 45-47, **26** Škeble, Lanškroun uvedla premiéru Helimadoe/ str. 48,
27 OCHOS ze Smiřic buduje svou Hrobku s vyhlídkou/ str. 48-49,
28 DS Jiří Poděbrady – Slavím, slavíš, slavíme!/ str. 49-50, **29** Divadlo Exil, Pardubice míří do nové éry / str. 50-52,
30 stage VSVD na Mezidnárodním divadelním festivalu REGIONY / str. 52-56,
31 Pernštejnlove – letní večery na Zámku Pardubice okoření láska a divadlo / str. 56-58,
32 festival Theatrum Kuks 2021 / str. 59-60, **33** Šrámkova Sobotka 2021, Od folkloru k folkloru / str. 60-61,
34 Na Košumberku se letos hrát divadlo bude / str. 61

ANTRÉ

35 Seznamte se s Antré / str. 62, **36** Jan Sklenář / str. 62, **37** Markéta Adamová / str. 63,
38 Martina Erbsová / str. 63-64, **39** Tomáš Klement / str. 64-65, **40** Karel Šefrna / str. 65,
41 Petr Haken / str. 65-66, **42** Josef Láska / str. 66, **43** Jaroslav Souček / str. 67, **44** Lenka Janyšová / str. 67-68,
45 Marcela Kollertová / str. 68, **46** Tomáš Jarkovský / str. 69, **47** Jan Kašpar / str. 69-70,
48 Veronika Stasiowská / str. 70, **49** Jana Portyková / str. 71, **50** Tereza Sochová / str. 71-72,
51 Lucie Kotěrová / str. 72, **52** Jiří Krátký / str. 72-73, **53** Lída Šmídová / str. 73-74

RAČTE VSTOUPIT

54 Východočeské divadlo je na novou sezónu připraveno / str. 75,
55 Klicperovo divadlo představilo svůj dramaturgický plán / str. 75-76,
56 Hradecká kulturní pátračka / str. 76

VE SLUŽBÁCH THÁLIE

57 Karel Petr 90 (4. 11. 1931) / str. 77, **58** Jarmila Petrová 80 (9. 11. 1941) / str. 77-78,
59 Pavel Hladík 70 (5. 3. 1951) / str. 78, **60** Milan Zlesák 70 (7. 7. 1951) / str. 79,
61 Daniela Weissová 60 (1. 8. 1961) / str. 79, **62** Ivan Kunetka 60 (22. září 1961) / str. 80,
63 DS Na tahu, Červený Kostelec slaví / str. 80

SMUTNÉ ZPRÁVY

64 Jan Císař (14. 4. 2021) / str. 81-82, **65** Karla Dörrová (13. 6. 2021) / str. 82-83,
66 Josef Kindl (5. 3. 2021) / str. 83-84

OSOBNOSTI

67 Ivo Mičkal / str. 84

VÝCHODOČEŠI NA NÁRODNÍCH PŘEHLÍDKÁCH

68 Šrámkův Písek 2021 / str. 84-87, **69** Mladá scéna 2021 / str. 88-92,
70 Loutkářská Chrudim 2021 / str. 92-99, **71** Divadelní Piknik Volyně 2021 / str. 99-107

PO UZÁVĚRCE

72 DS VICENA / str. 107

Josef Jan Kopecký, předseda VSVD, foto Ivo Mičkal.

01 / ÚVOD

Milí divadelní přátelé,

tento úvodník píšu v „mezičase“ mezi mezinárodním divadelním festivalem REGIONY v Hradci Králové a národní přehlídkou činohry a hudebního divadla Divadelní piknik ve Volyni. Vzhledem k tomu, že na rozdíl od loňského roku obě tyto velké události proběhnou, se zdá, že se svět vrací do normálu. Sice se na nich musíme řídit omezeními a musíme se prokazovat negativními testy, dodržovat rozestupy, omezení naplnění kapacity a musíme i venku mít na obličeji roušku... Ale probíhají, zaplať pánbůh! Stejně, pokud se něco zásadně nezhorší, proběhne i Loutkářská Chrudim, PernštejnLove, Jiráskův Hronov...

Máme za sebou období pro divadlo a pro kulturu neradostné. My všichni, co kulturou žijeme, jsme trpěli. Ale dalo nám toto období i něco pozitivního? Přemýšlel jsem nad tím opakovaně, najít na „blbém“ něco „dobrého“ by se mohlo jevit i jako „lhaní si do kapsy“, ale víte co? Dalo. Alespoň myslím. Doposud jsme vše brali jako samozřejmost. Léta. Protože normalizace, nástup komunismu, válka, newyorská burza,... to vše je kdesi daleko v historii. Zvykli jsme si na to, že se nám všeho dostává. A ejhle! Najednou to bylo více než rok jinak. Najednou jsme si, myslím, uvědomili, že nám chybí vděk za to, že tak ty věci jsou, že nám chybí pokora. Že nic není samozřejmé. Ta prapodivná doba nám přinesla i mnohem větší a hlubší uvědomění si naší potřeby se setkávat, pracovat společně, tvořit. Ukázala, že „spolkový“ život je životní potřebou. Dala nám nové způsoby komunikace. Dala nám k užívání virtuální svět.

A dala nám, nebo alespoň mně, Antré – s tou myšlenkou jsme přišli už v prosinci, její realizace nám zabrala několik týdnů – a vidíte, dnes je Antré nedílnou součástí VSVD. Osobně jsem velmi šťastný, že jeho myšlenka našla odezvu. Začínali jsme skromně – dnes vysíláme Antré nejenom v pravidelném čase každý týden, ale také z přehlídek ve „festivalovém módu“. Přinesli jsme také „festivalové minuty“ z REGIONŮ a denně budeme vysílat z Jiráskova Hronova.

Za úspěch ovšem Antré vděčí především Vám, že jste ochotni přijet za námi do HK, že jste ochotní před kamerami vyprávět o svém životě, o souboru, dělit se o své vzpomínky. Bez Vás by to nešlo – a z tohoto místa proto říkám: Děkujeme!

Antré nejenom baví. Antré se stalo také unikátním archivem, který mapuje (nejenom) náš region. Děkujeme za jeho podporu Pardubickému a Královéhradeckému kraji – a za záštitu oběma jejich hejtmanům. Antré má ovšem i další rozměr: přináší informace zcela aktuální – proto v červenci nabídne rozhovor s Michalem Drtinou o Chrudimi, proto nabídne rozhovor se Šárkou Čmelíkovou o přípravách Jiráskova Hronova... A zvolili jsme si tu těžší cestu, nepředtáčíme, vysíláme živě. I díky tomu jsme stále aktuální. Poděkování za realizaci téhle mé myšlenky patří především naší skvělé jednatelce Kateřině Fikejzové Prouzové a (dnes už) tříčlennému týmu techniků, Martinu Čepci Holoubkovi, Filipu Kollertovi a Aleši Řehořkovi. Zásadní díky patří také Ladislavu a Tomáši Zemanovi, kteří nám pro vysílání poskytli azyl v Galerii Václava Havla. A firmě hkfree, která nás dostala na internet.

Antré si dá po Hronovu na zbytek srpna pauzu – přece jenom, od ledna jsme odvysílali a s Hronovem celkem odvysíláme 48 pořadů, z toho 27 čtvrtečních rozhovorů, pět přehlídkových speciálů, sedm festivalových REGIONŮ, devět hodinových Hronovů... Nestěžujeme si, ale myslím, že já i Kateřina si „měsíc“ volna zasloužíme.

VSVD slaví 30 let. Jsme moc rádi – a děkujeme Kontrapunktu (Open air programu REGIONŮ), že jsme je mohli „slavit“ na REGIONECH. V rámci našich „oslav“ jsme nachystali vlastní stage, která byla součástí oficiálního programu REGIONŮ. Odehráli jsme na ní 9 inscenací – vystupujícími byly naše členské soubory. A byl to sukces! Na představení v Novém Adalbertinu, v jehož dvoraně naše pódium stálo, bylo plno! Prezentovali jsme tak VSVD i jeho členy (opravdu početné) široké veřejnosti. A všem opět děkuji – vystupujícím, provozovateli Nového Adalbertina, Kontrapunktnu, jmenovitě Báře Hodonické a Andrejce Moličové, Jesličkám, které nám pomohly zajistit techniku, i Aleši Dvořákovi, který zapůjčil zvukovou aparaturu. I tato zkušenost nám něco dala.

Na Radě VSVD, která se sejde za pár dnů po Volyni, jakož i na Valné hromadě, kterou jsme naplánovali na začátek září, bych rád mluvil o tom, že tým, který toto vše nachystá a na místě odbaví, je nutné posílit. S Kateřinou jsme sice dobrý tým, ale stále jen dvoučlenný...

Covid-19 nás sblížil nejenom uvnitř souborů. Sblížil nás také v rámci republiky. Děkuji Divadelníku.cz, ADA i SČDO za mnohem bohatší komunikaci, vzájemnou podporu, sdílení. Věřím, že se nám podařilo začít novou éru vzájemné spolupráce! – Vidíte, přece jen nějaká pozitiva ta těžká doba přinesla. Co nás zasáhlo – a i v této Hromadě je silně akcentováno je skon císaře českého divadla, prof. Jana Císaře. Prosím, věnujte mu vzpomínku a modlitbu. Všem nám bude chybět. Byl jsem společně s mnoha dalšími členy VSVD na jeho rozloučení, které, žel, bylo také poznamenáno koronavirovými opatřeními. Ale byli jsme tam a měli jsme hezké zastoupení. - A před pár dny nás zasáhl také náhlý odchod Karličky Dörrové, i jí, prosím, věnujte vzpomínku a modlitbu.

Ať ale nekončím smutně. Přátelé, poslední měsíce nám ukázaly, že je potřeba se radovat i z maličkostí. Že je třeba uchovat si pozitivní mysl. Že pokud máme jeden druhého, jsme bohatí. Že v naší propojenosti, soudržnosti, podpoře, sounáležitosti, společnosti je obrovská síla. Uchovejme si to v paměti – a v srdcích. Mějte krásné léto plné úžasných kulturních zážitků. Těším se, že se s mnohými z Vás potkám na Jiráskově Hronovu, těším se na setkání s Vámi na naší Valné hromadě (a prosím letos opravdu přijeďte, slavíme třicítku!), těším se, že se budeme vídat na Vašich premiérách, na Antré, na přehlídkách, na festivalech, tam i onde, zkrátka: že svět bude zase normální. Mám Vás rád – a jsem rád, že máme rádi divadlo. V úctě, s díky, pokorně Váš

-jjk-

PS: Od září náš Antré tým rozšíří nová produkční, Ilonka Sovová, které také díky za ochotu a entuziasmus jít do toho s námi! Píšu to zde především proto, že už nebudeme ve skluzu s přepisy našich rozhovorů – a tak se můžete (z pravidelných Antré) těšit nejenom na záznam, ale i článek, což jsme teď, i vzhledem k tomu, jak se vše znovu rozběhlo, prostě nestíhali. Omlouváme se, polepšíme se.

Martina Erbsová, ředitelka CUA a Josef Jan Kopecký, předseda VSVD, foto Jan Slavíček.

02 / COVIDOVÁ KRIZE A KULTURA

V půlce ledna vyšel v královéhradeckých Saloncích rozhovor s Josefem Janem Kopeckým. Možná si při jeho čtení vybavíte i své pocity, které jste v souvislosti s kulturou a divadlem měli v době lockdownu...

Co ti šlo hlavou, když kvůli vládním opatřením souvisejícím s nákazou covid-19 byla uzavřena divadla a všechny kulturní instituce?

Na počátku to bylo naštvání. Vím, že to asi nebyla správná reakce, ale já naštvaný byl, že kvůli něčemu „nafouklému médii“ nemůžeme pracovat. Sám jsem covid prodělal už v únoru 2020, tedy ne covid, ale chřipku. Až při testech, které prokázaly protilátky na covid, jsem zjistil, že už mám koronu za sebou. S odstupem několika měsíců jsem pak své pocity popsal jako naštvání, urputnost, roztrpčenost, demotivovanost – a na konci jako mánii. „Přesně v tomto pořadí. Byl jsem naštvaný, že nemůžu zkoušet, urputný v hledání legálních cest, jak dotáhnout premiéry, trpící, když vše postupně kolabovalo, dokonce bojácný, že tohle je opravdu průšvih, demotivovaný dél-

kou „prázdného“ období – a až nezdravě nadšený, že to končí, což mi vlilo krev do žil (a asi i do očí, když jsem přes prožívané nadšení neviděl, že je to jenom „pauza“). Když se ohlédnu, připadá mi mé prožívání letošního druhého kvartálu jako maniodepresivní psychóza, jen v opačném pořadí: od deprese k manickému stavu.“

A podobně jsem to prožíval i jako ředitel Kulturního centra a provozovatel klubu alternativní kultury, nejenom jako divadelník.

Jak prožívá nelehkou dobu Volné sdružení východočeských divadelníků? Máte nějakou alternativu, využíváte možností být online? Co jste v tomto směru učinili?

Je to paradoxní, ale potvrzuje se, že rčení, že „vše zlé je k něčemu dobré“ má svou hlubokou pravdu.

Zásadní posun v naší práci přinesla druhá vlna, opakování jara roku 2020 jsme si již nechtěli připustit, a deprese z toho, že to celé začíná nanovo, nás přivedla k operativnímu jednání. Řekli jsme si, že když se nemůžeme setkávat tváří v tvář, naživo, tak se budeme setkávat jinak. Už při úvahách, čím naplníme náš časopis Divadelní HROMADA, když se zase nebude hrát ani zkoušet, protože amatérští divadelníci nemohou ani to, jsme se museli posunout - a rozhodli se vytvořit online vysílání, které nám naši sounáležitost, sdílení a interakci, pomůže udržet. Tak vznikla myšlenka streamu Antré.

Do jaké míry podle tebe krize poznamená divadlo?

Divadlo je živý organismus a proto se vyrovná s čímkoli. Lidé (herci) dělají divadlo z potřeby. A lidé (diváci) divadlo potřebují, takže strach o divadlo, které si muselo za posledních dva a půl tisíce let projít mnohem těžšími zkouškami a které přežilo i znásilňování totalitními režimy v posledních sto letech, strach nemám...

Strach mám o divadla – koronakrize ukázala, že není „nezávislých“ divadel, že divadla jsou „závislá“ na divákovi – a na spoustě dalších materiálních a řekněme i společenských okolnostech. A divadla dnes, po roční „odstávce“, trpí. Nestátní divadla o poznání více, než ta zřizovaná ministerstvem, kraji či obcemi – kultura je totiž pro umělce způsob obživy a chcete-li zaměstnáním. A oni ho teď nemohou vykonávat. „No culture, no future.“ Tomu věřím, a proto doufám, že až skončí tato epidemie, stát vytvoří svým, ale především nestátním, tedy „nezávislým“ divadlům, podmínky, aby mohly začít zase normálně žít.

Máte od příznivců amatérského divadla nějakou povzbudivou zpětnou vazbu?

To máme a motivuje nás vydržet. Jak jsem již řekl, amatérští divadelníci nemohou zkoušet, nemohou se setkávat, což je nesmírně frustrující. Proto naše aktivity vítají, zapojují se do diskusí online, píší. Což je super, ale mluvím o těch, kteří amatérské divadlo dělají... Reagují ale i ti, kteří na něj chodí. Některá kulturní zařízení měst se rozhodla, že když nemohou nabídnout běžný kulturní program, budou nasazovat online pořady – a na své YouTuby a weby umisťují nahrávky, které mají k dispozici: záznamy představení jejich amatérských divadelních souborů či místních hudebních těles. A odezva z řad diváctva je úžasná! To mně osobně dělá velkou radost.

Co by vám mohlo v této době pomoci především?

Otevřít divadla! Samozřejmě jsme si vědomi situace, nečekáme, že by se divadla, kina, galerie, kluby a další kulturní zařízení do konce sezóny otevřela. V době, kdy děláme tento rozhovor, vláda projednává novou podobu PSA, který od svého čtvrtého stupně umožňuje přítomnost 20% diváků a tak dál. Ona přítomnost má být podmíněna negativním testem nebo průkazem o vakcinaci. Vláda ale nějak zapomněla, že uvaděč v kině nemá právo po komkoli takový průkaz vyžadovat. GDPR je zaklínadlo. A nepředpokládám, že by se podobné rozpory v nápadech vlády do června vyřešily. Odpovědí tedy je přízeň diváků, které zveme do onlinu, s vírou, že se nám po krizi zase vrátí do sálů. Divák je pro divadlo nejpodstatnější. Jít si zasportovat, pro sebe a své zdraví, to dává smysl. Ale divadlo pro sebe neděláš, to děláš pro publikum. Bez publika nemá smysl. Mnoho diváků, kteří se v těchto měsících třeba i náhodou podívají na jakýkoli rozhovor s divadelníky, možná s překvapením zjistí, jak tvrdá je to práce. A kolik proměnných a neznámých – při chuti dělat divadlo – pro lidi existuje. Kéž by to na divadlo, divadelníky a zaměstnance v kultuře vůbec, přineslo nový a pravdivější pohled veřejnosti. A musím ještě zmínit zdraví, a také prostý fakt, že bez techniky bychom nic streamovat nemohli, to také musím zmíním.

Věříš, že se divadlo i kultura obecně vrátí do původních kolejí nebo už nebude nic jako dřív?

Dobrá otázka. Už jsem řekl, že živé umění vzniká z vnitřní potřeby. A proto se odvážím tvrdit, že se samozřejmě vrátí do původních kolejí – svou predikci podpořím i tím, že vkus a preference diváků se během roku také zásadně nezměnily a jiné také bude, jak a za jakých podmínek bude kultura vznikat. Je lidské, že se z každé zkušenosti poučíme a posledních 12 měsíců bylo pro mnohé lidí z kultury opravdu těžkých. Proto bych přál – nám všem, tvůrcům i divákům –. abychom podobnou zkušenost už nemuseli . A také, nám všem, aby rok 2021 byl rokem kultury.

autor: Hynek Šnajdar, Salonky
redakčně kráceno

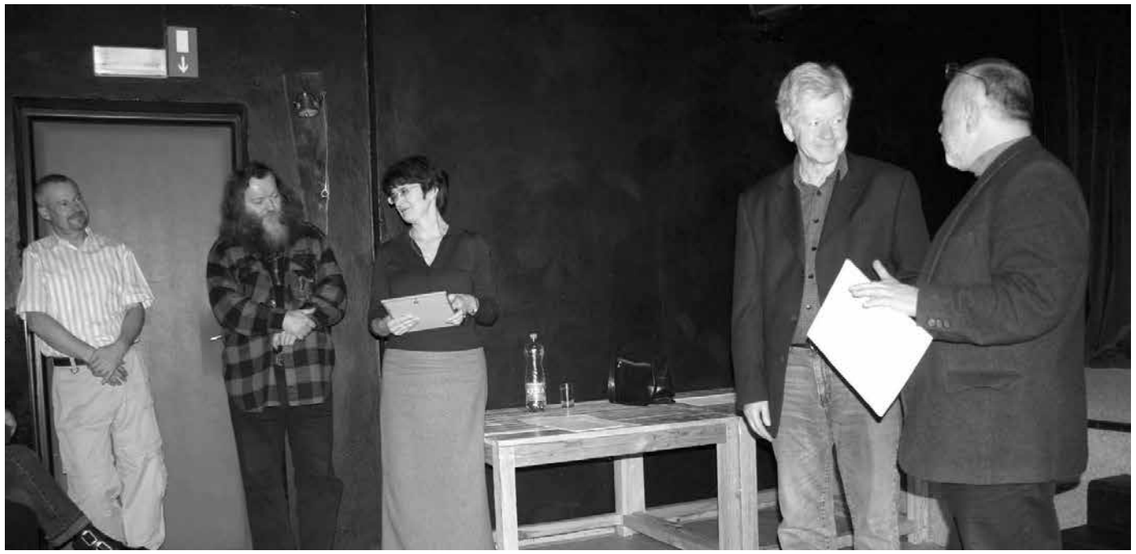

Valná hromada VSVD z roku 2005 v Divadle Jesličky. Na snímku Mario Alfieri, Josef Tejkl, Naďa Gregarová, František Laurin a Saša Gregar.

03 / 30 let Volného sdružení východočeských divadelníků – dobrý důvod ke shrnutí naší činnosti

Před rokem se objevil Divadelník.cz, portál o amatérském divadle. Jedním z jeho cílů je rozšířit povědomí o fungování organizací, které se snaží zastřešovat a podporovat činnost amatérských divadelníků, či ochotníků, chceteli. Pokud nebudeme počítat útvar ARTAMA, který spadá pod Národní informační a poradenské středisko pro kulturu a funguje z pověření Ministerstva kultury ČR, máme v republice tři hlavní organizace: Svaz českých divadelních ochotníků (SČDO), Amatérskou divadelní asociaci (ADA) a Volné sdružení východočeských divadelníků (VSVD). Šéfredaktor Divadelníku.cz, Tomáš Čivrný, se o naše VSVD zajímal velmi podrobně. Na jeho otázky odpovídal předseda našeho sdružení Josef Jan Kopecký.

V roce 2020 oslavilo VSVD 30 let od založení. Jak to tenkrát vlastně bylo? SČDO už existoval. 10. března 1990 vznikla Amatérská divadelní asociace, ze které se pak o rok později vysublimovalo VSVD. Proč tomu tak bylo?

Úvodem je třeba říci, že jsem u toho tehdy nebyl. Detailní informace přímého účastníka a pamětníka by mohl podat například náš bývalý předseda Saša Gregar, kterým byl jedním z iniciátorů vzniku VSVD. Nicméně se pokusím – z toho co vím – vznik VSVD nějak osvětlit. Ano, s datací je problém, i to jsem konečně již napsal do naší Divadelní HROMADY, když se plánované oslavy v loňském roce neuskutečnily a přesunuli jsme je kvůli covidu na rok letošní, s tím, že to může být dobrý rok pro oslavy kulatin. Pravda, SČDO již existoval, pokud se nepletu od osmašedesátého roku. A to je dobré pojítko našich organizací – jejich východiskem totiž byly společenské změny. SČDO vznikl na základě delšího uvažování o nové zastřešující organizaci ochotníků. Potřeba ji vytvořit vyplývala z celospolečenského posunu republiky, která vrcholila Pražským jarem. A VSVD vzešlo vlastně ze zcela identického podhoubí – impulsem pro jeho vznik byla Sametová revoluce 1989 a společenské změny, které s sebou nesla.

Již v lednu 1990 byla do Hradce Králové svolána valná hromada východočeských divadelníků, které se účastnili zástupci ze 75 východočeských souborů. Ti se dohodli na dalším společném postupu a již v prvních týdnech a měsících roku 1990 byla založena nová zájmová amatérská organizace s celostátní působností – Amatérská divadelní asociace (ADA). Východní Čechy ale již od počátku trvaly v rámci ADA na poměrně velké regionální samostatnosti a usilovali o úzké propojení s „terénem“. Naším hlasem tehdy byli Martin Dvořák, Honza Dvořák, Honza Merta, Alena Exnarová, Saša Gregar, Zdeněk Zahradník, Ema Zámečníková a Mirka Císařová. To byla i doba, kdy se jako nezbytná ukázala pravidelná informovanost členů – i veřejnosti. V dubnu 1990 poprvé vyšel náš divadelní zpravodaj Hrom – ada. Jeho název tehdy inspirovalo spojení pojmů „valná hromada“ a zkratky „ADA“. Byla to velmi turbulentní doba. Již na podzim 1990 bylo vytvořeno „volné sdružení přátel – východočeských divadelníků“, tehdy ještě v rámci regionální rady ADA. To se pak 2. února 1991 na půdě Impulsu Hradec Králové transformovalo ve Volné sdružení východočeských divadelníků.

A pravdou také je, že VSVD bylo registrováno jako občanské sdružení až 19. srpna 1992. Proto říkám, že slavit

Vysílání streamu Antré z letošní přehlídky v Červeném Kostelci, foto Ivo Mičkal.

třicetiny můžeme klidně po tři roky Z výše popsaného je ale zřejmé, že my, resp. i já, osobně počátek VSVD klademe do září 1990, kdy „volné sdružení" fakticky (i konstatováním jeho ustavení v zápisu ADA) vzniklo.

Ptáš-li se, proč tomu tak bylo, to je skutečně otázka pro někoho, kdo tu dobu v ADA či ve VSVD prožil. Osobně se domnívám, že z ADA jsme se vyčlenili pro výše zmíněné – chtěli jsme velkou samostatnost a autonomii, chtěli jsme být v kontaktu s naším terénem, chtěli jsme vydávat svůj bulletin, dělat si věci po svém. To vše je třeba vnímat optikou poloviny roku 1990 a také let, které mu předcházely! Celá společnost chtěla decentralizaci, samostatnost a suverenitu ve svém rozhodování. I samotná forma „volného sdružení" má, nazíráno touto optikou, jasný smysl a poselství – nechceme dělat nic oficiálně a kolektivně, chceme být volným a dobrovolným svazkem! Myslím, že i proto nikdo na papírové zapsaní VSVD na Ministerstvu vnitra nespěchal.

Co má VSVD v popisu práce? Kdo všechno (a jak) se podílí na chodu organizace? Jak často se scházíte (užší a širší kruh vedení)? Jakým způsobem je organizace financována. Umožňuje členství jak celým spolkům tak i jednotlivcům? Co to pro případné zájemce o členství ve VSVD obnáší. Jaké jsou výhody – být členem VSVD?

VSVD hájí zájmy svých členů, propaguje jejich činnost, podílí se na pořádání regionálních postupových přehlídek všech oborů činoherního, alternativního, loutkového a dětského divadla. VSVD má celorepublikovou působnost a sdružuje nejen amatérské divadelníky, ale i některé profesionály a další příznivce. Spoluorganizuje vzdělávací akce pro amatérské režiséry, scénografy, herce, vedoucí dětských divadelních souborů a poskytuje odborné informace. Vydává dvakrát ročně bulletin Divadelní HROMADA, který informuje o divadelním dění, reflektuje inscenace souborů, přináší rozbory a výsledky přehlídek, píše o osobnostech amatérského divadla, nabízí diskusní tribunu a bohatou fotodokumentaci. Rovněž vydalo několik zájmových publikací... Přispívá ke vzájemné inspiraci divadelníků, např. organizací festivalů (v roce 2000 založilo a do roku 2010 organizovalo Open Air Program při Divadle evropských regionů v Hradci Králové), každoročně pořádá setkání oceněných tvůrců ze všech divadelních přehlídek, tzv. Cenění. Vrcholným orgánem sdružení je valná hromada, agendu sdružení zajišťuje Rada VSVD, tvořená teritoriálně ze zástupců členské základny. Exekutivu tvoří předseda, jednatel a pokladník sdružení. Mezi členy je několik držitelů Ceny ministerstva kultury České republiky. VSVD spolupracuje s Centrem uměleckých aktivit Impuls Hradec Králové, které je hlavním pořadatelem přehlídek a vzdělávacích programů, a rovněž VSVD poskytuje technicko-organizační servis. Tolik z oficiálních zdrojů...

V reálu našim členům nabízíme vše výše zmíněné, včetně metodické pomoci. Plán práce sestavujeme každoročně s Impulsem, se kterým řešíme i podíl finančního krytí aktivit. Členům totiž vedle formálního zaštítění jejich zájmů, nabízíme i jakési benefity: mají zdarma většinu workshopů a školení, zdarma dostávají Hromadu, zvýhodnění mají na našich přehlídkách. VSVD je ale hlavně o sounáležitosti, komunikaci, interakci a sdílení. Je to uskupení, které zajišťuje kontakt mezi svými členy napříč čtyřmi kraji. Jednou z jeho zásadních činností je „mapování" divadelních uskupení ve východních Čechách, což sice není činnost navenek příliš zajímavá, ale je nesmírně důležitá.

O tom, kdo a jak se na práci podílí: rada VSVD se schází minimálně třikrát ročně, přijímá usnesení, která pak naplňuje vedení VSVD (předseda, místopředsedkyně, jednatelka a pokladní). Chod sdružení je za těch třicet let velmi fungujícím soustrojím, už za ty roky víme, co a jak, resp. kdy je třeba co řešit a rozhodnout. Zásadní rozhodnutí, jakými jsou plán práce, rozpočet a koncepční rozhodnutí, nese valná hromada VSVD, která se schází minimálně jednou ročně. Díky této pravidelnosti jsme flexibilní a dokážeme věci řešit velmi operativně.

To se týká především každotýdenního kontaktu – mě a Kateřiny Fikejzové Prouzové, naší jednatelky a zároveň odborné pracovnice Impulsu. Financování je komplikovanější, většina finančních zdrojů plyne přes Impuls. Ale vedle toho máme i vlastní zdroje včetně členských příspěvků. V současnosti nečerpáme přímo na sebe žádné granty či dotace, ty na zajištění našich aktivit na sebe přijímají jiné organizace. Tento model funguje již téměř deset let – a pro nás je přehledný. A co se týče členství – ano, mohou to být jednotlivci i celé spolky. Výhody členství a jeho benefity jsem snad popsal výše.

Můžeš vypíchnout události-milníky, které byly v historii VSVD klíčové (z hlediska fungování organizace)?

Pokusím se o to. Rok 1990 a ustanovení volného sdružení – vše započalo systematickou prací na mapování a sdílení lidí a souborů. Kontaktů, zkušeností, financí, rizik i příležitostí. Úspěchů i proher. To je počátek silného postavení VSVD v rámci regionu – nediktuje, nenařizuje, ale vede dialog, vždy stojí za svými členy a hájí jejich zájmy. Věřím, že všechno, co je svrchu, co je přijímáno „z musu", je odkázáno k neúspěchu, u nás věci vznikají naopak – zespodu, z potřeb a požadavků členů, už od roku 1990...

Dále – rok 2000 a začátek pořádání Open Air Programu mezinárodního divadelního festivalu Divadlo evropských regionů. Se vším, co VSVD přinesl, a nebyla to jen slova díků, ale především neuvěřitelné množství práce, která vznikala „na koleni", na počátku více z entuziasmu... A kde je OAP dnes! A k tomu zvolení Saši Gregara předsedou VSVD, kterým byl v letech 2000–2016. Saša se svou ženou Naďou určovali směr VSVD od počátku, Saša byl vůbec prvním „starostou" VSVD (tak se funkce před zapsáním občanského sdružení v roce 1991 jmenovala). A mně bylo ctí a velkou školou vedle něho být. A mezníkem je rok 2010, kdy VSVD – kvůli stále se rozšiřujícímu a bobtnajícímu (i ekonomicky) OAP – potkaly problémy. Vše zlé je k něčemu dobré, a bylo tomu tak i tehdy. A dalším mezníkem je rok 2020, kdy se VSVD velmi posunulo vpřed, jednak díky nově fungujícímu Impulsu jako Centru uměleckých aktivit, jednak samo za sebe – ten vnější impuls od Impulsu byl opět prospěšný. Museli jsme si hodně věcí vyříkat – a hlavně mezi sebou. A právě to, covid necovid, nás velmi posunulo. Projevilo se to novou nabídkou směrem ke členům, ale i navenek, například novým vizuálem organizace i HROMADY. Nový vizuál je dokladem proměny myšlení ve VSVD.

Jak dlouho zastáváš funkci předsedy VSVD? Jak dlouhé je volební období předsedy? S čím jsi do voleb šel? Kam VSVD pod tvým vedením směřuje? A kdy jsou další volby? Plánuješ znovu kandidovat?

Předsedou jsem od roku 2016, kdy jsem vystřídal Sašu. Ale to je jen formální věc, VSVD nefunguje jako diktátorská totalita. Jak jsem se snažil naznačit už v předešlých odpovědích – u nás věci vznikají zespodu, z potřeb, z diskuse, z brainstormingu, ze sdílení... Předseda VSVD není prezidentem Spojených států, není třeba, aby přednášel Program národní obnovy. Je třeba, aby měl chuť pracovat, aby přinášel nové postřehy, aby dokázal komunikovat dovnitř sdružení – ale i ven. Aby se nebál hájit postoje VSVD a jeho členů třeba proti samosprávám a státní správě. Aby byl mediátorem problémů a diplomatem, stejně jako tvrdým bojovníkem. Aby dokázal hasit problémy a nalézal řešení. Vedení VSVD je navíc skutečně kolektivní, bez kolegů by byl předseda v háji zeleném.

Volební období je pětileté, zvoleni jsme byli v roce 2016, takže letos opět proběhnou volby. Do těch minulých jsem šel s vizí posílit pozici VSVD, což se nám snad podařilo. A obhajovat předsednictví budu. Jednak rok 2020 byl skutečně mezníkem a já bych výše zmiňovanou proměnu rád dotáhl, a pak, myslím si, že jsme vytvořili dobrý tým, který za oněch pět let nebyl uzavřený, naopak, přijímali jsme i nové členy Rady VSVD. A nové cíle jsme si vlastně také vytyčili, tak je chceme naplnit. A kam VSVD pod naším vedením směřuje? Ta otázka je snad zodpovězena ve všech výše uvedených odpovědích.

Poslední Valná hromada VSVD přinesla několik změn, především tu ve vizuálním stylu organizace. Z kolika návrhů jste vybírali a jak složité či naopak jednoduché bylo vybrat vítězný návrh? Kdo všechno o nové podobě rozhodoval a proč jste se vlastně vůbec rozhodli vizuální styl organizace měnit?

Tome, ani netušíš, kolikrát jsem na otázku, proč vlastně měnit vizuál, odpovídal. Především dovnitř VSVD – a opět se pokusím věci ozřejmit, stručně, ačkoli stručné to v reálu vůbec nebylo: proces změny vizuálu trval více než dva roky. Poprvé se jím zaobírala Valná hromada VSVD již na počátku roku 2018. Tomu předcházely diskuse v Radě VSVD. S myšlenkou na nový vizuál jsem přišel já s Kateřinou již po našem zvolení v roce 2016. Prostor řešit jeho podobu jsme ale našli až v roce 2017, tehdy jsme představili Radě VSVD návrh Michala Horáka, grafika a fotografa, se kterým spolupracuji již od konce 90. let. Změna to ale byla pro mnohé příliš radikální – a tak začalo období vysvětlování, proč bychom vlastně nový vizuál měli mít. Předně chci říct, že logo Maria Alfieriho nebylo vůbec špatné! Jeho práce si nesmírně vážím, jeho grafika nás provázela nejenom v podobě loga, ale také na stránkách HROMADY, stejně jako v podobě pamětních listů a diplomů z našich přehlídek. Mário vtisknul VSVD svůj rukopis, který byl nezaměnitelný. Jenomže se změnily způsoby užívání grafiky a její účel. Co jsme s Kateřinou cítili jako zásadní, byla nová funkce vizuálu, který již není jenom emblémem. Hledali jsme vizuál, který se dá využít v každém marketingovém nástroji, který bude fungovat nejenom v tištěných výstupech, ale i na webu

a videu. Který bude vycházet z nových nároků – ne že bychom chtěli dojít až k třem vykřičníkům Ostravy. A to jsme uvnitř VSVD opakovaně vysvětlovali. Výběr nového vizuálu, resp. už i rozhodnutí o jeho potřebě, bylo diskusí. Návrh Michala Horáka nakonec nebyl jediným, Rada a Valná hromada vybírala z desítky možností. Přesto nakonec zvítězil návrh první. Michal Horák stojí i za proměnou HROMADY, stejně jako za vizuálem našeho nového online pořadu. Je i autorem pamětních listů a diplomů. Zkrátka: jeho práce nakonec přesvědčila naše členy, že tudy cesta vede.

Od svého založení vydáváte společně s Impulsem zpravodaj Divadelní HROMADA. V současné době vychází 2x ročně – v cyklu jaro-léto a podzim-zima. Bylo tomu tak odjakživa? Pro jaké cílové čtenáře je DH určena? Co je jejím obsahem? Je možné si HROMADU objednat on-line?

Odjakživa tomu tak nebylo, dříve vycházela třikrát ročně. Pokud si pamatuju, čtvrtletník to nebyl nikdy, ale ruku do ohně bych za to nedal. Osobně jsem byl až u změny ze tří čísel na současná dvě. Důvodem byly ekonomické náklady spojené s jejím vydáním. Živě si pamatuju také diskuse o tom, že by se HROMADA posunula pouze na web, že by již nevycházela v tištěné podobě... Ona změna na pololetník proběhla v roce 2012. To se začaly objevovat i názory na její úplnou transformaci v internetový deník/ týdeník/ měsíčník/ čtvrtletník/ občasník. K tomu ale nedošlo, přestože se s novou intenzitou tento názor znovu objevil někdy na počátku roku 2018.

Divadelní HROMADA není jen zpravodajem VSVD. Má větší záběr. Je to vlastně naše kronika. Kronika VSVD, ale také kronika divadelního dění v regionu. A to je jeden z důvodů, proč si myslím, že by měla zůstat tištěná. Ruku na srdce, na webu si najdeme, co potřebujeme, co hledáme. Když si ale otevřeš HROMADU, zjistíš, co máš vlastně gůglit. Je to ucelený soubor informací. Ne, že by kvůli tomu ztratil svou funkci informátora o VSVD.

Vedle HROMADY, nebo právě proto, aby informace proudily v době, kdy se dějí, nikoli za půl roku v tištěném bulletinu, jsme také refreshli náš web a založili FB stránku. To pro ty, co chtějí informovanost teď a tady, ne v kronice. HROMADA, web a FB jsou totiž i platformou pro sdílení a interakci našich členů – a nejenom jich. Pro nás novým médiem, do kterého nebojácně vstupujeme, je online stream – který má ale doplnit, nikoli nahradit naši stávající nabídku komunikačních kanálů. Který z ní také konečně obsahově vzešel.

A když jsem zmínil online stream, vrátím se ještě k online HROMADĚ: objednat si ji online lze – na našem mailu info@vsvd.cz,nebo lépe, stačí se stát členem VSVD a HROMADA vám bude chodit domů zdarma i bez objednání. Nebo si ji můžete přečíst v pdf na našem webu https://www.vsvd.cz/divadeln-hromada/.

Redakce DIVADELNÍ HROMADY se skládá ze 4 lidí a grafika. Můžeš popsat proces vzniku jednoho vydání? Jak dlouho číslo připravujete? Kdo redakci vede? Jak tým funguje? Můžeš představit jednotlivé členy redakce a jejich role při tvorbě vydání? Jak probíhá distribuce?

Je to trochu pohled do naší kuchyně, ale budiž. Redakce, jak uvádíme v tiráži, se skládá ze tří lidí (čtyři tam byli po přechodné období, kdy byla Kateřina na rodičovské dovolené, a tým byl rozšířen o Andrejku Moličovou, která ji zastupovala na Impulsu). Hlavní díl práce totiž nese právě odborný garant scénických oborů na Impulsu, ke kterému všechny příspěvky proudí. A tím garantem je po svém návratu z mateřské opět Kateřina, ona redakci vede (konečně její mnohaleté zkušenosti z rozhlasu i novin jí k tomu přímo determinují).

Nedílnou součástí HROMADY jsou i články jejích kolegů Jardy Součka, který má na Impulsu na starost vzdělávání a Marty Bergmanové, která tam zastává funkci PRistky.

Druhým členem redakce jsem já. S Kateřinou jsme sami autory mnoha článků HROMADY, naším úkolem je také motivovat naše členy, aby do HROMADY přispěli, zajistit články od lektorů, dramaturgů atp. A třetím je Saša Gregar, má na starost korektury. No, a Michal to musí všechno vysázet a strpět, že mu věci vracím mnohokrát zpět – a nebo že stáhnu číslo i z tisku, aby se v něm ještě něco změnilo. Své si konečně užijí i Kateřina a Saša, protože články jim mnohdy dodávám, řekněme, po termínu. HROMADU tvoříme vlastně vždy po celou půlku roku. Půl roku se sbírá materiál, v posledním měsíci urgujeme a sami píšeme jak o život, další měsíc zaberou korektury a tisk. Distribuce probíhá poštou.

Rok 2020 byl zlomový i pro HROMADU. Jarní číslo, přestože neproběhly všechny přehlídky a všechno vzdělávání, nebylo ještě covidem tak poznamenané, vánoční už ale v plné palbě. Proto jsme ho zaměřili právě na covid. Kateřina vybízela soubory, aby napsaly, jak se s pandemií vyrovnávají. A my už v listopadu uvažovali, jak naplníme číslo jarní-letní 2021. Plán máme, takže i kdyby covid řádil, což doufám nebude, další půl rok, HROMADA vyjde. Rok 2020 přinesl HROMADĚ novou grafiku. Osobně, jsem s tím, jak vypadá, velmi spokojen. Myslím, že vydáváme bulletin, který je moderní, je zajímavý, je koukavý a je hlavně vyvážený.

V posledním vydání DIVADELNÍ HROMADY jsem se dočetl, že jeden z bodů Valné hromady VSVD byl, a cituji – „názor vedení VSVD k problematice Jiráskova Hronova a Divadelního Pikniku Volyně". Můžeš, prosím, zasvětit do problematiky i neznalé čtenáře? O jaké problémy se jedná a jaké stanovisko k nim VSVD zaujímá?

Tolik prostoru, Tome, ani Divadelník.cz ve virtuálním prostoru nemá, abych vše popsal a vysvětlil. Pro VSVD je to téma již 30 let. Myslím Hronov. I Volyně od svého prvního ročníku. Ale pokusím se opět o, jak píšeš, „zasvěcení": Jiráskův Hronov je u nás doma. Je to jeden z našich „pokladů", proto mu věnujeme velkou pozornost již od našeho vzniku. Krátce po mém zvolení předsedou VSVD eskalovaly rozpory mezi Hronovem a Prahou, které vedly ke koncepčním zásahům do podoby JH. Proběhlo mnoho setkání mezi zástupci obou stran, kterých jsem se účastnil i já, tehdy pasovaný do role mediátora. Počátkem roku 2017 byla schválena nová koncepce JH, za kterou stojí především VSVD. A Hronov se změnil – k naší libosti. Před závorku je ale potřeba říci, že kam se Hronov posouvá, navrhoval a prosazoval ve svých textech už Saša Gregar před deseti lety, ne-li dřív. I v tomhle jsme se Sašou ve velké shodě.

Na stránkách HROMADY přináším už čtyři roky průběžné informace o JH, o jeho formování, přípravách dalších ročníků, o radosti z úspěchů a obavách z možných rizik, o jeho organizaci na místě... Jak asi všichni vědí, jsem (někdy bohužel) člověk upřímný – říkám, co si myslím. V mém věku už mi to snad lidé odpustí. A svými názory a postoji mnoho lidí nakrknu. Což mě mrzí, ale nebudu kvůli tomu říkat věci jiné. Postoje, které prezentuji, jsou navíc vydiskutovány uvnitř VSVD, není to pohled Kopeckého na věc, ale pohled VSVD na věc. Už jen proto nemůžu říkat nic jiného, než co říkám. Jsem k tomu zavázán. O Hronovu tak byly (nejen) v posledních letech na stranách HROMADY napsáno desítky stran. Zvídavý čtenář Divadelníka.cz nechť zabrousí do online archivu HROMADY (https://www.vsvd.cz/divadeln-hromada/) a počte si.

Obdobně zaujímáme postoj vůči národním přehlídkám, včetně Volyně. Celou tu nevraživost části amatérské veřejnosti vůči VSVD jsem asi způsobil před devíti lety já sám, když jsem do Hromady napsal reportáž o cestě na první ročník Pikniku, kterou ovšem přetiskla i Amatérská scéna. A strhl se poprask. Inu potrefená husa...

Ale abychom byli spravedliví: Nechyběl jsem na žádném ročníku Volyně, bral jsem si dovolenou na dva květnové závěry týdne stejně jako na týden v červenci. A srovnání jsem schopen, myslím, že objektivního. – Volyně za osm proběhnutých ročníků udělala ohromný kus cesty vpřed. Co jsem psal po prvním proběhnutém ročníku, už zcela neplatí. Zásadní ale zůstává – Volyně je prostě daleko pro všechny, nemá adekvátní hrací prostory, ani ubytovací a další kapacity. A to nemyslím nijak zle vůči místním, které již devět let stále dokola chválím, protože s tím co mají, dokážou zázraky! Před místními smekám a nesmírně si jejich práce, nasazení a energie vážím! Zažil jsem ve Volyni i kuriózní situace, kdy byla místním rozdávána naše HROMADA – na založené stránce – týkající se jejich přehlídky. Budiž to dokladem, že HROMADA je čtena nejen ve východních Čechách. I Volynští tak četli, že jim děkujeme a hodnotíme je jen v superlativech.

K Volyni ale máme nicméně zásadní výhrady. A v rámci objektivity: kdo z čtenářů Divadelníka.cz si dá tu práci, a v našem archivu si všechny ty články o Volyni přečte, uvidí, že vedle naší konstruktivní kritiky na stránkách našeho bulletinu otiskujeme i názory opačné! Protože my nechceme manipulovat. Nechť si každý udělá obrázek a názor sám. Zpět k tvé otázce: s Hronovem, a tím, jak dnes vypadá, jsme velmi spokojeni. Tvůrci jeho současné podoby jsme konečně z velké části i my. A s Volyní máme stále stejné problémy. Byli bychom spokojenější, kdyby se konala jinak (a ne jako nápodoba Hronova) a také jinde.

To, o čem ale píšeš, když mě cituješ ze zápisu Valné hromady, se ale v roce 2020 nakonec týkalo něčeho trochu jiného: Týkalo se to zrušení Volyně, týkalo se to úvah o systému přehlídek, jak je dnes známe. A o tom, alespoň rámcově, píšu na stranách HROMADY aktuální. Pokud by měli čtenáři Divadelníka.cz o tuto úvahu zájem, rád ji na Vašich stranách přetisknu.

Když dva dělají totéž, není to totéž. V tomto případě tři (SČDO, ADA, VSVD). V čem je VSVD napřed oproti ostatním jmenovaným a v čem naopak pokulhává?

Tome, to je otázka pro naše členy a lidi, kteří dokáží naše organizace porovnat zvenčí. Do toho se nepustím. Navíc je to úkol hodný vrcholového politika. Můj postřeh: na jiném místě tohoto rozhovoru jsem popsal vznik všech tří sdružení. Z pohledu VSVD se nikdy nejednalo o konkurenci, ale o kooperaci. Doplnění. Rozšíření. SČDO geograficky spravuje mnohem větší území, ale VSVD má zase větší členskou základnu. Důležité je, že všechny ty tři organizace mají stejný cíl: podporu a rozvoj amatérského divadla, vytváření vhodných podmínek pro jeho práci, metodickou i materiálovou pomoc souborům atp.

Byl jsem na konferenci SČDO, tuším, že se konala 2019? A tam jsem zjistil (a také jsem to řekl i delegátům SČDO), že řešíme stejné problémy a radujeme se ze stejných úspěchů. Je dobře, že jsme si Česko rozdělili. VSVD tak naplňuje naše základní premisy: být v terénu, být v kontaktu, udržovat komunikaci, sdílet... To by se nám všem dělalo o dost hůře, kdybychom měli soubory v Ostravě a v Chebu, v rámci našich čtyř krajů jsme akceschopní. A to nám vyhovuje.

Z této filozofie vychází i naše Cenění, které je především setkáním divadelníků. A nejen našich členů! Cenění je událost, na kterou zveme všechny oceněné z našich přehlídek od Havlíčkova Brodu po Turnov. Jsou mezi nimi i „nezávislé" soubory, které nepatří ani do jedné z uvedených organizací. A na Cenění se potkáváme, bavíme, sdílíme, kontaktujeme, ovlivňujeme, naslouchámе si, mapujeme region.

A právě k Cenění tu mám další otázku. V roce 2020 tato událost bohužel neproběhla. Hodláte Cenění za rok 2020 uskutečnit hned, jak to situace umožní nebo to například spojíte s Ceněním dalším, tedy dva ročníky během jednoho večera?

V roce 2020 neproběhly oslavy 30 let VSVD a neproběhlo ani Cenění. V termínu neproběhla ani Valná hromada plánovaná na druhou půli ledna 2021, nakonec se diplomy poslaly poštou. Oslavy zatím proběhly jen formou naší vlastní scény na Mezinárodním divadelním festivalu – REGIONY, kde se představily naše členské soubory. Diváků bylo požehnaně, počasí nám také vyšlo. Navíc jsme denně z festivalu streamovali zajímavé rozhovory nejen s našimi členy.

Na facebooku VSVD jsem zaregistroval, že jste v lednu spustili nový projekt s názvem Antré. O co konkrétně jde? Kdo s nápadem přišel, jaké máte s projektem plány?

Je to tak. Rok 2020 jsem v nějakém rozhovoru popsal jako maniodepresivní demotivaci – a Antré zafungovalo jako lék na ni: koncepce vychází z již zmíněného. Při uvažování o možnostech jsme došli k tomu, že náš pořad musí být pravidelný – proto každý týden ve stejný den a stejný čas (čtvrtek 18.00 hod.). Chceme, aby byl neformální a neoficiální. Aby to bylo milé povídání, milé setkání nad skleničkou, u kterého probereme divadlo a život. Aby to byla platforma, která nabídne našim členům – ale nejenom jim, prostor pro zastavení, vydechnutí, relaxaci a zároveň zajímavé osobnosti, příběhy a zkušenosti. VSVD sdružuje divadelníky ze čtyř krajů. Ale ne všichni se musí navzájem znát. Bude to tedy zároveň i příležitost, jak se navzájem poznat, jak o sobě dát vědět. A rozhodně se nebráníme vykročit i mimo naše kraje, za hranice VSVD, a stejný prostor nabídnout komukoli, kdo má co říci!

Moderátory našeho streamu, který dostal jméno „Antré", budou Kateřina a já. A nemohl by vzniknout bez pomoci dalších úžasných lidí. Na prvním místě Kateřiny, bez které by zůstalo jen u řečí. Ale i mých studentů, kteří mi myšlenku streamu pomohli vycelizovat, kolegů z divadla Exil, kteří byli lakmusovým papírkem, přátel z Impulsu, kteří jsou naší oporou a pevným základem, bez Tomáše Zemana, provozovatele Galerie Václava Havla, který nabídl k užívání svůj prostor, Martina Holoubka, který se postaral o natáčení znělky a zajišťuje celý stream technicky, Honzy Fikejze, který pro „antré" napsal skvělou hudbu, Michala Horáka, který připravil jeho grafiku, Honzy Slavíčka, který se stará o fotky – a určitě jsem na někoho nechtěně zapomněl. „antré" je zkrátka společným projektem.

Všichni jsme se do toho pustili, abychom nabídli pozitivitu – v době, kdy být pozitivním, je dost negativní. Chceme všem bez rozdílu nabídnout pořad, který pohladí. Jeho hosty budou divadelníci a lidé, kteří k divadlu patří. Vedle osobností z amatérského divadla také profesionálové, teatrologové a lektoři našich přehlídek, i literáti či výtvarníci. Zkrátka všichni, kteří ke scéně jakkoli patří.

Ptal se Tomáš Čivrný, Divadelník.cz
https://divadelnik.cz

04 / POZVÁNKA NA VALNOU HROMADU

Vážení a milí členové Volného sdružení východočeských divadelníků, zveme Vás na volební **VALNOU HROMADU** našeho sdružení, která se bude konat **v sobotu 4. září 2021 od 12:00 na nové scéně Divadla Exil v Pardubicích** (Machoňova pasáž, Třída Míru 60, 530 02 Pardubice, vchod z parkoviště). Jednání bude podle dobrého zvyku zakončeno divadelně.

Svou účast, prosím, potvrďte do konce srpna na e-mail: info@vsvd.cz

05 / VYHLÁŠENÍ PŘEHLÍDKY ČERVENÝ KOSTELEC 2022

Krajská postupová přehlídka
amatérského činoherního a hudebního divadla

17. – 22. února 2022
Divadlo J. K. Tyla Červený Kostelec

Datum uzávěrky přihlášek: 30. října 2021
Ukončení výběru inscenací: 30. listopadu 2021

Přehlídka je otevřená souborům bez ohledu na jejich regionální příslušnost.

Přehlídka zahrnuje účast divadelních souborů v těchto třech kategoriích:

a) soubory, které uplatňují principy hereckého divadla dramatické postavy, a soubory, jejichž inscenace vycházejí z textů dramatických autorů;

b) soubory využívající různých principů hereckého divadla, jejichž inscenace vycházejí z nejrůznějších zdrojů tzv. otevřené dramaturgie;

c) soubory hudebního divadla.

Každý soubor se může zúčastnit se stejnou inscenací pouze jedné krajské přehlídky, která je programově postupovou pro Divadelní Piknik Volyně.

POZOR!!!

Z jednání programové rady bude vyloučena inscenace, která se v roce 2022 zúčastní dvou a více krajských přehlídek s postupem na jakoukoli celostátní přehlídku. Pokud se soubor v předchozím roce účastnil např. krajské postupové přehlídky na Šrámkův Písek, může se účastnit jedné krajské přehlídky s postupem na DPV.

Odborná porota krajské soutěže má právo nominace a doporučení neomezeného počtu inscenací s uvedením pořadí pro program celostátní přehlídky. Postupové krajské přehlídky činoherního a hudebního divadla vrcholí celostátní přehlídkou amatérského činoherního

Divadlo J. K. Tyla v Červeném Kostelci, foto Ivo Mičkal..

a hudebního divadla, která je koncipována jako soutěžní přehlídka amatérských divadelních souborů dospělých, které ve své inscenační praxi reflektují zákonitosti divadla jako uměleckého druhu a jejichž adresátem je dospělé publikum.

Odborná porota krajské soutěže má rovněž právo doporučení inscenací s uvedením pořadí pro program celostátní přehlídky inscenací her pro děti a mládež Popelka Rakovník.

Odborná porota má možnost udělit další kolektivní i individuální ocenění.

Online přihlášky najdete od 1. 9. 2021
na webových stránkách: www.impulshk.cz
a www.vsvd.cz.

06 / KRAJSKÁ PŘEHLÍDKA ČINOHERNÍHO DIVADLA V ČERVENÉM KOSTELCI 2021

Divadlo J. K. Tyla 1. – 2. května 2021

sobota 1. května 2021

9:30-10:50

HRRR divadelní spolek, Nemošice: Roman Vencl, Michaela Doleželová: **Ani za milion!**, režie: Renáta Šťastná, režijní dohled: Marie Kučerová, dramaturgická úprava: Renáta Šťastná, scénografie: Milan Zlesák, Renáta Šťastná, kostýmy: Renáta Šťastná, hrají: Renáta Šťastná: Jacquelin, Milan Zlesák: Lambert

12:30-13:20

Divadlo Jesličky Josefa Tejkla, Hradec Králové: Rado Olos: **Kupé story**, režie: Josef Jan Kopecký, hrají: Karel Pešek, Matyáš Cibulka, Josef Jan Kopecký, Kristýna Duffková, Kateřina Fikejzová Prouzová

15:30-17:30

Divadlo NerušKruh, Pardubice: Jiří Just: **Záměna**, režie: Dita K. Poustecká, hrají: Lukáš Mucha: Hugo Tomáš Markulík: Jára, Ditka Poustecká: Helena (Hugova žena), Iveta Hurychová: Silvie (Járova žena)

18:00-19:30

Stream Antré
Ozvěny festivalu v Červeném Kostelci živě na kanálu YouTube Volného sdružení východočeských divadelníků. Moderují Kateřina Fikejzová Prouzová a Josef Jan Kopecký.

20:00-20:40

Ďyvadlo Neklid, Trutnov: Václav Havel: **Audience**, režie: Petr Vanžura, dramaturgická úprava: Petr Vanžura, scénografie: Petr Vanžura, hrají: Miloslav Bernhard: Ferdinand Vaněk, Daniel Krutiš, Eva Pavelková, Helena Hardikerová, Marek Pakulski, Petr Vanžura: Sládek, Obsazení jedné postavy pěti herci dá možnost nahlédnout do bolestně rozervané duše Sládka.

Inscenace Kupé story, Divadlo Jesličky Josefa Tejkla, Hradec Králové, foto Ivo Mičkal.

neděle 2. května 2021

10:00-12:00

NESOUTĚŽNÍ PŘEDSTAVENÍ – **DS Zdobničan, Vamberk**: Marc Camoletti: **Létající snoubenky**, režie: Alena Joachimsthalerová, překlad: Evženie Janů, scénografie: Jaroslava Brodinová, světla a zvuk: Otakar Jeníček, nápověda: Pavla Nekvindová, hrají: Jane: Slávka Kašparová, Bernard: Petr Barvínek, Berta: Alena Joachimsthalerová, Robert: Oldřich Plašil, Jacquelina: Radka Barvínková, Judita: Lucie Lukešová

14:00-15:15

NESOUTĚŽNÍ PŘEDSTAVENÍ – **ZAKLEP, Svitavy**: Jiří Janků, Petr Svojtka: **Vytrvalost fotbalového brankáře**, režie: Veronika Řechková, překlad: Alexander Jerie, scénografie: Jiří Krátký, kostýmy: Jan Moravec, zvuk: Zbyněk Haupt, hrají: Jiří Krátký: Paul de But, Jan Moravec: Paul de But

07 / KRAJSKÁ POSTUPOVÁ PŘEHLÍDKA AMATÉRSKÉHO ČINOHERNÍHO A HUDEBNÍHO DIVADLA V ČERVENÉM KOSTELCI 2021 - VÝSLEDKY

Pořádalo Centrum uměleckých aktivit Impuls Hradec Králové, Volné sdružení východočeských divadelníků, Městské kulturní středisko Červený Kostelec a Divadelní soubor NA TAHU s finanční podporou Královéhradeckého kraje a Ministerstva kultury ČR, přehlídka proběhla v Divadle J. K. Tyla

1. – 2. května 2021 ve specifickém režimu bez přítomnosti diváků. Byly uvedeny 4 inscenace soutěžní a 2 nesoutěžní, celkem 35 účastníků. Lektorský sbor pracoval ve složení **doc. Mgr. Aleš Bergman, Ph.D. (předseda) , doc. MgA. Lukáš Rieger, Ph.D., Mgr. Petra Richter Kohutová, MgA. Zdeněk Janál**.

Lektorský sbor doporučil zařadit do celostátní přehlídky Divadelní Piknik Volyně tyto dvě inscenace v tomto pořadí:

1. doporučení: **Divadlo Jesličky Josefa Tejkla, Hradec Králové**: Rado Olos: **Kupé story**, režie: Josef Jan Kopecký

2. doporučení: **Ďyvadlo Neklid, Trutnov**: Václav Havel: **Audience**, režie: Petr Vanžura

Lektorský sbor udělil čestná uznání:

Renátě Šťastné za herecký výkon v roli Jacquelin v inscenaci Ani za milion? souboru HRRR divadelní spolek, Nemošice

Tomášovi Markulíkovi za herecký výkon roli Járy v inscenaci Záměna souboru Divadlo NerušKruh, Pardubice

Inscenace Audience, Ďyvadlo Neklid, Trutnov.

Aleně Joachimsthalerové za herecký výkon v roli Berty v inscenaci Létající snoubenky souboru DS Zdobničan, Vamberk

Oldřichu Plašilovi za herecký výkon v roli Roberta v inscenaci Létající snoubenky souboru DS Zdobničan, Vamberk

Jiřímu Krátkému za herecký výkon v roli Paul de Buta v inscenaci Vytrvalost fotbalového brankáře souboru ZAKLEP, Svitavy

Lektorský sbor udělil ceny:

Divadlu Jesličky Josefa Tejkla, Hradec Králové za kolektivní herecký výkon v inscenaci Kupé story

Ďyvadlu Neklid, Trutnov za inovativní scénický přístup k textu v inscenaci Audience

Aleně Joachimstahlerové za režii inscenace Létající snoubenky souboru DS Zdobničan, Vamberk

Slávce Kašparové za herecký výkon v roli Jane v inscenaci Létající snoubenky souboru DS Zdobničan, Vamberk

08 / ČERVENÝ KOSTELEC 2021, COVIDU NAVZDORY, PETRA RICHTER KOHUTOVÁ

Východočeskou krajskou postupovou přehlídku amatérského činoherního a hudebního divadla nahradilo letos setkání při příležitosti natáčení soutěžních inscenací do této přehlídky přihlášených; odehrálo se v Divadle J. K. Tyla v Červeném Kostelci ve dnech 1. – 2. května 2021. Všichni účastníci, účinkující, organizátoři, kameramani i lektoři, se pro tento víkend stali zaměstnanci hradeckého Centra podpory uměleckých aktivit Impuls – byli povinně testováni a respirátory prakticky neodkládali, kromě účinkujících na jevišti, pochopitelně. Prezentovaná představení tedy probíhala bez diváků. Sledovali je, roztroušeni po celé ploše hlediště, pouze kameramani, a lektoři a diskuse o viděném probíhaly v klubu s patřičným odstupem – přes tato omezení však byla atmosféra báječná, všichni si užívali setkání, vyměňovali si informace a zkušenosti z posledního, zdánlivě planého roku, a leckdo určitě našel inspiraci, jak se věci divadelní dají dělat – covidu navzdory a bez porušení nezbytných pandemických omezení.

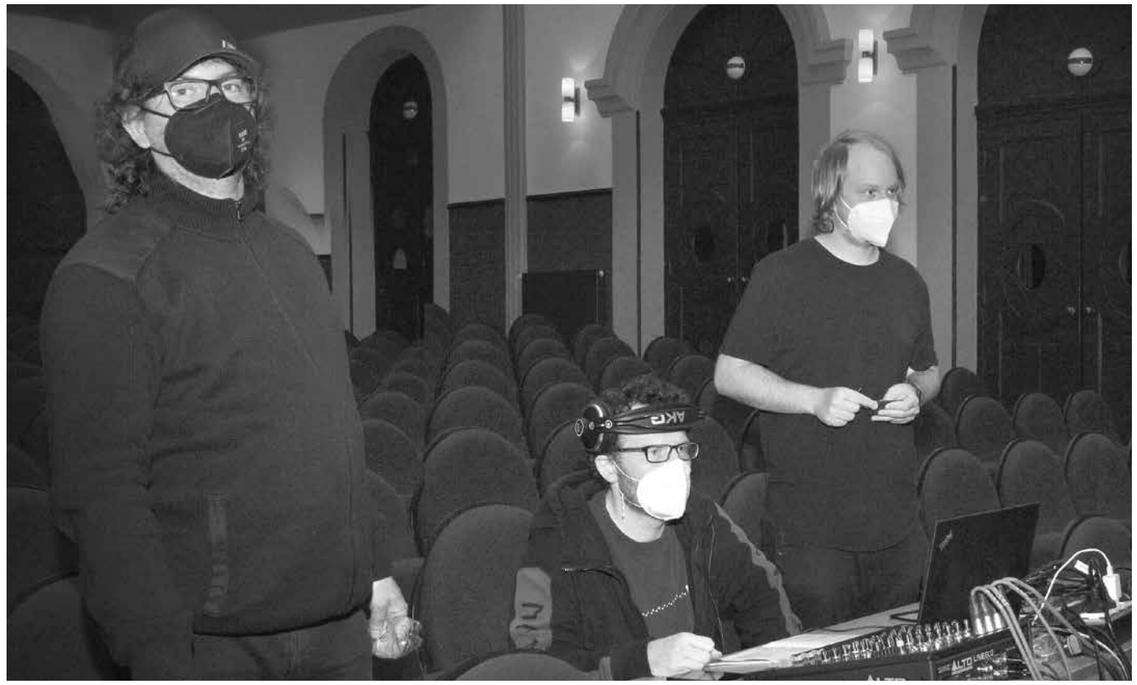

Audiovizuální záznam pořizovali Pavel Mědílek, Jan Fikejz a Martin Holoubek, foto Ivo Mičkal.

Jednou ze základních premis bylo, že soubory měly v posledním roce pramalou příležitost aktivně pracovat. A tak se v Červeném Kostelci objevily inscenace, jejichž obehranost byla minimální; lektoři Aleš Bergman, Lukáš Rieger, Petra Richter Kohutová a Zdeněk Janál předpokládali, že pedagogická část rozborových seminářů získá za těchto okolností nový rozměr. Přesto byla úroveň solidní, zhlédli jsme čtyři soutěžní a dvě nesoutěžní představení. A na Divadelní Piknik Volyně mohly být doporučeny dvě inscenace, dále byly uděleny čtyři ceny a pět čestných uznání. Navíc vznikaly i roztomilé situace – od instruktážních diskusí se vzpurným technikem (přímo z jeviště během představení), či paměťových lapsů, zvících výkladní skříně nebo doobsazování osiřelých rolí přímo na místě.

Komedie *Ani za milión!* Romana Vencla a Michaely Doleželové zahajovala v sobotu dopoledne; přivezl ji divadelní spolek HRRR Nemošice a již z programu bylo zjevné, že za její scénickou podobou stojí výhradně dva lidé, Renáta Šťastná je podepsána pod dramaturgickou úpravou, kostýmy a režií (přičemž hraje Jacquelin), scénu pak vytvořila se svým spoluúčinkujícím Milanem Zlesákem (zároveň hraje Lamberta, čímž je počet postav vyčerpán); s režijní supervizí pomohla Marie Kučerová. Tak trochu detektivní komedie, postavená na sérii nedorozumění o setkání zpovykané paničky, která si objednala vraždu manžela a na maják v kufru přináší milión eur pro strážce majáku, omylem považovaného za onoho zjednaného vraha. To vše klade vysoké nároky na výstavbu a gradaci komedie. Škoda, že tvůrci nebyli rasantnější při úpravách předlohy, škrtali sic zručně, ale pořád ještě málo; pozitivní je, že upravili motivace a reakce Lamberta z důvodu jeho obsazení starším, než předepsaným hercem; konverzačně jsou oba představitelé nepochybně zdatní a tak bylo především doporučeno zapracovat na důslednějším vzájemném reagování a na herecké souhře. Renáta Šťastná obdržela čestné uznání za herecký výkon v roli Jacqueline.

Kupé story hradeckých Jesliček v režii Josefa Jana Kopeckého měla premiéru již v roce 2014 a hradečtí ji oprášili pro červenokostelecké setkání. Po všech stránkách a ve všech složkách minimalistická inscenace, vystavěná na půdorysu povídky slovenského copywritera Rada Olose *Leopoldov a zpět*, si scénicky vystačí s vlakovou sedačkou, na níž se postupně sejdou student filozofie (co by možná raději točil filmy), dívka s knížkou (co by možná byla ráda oslovena), bývalý vězeň (co přečetl celého Platóna) a právník (prostě právník). Do situace na hranici absurdity vstupuje konduktérka, která byla přímo na místě obsazena Kateřinou Fikejzovou Prouzovou – mimochodem, nejinformovanější tajemnicí lektorské skupiny, jakou jsem kdy potkala... Padesátiminutová inscenace má pevný a velmi respektuhodný tvar; málokdy se podaří stavět na sérii monologů jedné postavy se situačními vsuvkami tak, aby to bylo napínavé a přitom zábavné, jako v tomto případě. Účinkující Karel Pešek, Matyáš Cibulka, Kristýna Dufková a Josef Jan Kopecký plus zmíněná Kateřina Prouzová jsou konkrétní a přesní; údajně se vyskytly drobné herecké improvizace, které však působily organicky a nazkoušeně. Divadlo Jesličky Josefa Tejkla z Hradce Králové získalo po právu cenu za kolektivní herecký výkon a první doporučení na Divadelní Piknik Volyně.

Porotci Aleš Bergman a Petra Richter Kohutová na rozborovém semináři, foto Ivo Mičkal.

Divadlo NerušKruh Pardubice se účastnilo odborně reflektovaného divadelního setkání poprvé; vydělilo se poměrně nedávno v rámci akce *Pět překážek*, pořádané divadelním seskupením Exil. Jako předlohu si vybrali Záměnu – text žánrově neujasněný a dějově nepřiměřeně natahovaný, který sepsal na objednávku Jiří Just jako záskok za Halinu Pawlovskou, a který do takřka nesnesitelných podrobností plzákovským způsobem pitvá situaci, v níž dva muži touží prohodit si manželky. Režírovala jedna z účinkujících, Dita K. Poustecká, která zároveň hrála Helenu; osvěžujícím dojmem působilo obsazení slovenského herce Tomáše Markulíka do role Járy (čestné uznání za herecký výkon); a bylo znát, že tvůrci se poctivě snažili dát inscenaci vše, co jí náleží, třebaže to často nevycházelo. Problematická inscenace byla nakonec podkladem pro dělný seminář; mluvilo se o nutnosti pojmenovat dějová fakta a sdělit je divákovi, pochopit žánr (nehrát anekdotu dvě hodiny, například), důsledně rozklíčovat dialog (ujasnit si, kdy postava mluví vážně – a kdy sic něco říká, ale myslí si něco jiného) a vystavět situace (tedy poslouchat se, jednat a reagovat na sebe). Nejmarkantnějším problémem *Záměny* byla zatěžkanost – která však byla způsobena mimo jiné dlouhodobou nemožností zkoušet.

Audienci Václava Havla uvedlo Ďyvadlo Neklid z Trutnova, trutnovští text seškrtali – vynechávají opakování replik a pasáží, soustředí se na základní dějová fakta (Sládek nabízí Vaňkovi lepší místo, pokud bude udávat sám sebe); hrají 40 minut celkem. Obě postavy jsou umístěny za plátno – podle upravovatele, režiséra a hlavního strůjce projektu Petra Vanžury vytvořili z postav Vaňka a Sládka pouze černé siluety se záměrem soustředit diváka na text a nerozptylovat ho hereckou akcí (zvláštní obrazový efekt: lidé černí, pivo barevné). Sládek je představován pěti herci, z toho dvakrát na sebe vezme ženskou podobu; za repliky „To jsou paradoxy!“ přichází z hlediště, aby navázal na předchůdce, který se odebral „do hajzlu“; všech pět se vrací do obrazu při Sládkově tirádě o principech, a zmnožují tlak na Vaňka... Oceněníhodný je základní, byť jednoduchý nápad, a také rasantnost scénického provedení a posun pohledu na postavy i poslání hry z roku 1975. Inscenace údajně vznikla za tři týdny na objednávku a trutnovští projevili vůli dále na ní pracovat, i v této podobě však jejich pun-

ková *Audience* získala cenu za inovativní scénický přístup k textu – a druhé doporučení na Divadelní Piknik Volyně.

Neděle patřila dvěma nesoutěžním představením – *Létajícím snoubenkám* Zdobničanu Vamberk (účastnili se před třemi lety Orlické masky a získali doporučení na Volyni, v roce 2019 se probojovaly na KDP do Vysokého nad Jizerou). Z Červeného Kostelce si letos Alena Joachimsthalerová odvezla čestné uznání za herecký výkon v roli Berty a cenu za režii, Slávka Kašparová cenu za roli Jane a Oldřich Plašil čestné uznání za roli Roberta. Další představení, *Vytrvalost fotbalového brankáře*, souboru ZAKLEP Svitavy (pokračování *Osamělosti fotbalového brankáře* z pera Jiřího Janků a Petra Svojtky) by si zasloužilo samostatný seminář, tvůrci se se smyslem hry zcela minuli; přesto mohlo být uděleno čestné uznání za herecký výkon protagonistovi Jiřímu Krátkému).

Takže velký dík patří jak souborům, které sebraly odvahu a zúčastnily se, tak organizátorům a pořadatelům, Centru uměleckých aktivit Impuls Hradec Králové, Volnému sdružení východočeských divadelníků, MěKS Červený Kostelec a DS Na tahu, jakož i podporovatelům, Královéhradeckému kraji a Ministerstvu kultury ČR. A díky za možnost setkat se – doufejme, že červenokostelecká divadelní vlaštovka bude brzy následována.

Petra Richter Kohutová

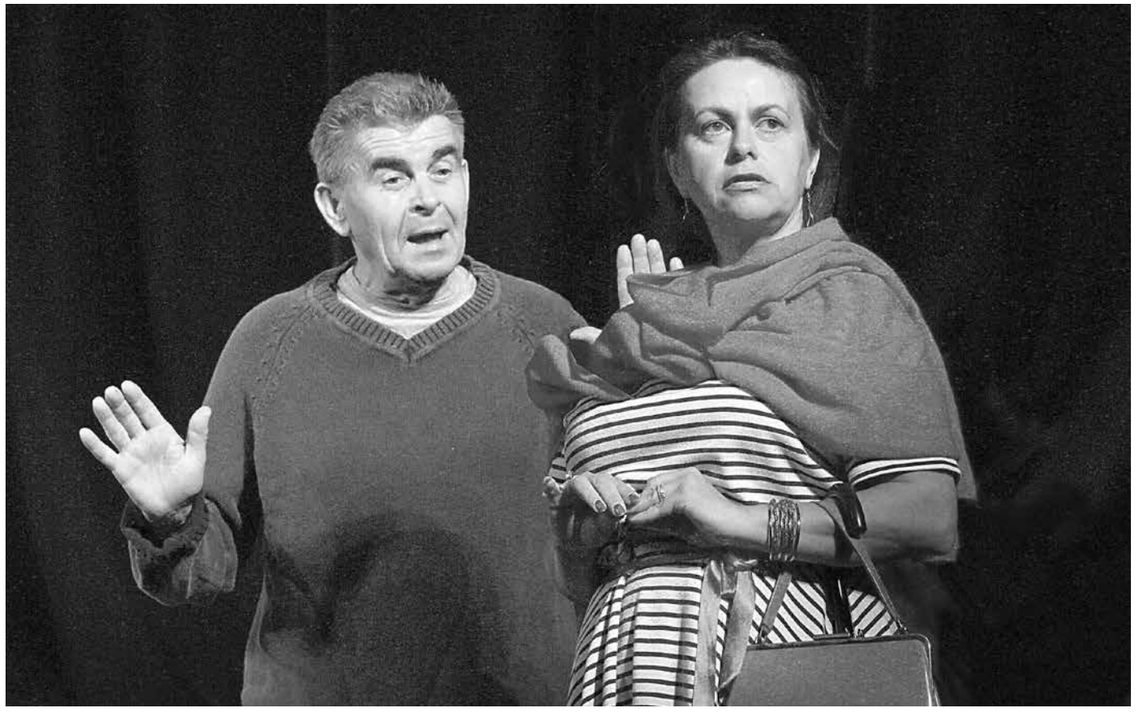

Inscenace Ani za milion! HRRR, divadelní spolek Nemošice, foto Ivo Mičkal.

09 / ČERVENÝ KOSTELEC 2021, OČIMA VENDULY MELÍŠKOVÉ

Divadelní přehlídka v Červeném Kostelci 2021 pod drobnohledem

Nejtěžší je udělat první krok. Bez prvního kroku nepřijdou žádné další. A byť ten první krok se může jevit – z pohledu budoucích, co přijdou – velice nejistým a nedokonalým, navždy už bude tím nejodvážnějším. Touto optikou vídím Červený Kostelec 2021, divadelní přehlídku, jíž jsem díky oslovení Kateřiny Fikejzové Prouzové a Josefa Jana Kopeckého měla privilegium zúčastnit se jako redaktorka internetového portálu Divadelník.cz.

A privilegium to bylo, neb kvůli anticovidovým opatřením, nás, kteří jsme směli v divadle být a zhlédnout všechna představení, bylo jako šafránu: porotci Aleš Bergman, Petra Richter Kohutová, Lukáš Rieger a Zdeněk Janál, fotograf Ivo Mičkal a cca desítka organizátorů a techniků. Počet diváků na poměry velkého kosteleckého Divadla J. K. Tyla zřejmě maličký, nikoli však marginální. Ze své domácí scény Divadla Máj v pražských Strašnicích jsem na takový počet diváků osobně, bohužel, zvyklá. A tak mi to ve skutečnosti nepřijde ani extra zvláštní...

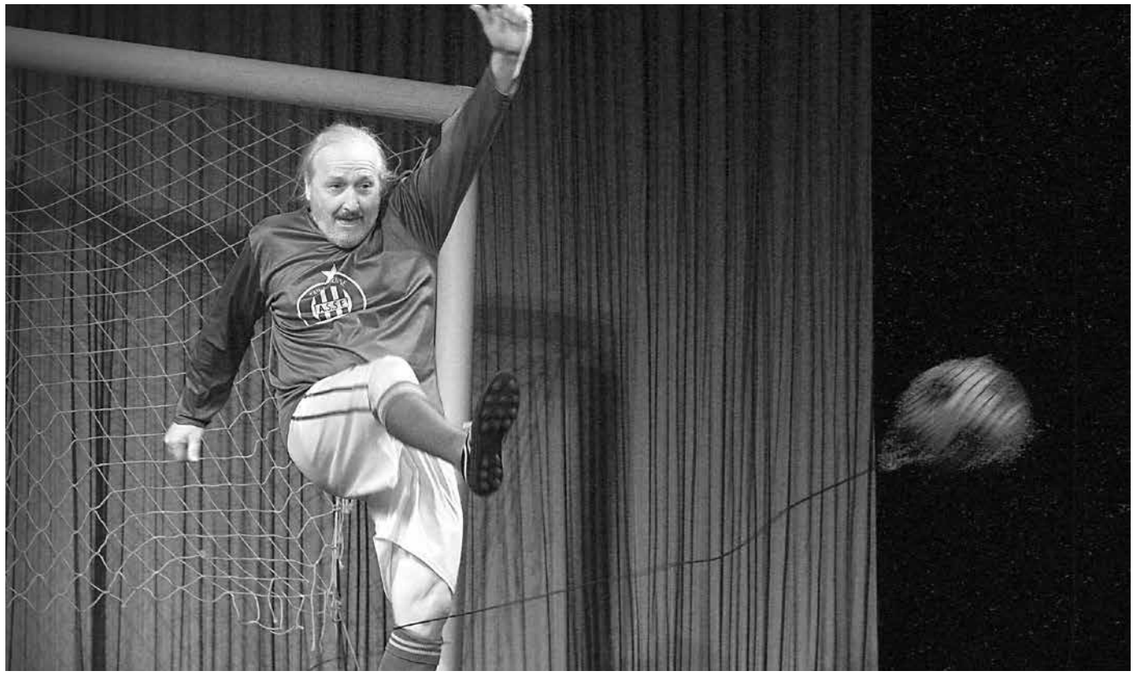

Inscenace Vytrvalost fotbalového brankáře, ZAKLEP, Svitavy, foto Ivo Mičkal.

Má to vůbec smysl?

Všichni, co děláme divadlo, jej děláme především pro diváky. A určitě nemluvím jen za sebe, když řeknu, že přehlídky jsou pro amatérské divadelníky možností, jak se „dostat" k divadlu obvykle plnému divadlu mimo své obvyklé štace. Navíc to obvykle bývají poučení diváci, kteří si rádi o představení popovídají a řeknou často více slov než jen: „Moc se mi to líbilo, zase dej vědět, až budete hrát, čau a měj se."

Na přehlídkách také sedí v sále porota, obvykle z řad profesionálních divadelníků, kteří s profesním nadhledem a svými připomínkami po představení pomáhají naše představení posunout zase o něco dál. Jsme-li dostatečně dobří – dokonce nás mohou posunout i na další přehlídku... Nad touhou po radách však u amatérských divadelníků často vítězí ona touha po plném divadle. Doba je jaká je a nejspíš ještě chvíli taková bude. I když o tom mnozí na různých místech vedeme různé diskuse, i porotci jsou koneckonců diváky. Navíc velice bystře sledujícími, kteří díky svým zkušenostem dokáží pojmenovat, v čem je naše síla a kde naopak pokulháváme... Což je něco, co můžeme využít i pro naši další tvorbu, do dalších (snad už) nepandemických let.

Nejzáludnějším dopadem covidové situace na aktivní amatérské divadelníky není, že jsme se rozprchli z divadelních prostor do svých domovů, přestali zkoušet a nesměli se na čas stýkat. Ne, právě naše „aktivita" nás uvrhla často do jiných činností a tím jsme se adaptovali na realitu novou. Mnozí z nás divadelně zlenivěli, neboť jsme pozornost a energii přesměrovali na činnosti jiné, virtuální či manuální – a ty nás nenápadně a plíživě zavedly na scestí asocializace.

Rovnou přiznám, že po Novém roce jsem se neustálým posouváním a rušením termínů a plánů, do tohoto bodu dostala i sama. Začala jsem pociťovat, že do aktivního „divadlování" se mi vlastně už ani nechce, vždyť se kolem otevřel nový – nedivadelní svět. Postupně mě opouštěla chuť znovu a znovu vyvolávat on-line „udržovací" pokusy o čtené zkoušky, které v posledních měsících probíhaly. Pouhé pomyšlení na organizování nejisté reality mi bylo zcela proti srsti. A pak mi jako blesk z čistého nebe spadlo do náruče Katčino a Josefovo oslovení k účasti na přehlídce v Kostelci.

Nezastírám, že jsme v redakci Divadelníka nepolemizovali o tom, má-li vůbec v dnešní době, kdy nikdo nemohl za uplynulých pár měsíců zkoušet na jevišti, nějaká divadelní přehlídka vůbec smysl. Vždyť zcela logicky – našel by se vůbec někdo, kdo by se na takovou přehlídku přihlásil? O tom jsme velice silně pochybovali – šlo by jistě o představení tak kvalitní, jako je stav žvýkačky po x-hodinách intenzivního žvýkání vyplivnuté do lavoru s kyselinou... Stručně a jednoduše: báli jsme se a bála jsem se i já, že to bude o ničem. Přes tu obavu však nakonec zvítězila má přirozená zvědavost a potřeba být přítomna u zdroje „psaní novodobých divadelních dějin".

Příjemné překvapení...

A dostalo se mi nečekaně velice příjemného překvapení. Na přehlídce v Červeném Kostelci jsem byla poprvé a tudíž bez zkušeností z předchozích ročníků. A nestačila jsem žasnout, jak moc jsem si, i přes mou výše popsanou skepsi, celou přehlídku vychutnala. Okleštění přehlídky bylo sice patrné, ale organizátorům se povedlo i tak navodit příjemnou atmosféru. Svou pozitivní roli jistě sehrálo i počasí – vždyť kvůli (či díky) covidu se ze zimní stala přehlídka přehlídkou jarní – zimní, únorová přehlídka, jistě inspiruje divadelníky trávit čas co nejvíce pospolu v budově divadla. Ale začátek května – rozpuk jara – už láká k opuštění divadelní budovy a procházkám po malebném městečku – a vyčištění hlavy procházkou venku není špatná věc.

Příjemným byl i počet inscenací za dva dny. Šest. A shodou okolností byl maximální počet hrajících na jevišti také šest... Přestože početně převažovaly komedie, vystřídalo se před našimi zraky několik žánrů. Nejsem teatrolog, takže se omlouvám za nepřesné formulace: variace na „Erzähltheater" (vyprávěcí divadlo), dveřová komedie, tragikomické absurdní drama, „rozšířené" monodrama... Všechny měly premiéry již v dřívějších letech a z tohoto úhlu pohledu byla „nejčerstvější" Audience Václava Havla od Ďyvadla Neklid z Trutnova, jejíž premiéra proběhla 10. 10. 2019. Nejstarší hrou pak Kupé story Rado Olose od Divadla Jesličky Josefa Tejkla z Hradce Králové, která měla premiéru už v roce 2014, ale jejíž obsazení se často střídá. Obě zmiňované hry nakonec získaly doporučení na celostátní divadelní přehlídku Piknik Volyně 2021.

Redaktorka portálu Divadelník.cz Vendula Melíšková, foto Ivo Mičkal.

Porota se soubory diskutovala, byl prostor pro názory...

Lektorský sbor působil po celou dobu přehlídky velice uvolněně a po té dlouhé pauze bych řekla, že byl až dojat – porotci byli připraveni, že jde o představení „nevyhraná" před diváky, která neměla šanci na více než jednu či dvě okleštěné oprašovací zkoušky před přehlídkou. Soubory ale byly tak natěšené, že mohly po tak dlouhé době hrát na jevišti, že tyto handicapy nebyly prakticky patrné. Porotci měli čas jít do konkrétních detailů, komentovali hereckou akci, text, režii, hudební i výtvarnou složku, rozváděli podrobně proč to či ono funguje a proč ne – někdy to na sobě i předváděli, což jsem na porotě viděla poprvé. Osobně mě zaujalo doporučení předváděné Alešem Bergmanem, že je třeba umět chodit po jevišti jako tanečníci flamenka, tedy „netahat zadek". Čehož se prý dá docílit známým cvičením s tužkou nebo pětikačkou mezi půlkami... A také doporučení Lukáše Riegera, že herecky lépe působí představení, když má herec konkrétní činnost, od které se musí odpoutat. A Petra Richter Kohutová měla jako vždy načtené scénáře, dokázala tak ocenit práci se škrty, s minimalismem a propojením hudby. A u Zdeňka Janála mě překvapilo, že i dramaturg sleduje vývoj postavy nejen přes text, ale přes zmíněné herecké držení těla... Suma sumárum: Vše probíhalo v příjemné, inspirující atmosféře, porota se soubory diskutovala, takže všichni dostali prostor pro svůj názor. Vzhledem ke vzájemným díkům věřím, že se nikdo neurazil a odcházel s inspirací a s chutí do tvorby další. Je pravda, že soubory se vzájemně bohužel nepotkaly a nemohly se ani podporovat v hledišti. Avšak zpětná vazba proběhla a organizátoři udělali všechno, aby natáčení audiovizuálních záznamů proběhlo v „divadelní atmosféře" a ne pouze jako „odosobněné studiové natáčení".

A má osobní douška: Je pochopitelné, že spousta divadelníků se bojí své „krátce odpremiérované (2020)" inscenace přihlásit na posunuté divadelní přehlídky. Ať už proto, že není stále jasné, stihnou-li se před termíny přehlídek vůbec sejít na oprašovačku. Nebo si kvůli nastaveným pravidlům nechtějí vystřílet možnou účast na přehlídkách se stejnou hrou v příštím roce i letech, kdy bude šance, že je uvidí více diváků najednou. J to ale škoda, teď je nulový stav a NIPOS-ARTAMA by možná mohl tento rok brát jako rok „nanečisto", a těm, kteří se odvážně postupových přehlídek zúčastní a sítem propadnou, dát šanci přihlásit se znovu. Věřím, že by se tak našlo více odvážlivců, kteří by si přehlídku rádi vyzkoušeli – pro získání feedbacku či načerpání inspirace a obnovení chuti k divadelní práci. Stejně jako se to stalo mně, byť jen v pozici pozorovatelky. Ještě jednou velký dík všem organizátorům i účinkujícím, že se nevzdali a přes všechna proti šli do toho!

Vendula Melíšková

Inscenace Vahadlo, D.R.E.D, foto Jan Slavíček.

10 / AUDIMAFOR 2021 PROGRAM, VÝSLEDKY, ZHODNOCENÍ VÍTA MALOTY

Postupové kolo celostátní přehlídky experimentujícího divadla Šrámků Písek, divadel poezie Wolkrův Prostějov, studentského divadla Mladá scéna a loutkového divadla Loutkářská Chrudim proběhlo 22. – 23. května 2021 v Divadle Drak Hradec Králové. Přehlídku pořádalo Centrum uměleckých aktivit Impuls Hradec Králové a Volné sdružení východočeských divadelníků ve spolupráci s Divadlem Drak za finančního přispění města Hradce Králové, Královéhradeckého kraje a Ministerstva kultury ČR. Představení byla natáčena na záznam. **Lektorský sbor pracoval ve složení** Jiřina Vacková, pedagožka KALD DAMU a herečka pražské Ypsilonky, Nina Malíková, teatroložka a pedagožka, předsedkyně mezinárodní loutkářské unie UNIMA, Vladimír Hulec, teatrolog, divadelní kritik a publicista a Vít Malota, režisér, recitátor, literární kritik a publicista. Na programu byly tyto inscenace:

SOBOTA 22. 5. 2021

10:40-11:10: Loutkové divadlo Maminy, Jaroměř, Jana Dvořáčková: **Rumplcák a princeznička**, na motivy bratří Grimmů

11:50-12:20: Hana Voříšková, Choceň, Hana Voříšková: **Rýžování**

11:50-12:20: Convivium, ZUŠ F. A. Šporka, Jaroměř, Jarka Holasová a soubor: **Hra o duši**, inspirováno textem bratři Grimmů Bezruká dívka

14:40-15:40: Teď nádech a leť, Pardubice, David Zelinka: **Strategie růže**

17:15-17:55: Turnovské divadelní studio, Petr Haken: **Moc moci**

NEDĚLE 23. 5. 2021

10:00-10:30: Je to tajný, ZUŠ F. A. Šporka, Jaroměř, Jarka Holasová a soubor: **Míchat v hrncích**

11:35-12:35: Divadlo U Váňů a přátelé, Praha/Poděbrady, Josef Káninský: **Trubci**, podle Davida Fostera Wallace Krátké rozhovory s odpornými muži; Rubato 2018

13:50-14:30: D.R.E.D. Náchodsko Kladsko Pražsko; Ondřej Pumr: **Vahadlo**

15:30-16:00: Osamocená, Hradec Králové; p. š. b.: **ckd**; na motivy S. Tana Cikáda

Audimafor 2021 podle Víta Maloty

V průběhu více než roku bylo veškeré divadlo omezeno kvůli protiepidemiologickým opatřením a mnoho přehlídek tak nemohlo proběhnout. Amatérským souborům bylo zapovězeno zkoušet a zdálo se, že divadlo „spí", letošní Audimafor, jenž proběhl ve stále redukovaném režimu, tedy bez diváků, však dokázal opak.

Na přehlídce se objevilo devět inscenací, každá se vyznačovala zejména touhou hrát (si), vypovídat, divadelně

Inscenace Hra o duši, Convivium, ZUŠ F. A. Šporka, Jaroměř, foto Jan Slavíček.

žít. Ať už byl výsledek jakýkoli, nezdolatelné odhodlání vyrovnat se s nepřízní osudu dělá ze všech zúčastněných divadelníky tělem i duší.

Přehlídku otevřela inscenace **Rumplcák a princeznička** na motivy bratří Grimmů od Loutkového divadla Mamin. V detailech dokázala být vynalézavá a nápaditá, leč chybělo lepší dramaturgické uchopení a práce s vývojem postav. To **Rýžování** Hany Voříškové získalo doporučení a nominace na Loutkářskou Chrudim, Wolkrův Prostějov i Šrámkův Písek – upřímností výpovědi i minimalistickým, avšak přesným ztvárněním, se jednalo o jedinečný počin, který má předpoklad patřit k tomu nejlepšímu, co se na amatérské divadelní scéně letos objeví. **Hra o duši** souboru Convivium ze ZUŠ F. A. Šporka Jaroměř doplácela na nemožnost souboru scházet se, vzhledem k vládním omezením. Zcela otevřeně tak předstoupili s „rozpracovaným" kusem, jenž v rámci dramaturgickém i tematickém držel pohromadě, vědělo se „o čem" a „proč". Což je důležitější, než vybroušený tvar bez duše. V tomto smyslu Hra o duši dopadla pro jaroměřské dobře.

Teď nádech a leť z Pardubic tvoří již několik let zaznamenáníhodné dokumentární inscenace, letos ve **Strategii růže**, si zvolili cestu co nejminimalističtější, redukovanou na pouhé „vyprávění příběhů v plenéru". Přes důležitost zaznamenávání jednotlivých osudů, porotě chyběla srozumitelnější dramaturgická linka. Menší odosobnění by pomohlo najít divákovi cestu k tématu. Turnovské divadelní studio **(Moc moci)** bylo pravděpodobně nejkontroverznějším kusem. Byť se nedalo hercům upřít osobní nasazení a intenzita projevu, dramaturgicko-režijní uchopení absentovalo, divák tápal ve smyslu předváděného, které, místo aby „předávalo", pouze „vystavovalo na odiv" – ať už pochybné scénáristické kreace, tak herecký „kvazi" um.

Druhá inscenace z Jaroměře **Míchat v hrncích** byla semknutějším a dotaženějším kusem než předchozí **Hra o duši**. I zde zůstávají bílá místa, jež bude třeba zaplnit, ale o zážitek se jedná již nyní. Josef Kánský si v **Trubcích** nedokázal zcela poradit s kvalitní, avšak nelehkou předlohou Davida Fostera Krátké rozhovory s odpornými muži. V tomto případě je největší hodnotou inscenátorů touha pustit se do náročného sousta a vyjít z nerovného souboje se ctí.

D. R. E. D. s experimentální inscenací **Vahadlo** tento rok nenaplnil pověst pozoruhodného divadelního experimentu – výsledný tvar působil spíše, než jevištní báseň, jako narychlo spíchnutý sled nepříliš oduševnělých metaforickononsensových textů a mužské nahoty. Ani jedna ze zmíněných složek nepotěšila, ani nešokovala, ani nenaštvala. Výsledkem předpokládaného silného divadelního zážitku byla, i přes nepochybné kvality souboru, lhostejnost.

Inscenace **ckd** od Osamocené neplýtvala ani velkými gesty, ani textem a užitými jevištními prostředky – minimalistická inscenace s nádechem japonských haiku uzavřela Audimafor nejlepším možným způsobem. Divadlo žije!

Výsledky Audimaforu 2021

Lektorský sbor doporučuje k postupu na přehlídku experimentujícího divadla **Šrámkův Písek** tyto inscenace:

- **Strategie růže** souboru Teď nádech a leť, Pardubice
- **Rýžování** v interpretaci Hany Voříškové, Choceň
- **Hra o duši** souboru Convivium, ZUŠ F. A. Šporka, Jaroměř

(Lektorský sbor upozorňuje odbornou radu pro Šrámkův Písek na inscenaci **Vahadlo** souboru D.R.E.D. Náchodsko Kladsko Pražsko)

Lektorský sbor doporučuje k postupu na přehlídku studentských divadelních souborů **Mladá scéna** Ústí nad Orlicí inscenace:

- **Míchat v hrncích** souboru Je to tajný, ZUŠ F. A. Šporka, Jaroměř
- **Hra o duši** souboru Convivium, ZUŠ F. A. Šporka, Jaroměř

K postupu na přehlídku divadel poezie **Wolkrův Prostějov** doporučuje inscenace:

- **Rýžování** v interpretaci Hany Voříškové, Choceň
- **ckd** souboru Osamocená, Hradec Králové

Nominuje k postupu na přehlídku loutkového divadla Loutkářská Chrudim inscenaci:

- **Rýžování** v interpretaci Hany Voříškové, Choceň

a doporučuje k postupu na přehlídku loutkového divadla **Loutkářská Chrudim** inscenace:

- **Míchat v hrncích** souboru Je to tajný, ZUŠ F. A. Šporka, Jaroměř
- **Hra o duši** souboru Convivium, ZUŠ F. A. Šporka, Jaroměř

Lektorský sbor udělil cenu: **Haně Voříškové** za výjimečný autorský počin v inscenaci **Rýžování**

Vít Malota

Inscenace Trubci, Divadlo U Váňů a přátelé, foto Jan Slavíček.

11 / AUDIMAFOR 2021, MEZI BÍLÝMI HLAVAMI PAMPELIŠEK, VLADIMÍR HULEC

Mezi bílými hlavami pampelišek

***Páni, / co já už toho zažila! / Vodu ve sklepě. / Myši v domě...,* začíná básnička Hany Voříškové *Zkušená,* již rozdávala přátelům a blízkým po svých představeních *Rýžování* na letošním Audimaforu v Hradci Králové, hodně zvláštním divadelním setkání – postupovém kole na celostátní přehlídky experimentujícího divadla Šrámkův Písek, divadel poezie Wolkrův Prostějov a loutkového divadla Loutkářská Chrudim.**

Akce se konala tradičně na obou scénách divadla Drak. A nejen že sdružovala více oborů než obvykle, ale konala se pouze dva dny. Navíc ještě v doznívajícím tvrdém lockdownu, tedy s přísnými pravidly, s doloženými testy a v podstatě bez diváků, jen za přítomnosti poroty a pár přátel, v povinných rouškách pro diváky a diskutující. Setkání se soubory byla neveřejná, konala se jen v dialogu poroty a tvůrců. Zprávu, kterou nyní čtete, je svědectvím z událostí, na kterých (téměř) nikdo nebyl a které nemůže (téměř) nikdo přímo rozporovat, ani potvrdit.

Bez diváků...

Tak trochu jsem si připadal jako předseda komise na někdejších (myslím před rokem 1989) přehrávkách, kdy se rozhodovalo, zda inscenace bude „povolena", do jaké kategorie bude zařazena a proč. Tehdy to byly sice především ideologické důvody, které rozhodovaly doslova o bytí či nebytí, nicméně forma byla v zásadě podobná. Soubory ukázaly před komisí svou tvorbu, komise si je poté sezvala a rozhodla o dalším jejich životě. Tentokrát nešlo o bytí či nebytí, ale forma „předváděčky" zůstala. Porota – spolu se mnou v ní byli teatroložka **Nina Malíková** a herečka **Jiřina Vacková**, zastupující především loutkářský obor, a režisér, literární kritik a publicista **Vít Malota**, specialista na literární kontexty a na divadlo poezie – zhlédla představení a záhy po něm s tvůrci rozprávěla o právě zhlédnutém. Chyběly širší diskuse a ohlasy, souborům znalost kontextu festivalového programu, nenastávaly vzájemné konfrontace. Výhodou snad bylo, že tvůrci se necítili veřejně ohroženi. Debata tedy byla vesměs věcná, konkrétní, vedená bez osobních animozit či potřeb komplikovaných sebe-obhajob A tak tedy popořadě, jak šel program:

Sobotní jaroměřská stopa

Začínalo se v sobotu 22. května v 10 hodin dopoledne v hlavním sále Draku pohádkou na motivy bratří Grimmů ***Rumplcák a princeznička*** jaroměřského souboru Mamin. Typicky sousedská, především pro komunitu známých a blízkých vystavěná loutkářská produkce, hraná s přiznanými vodiči. Důraz byl kladen na vyprávění příběhu, bez výrazné snahy nějak jej výrazněji interpretovat, bez důslednějšího vhledu do situací a charakterů, a možná až s příliš formalistním vedením totemových loutek, doplněných marionetovým vedením jejich rukou – a právě to je, myslím, největší škoda, tento typ produkcí spoléhá na autenticitu a hravost, někdy až hračičkovost. A právě hravost projevovaná prací s výtvarnými motivy a loutkami občas chyběla, na rozdíl od hudebního doprovodu, který byl dů-

Předseda lektorského sboru letošního Audimaforu Vladimír Hulec, foto Jan Slavíček.

ležitým tmelem a někdy i inspirátorem dění. Celkově spíše vyzněly vedlejší scény a motivy, například když se v druhém (zadním) plánu odehrávala situace odkrývající pointu Rumplcákova charakteru. Autorka textu a režisérka Jana Dvořáčková, která ztvárnila i titulní postavu Rumplcáka a Uhlířky, matky Gréty, je zkušenou divadelnicí, a tak možná ještě zapracuje nad některými motivy textu (například charakter a příběh Krále, osvětlení postavy Babky) a dovede interpretace jednotlivých postav do kompaktnější podoby – jaká je vlastně Gréta, po čem touží? – a pohádka se stane dalším z kvalitních repertoárových čísel souboru.

Následovala ***Hra o duši*** další jaroměřské party, říkající si Convivium, vylíhlé z neutuchajících a obdivuhodných aktivit Jarky Holasové v tamní ZUŠ F. A. Šporka. Krutě shakespearovský, grimmovsky pohádkový příběh o věčném boji Anděla s Ďáblem či Dobra se Zlem, v němž vždy nakonec vítězí Zlo a jen důsledným životem v pokoře a dobrotě se občas dostane i na Dobro... Už sám příběh – adaptace příběhu nejen bratry Grimmy, ale i dalšími autory, včetně neapolského barokního básníka a sběratele pohádek Giambattista Basile (1566 – 1632) a dokonce ještě staršího renesančního italského sběratele pohádek Giovanniho Straparoly (1485–1558) – je silnou devizou inscenace. Nahlíží na téma barokně temnou strunou krutosti a osudovosti, jež v českých luzích nebývá obvyklá. Téma je dotažené i po výtvarné stránce, kdy loutky jsou součástí komplexního výtvarného světa, od úvodní poutě lesem přes motivy mlýnského kola, jež rozhoduje o osudu postav, až po práci s prostorem, prolínáním symboliky loutek s živým herectvím. Možná by se ještě mohly dotáhnout některé motivy do čitelnějších point (závěr), herci v budoucnu své postavy jistě pevněji uchopí a živé herectví dotvoří (hrálo se v podstatě bez živých zkoušek!), nicméně jde o obdivuhodnou a vysoce poučenou práci celého souboru, která byla právem doporučena na celostátní přehlídky. Je dokladem nejen kvalitní práce s formou, ale především dokladem příkladné dramaturgické a scenáristické přípravy, využívající historicky a literárně poučený a pro svěřence Holasové i pro diváky kulturně obohacující vhled do zdrojů archetypů a mytologie evropské kultury.

Zrnkem rýže ve válečném světě

Formativní osobností – samou o sobě – je loutkářka Hana Voříšková, která uzavírala program první části dne. Přivezla sólovou výtvarně-literární produkci ***Rýžování***, v níž si vystačila s prázdným, jen jedním reflektorem nasvíceným stolem a pytlem rýže. Krátkými, úsečnými, křehkými texty rozžila před diváky intimní svět čiré poezie, čiré krásy, chce se mi napsat. Vyprávěla o sobě a svém vidění světa skrze přírodu a její cykly, inspirované poetickými situacemi. Svým důvěryhodně věcným vypravěčským podáním a výtvarnickým (více než loutkářským) hraním s prajednoduchými motivy, jako třeba s jedním zrnkem rýže či oživováním celého pytle s rýží, otiskovala – skrze svůj vnitřní svět – vesmír kolem nás i v nás. Nebyl jsem zřejmě jediný, kdo si při její produkci vybavil *Malého prince* a jeho slova o tom, *že „to, co hledáme, můžeme nalézt v jediné růži nebo v kapce vody"*, i následující „musíme hledat srdcem..."

Právě takové kvetoucí růže a kapky živé vody vnáší Voříšková svou tvorbou do svých produkcí – a diváky provoňuje. Je jen na nás, dokážeme-li se při nich usebrat, soustředit, nechat unášet a pak zase vyplouvat. Očistné, a v zásadě duchovní divadlo. Její aktuální produkce Rýžování, to je vlastně sbírka divadelních haiku, rýžových obrazů kreslených na stůl velkého vesmíru lidské duše. Psát o její technice – fascinující práci s předmětem, jeho možnostmi (včetně zvukových) a jeho proměnami, se symbolikou tvarů, obrazivostí slov a krystalických situací – snad u Voříškové není třeba.

Odpoledne jsme se usadili na židle pod stromem v parku před Divadlem Drak a čekali na outdoorovou performanci ***Strategie růže***. Že by opět Exupéry...? Možná ano. Rozsadily nás tam performerky, sdružené kolem Davida Zelinky a jeho, od roku 2010 existujícího chudého divadla Teď nádech a leť. Byly – jako my – v civilu, i ony seděly mezi námi. A spolu se Zelinkou vyprávěly příběhy, osudy běženců a outsiderů, loserů tohoto světa. Mluvili jeden přes druhého, obraceli se ke svým sousedům či vstali a mluvili ke všem. Někdy se dokonce vzdálili a mluvili jen tak – k Vesmíru. Možná nás vybízely, abychom se vydali za nimi, občas utichly a společně zazpívaly podmanivou lidovou píseň, vesměs z Ukrajiny či východní Evropy. Působily vizionářsky i věcně, jako vyhraněná, uzavřená sekta i jako obyčejní nahodilí jedinci-vypravěči, otiskující svým vyprávěním vesměs bolestné a tragické příběhy ztracenců tohoto světa, žijících v jeho krizových (válečných) oblastech. Opět – jako u Voříškové – jsme skrze kapku jednoho osudu nazírali oceán lidství. Tentokrát jeho temné proudy.

Zvolená forma byla civilní, minimalistická. Jen herec (v prostých šatech) a jím vyprávěný příběh. Velmi záleží na aktérech (David Zelinka, Marika Smreková, Eliška Vrbová a Kristina Zindulková), ale také na divácích-posluchačích, jak s velmi jednoduchými, prostými situacemi naloží, jak zajímavě je budou vyprávět, jak diváci budou ochotni naslouchat. Důležitá je sama chvíle, vhodný čas, vhodný prostor. Na louce před Drakem byl zvolen bezproblémově: bezpečně pro aktéry i diváky, se silnou symbolikou stromu, jako místem setkávání a vyprávění. Jsem zvědav na jiné destinace, na jiná uspořádání. Odlišně bude akce – v tomto případě jde více než o provedení především o samu akci a její formu, její vyvolání, udržení či rozvinutí a důsledné dotažení – vypadat, jak bude působit při jiných příležitostech. Aktéři mají údajně v zásobě mnohem více příběhů i představ o prostorovém uspořádání a o prostředí, kde hrát, a bude vždy jen na nich, jaké místo, který příběh a kdy zvolí. Umožňuje to obrovskou variabilitu a možnost vstoupit i do nedivadelních komunit a oslovit je – třeba se rozejít po ulici či po městě a každý příběh vyprávět nahodilým kolemjdoucím... Tím by myslím nejdůsledněji naplnili poslání své produkce a ideálů tohoto typu divadla, vyšli by z hermetického prostředí sebe samých a vstoupili na surovou agoru světa. Je to však vůbec – u nás – uskutečnitelné? Jsou aktéři a aktérky souboru tak silní a je společnost připravená? Věřím Davidu Zelinkovi, že jeho soubor ano, že právě tam se svými performancemi míří. Přesvědčila mne o tom nejen dosavadní tvorba souboru, ale i spontánní diskuse Zelinky a jeho performerek s diváky hned po produkci.

Ještě jedno představení nás v sobotu čekalo: ***Moc moci***, autorská adaptace bratrského, možná incestního vztahu Kleopatry s Ptolemaiem XIII., který byl mladším bratrem Kleopatry, Narodil se v roce 61 před naším letopočtem a vládl v letech 55-51. V roce 51, tedy ve svých cca deseti letech, se oženil se svou, o osm let starší sestrou Kleopatrou. A vládkyní Egypta se tak stala ona. Ptolemaius zemřel v roce 47 před naším letopočtem, utopil se v Nilu, ale někdy se uvádí, že spadl na kámen a pád nepřežil. Už název samotný vystihuje téma hry – **Moc moci**.

Dialog dvou mladých herců, Theresie Anny Hakenové a Artuše Haška, rozvíjí motivy bratrského vztahu a vzájemného ovládání, kdy nakonec má vždy navrch Kleopatra, panovačná, ziskuchtivá, toužící po moci vladařské i fyzické. Mladší bratr jí není schopen konkurovat – ambiciózní projekt od vnějších ornamentů oproštěného hereckého divadla (hrálo se na otevřené scéně v podstatě bez rekvizit, jen s jednou židlí a herci ovšem často měnili kostýmy) narážel na scenáristické, režijní i choreografické limity autora a režiséra v jedné osobě, Petra Hakena, a také na herecké možnosti obou aktérů. Silnější dramaturgická ruka, která by s aktéry, často pouze slovně popisovaných a gesty provázených situací, udělala situace dramatické, tedy takové, v nichž dochází k vzájemnému působení osob na jejich jednání, skrze něž se situace vyvíjí, ale i razantnější fyzické herectví a pevnější režijní vedení, které by nespočívalo na postojích, gestech a vnějších opisech vztahů či stavů osob, ale na skutečné fyzické akci, by z této produkce mohlo udělat působivé a silné představení. Je to ale, myslím, nad síly tohoto v podstatě rodinného, byť velmi sympatického a dlouholetým „bytím" v divadle obdivuhodného podniku.

Nedělní jaroměřská stopa

V neděli se začínalo opět v 10 hodin a po celý den se hrálo na studiové scéně Labyrint. Začínala opět Jarka Holasová a její soubor, tentokrát s názvem Je to tajný. Přivezli autorskou (Holasové a kolektivu) produkci ***Míchat v hrncích***. Opět pohádkově laděný hororový příběh, inspirovaný dávnými mýty a pohádkami o moru, chudobě, lidožroutství, možná i incestu, a (sériovém) vrahovi. Opět formálně propracovaný tvar, důsledná práce s prostorem, důraz na atmosféru a na herectví, snad ještě větší než v produkci sobotní. Režisérka (záměrně) práci hercům stěžuje, když je nutí hrát s jeden a půlmetrovou prkennou deskou jako jevištěm v jedné ruce a v druhé s totemovou loutkou (na rozdíl od Mamin vhodně volenou, neb s ní Jaroměřští pracují především jako se znakem lidského typu, charakteru). Tím se dosahuje stavů neklidu, nerovnováhy, nejistoty, nejen ekonomické (existenční), ale i existenciální.

V průběhu představení nevíme, kdo a kde je skutečné Zlo, kdo je způsobuje, jak a proč se projevuje čím dál většími ukrutnostmi, o nichž se dozvídáme. Zřejmě krátká příprava se podepsala na tom, že některé dějové motivy nejsou dopracované (vztah otec-syn, otec-milenka), ne vše bylo v práci s rekvizitami sladěné (příprava scény s kamny, vražda perníkové Gertrudy), nicméně – horor par excelence, se silným sociálním a feministickým (jak je u Holasové zvykem) podtextem, odkazujícím (opět) k dobám, kdy vznikaly mýty, legendy a pohádky, abychom se ve světě orientovali, abychom vůbec mohli žít. Inscenaci lze interpretovat nejen skrze sociálně laděný kriminální příběh, ale i jako rituální, podvědomý, symbolický rozchod s dětstvím do světa dospělosti.

Atlantida Now

Dopolední program pokračoval činoherní inscenací ***Trubci*** poděbradského Divadla U Váňů a jejich přátel, adaptací povídkové knihy Davida Fostera Wallace *Krátké rozhovory s odpornými muži*. Eroticky otevřené příběhy ze života obyčejných lidí, jejich zpovědi a zkušenosti, převedl do dramatické podoby jeden z herců inscenace Josef Káninský (ztvárnil Milovníka) a režijně text zpracovala Kateřina Takara Urbánková (též herečka, alternující postavu Královny). Na otevřeném jevišti před diváky defiluje, a dále se téměř po celý čas představení promenuje, velká skupina figur a figurek všeho věku, životních názorů a zkušeností, rozdílného sociálního a společenského zázemí. Každá povídka (příběh) má svého vypravěče, svou ústřední postavu, ke které se ostatní různým způsobem chovají, k níž se vztahují. Je to složitá síť, divákům se ji těžko daří rozplétat, představení se rozpadá na jednotlivé výstupy, jež netvoří jednolitou mozaiku, ale spíše osamocená kabaretní čísla, tu víc, tu míň zdařilá. Čest budiž výjimkám. Například zpověď Dělnice (Martina Sedmidubská) o svém erotickém životě, propojená s „nekonečnou" řadou (zástupem) na jevišti přítomných „zaměnitelných" mužů. anebo (ke konci) vstup Mlíčňáka (Alexander Koukol) do světa dospělých, kdy jej ostatní herci zachytí při – původně možná sebevražedném – pádu. Tam se projevuje cosi více, než jeden příběh, jedna situace. Vyrůstá to, co je v divadle podstatné: obecná lidská zkušenost a její aktuální podoba či – dokonce – nabídka řešení. Myslel jsem na to po celé představení, neb úvodní vstup, evokující jakousi zahradní slavnost, sliboval uzavřenější tvar, který by divákům i hercům pomáhal orientovat se a skládat střípky do komplexnějšího, individuální erotikou nahlíženého zamyšlení nad dnešní společností a člověkem v ní. Vybavil jsem si inscenaci Jiřího Adámka *Nová Atlantida* na Nové scéně Národního divadla z jara 2018, postavená byla na podobném půdorysu a divadelním (prostorovém) řešení. Ovšem možná není všem dnům konec. Trubci měli premiéru před rokem, ale vzhledem k událostem zdaleka ještě nejsou herci vyhraní a možná je čeká další pozitivní vývoj až poznají, co funguje a co ne, až tomu přizpůsobí své charaktery a situace. Neboť to není režisérské přísné divadlo, ale spíše divadlo herecké, s lidmi, kteří vědí proč a o čem hrají. A také komu.

Svět jako nevědomí a nic

A jsme u dlouholetých bořitelů konvencí – Ondřeje Pumra a jeho komunity Dred. Jejich současná sestava čítala dle programu dvanáct osob rovnoměrně zastoupených oběma pohlavími. Performance – do velké míry happening, neb spíše šlo o navození situace a její rozehrávání, než o pevněji promyšlený tvar a téma – se jmenovala ***Vahadlo***, název byl ale podružný, byť v programu se u dostalo důkladného osvětlení. Prkno, jež znamená fošnu...

Psát o odkazech či zdrojích je v těchto produkcích vždy vošajstlich, spíše jde o evokace autora, než tvůrci zamýšleného působení. To je zakódováno v působení samotné události. Slova, citace či odkazy na ikonické texty (u Pumra často biblické), fyzické či symbolické obrazy a dění, nakládání s časem, performativní herectví, někdy jen „bytí na scéně", to jsou atributy, z nichž se skládá v podstatě každá Pumrova akce. Herci působí jako uzavřená komunita putující světem a která k sobě jen stěží někoho pustí. Je přesvědčená o svém jedinečném bytí a jeho stejně jedinečném, svatém otisku do prostoru a času. Tak tomu bylo i tentokrát: diváci usazení na jevišti hleděli na prázdný prostor, kde se objevovali herci. Po úvodním obraze kuřáků zůstali před diváky dva muži a rozprávěli spolu, pak začali nosit fošny (nahá prkna) a k tomu se svlékli do naha. Z pozadí se objevil had a přinesl jablko. Muži jej snědli. Ráj? Adam a Eva – dva muži? Přišla další část souboru, a za velmi jednoduchých akcí a proslovů tam prostě existovala. Situace se trochu komplikovala úpornou snahou naháčů sestavit slepením fošen houpačku. Pak se všichni zhoupli...

Nerad popisuji dění, ale v těchto případech není, myslím, jiná možnost. Výkladů bychom našli habaděj. Ale chybí-li další divadelní (výtvarné, herecké, textové) vrstvy, jde spíše o odvahu se vysvléci a být, než o cokoli jiného. Nic proti tomu, obdivuji to, nicméně mi vždy přijde velmi líto, že v jiných směrech nejsme svědky nijaké výjimečnosti. Spíše naopak. Práce s tělem, mluvním projevem, se znakem, symbolikou, je na úrovni divadlem nedotčených autodidaktů, což mi ke zdůvodnění smyslu akce připadá nedostačující. *„Dělejme si, co chceme, mysleme si, co chceme,"* zaznělo někdy ke konci produkce. Fajn. Ale tuto svobodu prolomila a tento postoj tvůrci veřejně ventilovali už v letech dvacátých a třicátých – Artaud, surrealisté, dada... A po nich v letech šedesátých hippies, Living Theatre, v sedmdesátých punk a v osmdesátých industrial – a na mnohem vyšší umělecké úrovni. A pak zas divoká devadesátá léta... Ale možná je třeba stále to opakovat, stále na svobodu a volnost apelovat, zvlášť když performance, jak čtu v programu, vznikla při příležitosti (režisérových, souboru?) kulatin. Jen proboha, proč v prostředcích tak primitivně?! Z lůna běsného Artauda a politické vizionářky Judith Maliny jako by vzešli jen dva naháči – a nic.

Cik! Cik! Cik!

Audimaforskou přehlídku ukončila kratinká, snad desetiminutová performance ***ckd*** souboru p.š.b. neboli sólo

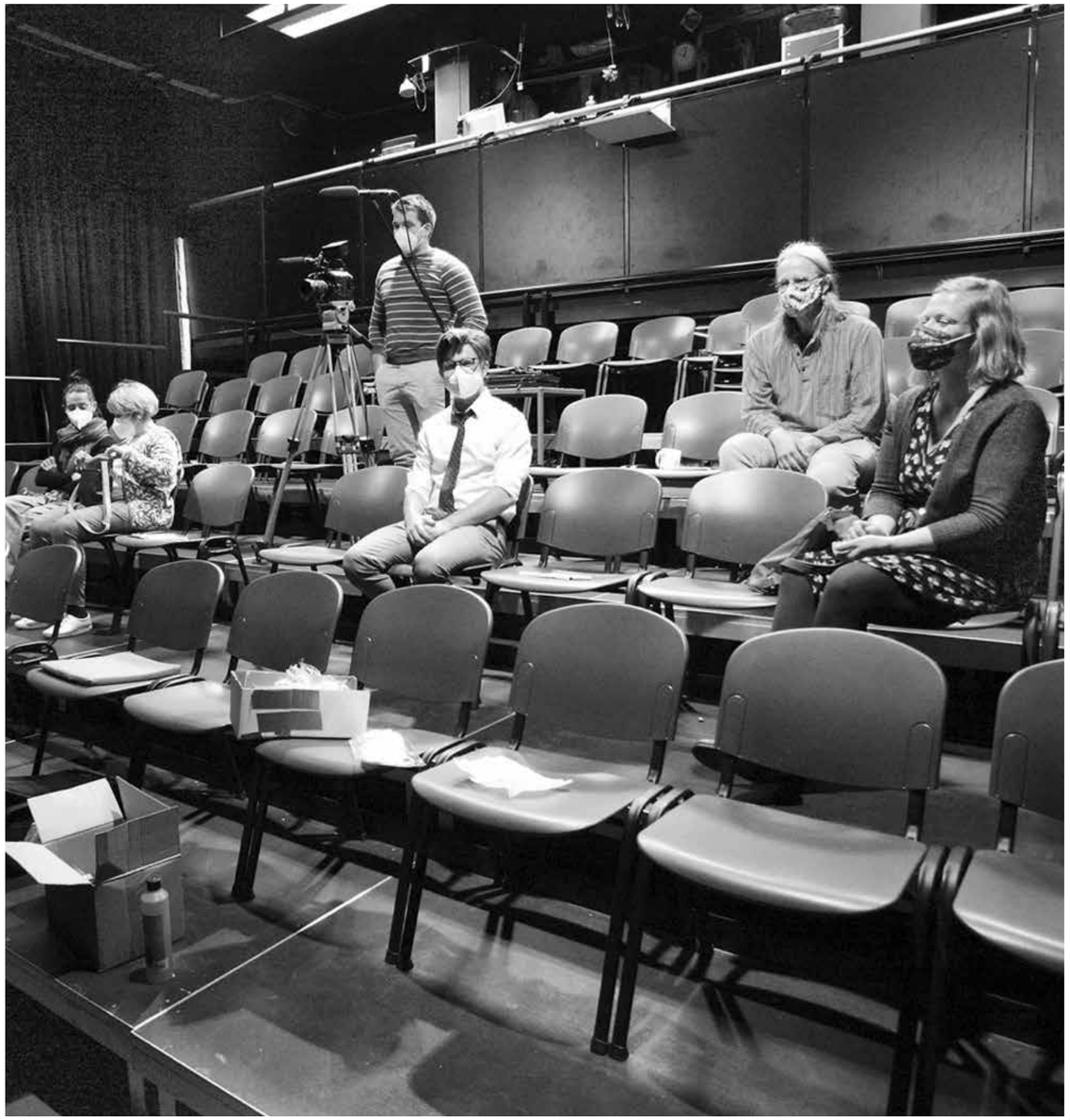

Téměř prázdné hlediště Labyrintu, foto Jan Slavíček.

Pavly Šefrnové Bútorové za technického přispění Báry Jožákové, inspirované knihou australského výtvarníka Shauna Tana *Cikáda* (loni ji pod názvem *cik* zpracovala skupina kolem Jarky Holasové a účastnila se s ní ŠP a LCH). I zde jde o výtvarné zpracování a působení, tentokrát dokonce výhradně. Malinká scéna, přesné svícení, práce s detailem – a z toho vyrůstající atmosféra. Fascinující, nádherný, proměňující se magický obraz temného zrození, mikroskopického života v podzemí. Asi jako když vidíte miniaturní tvorbu Petra Nikla či Františka Skály. O nic víc nejde, a je to dostačující – právě onou precizností, vysokou profesní/výtvarnou kvalitou a vizuálním působením, byť se tvůrkyně (správně) opírají o silné téma knihy – ergo život cikády pod zemí a její zrození do života nad zemí. Vytvořily z ní výtvarnou báseň – divadelní haiku. Nádhernou tečku za letošním festivalem.

A dnes v zahradě / kolem poledne / jsem spatřila, / jak se kvetoucí jabloně snášejí / růžové okvětní lístky / a mizí ve vysoké trávě / mezi bílými hlavami / pampelišek, končí báseň Hany Voříškové uvozující i tento text.

Vladimír Hulec

Inscenace Moc moci, Turnovské divadelní studio, foto Jan Slavíček.

12 / AUDIMAFOR 2021, HLASY ÚČASTNÍKŮ

Amatérské divadlo není jen výstup ze zkoušení. Je to postoj, snaha se vyjádřit, poznat sebe sama

Letošní Audimafor byl spojený s Divadelním setkáním. Navíc se konal s vyloučením veřejnosti. Akce za účelem audiovizuálního záznamu se pohybovala v přísných mantinelech v té době platných vládních nařízení. Následující řádky jsou výběrem z rozhovorů s porotou a některými účastníky přehlídky. V plném znění si je můžete poslechnout ze záznamu festivalového Antré na kanálu YouTunbe Volného sdružení východočeských divadelníků.

Nina Malíková je teatroložka, pedagožka, předsedkyně mezinárodní loutkářské unie UNIMA. Na přehlídku se přijela podívat především na loutkové inscenace. O amatérských loutkářích tvrdí, že byli velmi zajímaví už od první republiky. Právě na jejich kumštu vyrostla profesionální loutková scéna. „O amatérech se říkalo, že drží krok s profesionály. Ale v některých postupech byli podle mě o krok napřed. Celá řada významných osobností se rekrutovala právě z loutkářů amatérů," uvádí Nina Malíková. Pojďme ale zpátky k letošnímu Audimaforu. Nina Malíková přiznala, že svým způsobem vidí loutkové divadlo a jeho postupy v každé inscenaci. „Pro mě je to velké osvěžení, že tu nejsou jenom loutky. Jsem za to ráda, že se královéhradecké přehlídky takto spojily," říká Nina Malíková.

Theresia Anna Hakenová je z Turnovského divadelního studia. Na Audimaforu se objevila v inscenaci *Moc moci*. Napsal ji i režíroval její otec Petr Haken. Nejdřív vznikly pouze dva dialogy určené pro školní soutěž. Až později se Petr rozhodl udělat celou hru. Covidová pandemie roztříštila zkoušení. Na Audimaforu jsme viděli rozpracovaný tvar, na kterém se dále pracuje. „Ale všechno je to v režii táty, já a můj kolega dostáváme hotový text," říká Theresia. Mladá herečka by se chtěla stát profesionálkou. Její vysněná scéna je Divadlo X10. Momentálně se připravuje na přijímačky na DAMU.

Na přehlídku Divadelní setkání už několik let jezdí jako porotkyně **Jiřina Vacková**, pedagožka KALD DAMU a herečka pražské Ypsilonky. Loni, stejně jako letos, jsme

Inscenace Rýžování, Hana Voříšková, foto Jan Slavíček.

museli Divadelní setkání spojit s Audimaforem a díky tomu jsme Jiřině i divákům nabídli také divadlo poezie, experimentující nebo studentské. „Je to obohacující. Najednou se pro mě otevírá nová divadelní dimenze. Je to jiná forma sdělení. Baví mě to, vůbec jsem netušila, že se divadlo dá dělat i takhle," vysvětluje Jiřina Vacková. Jako malá holka s divadlem začínala v Žamberku u Olgy Strnadové – už jako šestiletá vstoupila do jejího dramaťáku. V osmnácti letech nastoupila Jiřina Vacková na profesionální dráhu. Ale mezi amatéry se vrací ráda, cítí se mezi nimi jako doma. A proč herečka zakotvila v angažmá pražské Ypsilonky? „Na DAMU jsem studovala v ateliéru Jana Schmida. Část našeho ročníku si vzal k sobě do Ypsilonky a bylo to zajímavé, dostat se mezi taková jména, jako Jirka Lábus nebo Marek Eben. Dívala jsem se, jak to dělají, jak to funguje," říká Jiřina Vacková, která začínala malými rolemi. Teď už je členkou souboru 20 let.

Velkým zážitkem letošního Audimaforu bylo *Rýžování* choceňské loutkářky **Hany Voříškové**. U jednoho stolu a s jedním pytlíkem rýže dokázala diváky vtáhnout do svého intimního světa poezie. Rýžování uvedla na přehlídce v premiéře. „Jsou to básničky, které se mi nakupily za posledních dvacet let. Nepíšu pravidelně. Teď byl čas se tím prohrabat a udělat výběr," říká Hana Voříšková s tím, že nikdy předtím svou poezii neprezentovala. Nedávno jí ale parta kamarádů pozvala na autorské čtení, jestli také nechce přednést něco ze své tvorby. „Chtěla jsem, ale styděla jsem se. Začala jsem jako loutkářka přemýšlet, za co bych se mohla schovat, a nakonec došla k rýži," uvádí Hana Voříšková. Jakmile si začala hrát a pracovat s rýží, došlo i na verše. Navíc, když se dozvěděla, že letošní Audimafor bude velmi komorní, byla to příležitost vyzkoušet si inscenaci na minimálním počtu diváků.

Vladimír Hulec je teatrolog, divadelní kritik, publicista, předseda lektorského sboru Audimaforu, na přehlídku do Hradce Králové jezdí už dlouhá léta. Jeho hodnocení bývají vstřícná. Vždy se snaží pochopit, co mu divadelníci svým experimentujícím počinem chtějí říct, i když ho třeba konkrétní představení nenadchne. „Do světa amatérského divadla mě vtáhl profesor Jan Císař. Ukázal mi další rovinu vnímání divadla. Amatérské divadlo není jen výstup, který vyleze z nějaké práce. Zároveň je to postoj, snaha se vyjádřit, poznat sebe sama. To v něm vždycky hledám. I ve tvaru, který možná působí naivně, přehna-

Lektorský sbor ve složení Jiřina Vacková, Nina Malíková, Vít Malota a Vladimír Hulec, foto Jan Slavíček.

ně či nešikovně. Často si v tom najdu ono hrabalovské zrníčko na dně," vysvětluje Vladimír Hulec a dodává, že v profesionálním divadle je naopak kritický, a velmi.

Za soubor Nádech, teď a leť nám řekla pár slov herečka **Kristina Zindulková**. Inscenace *Strategie růže* je spíše performancí, herci vyprávějí příběhy mezi publikem, a je na divákovi, koho se rozhodne poslouchat a komu věnuje pozornost. „Motivem celého vyprávění je strategie růže. Květiny, která se brání trny. Je to způsob, jak ochránit svůj život. Jak se cítit bezpečně, a přitom neútočit na ostatní," vysvětluje Kristina Zindulková. V jednotlivých příbězích se opakuje téma války, životních situací, kdy je člověk odtržen od svého přirozeného prostředí. Posbíraná story pochází z Ukrajiny, Íránu, Sýrie, Srí Lanky nebo Česka. „Chceme, aby tyhle příběhy byly slyšet. Jsou to životní zkušenosti, které v našem prostoru, koutě světa se o nich neví," říká mladá herečka s tím, že my žijeme v bezpečném světě.

Poprvé na naši přehlídku zavítal mladý režisér, básník a recitátor **Vít Malota**. Nováček lektorského sboru se také věnuje literární kritice a na Audimafor přijel hodnotit především divadlo poezie. Pětadvacetiletý umělec už má za sebou kus kariéry. „Snažím se učit, nasbírat zkušenosti. Neodmítám žádnou příležitost," konstatuje Vít Malota. K divadlu se dostal v osmi letech v dramaťáku Jiřiny Lhotské a odjakživa bral divadlo vážně. Nikdy ho nenapadlo, že by žil mimo divadelní svět. A jak se mu líbilo na Audimaforu? „Prostor Divadla Drak je fantastický. Bohužel tu nemůže být ono komunitní setkávání, kdy divadelníci spolu diskutují a baví se o tom, co dělají. Samotný odborný rozbor nepovažuji zase za tak důležitý," vysvětluje Vít Malota a směje se tomu, že po roce pauzy vidí konečně jiné divadlo, než své vlastní.

Kateřina Fikejzová Prouzová

Inscenace Strategie růže, Nádech teď a leť, foto Jan Slavíček.

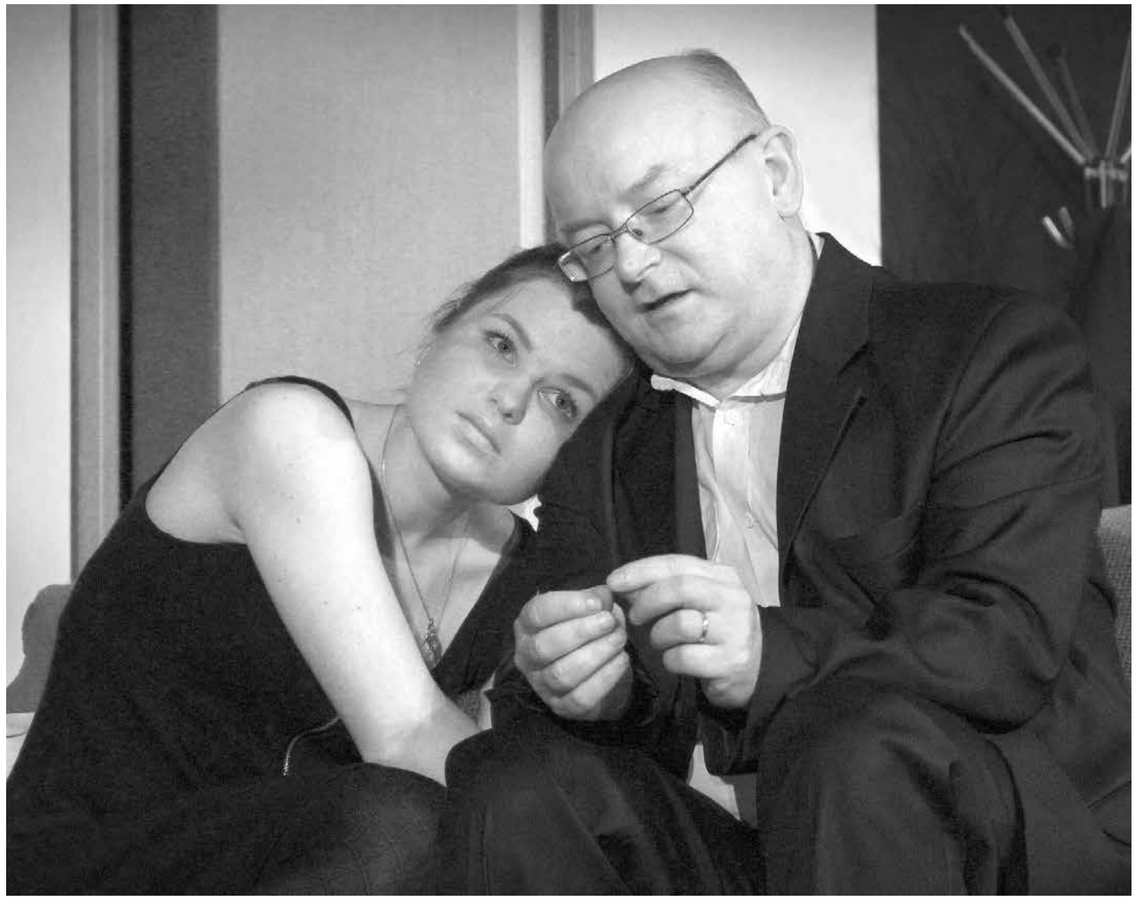

Inscenace S tvojí dcerou ne, DS J. K. Tyl, Meziměstí, foto Ivo Mičkal.

13 - 14 / MILETÍNSKÉ DIVADELNÍ JARO 2021, PROGRAM A VÝSLEDKY

19. MILETÍNSKÉ DIVADELNÍ JARO 2021

Východočeskou přehlídku venkovských divadelních souborů s postupem na celostátní přehlídku 52. Krakonošův divadelní podzim (25. září – 2. října 2021, Vysoké nad Jizerou) pořádalo v Sousedském domě v Miletíně ve dnech 12. – 13. června 2021 Centrum uměleckých aktivit Impuls Hradec Králové, Volné sdružení východočeských divadelníků, Divadelní soubor Erben a město Miletín za finančního přispění Královéhradeckého kraje a Ministerstva kultury ČR. Hrály se čtyři inscenace, v lektorském sboru byli Alexandr Gregar: režisér, herec a pedagog (předseda poroty), Jaromír Vosecký: scénograf a pedagog, Jan Sklenář: herec, režisér a zpěvák a Josef Jan Kopecký: režisér, herec a pedagog

Letošní Miletínské divadelní jaro bylo sice chudší na inscenace, ale mohlo se ale pochlubit výjimečnou atmosférou. Většina účastníků byla přítomná po celou dobu přehlídky. Ve volnějším programu byl prostor na setkávání a popovídání si, bylo až dojemné tak dlouhé době hrát pro diváky v sále. Viděli jsme soubory ze čtyř krajů: Královéhradeckého, Pardubického, Středočeského a Olomouckého. Jiří Hlávka z DS Vojan Libice nad Cidlinou nabídl svůj pohled na významnou osobnost českého divadla Eduarda Vojan. Divadlo Šňůra z Konice, které vzniklo teprve před pár měsíci, přivezlo do Miletína svou autorskou hru a především obrovskou energii a nadšení nováčků z toho, že stojí na jevišti. Věrným účastníkem přehlídky venkovských divadel byl soubor J. K. Tyl z Meziměstí, který vždy umí hlediště rozesmát. A také nový, neuvěřitelně výkonný divadelní spolek HRRR z Nemošic uvedl detektivní komedii od v amatérských kruzích oblíbených autorů Romana Vencla a Michaely Doleželové. Miletínští se o divadelníky i diváky postarali velmi pohostinně a třešničkou na dortu celého víkendu bylo krásné počasí. V sobotu od 17 hodin se vysílal živě stream Antré, rozhovory s účastníky, s porotou a organizátory na kanálu YouTube Volného sdružení východočeských divadel-

Letošní porota ve složení Alexandr Gregar, Josef Jan Kopecký, Jan Sklenář a Jaromír Vosecký, foto Ivo Mičkal.

níků. (Lze si ho naladit pravidelně každý čtvrtek od 18:00, kdy si v královéhradecké Galerii Václava Havla povídáme s divadelníky o amatérském divadle, www.vsvd.cz, https://www.facebook.com/sdruzenivsvd/)

Program 19. Miletínského divadelního jara

Sobota 12. června 2021

10:00-10:50: Divadelní spolek Vojan, Libice nad Cidlinou, Jiří Hlávka ***Jenom herec aneb Střípky ze života Eduarda Vojana***, režie Jiří Hlávka

13:00-14:45: Divadlo Šňůra, Konice, Roman Krejčíř ***Páni vesmíru, aneb koupím duš***i, režie Roman Krejčíř

17:00-18:30: stream Antré, živě z přehlídky, rozhovory s účastníky, porotou a organizátory.

19:30-21:15: Divadelní soubor J. K. Tyl, Meziměstí, Antonín Procházka ***S tvojí dcerou ne***, režie Irena Kozáková

Neděle 13. 6. 2021
10:00-11:20: HRRR divadelní spolek, Nemošice, Roman Vencl, Michaela Doleželová ***Ani za milion!***, režie Renáta Šťastná

Lektorský sbor doporučuje
na celostátní přehlídku Krakonošův divadelní podzim inscenaci ***Divadelního souboru J. K. Tyl, Meziměst***í: Antonín Procházka: ***S tvojí dcerou ne***, režie: Irena Kozáková

Lektorský sbor udělil čestná uznání:
Jiřímu Hlávkovi za herecký výkon v inscenaci ***Jenom herec aneb Střípky ze života Eduarda Vojana*** souboru Divadelní spolek Vojan, Libice nad Cidlinou

Romanu Krejčířovi za text inscenace **Páni vesmíru, aneb koupím duši** souboru Divadlo Šňůra, Konice

Viktoru Křejčířovi za bezprostřednost hereckého projevu v roli Igora v inscenaci **Páni vesmíru, aneb koupím duši** souboru Divadlo Šňůra, Konice

Aleně Kojdlové za herecký výkon v roli Uklízečky Žofie v inscenaci **Páni vesmíru, aneb koupím duši** souboru Divadlo Šňůra, Konice

Janu Palcrovi za herecký výkon v roli Doktora Martanoviče v inscenaci **Páni vesmíru, aneb koupím duši** souboru Divadlo Šňůra, Konice

Zuzaně Motlové za herecký výkon v roli Mechanického nosiče Softbota v inscenaci **Páni vesmíru, aneb koupím duši** souboru Divadlo Šňůra, Konice

Ireně Kozákové za režii inscenace **S tvojí Dcerou ne** souboru Divadelní soubor J. K. Tyl, Meziměstí

Veronice Nekvindové za roli Alice v inscenaci **S tvojí dcerou ne** souboru Divadelní soubor J. K. Tyl, Meziměstí

Renátě Šťastné za herecký výkon v roli Jacqueline v inscenaci **Ani za milion!** souboru HRRR – divadelní spolek, Nemošice

Lektorský sbor udělil ceny:

Alešovi Kučerovi za herecký výkon v roli Luboše v inscenaci **S tvojí dcerou ne** souboru Divadelní soubor J. K. Tyl, Meziměstí

Anežce Harušťákové za herecký výkon v roli Sandry v inscenaci **S tvojí dcerou ne** souboru Divadelní soubor J. K. Tyl, Meziměstí

Kateřina Fikejzová Prouzová, tajemnice poroty

15 / MILETÍNSKÉ SLUNÍČKO, RECENZE JOSEFA JANA KOPECKÉHO

MILETÍNSKÉ SLUNÍČKO

Ve dnech 12. – 13. 6. 2021 proběhlo v Sousedském domě východočeského Miletína již 19. Miletínské divadelní jaro, krajská postupová přehlídka venkovských divadelních souborů. Pořádá ji Centrum uměleckých aktivit Impuls Hradec Králové, Volné sdružení východočeských divadelníků, místní divadelní soubor Erben a Město Miletín za finanční podpory Ministerstva kultury ČR a Královéhradeckého kraje. V lektorském sboru, který měl právo doporučit dvě inscenace do programu národní přehlídky Krakonošův divadelní podzim, usedli letos osvědčení Alexandr Gregar (režisér, herec a pedagog) a Jaromír Vosecký (scénograf a pedagog), tuto stabilní miletínskou dvojici letos doplnili herec, režisér a zpěvák Jan Sklenář a Josef Jan Kopecký.

Program letošního Miletína byl oproti jiným ročníkům „dietnější", měli jsme možnost zhlédnout pouze čtyři inscenace, ale zaplať pánbůh za ně – po divadelním a kulturním půstu posledních měsíců to byl velmi příjemný víkend. Stejně jako v loňském roce, kdy Miletín rovněž proběhl, mohlo být paralelou to, že se nám představily nejenom východočeské soubory, letos každý z jiného kraje: z Královéhradeckého, Pardubického, ale i Olomouckého a Středočeského. Všechny byly přivítány symbolem přehlídky – sluníčkem, letos dřevěným, byť obloha se musela obejít víceméně bez něho. Počasí alespoň nelákalo ven, což se na diváckém zájmu opravdu odrazilo, v sobotu večer bylo plno.

Prvním představením přehlídky bylo monodrama Jiřího Hlávky ***Jenom herec aneb Střípky ze života Eduarda Vojana***. Inscenace, jak jsme se během semináře dozvěděli, byla připravována k výročí založení **Libického divadelního spolku Vojan**, pod jehož hlavičkou ji autor, režisér a jediný interpret Jiří Hlávka na přehlídce také uvedl. Text inscenace je vystavěn jako dialog stárnoucího herce a nejvyššího soudce, oba v podání Jiřího Hlávky. Jedná se o jakýsi „soud za můj život", obhajobu před sebou samým a hledání jeho hodnot. Hra je poctou významné osobnosti českého divadla a evidentní je, že vzniku předcházelo poctivé a detailní studium materiálů o životě Eduarda Vojana. Lektorský sbor ohodnotil **Jiřího Hlávku čestným uznáním za herecký výkon** – především v roli Boha, kdy herecký projev byl ve své civilnosti autentický.

V dobrém slova smyslu jistým „úkazem" přehlídky byl soubor **Divadla Šňůra** z moravské Konice, který na přehlídku přivezl autorskou hru ***Páni vesmíru aneb Koupím duši***. Autor a zároveň režisér představení a představitel jedné z rolí ji definuje jako „černou sci-fi komedii ze sanatoria, kde se ladí duše". Nikoho proto nepřekvapí, že z lékaře se nakonec vyklube až mefistofelský mimozemšťan z planety Gama, po jevišti že se pohybuje duše implementovaná robotu a že se ocitneme i na Měsíci. Soubor se poprvé (a na inzerát!) sešel teprve před Vánoci 2019, chvilku zkoušel prezenčně a dlouho distančně, v závěru na krátko i prezenčně – a k premiéře hru dovedl týden před Miletínem! Přesto – nebo právě proto – skutečně vyrazil dech. Spontaneita, nasazení a energie souboru, který svému režisérovi očividně bezmezně věří, byla okouzlující. V textu se objevuje replika: „Jinakost povznáší" a jinakosti se nám dostalo plnými doušky. Představení je tvarem něco mezi činohrou, stand-upem, groteskou a deklamací – interpreti je ovšem navzájem propojují sebou samými. Lektorský sbor ocenil Romana Krejčíře **čestným uznáním za scénář, dále rozhodl udělit čestné uznání Aleně Kojdlové, Zuzaně Motlové, Janu Palcrovi a Viktoru Krejčířovi za herecké výkony v postavách uklízečky, robotky, doktora a jeho asistenta**. Dodat musím, že většina souboru stála na jevišti před diváky poprvé, resp. po premiéře tohoto kusu podruhé v životě.

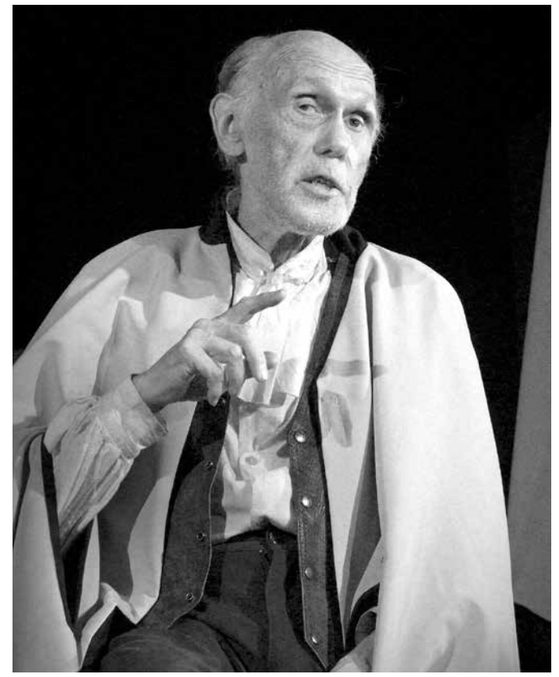

Jiří hlávka na Miletínské divadelní jaro přivezl své monodrama Jenom herec aneb střípky ze života Eduarda Vojana, foto Ivo Mičkal.

Sobotním závěrečným představením bylo ***S tvojí dcerou ne*** z pera Antonína Procházky a v podání **Divadelního souboru J. K. Tyla** z Meziměstí. Soubor je ostříleným profíkem v žánru bulvární „dvéřovky" – což dokázal i v tomto případě. Režisérka Irena Kozáková umí soubor na jevišti přesně organizovat, má cit pro situace, jejich herecké naplnění i pro timing. V ansámblu má navíc typy, které si s náročným žánrem umí poradit. Byť měl lektorský sbor s několika maličkostmi představení „problém", rozhodl se nakonec této komedii o krizi středního věku, manželském stereotypu, možných nepochopeních či rozdílném výkladu slov a situací mezi dvěma generacemi, udělit čestná uznání za režii Ireně Kozákové a herecký výkon

Zbrusu nové Divadlo Šnůra, Konice a jejich autorská sci-fi komedie Páni vesmíru, aneb kooupím duši, foto Ivo Mičkal.

v roli Alice Veronice Nekvindové, ceny za herecké výkony pak **Anežce Harušťákové za roli Sandry a Alešovi Kučerovi za roli Luboše – a inscenací doporučit do programu Krakonošova divadelního podzimu**.

Poslední, čtvrtou inscenací, byla v neděli dopoledne komedie ***Ani za milion!***, kterou si od autorské dvojice Roman Vencl a Michaela Doleželová vypůjčil soubor **HRRR Nemošice**. Hra o tom, že dokonalá vražda neexistuje, že stačí maličké nepochopení a vše může být jinak – byla oceněna především za hereckou energii **Renáty Šťastné, která si za roli Jacqueline od poroty vysloužila čestné uznání**. Představitelka hlavní ženské role byla zároveň režisérkou, kostýmní výtvarnicí a choreografkou. Při zkoušení dialogické hry, v níž je jí kolegou pouze Milan Zlesák v roli Lamberta, tak nahlížela pouze z jeviště, což se odrazilo v podobě hry, především v timingu a výstavbě situací. Proto byly souboru doporučeny „druhé oči", které by pomohly dívat se na věc pohledem diváka.

K přehlídce je nutno podotknout, že byla teprve druhou letošní realizovanou krajskou postupovou přehlídkou ve východních Čechách a která se mohla při dodržení zdravotních opatření konat za účasti diváků. Ti se při maximu povolené kapacity do miletínského divadla skutečně dostavili a pro soubor byli skutečně „živou vodou", která všem vlila krev do žil. Velké díky patří všem organizátorům i souborům za to, že se pořádání přehlídky ani v této složité době nezalekli a že ji skutečně zorganizovali. Díky patří také zástupcům pořadatelů Krakonošova divadelního podzimu, kteří se do Miletína přijeli podívat, aby zhlédli představení mohli si udělat vlastní názor na naše doporučení.

V závěrečném vyhlášení výsledků přehlídky předal předseda poroty Saša Gregar všem přítomným pozdravy od dlouholetého miletínského porotce prof. Františka Laurina, který se letošního ročníku nemohl ze zdravotních důvodů zúčastnit, ale touto cestou všechny pozdravoval. Ze sálu se spontánně ozvalo přání zdraví, a víry, že na příštím Miletínském divadelním jaru oblíbený František už chybět nebude.

Josef Jan Kopecký

O letošním Krakonošově divadelním podzimu se Svatavou Hejralovou, foto Ivo Mičkal.

16 / KRAKONOŠŮV DIVADELNÍ PODZIM 2021

Svatava Hejralová: loňské zrušení Krakonošova divadelního podzimu bylo zlé

Loňská celostátní přehlídka venkovských divadel ve Vysokém nad Jizerou byla připravená do posledního detailu, měla začít 9. října a že se nakonec nebude, se rozhodlo den před jejím startem. Po velmi bolestném rozhodnutí Krakonošův divadelní podzim odpískat, si sedla Svatava Hejralová k telefonu a začala všechny soubory a lektory obvolávat, ať nejezdí. „Bylo to hrozné. Kéž by se to už nikdy neopakovalo. Přiznám se, že jsem to obrečela, bylo mi to moc líto," říká Svatava z pořádajícího Divadelního spolku Krakonoš.

Protože všichni musíme počítat s tím, že na podzim hrozí další vlna pandemie a uzavření kultury (navíc budou volby), rozhodl se přípravný výbor přehlídky posunout její tradiční termín na dřívější datum. Krakonošův divadelní podzim by se měl letos konat od 25. září do 2. října 2021. Resumé padlo i v číslování ročníku, loňskému zůstává číslo 51, letošní bude mít číslo 52.

Zatím to vypadá, že všechny soubory, které se měly objevit v loňském programu, nemají problém přijet. Letos se konaly pouze čtyři přehlídky venkovských divadel (včetně té miletínské) a programová rada jejich vítěze zařadí k loňským. „Bude to možná trochu nahuštěné. Ale rozhodně to nebude divadelní maratón, chceme zachovat, co je pro vysockou přehlídku typické – setkávání lidí mezi sebou," zdůrazňuje Svatava Hejralová.

Ochotníci ve Vysokém nad Jizerou se snaží udržet své tradice a nabídnout je i účastníkům Krakonošova divadelního podzimu. „Divadelníky slavnostně vítá sám Krakonoš, nechybí projevy, dechovka a tisíc dalších maličkostí, které dělají domáckou atmosféru," říká Svatava Hejralová s tím, že mladí se tomu svého času smáli, ale nakonec to všechno kvitují s povděkem. Přehlídka ve Vysokém nad Jizerou nabízí divákům především komedie. To je obecně žánr, ke kterému venkovské soubory v celé republice inklinují. Jejich publikum se chce v hledišti především odreagovat a zasmát se.

Ve Vysokém se začíná zkoušet naplno

Vysocký divadelní soubor Krakonoš má vinou covidu za sebou špatný rok, musely se rušit všechny akce na kterých se ochotníci podílí, kromě letních. Teď se probírají z letargie a chystají znovu nahodit svou činnost. „Začali jsme opražovačkami. Na začátku července naši *Sborovnu*, kterou máme na repertoáru už pět let, zahrajeme pro Integrovaný záchranný systém semilského okresu a přilehlé okolí. A pro vysocké „šikulky", které se už loni v březnu okamžitě pustily do šití roušek a zásobovaly potřebné," uvádí Svatava Hejralová. S novou divadelní sezónou se začne řádně zkoušet něco nového, režisérka Marie Brtková-Trunečková si vybrala náročný kousek s velkým obsazením – *Maškaráda čili Fantom Opery* podle Terryho Pracheta nabídne směs různých žánrů i písničky.

Kateřina Fikejzová Prouzová

Kontakt: Divadelní spolek KRAKONOŠ,
Vysoké nad Jizerou; tel. 602 324 070;
e-mail: info@ds-krakonos.cz;
www.ds-krakonos.cz

Dílna o přednesu s Emou Zámečníkovou se konala on-line, foto Jaroslav Souček.

17 / VZDĚLÁVÁNÍ V CENTRUM UMĚLECKÝCH AKTIVIT ANEB SLOUPEK JARDY SOUČKA

AD VZDĚLÁVÁNÍ ANEB SLOUPEK JARDY SOUČKA

Moji milí, v rámci pravidelné rubriky o vzdělávání, si vám opět dovoluji napsat pár řádek o tom, co se událo, co proběhne nebo se chystá a plánuje. Už v minulém čísle jsem zmínil, jak v Centru uměleckých aktivit jsme se snažili adaptovat a popasovat s „dobou covidovou" a v listopadu 2020 uskutečnili první náš online seminář, nebo, chcete-li: webinář – obojí je možné, a to na téma *Autorské právo* prakticky s lektorem Václavem Hodonickým.

V „onlajnovém módu" jsme žili a pracovali téměř celý letošní půlrok, přeorientovali jsme se na svět sociálních sítí, internetu a online aplikací. Udělali jsme si průzkum a zjistili, že nejlepší online platforma pro streamy je zřejmě aplikace Zoom. A tak jsme se v ní řádně proškolili a začali ji aktivně využívat. Podařilo se nám zorganizovat a uspořádat mnoho online seminářů z různých uměleckých oborů, za všechny jmenujme online kurzy pro fotografy „Základy úprav fotografií" nebo online seminář „Repertoár dětských sborů v době (po)covidové", určený pro sbormistry.

Také proběhl již loni avizovaný seminář „Ekologická udržitelnost kulturních akcí" lektora Tomáše Fialy (pořadatele festivalu Brutal Assault), který jsme z původně plánované prezenční formy překlopili do online podoby. A především pro divadelníky jsme koncipovali online seminář „Jak na online marketing v kultuře a nezisku" lektorky Natálie Kratochvíle.

O tom, že se v online světě dá poměrně úspěšně realizovat ledacos, jsme se přesvědčili v únoru, kdy se uskutečnil online seminář „Dílna o přednesu aneb Příprava recitačního vystoupení v praxi". Dílna proběhla pod lektorským vedením Emy Zámečníkové a zájem byl veliký, přihlásilo se třicet pět účastníků! V sobotu 20. února se přihlásili doma u svých počítačů – a sešli se na Zoomu, každý nejprve přečetl text, který si k recitaci vybral, a poté se rozebíralo, zda a proč je či není výběr dobrý, a na co si dát pozor... Vždy také proběhlo hlasování, kdy se každý anonymně vyjádřil, zda by si daný text také vybral nebo ho doporučil někomu jinému či úplně odložil. Dílna dala účastníkům nejen mnoho dobrých tipů, jak s textem pracovat, ale také inspiraci pro příště. Velké díky patří Emě, která se odvážně vrhla do pro ní neprobádaných online vod a dokázala i přes neosobní obrazovky monitorů vytvořit příjemnou atmosféru.

Účastníci hereckého workshopu s Davidem Novotným v CUA.

A pak přišlo jaro, a s ním – doufejme, že navždy! - konec lockdownu. S radostí a nadšením jsme se přešaltovali na prezenční vzdělávání a hned v červnu odstartovali Dílnu tvůrčího psaní Emila Hakla. A především pro amatérské herce Herecký workshop s Davidem Novotným, kterého se podařilo získat už podruhé – první workshop se konal v únoru 2020. Bylo to opět radostné a výjimečné setkání, maximální počet účastníků byl omezen na patnáct, ale zájem zdaleka přesáhl, takže jsme museli hodně zájemců odmítnout. Workshop byl především o tom, jak správně přečíst divadelní text, jak hledat jeho význam, jak jej správně interpretovat. Při práci nad scénářem nechal David nahlédnout do své „kuchyně" a ukazoval, jak přemýšlet o postavě, na co se při budování postavy zaměřit a jak jí postupně vystavět. Tentokrát se četly a rozebíraly dva texty – nejdříve *Holky z kalendáře* od Tima Firtha a pak Florian Zeller a jeho *Kdybys umřel*... Aktivně byli zapojeni všichni, byť genderově byli nevyvážení – jedenáct žen a čtyři muži. Na závěr David sám četl postavu Daniela a byl to opravdu zážitek.

A před námi je podzim/zima. Já – nenapravitelný optimista – počítám s tím, že kola uměleckého vzdělávání zase rozjedeme na plné obrátky. Chystáme již několikrát avizované semináře, např. Divadelní svícení a jevištní technika a také workshopy Hlasové techniky a jevištní řeči pro začátečníky i pokročilé, plánujeme i pokračování semináře Scénografie, scénický objekt a světlo s Kamilem Bělohlávkem, tentokrát zaměřený na materiály. A z příbuzného oboru připravujeme semináře zaměřené na Scénické čtení. Stěžejní akcí samozřejmě zůstává již dvakrát odložená HRADECKÁ DIVADELNÍ KONZERVATOŘ. Už dnes je přihlášeno dvacet frekventantů na obor Herectví a dvanáct na obor Režie. Zveřejnili jsme první závazně potvrzené termíny konání: obor herecký: 6.-17. října a pak 20.-21. listopadu 2021, obor režijní by měl proběhnout 23.-24. října a 27.-28. listopadu 2021. Takže – přeji všem krásné léto a slunce v duši. A také sklenku řádně vychlazeného rosé vždy při ruce!

Jarda Souček
(e-mail: vzdelavani@impulshk.cz;
mob: 603 800 249)

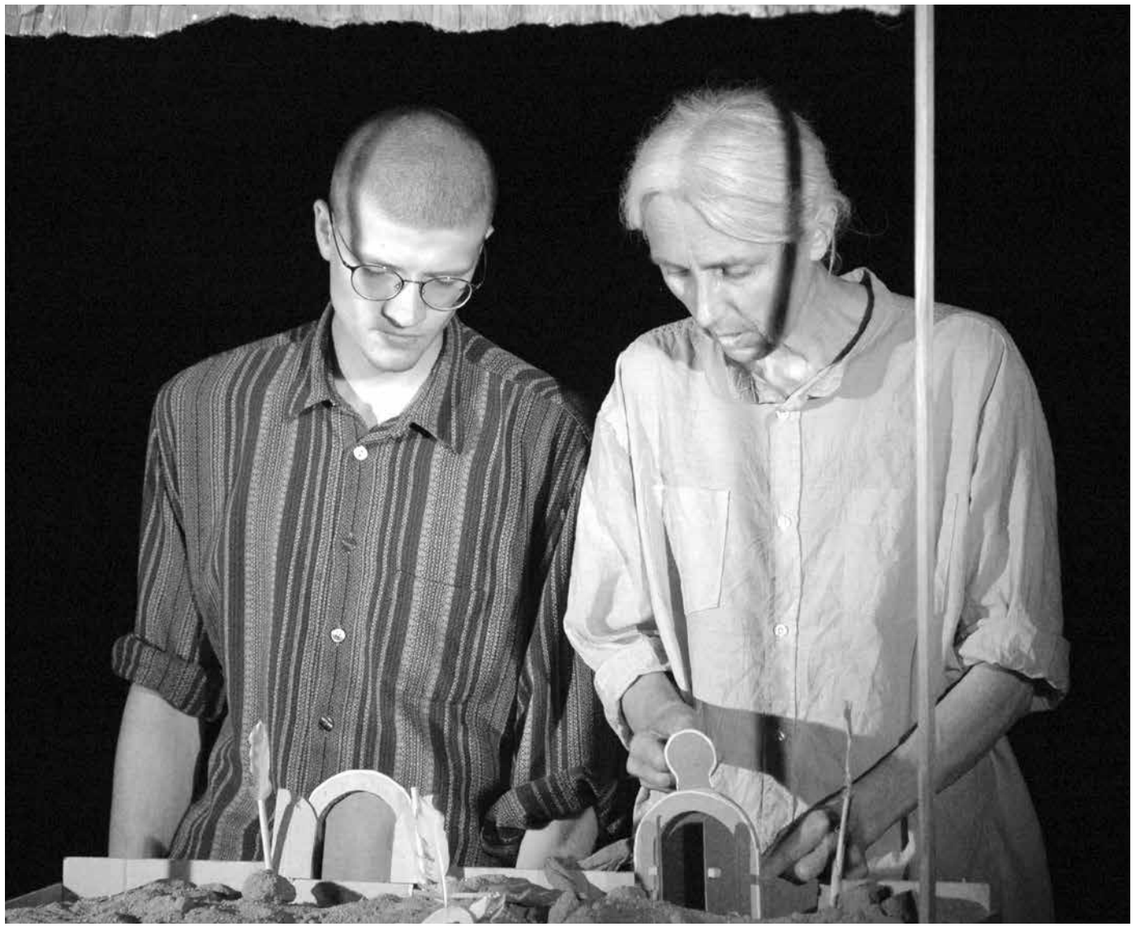

Hana Voříšková a Tomáš Mohr v inscenaci Haló, chci ven, foto Milan Strotzer

18 / Fandův Dýchánek 2021

Svitavské krajské přehlídky v roce 2021 – po jedenácté a přece poprvé, aneb Fandův Dýchánek

Deset let pořádáme ve Svitavách krajské divadelní přehlídky, Svitavského Fandu a Svitavský Dýchánek. Loni se divadla hrát nesměla, a tak jsme se do přehlídek – ve chvíli, kdy nám bylo alespoň něco dovoleno – s velkou radostí pustili. Sice ne v dubnu, ale v polovině května, prostě jinak to nešlo... A protože jsme dobře věděli, že většina souborů se nesmí ani scházet, natož zkoušet, spojili jsme obě přehlídky v jednu. A tak tu najednou byl Fandův Dýchánek s postupy na Chrudim, na Písek, na Ústí nad Orlicí, Prostějov a Svitavy. A sedm divadel v jednom dnu. Naživo tři v Trámu, čtyři ze záznamu na plátně v klubu Tyjátr. Podivné sice, jako tato doba, nicméně byla to skvělá sobota! Na chvíli jsme se cítili svobodní, bez zákazů a příkazů, a bylo to opravdu úžasné, potkat se, vidět opravdová divadla, dát si večeři ze skutečných talířů u stolu s přáteli a třeba i pivo do sklenice. Kdo ví, třeba se ta doba někdy vrátí a my budeme vzpomínat, jaké to bylo, vidět divadlo jenom na plátně či na monitoru svého počítače... Fandův Dýchánek proběhl v sobotu 15. května 2021 ve Svitavách v divadle Trám a v klubu Tyjátr, porota: Zoja Mikotová, Kamila Konývková, Luděk Richter.

Výsledky Fandova Dýchánku

Nominace na Loutkářskou Chrudim a doporučení na Šrámkův Písek:
Hana Voříšková + Tomáš Mohr Haló, chci ven!

Doporučení na Mladou Scénu:
Paramian Úáí

Doporučení na Šrámkův Písek:
Osamocená CKD

Doporučení na Loutkářskou Chrudim a na Mladou Scénu Ústí nad Orlicí:
Úplně nahé divadlo Nepravá tvář

Petr Mohr

Orlická maska 2021, foto Malá scéna.

19 / Orlická maska 2021 program přehlídky

Orlická maska 2021

7. ročník krajské postupové přehlídky amatérského činoherního a hudebního divadla

Pořadatelé Malá scéna Ústí nad Orlicí, spolek ve spolupráci s DS Vicena za finanční podpory Ministerstva kultury ČR, Pardubického kraje a Města Ústí nad Orlicí.

Program přehlídky

PÁTEK 4. 6. 2021

15:00 Malá scéna
ČAS PRO ŽIVOT
Divadelní spolek Proměna Praha
režie: Helena Kubů

18:00 Malá scéna
Martin McDonagh: OSIŘELÝ ZÁPAD
DS exVeseláci?! Ústí nad Orlicí
režie: Lenka Janyšová

SOBOTA 5. 6. 2021

10:00 Malá scéna
J. Sedlák: TAK PŘÍŠTĚ
HRRR – divadelní spolek, Nemošice
režie: Renáta Šťastná

15:00 Malá scéna
AUDIENCE
Václav Havel: Divadlo MY Theatre, Opatovice nad Labem
režie: Josef Jan Kopecký a Aleš Dvořák

MORENA
Nabalkoně, Olomouc
režie: Vít Zborník

20 / Orlická maska 2021 výsledky

Výsledky Orlické masky 2021

počet představení: 5
počet členů hrajících souborů: 26
Lektorský sbor: Mgr. Alexandr Gregar, Ph.D., MgA. Vladimír Fekar, MgA. Eva Spoustová

Lektorský sbor doporučil na celostátní přehlídku amatérského činoherního a hudebního divadla Divadelní Piknik Volyně:

DS exVeseláci?!, Ústí nad Orlicí
inscenace: Osiřelý západ
režie: Lenka Janyšová

Lektorský sbor udělil čestná uznání:

Jindřichu Jabornickému za herecký výkon v roli Manžela v inscenaci Čas pro život DS Proměna, Praha

Janu Pražákovi za herecký výkon v roli Otce Welshe v inscenaci Osiřelý západ DS exVeseláci?! Ústí nad Orlicí

Jiřímu Procházkovi za herecký výkon v roli Valena Connora v inscenaci Osiřelý západ DS exVeseláci?! Ústí nad Orlicí

Jakubovi Musilovi za herecký výkon v roli Colemana Connora v inscenaci Osiřelý západ DS exVeseláci?! Ústí nad Orlicí

Evě Stejskalové za herecký výkon v roli Girleen Kelleherové v inscenaci Osiřelý západ DS exVeseláci?! Ústí nad Orlicí

Lence Janyšové za režii inscenace Osiřelý západ DS exVeseláci?! Ústí nad Orlicí

Adamovi Suchánkovi za herecký výkon v roli Průvodce v inscenaci Morena DS Nabalkoně, Olomouc

Lektorský sbor udělil Ceny:

Aleši Dvořákovi za herecký výkon v roli Sládka v inscenaci Audience Divadla MY Theatre, Opatovice nad Labem

Vítu Zborníkovi za koncepci inscenace Morena DS Nabalkoně, Olomouc

DS Nabalkoně, Olomouc za kolektivní výpověď v inscenaci Morena Orlická maska 2021

21 / Orlická maska 2021 podle Evy Spoustové

Orlická maska 2021

Krajská postupová přehlídka amatérského činoherního a hudebního divadla v Ústí nad Orlicí – Orlická maska – letos proběhla 4. a 5. června, a to ve znamení počínající nové naděje na definitivně svobodné (bezpečné) setkávání divadelníků po dlouhém období pandemické covidové krize. Tedy psychologicky vzato pro všechen lid divadelní, který tolik miluje vzájemnost, spolkování a potkávání, po extrémně krutém období. Vzhledem k oné (vlastně kontinuální) rok a půl trvající pauze, a po čase, po který jsme se mohli potkávat výhradně ve virtuálním prostoru, by se zdálo takřka nemožné, že by se mohly „vyloupnout" jakékoli nové divadelní kusy.

Živá kultura a film nejsou totéž

Tisíckrát během této doby jsme se přesvědčili, že divadlo, i přes všechny nejlepší snahy o zpřítomnění a co nejužší vzájemné přiblížení např. streamováním a všelijakými jinými „virtuálními" formáty, „na dálku" - nefunguje. Bez možnosti osobního setkání „tváří v tvář" měly „naše specifické" múzy „smůlu", živá kultura a film zkrátka nejsou totéž. Amatérští divadelníci však opět dokázali, že jsou nezdolatelní a dokáží zůstat „inspirováni" i v domácím vězení, kdy „hrozný byl tento stát, když musel jsi se dívat, jak (kromě jiného) zakázali HRÁT a zakázali zpívat". Psát – což je v původním Krylově textu – se přece jen mohlo.

Samozřejmě, že letošní přehlídka nepředstavila dříve obvyklé množství inscenací, ale i těch pět „kousků", které jsme měli možnost na přehlídce v Ústí shlédnout, považuji za daných okolností za zázrak a doklad neuvěřitelné tvůrčí „umanutosti". Že během pandemie zkoušeli v divadlech herci profesionální (s vědomím, že jejich představení uvidí diváci bůhvíkdy) je pochopitelné – je to jejich normální práce, ale že amatéři budou mít onlinové zkoušky, že „pojedou" přes všechny výše zmíněné nesnáze dál a za čtrnáct dní jakžtakž „volného" provozu budou schopní ukázat nějaký ucelený tvar je obdivuhodné...

Odborná porota (Vladimír Fekar, Saša Gregar a Eva Spoustová) si byla této mimořádné situace samozřejmě vědoma, ale troufám si říct, že kvůli okolnostem nijak nesnížila kritéria posuzování. Náhledy a diskuse byly stejně věcné, upřímné a „bez obalu" jako při přehlídkách, které se konaly v předchozích obdobích nijak z normálu „nevyšinutých".

DS Proměna, Praha: Čas pro život

Jako první jsme shlédli inscenaci ČAS PRO ŽIVOT, kterou přivezl do Ústí divadelní spolek Proměna. Spolek vznikl v roce 2003 jako kulturní a tvůrčí projekt pro seniory. Jeho posláním je začleňování starších lidí do uměleckého dění obce a města a mimo jiné přinášení energie a témat k zamyšlení. Inscenace ČAS PRO ŽIVOT se zabývala fenoménem času, nabízela různé pohledy na čas, lidské pocity z jeho plynutí a uplývání a mnoho obecných komentářů

Inscenace Osiřelý západ, DS exVeseláci, Ústí nad Orlicí, foto Malá scéna.

k tématu času. Záměrně se vyhýbala tématu zrození (počátku lidského času) a smrti (konce lidského času). Samozřejmě, že je jisté, že soubor čeká na inscenaci ještě další práce a jejich usilovné a vůči tématu zatím hodně „pokorné" hledání výsledného tvaru ještě nekončí. Zatím se nám inscenace představila ve formě jakési koláže: "scénka v kavárně či vinárně" – „pohybově-deklamační skupinový předěl" – „přednáška" – „další předěl" – scénka na ulici a v bytě" – „předěl"... atd. (v opakujícím se, předvídatelném schématu). Přestože režisérka a autorka textu Helena Kubů vycházela (podle vlastních slov) z témat, která vnímala jako témata svých herců a snažila se napsat jim text „na tělo", hercům zatím neotevřela dostatečný prostor – příležitost k přesvědčivému osobnostnímu herectví, ke němuž má soubor velké předpoklady. V této fázi vzniku představení herci jakoby se ostýchali povolit opratě vlastní spontaneity a zdá se, že herci (s větší či menší mírou energie) jen odříkávají mnohdy až esejistické intelektuálně zaměřené úvahy (s výjimkou živějšího a životnějšího dialogu manželské dvojice). Soubor je ohromně sympatický, vyzařuje z něj velká chuť hrát, vykazuje schopnost vnímat partnera v dialogu i osvojit si náročný, rozsáhlý text. Věříme, že získá-li na jevišti ještě větší sebejistotu a dostane-li prostor pro větší rozsah vlastní tvůrčí práce, přinese představení jim samým i divákům ještě větší uspokojení. V diskusi se hovořilo o lounském „Třetím věku" a jejich představení „Analéma" jako o možném inspiračním zdroji pro další „svobodnější" práci režisérky a hlavního „tahouna" souboru s herci, o scénografické složce, o práci se světly během „rytmizovaných pohybových vložek" doprovázených tématicky zajímavými reprodukovanými nahrávkami překrývajících se hlasů herců, o energii na jevišti, o vnitřní motivaci herce, interpretujícího (původně značně „literární") text a o jeho vlastním tvůrčím vkladu.

DS Exveseláci?!, Ústí nad Orlicí: Osiřelý západ

S další inscenací překvapil DS Exveseláci?! z Ústí nad Orlicí. Pod režijním vedením Lenky Janyšové dokázali převážně „po internetu" nazkoušet náročný text Martina McDonagha OSIŘELÝ ZÁPAD. Všechny tyto bývalé studenty ústeckého gymnázia zavály jejich vysokoškolské studijní povinnosti do různých míst republiky, takže pouhé „dvoudenní" intenzivní soustředění bylo jedinou možností, jak hru „sesadit" dohromady a během přehlídky odpremiérovat. Během diskuse jsme se dotkli tématu zadní obrazové projekce, použití úvodní hudby a toho, jaké nasazení je optimální vzhledem k tomuto obtížnému žánru. Je třeba ocenit způsob, jakým se interpreti zmocnili svých rolí, jak byli schopni citlivé souhry, jak pochopili text a emocionálně své role naplnili. Scéna fungovala skvěle, trouba kouřila, madonky se roztékaly, vraždilo se s patřičnou brutalitou a sebevraždilo se patřičně odevzdaně, absurdní groteska jako celek „šlapala" velmi dobře.

HRRR divadelní spolek, Nemošice: Tak příště

Sobotní program zahájil divadelní spolek HRRR z Nemošic tragikomedií ...TAK PŘÍŠTĚ. Jde o původní text Josefa Sedláka pro velmi aktivní amatérskou divadelnici Renátu Šťastnou, která v „...tak příště" vystupuje jako jediná protagonistka a které připadla i úloha režisérky. Vznik předsta-

vení byl také poznamenán covidovými omezeními a odkládáním premiéry před publikem. Je třeba ocenit vnitřní lidskou vervu s jakou Renáta Šťastná vykresluje postavu čerstvě rozvedené, kultivované ženy, která se rozhodla svůj další život přes všechna zklamání „nezabalit" a naplno si ho užívat, než se dozví o vážné (pro diváky blíže nespecifikované) chorobě: sdělením diagnózy hra končí. V diskusi jsme společně zvažovali, co tréma po dlouhé době bez diváků provede v kombinaci s ne zcela spolehlivě osvojeným textem, jak se chová žena, když je doma opravdu sama, jak lze pracovat s publikem jako s divadelním partnerem a naopak jak ukázat zcela intimní momenty. A zapomenout přitom, že mě publikum sleduje, a co emocionálně asi prožívá žena, která svede milence vlastní dcery... Mnoho poznámek se týkalo textu a dramaturgie vůbec. Inscenace má před sebou zajímavou příležitost k ještě realističtějšímu psychologickému uchopení různých pozic postavy a jejich dopracování. Držíme palce a vážíme si elánu a zanícení jejích tvůrců...!

Divadlo MY Theatre, Opatovice nad Labem: Audience

Václav Havel: AUDIENCE – tuto tragikomickou jednoaktovku o bezvýchodnosti a absurditě přivezlo na Orlickou masku opatovické Divadlo MY Theatre. Režijní, scénografické a kostýmní duo tvůrců a protagonistů – Josef Jan Kopecký a Aleš Dvořák se přijelo pochlubit svou nejuváděnější hrou (se dvě stovkami úspěšných repríz na kontě, premiéra byla v roce 2008), kterou nyní čerstvě obnovilo. V diskusi se probírala účelnost delší úvodní části, jejímž prostřednictvím a za zvuků autentických dobových nahrávek navozují tvůrci povědomí o rámcovém společenském klimatu v ČSSR kolem roku 1977 – a během níž se postava Sládka ve zcela brilantním podání Aleše Dvořáka přivádí do stavu „přiměřené pracovní opilosti". Aleš Dvořák zvolil z několika nabízejících se možností výpovědí o své postavě rovinu citlivějšího, v zásadě empatického, byť intelektuálně omezeného zoufalce, který podléhá bez většího odporu poměrům, ze nichž je vnitřně zoufalý. Diskuse se týkala i dalších možných výkladů charakteru a strategie postavy během hry. Také způsob, jakým J. J. Kopecký pojal poslední Vaňkův vstup byl zajímavým námětem k úvahám. Hodně jsme probírali i obecnou, zvláště u mladé generace (ne)znalost moderních československých a českých dějin – i to, co tento limit znalostí znamená pro inscenování podobných her. Vzhledem k tomu, že mezi diskutujícími se vyskytlo pár středoškolských či vysokoškolských pedagogů, bylo věru mnoho co probírat.

Nabalkoně, Olomouc: Morena

Poslední inscenaci přehlídky přivezl z Olomouce studentský divadelní, filmový a hudební umělecký spolek Nabalkoně. Studenti (i absolventi) Univerzity Palackého, převážně studií divadelních a filmových, muzikologie a výtvarné výchovy, se nechali inspirovat slovanským rituálním vynášením Moreny (Morany, Mořeny, Smrti...) ze vsi. A poskytli nám svou inscenací MORENA kolektivní zážitek ve formě veřejné události. Jako diváci jsme se vybaveni zpěvníčky se slovy a notami nápěvů písní, a posíleni štamprličkou moravského životabudiče i čerstvým domácím chlebem, vydali na pouť středem města, přes náměstí – do parku u kostela Nanebevzetí Panny Marie. Pouť našeho průvodu byla rozdělena na několik zastavení, na nichž byly inscenovány tři krátké povídky – dvě autorské a jedna maeterlinckovská, inspirovaná hrou Vnitro. Vynesli jsme společně Smrtku, která během naší cesty pokosila jeden mladý život, čímž připravila nevěstu o ženicha a matku o syna. A došli do „oázy klidu v rušném centru města", kde jsme ji rituálně pokladli drobným kamením, pochovali, a splnili uměleckým spolkem Nabalkoně proklamovaný cíl – uzavřeli jsme období „nepotkávání, oddělenosti a smutku". Nesmírně šťastnou souhrou náhod doprovázely halasné ústecké zvony krásné a čisté mnohohlasé zpívání, hru harmoniky, pasáže z textů i průvodní kurážné podněcování publika, zvony se staly nečekanou shodou okolností zásadním, byť náhodným prvkem inscenace.

Stojí za to také připomenout chvíli, kdy v parku nedaleko od nás – náhodou! – stál místní měšťan s kosou, kterou pomalu rozvážně a soustředěně brousil! A když při docházení průvodu k meditační kapli sv. Jana Pavla II. (v níž a před kterou se odehrávalo matčino smíření se synovou smrtí a odpuštění) zazněl z věže kostela (také náhodou!) sugestivní umíráček – imprese okamžiku byla, i díky těmto všem fascinujícím synchronicitám, vskutku velmi mocná. Vraceli jsme se zvesela zpátky, a ještě chvíli před Malou scénou se spontánně při muzice a zpěvu veselili. I na tanec došlo.

Následující diskuse potvrdila, že zážitek to byl pro všechny zúčastněné velmi příjemný, inspirující a zakončení přehlídky že snad nemohlo být lepší. Hovořilo se hodně o folklóru, o tom, jak jinak je vnímán Středočechy a Moravany, o písničkách z různých krajů včetně jedné slovenské, které jsou v inscenaci užity, také o krojích a kostýmech s jejich náznaky, o tomuto žánru odpovídajícímu hereckému projevu na otevřeném plenérovém prostranství, o vhodnější (lehčí) konstrukci loutky Morany a také o možnosti, zda by se daly ony podmaňující zvony nějak (ideálně náhodou!) zajistit i při reprízách, ať už budou kdekoli...

Děkujeme všem

Veliké poděkování patří ústeckým sponzorům přehlídky a všem dobrým duším, které přispěly svým dílem k tomu, že všechno po celou dobu klapalo, jak náleží. Děkujeme divadelnímu spolku Vicena – za to, jak vřele a s jak mimořádnou péčí nás přichýlil a staral se o nás, děkujeme za dobrou krmi a dostatek pitiva, za přátelský a bezpečný prostor pro všechny divadelní lidi dobré vůle!

Smrt ze všech našich obcí tedy byla přičiněním posledního kusu přehlídky ORLICKÁ MASKA, jak doufáme, řádně vynesena! A před námi snad už doopravdy „světlejší" čas, čas setkávání, společného tvoření, zábavy a všech těch našich divadelních radostí, po kterých se nám všem tolik stýskalo. Tak všem hodně zdraví a síly!

Eva Spoustová – Málková

Aňuška a Marfuška, BTV a Pod Kloboukem, ZUŠ Chlumec nad Cidlinou, foto Michal Drtina.

22 / Turnovský drahokam 2021

Pohádkový drahokam po jednatřicáté

Loutkářská přehlídka Turnovský drahokam spatřila světlo světa v roce 1983 jako neformální setkání loutkářů a do roku 1987 proběhlo pět ročníků. Pak následovala dlouhá osmiletá pauza, v roce 1996 jsme se pokusili navázat na tento cyklus přehlídek šestým ročníkem. Ten už vznikl celý v režii loutkářského souboru Na Židli, přehlídka se vydařila a nastartovala se další etapa, dalo by se říci maratón Turnovských drahokamů, který trvá dodnes. Postupem let byl o účast na přehlídce, tehdy nesoutěžní, mezi loutkáři velký zájem. S novým státoprávním uspořádáním a vznikem nových krajů se stal krajskou přehlídkou s postupem na národní přehlídku Loutkářská Chrudim. A ani pandemie koronaviru nás nezastavila, jubilejní XXX. ročník se konal, byť organizátoři museli během týdne měnit program hned třikrát. A koronavirus nás nezastavil ani letos.

Letos se Turnovský drahokam konal v náhradním termínu a jen pro soutěžící a pozvané loutkáře, bohužel opět s vyloučením veřejnosti. Naši věrní diváci – nezoufejte, fotoreportáž z přehlídky je na našem „fejsbúku". A některé pohádky, uvedené na Turnovském drahokamu, uvidíte na naší prázdninové akci *Loutkáři dětem* na Dlaskově statku v Dolánkách u Turnova. Přes velké změny čas letí dál – a my letos uskutečnili už ročník třicátý první, což nasvědčuje, že se u nás divákům, souborům i porotě líbí. V rámci přehlídky byla slavnostně představena i malá publikace s přehledem jednotlivých ročníků včetně fotografií *TŘICET TURNOVSKÝCH DRAHOKAMŮ*.

31. ročník Turnovského drahokamu, regionální loutkářské přehlídky pro Liberecký kraj a Český ráj, uspořádal tradičně Loutkářský soubor Na Židli Turnov za finanční podpory Ministerstva kultury České republiky, Libereckého kraje a Města Turnov v Městském divadle Turnově dne 5. června 2021. V programu vystoupilo 8 souborů s 8 inscenacemi z Libereckého, Královéhradeckého kraje a Prahy. Představení byla hrána různými typy loutek. Z důvodu přetrvávající nákazy koronavirem a na základě rozhodnutí a přijetí opatření Vlády České republiky byl termín přehlídky posunut a přehlídka byla opět pouze jednodenní. V době konání přehlídky se situace zlepšila a došlo k rozvolňování. Přesto jsme se jako pořadatelé rozhodli uskutečnit přehlídku s vyloučením veřejnosti, pouze pro

účinkující, pozvané soubory a pro porotu. Počty přítomných v divadle v danou chvíli nepřesáhly 50% kapacity sálu. Účastníci i hosté předložili platné potvrzení o bezinfekčnosti a podepsali pro potřeby pořadatele čestné prohlášení o bezinfekčnosti. Pořadatelsky přehlídku zajišťovalo bezplatně 8 členů našeho souboru. Došlo k dodržení postupového systému přehlídek na národní přehlídku Loutkářská Chrudim. Přístup ke konání přehlídky byl kladně hodnocen místostarostkou města Turnova Janou Svobodovou, členy odborné poroty i hrajícími a pozvanými soubory. Na programu byly inscenace

Sobota 5. června

9:00 *ČMELÁK BRUNDIBÁR* pátrá, radí, informuje aneb co se děje na louce; Darina Martinovská HAD Hodkovice n. M.

10:00 Kramářská píseň: *O STARÝCH DÍVKÁCH*; soubor Vozichet Jablonec n. N.

11:00 *DIVOKRAJ*, Martina Bobková/ soubor Šíro Lázně Bělohrad

12:45 *AŇUŠA A MARFUŠKA*, dle ruských pohádek Jana Dvořáčková Maminy Jaroměř

13:30 *KABARET POD KLOBOUKEM*, Romana Hlubučková a soubor Pod kloboukem ZUŠ Chlumec n. C.

14:15 *MOTÝLEK, ADRENALIN, JABLKO A...* , soubor BTV ZUŠ Chlumec n. C.

15:00 *O PALAČINCE*, dle pohádky O Koblížkovi; Anežka Šubrtová BROULANANŠU Praha.

15:45 *KLUCI Z POHÁDEK*, dle známých pohádek; Jiří Polehňa, lidový loutkář z Hradce Králové

Výsledky Turnovského drahokamu 2021

Odborná porota ve složení Mirka Vydrová, divadlo Bořivoj Praha, Hana Dotřelová, Říše loutek Praha, Michal Drtina, Nipos – Artama Praha, doporučila programové radě do užšího výběru na národní přehlídku Loutkářská Chrudim inscenaci O starých dívkách, kramářská píseň, souboru Vozichet Jablonec nad Nisou

Dále udělila ocenění souborům a jednotlivcům:

Souboru Vozichet, Jablonec n .N., za loutkoherectví a autorství v inscenaci O starých dívkách

Souboru Šíro, Lázně Bělohrad, za radost ze hry v inscenaci Divokraj

Souboru Maminy, Jaroměř, za čistotu provedení scény v inscenaci Aňuška a Marfuška

Soubory BTV a Pod Kloboukem, ZUŠ Chlumec n. C., za vytvoření inscenací v době on-line výuky

Anežce Šubrtové, ze souboru Broulananšu Praha, za loutkoherecký výkon v inscenaci O palačince

Jiřímu Polehňovi, lidovému loutkáři Hradec Králové, za refrénování a parafrázování klasických pohádek

Petr Záruba

23 / 90 let souboru J. K. Tyl, Meziměstí

90 let divadelního souboru v Meziměstí

Píše se rok 1931, americký New York se chlubí novou budovou Empire State Building, v Praze se otevírá ZOO a manželům Gorbačovovým brečí v kolíbce syn Michail. V Německu se stále více objevuje jméno nějakého Hitlera a česká kulturní scéna se těší na budoucnost – právě se narodily dvě Jiřinky, Bohdalová a Jirásková. Ovšem největší událost se stala 13. 3. 1931 – v nádražní restauraci v Meziměstí. Za přítomnosti 30 osob se zde konala **zakládající valná hromada spolku divadelních ochotníků J. K. Tyl Meziměstí**. Jednatel, pan Fidrmuc, přečetl stanovy schválené Zemským úřadem v Praze a při volbě výkonného výboru bylo aklamací schváleno, aby ve funkcích zůstal přípravný výbor s předsedou p. Rákosníkem. A bylo usneseno – přihlásiti se za člena Ústřední matice divadelního ochotnictva Československého...

Divadlo v Meziměstí se však nezačalo hrát až tímto datem, první zmínky sahají na konec 19. století. Ovšemže se tehdy jednalo převážně o německé divadlo a není divu, vždyť v r. 1894 žilo v Meziměstí jen 17 Čechů, ale 1195 Němců. Ale přesto se po prohrané první světové válce a událostech roku 1918 začíná karta obracet. Bylo to však těžké obracení, místnímu většinovému německému obyvatelstvu se nechtělo žít v nové republice – historie ukazuje, jak byl život v pohraničí velmi krušný a nebezpečný, a jak už to u menšin bývá, o to více Češi drželi spolu. Jednou z aktivit byla i snaha o české divadlo – každá kulturní událost byla také událostí politickou a vlasteneckou. A mezi první aktivity patří činnost ochotníků, svými akcemi přitahovali české obyvatelstvo z celého okolí. Divadlo hrály spolky, politické strany, zájmová sdružení i organizace, například Národní jednota severočeská, Sokol, vojáci, učitelé a děti z české školy i skupiny občanů. Hrálo se po hostincích i v přírodě, divadla přitahovala české obyvatelstvo z širokého okolí, posilovala soudržnost menšiny a dodávala sebevědomí po každé vydařené akci. Pro získávání českého sebevědomí byla práce ochotníků velmi významnou a nezastupitelnou...

První česky mluvenou divadelní hru *Černé oči* hrál dramatický kroužek, složený hlavně z místních vojáků na scéně německého divadelního spolku u hotelu Förstr (dnešní Slavie) už 21. 12. 1919. A protože nastaly problémy s hraním českého divadla na německé scéně, bylo rozhodnuto postavit v místní škole české jeviště, postavilo se z prken pořízených ze zajateckého tábora v Broumově a slavnostně se otevřelo 28. 10. 1920 aktovkou *Kde domov můj*. A poté přišel rok 1922 a příležitost, postavit skutečné jeviště v nádražní budově. Což byl krok velmi důležitý, sebevědomí německého obyvatelstva tehdy opět významně stoupalo. A tak za pomocí Národní jednoty severočeské se podařilo postavit v čekárně 1. kategorie, dnešní tělocvičně, jedno s nejlepších divadel na Broumovsku. (O několik desítek let později, až po druhé sv. válce, se dokonce uvažovalo o velkém divadle, dostavbou budovy směrem k dnešnímu přechodu nad

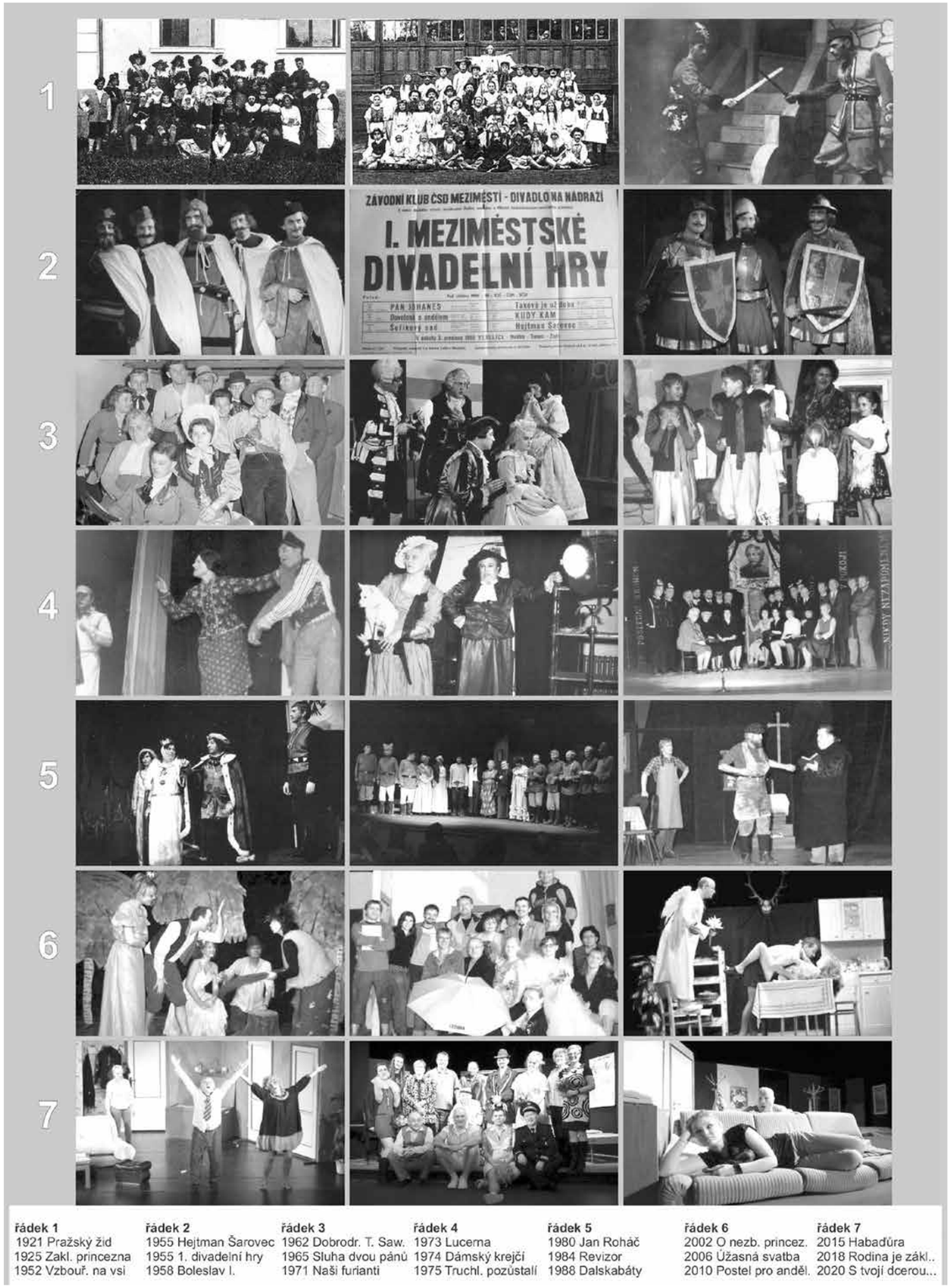

nádražím, ale byť byla přislíbena finanční pomoc ministra, tehdy Zdeňka Nejedlého, nikdy k rozšíření budovy nedošlo.)

Divadelníci v Meziměstí s nadšením hráli mnoho představení i několikrát ročně, ovšem rok 1938 život v pohraničí otočil naruby. České obyvatelstvo bylo vystěhováno a o divadle v Meziměstí se až do konce války žádné dokumenty nedochovaly, ani cokoliv z inventáře divadla, vše bylo zničeno a rozkradeno, divadelníci po návratu v r. 1945 museli začít úplně od nuly. Divadlo se tak hrálo až do roku 1948 i na scéně místního Sokola ve Walzlovce a poté si místní nadšenci pronajali za 1000 Kč ročně čekárnu na nádraží, kde si vlastními silami postavili dřevěné jeviště, které se stalo základem dnešního známého „divadla na nádraží". Stavbou nové scény se divadelnictví v Meziměstí upevnilo, opět se hrálo několikrát ročně. Na novém jevišti hostovaly mnohé soubory z okolních obcí, naši ochotníci vyjížděli se svými hrami k mnohdy i vzdáleným sousedům.

Dalším mezníkem se stal rok 1951, místní ochotníci za pomocí mnohých občanů Meziměstí si za 72 dnů brigádnicky přestavěli dřevěné jeviště na cihlové, jež se zachovalo do dnešní doby. Slavnostně bylo otevřeno 8. 12. 1951 za přítomnosti mnohých vážených hostů z Hradce Králové a Prahy – divadelní hrou Sláva. Není třeba vyjmenovat všechny hry, které se tu od této doby hrály, bylo jich velmi mnoho a byly hrány s nadšením po dlouhou řadu let. Ale přicházely dny dobré i krize, lidské i politické, ale divadlo se hrálo stále. Velmi důležitým byl podzim roku 1955, po vzoru Jiráskova Hronova byly v Meziměstí uspořádány první Meziměstské divadelní hry, které se pak staly jednou z nejstarších přehlídek ochotnického divadla v celé republice. Bohužel ji (a kulturu v obci všeobecně) zhatil rok 1966: divadlo vyhořelo a soubor se na čas zastavil...

Čas se pak přehoupl přes rok 1970 a na divadlo se začínám rozpomínat i já, autor tohoto článku, zpočátku samozřejmě velmi matně. S rodiči jsem, jako dítě, chodil na zkoušky a někde z portálu pozoroval šrumec na jevišti – první záběr, který si pamatuji, byl jakýsi velký strom, bohaté kostýmy a zelený hastrman. Až později jsem se dozvěděl, že to byl rok 1973 a slavná meziměstská Jiráskova *Lucerna,* to mi byly 4 roky. Až s postupem času jsem si začal pamatovat i jména lidí, co v té době táhli divadelní káru – nemohu je samozřejmě vyjmenovat všechny, ale některé ano. Většinou to byly celé divadelní rodiny, Dočkalíkovi, Hladíkovi, Kašparovi, Krejčovi, Boháčovi, Bednaříkovi, Fléglovi, Rabovi, Miewaldovi, Šnáblovi, ale i jednotlivci jako třeba p. Khol, Hlavatý, Zelený a jiní...

Léta 1970 až 1993 byla asi nejslavnějším obdobím meziměstského souboru. Divadelníci získávali slávu na národních přehlídkách, vozili ceny a diplomy ze soutěží, dokonce se dvakrát zúčastnili Jiráskova Hronova – mezi nejslavnější z tohoto období patřily zajisté hry *Naši furianti, Lucerna, Truchlící pozůstalí, Žert vinaře Agaba, Jan Roháč, Dvoreček, Košilka či Revizor.* A pak přišla sametová revoluce. Z pohledu národního věc dobrá, z pohledu ochotnického divadla to už tak dobré nebylo, socialistické hospodaření i financování skončilo, zaměstnání a podnikání se stalo prioritou. A tak se v roce 1991 – s poslední hrou Dámský krejčí – divadelní soubor rozpadá a s ním bohužel i Meziměstské divadelní hry. Období krize trvá až do roku 1995, kdy se mi podařilo za podpory města Meziměstí přehlídku obnovit. Ochotnické divadlo se do Meziměstí opět vrátilo, ale zatím bez naší účasti, trvalo to šest let, než se na naší scéně objevilo i jméno Meziměstí. Tehdy to ovšem byl „jen" dětský soubor – Tyláček, který během dvou let nacvičil hry *O chytrém kocouru Matějovi a O hloupém králi.* A zlomem se stal teprve rok 2002, kdy se na naší scéně opět objevují po mnoha letech místní dospěláci.

Většina z nich nikdy neměla s divadlem nic společného, ale nadšení bylo o to větší. Aby se mohli rozjet, vybrali si jako první hru pohádku *O nezbedné princezně* v režii Ireny Kozákové. Plný, nadšený sál při každém představení, a neuvěřitelný postup na dvě národní přehlídky hned na začátku činnosti se stal motorem divadelníků. Určitě tehdy nikdo nevěřil, že se někdy budeme moci hrdě podívat do očí slavné historie divadelníků z osmdesátých let a že je dokonce překonáme. A že Meziměstí bude opět patřit mezi nejznámější soubory kraje. Dnes nelze během roku nacvičit několik her, jako kdysi, o to více času ale věnujeme nácviku každého kroku a každého slova. Premiér bylo zatím deset – mezi ty nejúspěšnější patřily *Úžasná svatba, Postel pro anděla, Peklo v hotelu Westminster či Habaďůra.* A jestli se mezi ně zařadí i současná komedie S tvojí dcerou ne teprve ukáže čas – a covid.

A na závěr si dovolím ocitovat z článku, který jsem psal do Divadelní Hromada v roce 2002: *„S pohádkou nám pomáhali a pomáhají i někteří členové ze starého souboru, jako např. manželé Jiří a Vlasta Kašparovi, pan Miloslav Hladík, či náš stálý osvětlovač pan Antonín Miewald. Noví divadelníci se zájmem poslouchají vyprávění starých mazáků o dávné zašlé slávě našeho souboru. Při pohledu na zaprášené desítky diplomů a pohárů v divadelní šatně si mnozí z mladých herců zajisté řeknou, jestli tam někdy přibude jejich zásluhou nějaký nový. Třeba i jen maličký někde v rohu...".* Dnes, po 19 letech, si znovu prohlížím divadelní šatnu, diplomů a cen novodobých meziměstských divadelníků jsou plné stěny, postupně vytlačují ty zažloutlé a zaprášené. Přál bych si, aby je za 19 let, kdy i naše diplomy se stanou zaprášeným archivem, ze zdi vytlačily diplomy dalších nastupujících generací divadelního souboru J. K. Tyl Meziměstí...

Jan Kašpar

Kontakt:
DS J. K. Tyl, Meziměstí
Jan Kašpar
tel. 777 667 042
e-mail: kasparjan@seznam.cz
htpp://divadlo-mezimesti.cz
www.facebook.com/divadlomezimesti/

24 / DS Vrchlický, Jaroměř

Doba, která divadlu nepřeje...

Kdyby nám někdo řekl, že život v divadle se na rok zastaví, vysmáli bychom se mu. Po uzavřeném podzimu pro nás ani jaro nebylo šťastné, premiéra představení *Sluha dvou pánů* se opět neuskutečnila a navíc nás hned v únoru opustili tři členové DS Vrchlický Jaroměř – dne 6. 2. 2021 předseda souboru Bohuslav Krupka, náhle, nečekaně, bez slůvka rozloučení, 17. 2. 2021 navždy odešel Miroslav Větrov a 27. 2. 2021 uzavřela třetici režisérka Naďa Doležalová. Vzpomínáme na vás a nikdy nezapomeneme, zůstává tu po vás prázdné, neobsazené místo.

Na podzim už bychom konečně rádi dozkoušeli a odehráli premiéru inscenace *Sluha dvou pánů*, oprášíme pohádku *Kdo se bojí, nesmí do lesa* a ve vánočním čase zopakujeme *Vánoční čas*, který nádherně pojal a zrežíroval Bobo Krupka, alespoň doufáme. A moc si přejeme, a určitě nejsme sami, že bychom už mohli „normálně" zkoušet, hrát a jezdit na zájezdová představení.

členové DS Vrchlický, Jaroměř
Kontakt:
Ivana Innertová
tel. 777 120 311
e-mail: dsvrchlickyjaromer@seznam.cz
http://dsvrchlicky.cz/

25 / V Boučkově divadle v Jaroměři se hraje loutkové divadlo 100 let

Už sto let se v jaroměřském Boučkově divadle hraje loutkové divadlo

První loutkové představení v Jaroměři hrál soubor Sokola pod vedením Rudolfa Boučka 14. ledna 1921 v prostorách nynějšího divadla. A toto výročí považujeme za „naše" – Rudolfu Boučkovi totiž Jaroměř vděčí za to, že má druhou nejstarší stálou scénu loutkového divadla v republice., scénu, v níž náš soubor BODI pokračuje v tradici, založené tímto principálem.

Jak se lze dočíst v první kronice Boučkova divadla, tenkrát ještě Loutkového divadla Sokola, zažíval Rudolf Bouček stejná muka, jaká zažívá náš soubor v současnosti. Pouze v jednom se lišíme: v prvních letech si stěžoval na velmi malou návštěvu na představeních 20-30 diváků. Zato my můžeme pyšně prohlásit, že naše návštěvy jsou dlouhodobě v průměru více než čtyřnásobné. I členů souboru měl v těch dobách málo – takto si zapsal po posledním představení roku 1923: „Toto představení bylo opět jedním z těch, která skličují a zanechávají trpký dojem. Návštěva velmi slabá (40 dětí), hra chabě provedena pro ne dosti schopné síly a malé nacvičení. Účinkujících nelze sehnat, do zkoušek nechce nikdo přijít. Maloměstská netečnost je hnusná věc. Shnilý život při pivě, politice a vepřových hodech." Přesto se Bouček pustil do stěhování a budování loutkového divadla v zahradním domku vedle divadla a za vydatné pomoci průmyslové školy, továrníka Etricha, dalších přispěvatelů a pomocníků, byla práce na novém divadélku v březnu 1924 z velké části hotová.

Nová budova loutkového divadla

Zahajovací představení pro „sponzory" bylo uvedeno 3. října 1924. Hrál se Začarovaný les, který pak byl pro širokou veřejnost odehrán i v neděli 6. října. V první sezóně, která trvala do dubna 2025, se odehrálo celkem 24 představení, na které, jak s povděkem konstatuje Rudolf Bouček, přišlo do hlediště pro 100 diváků občas i 140 dětí. V zimě 1927, po jednom z mnoha přeplněných představení, kdy v sále bylo horko k zalknutí, si zapsal: „Je to poslední zima, co hraji v tomto divadle. Buď se musí začít stavět, nebo toho musím nechat." A jak řekl, tak učinil.

Ze sbírky, která byla vyhlášena na jaře roku 1928 a z půjčky od Občanské záložny – půjčka se pak umořovala řadu let – se v květnu začala stavět nová budova loutkového divadla, ze staré zůstal jen jeden roh. A již 27. října 1928 se hrou *Pan Johanes* otevřelo divadélko pro veřejnost. A hrálo se a hrálo. V roce 1936 se Rudolf Bouček odstěhoval do Prahy. A pak v roce 1938 bylo divadélko na jeho počest přejmenováno na Boučkovo loutkové divadlo Sokola v Jaroměři.

I za války se hrálo...

Jednoho dne se v divadélku objeví vedoucí loutkového divadla z Hannoveru – z rozhodnutí K. H. Franka jim má být vydáno vše, co si z divadelního inventáře vyberou. A tak nakládají celý inventář loutek, obleků, dekorací, rekvizit, světelného zařízení. Všechno, čím je možné pohnout a co se vejde na nákladní auto, 29. července 1944 odjíždějí. Nic z toho se již nikdy nepodařilo dohledat. Ale, hraje se dál. Jsou pořízeny nové loutky, nové kulisy, nové rekvizity a hraje se až do roku 1948, potom, až do roku 1949 je pauza. A v roce 1950 se do Jaroměře z Prahy vrací Rudolf Bouček – nachází divadlo v katastrofálním stavu a neprodleně jedná, první představení po pauze se hraje již na podzim 1950.

Divadélko ustálo i velkou povodeň

Divadélko funguje nepřetržitě dodnes. Za ty roky se v něm vystřídaly desítky, ba stovky účinkujících, z nichž už mnoho není mezi námi. V divadélku se v sedmdesátých a osmdesátých letech utvořila skvělá parta. Vytvářela zajímavá představení, která byla velmi kladně přijímána veřejností i odborníky, bylo založeno studio BODI i Studio Věšák, které tvořilo zajímavé pořady s hudbou

Manželé Libuška a Roman Bedřich Bauerovi.

a o hudbě, především pro dospělé. Členové našeho divadélka byli také aktivními účastníky Sametové revoluce v roce 1989.

A pak v roce 1996 proběhla zatím poslední přístavba budovy, zřízeny byly nové záchody a umývárny... A doba tomu chtěla, že se v roce 1999 soubor osamostatňuje, stává se občanským sdružením LS BOĎI Jaroměř. Dne 9. března 2000 naše divadélko ustálo i velkou povodeň, kdy bylo zatopeno vše v suterénu a sál až do páté řady. A pak 1. ledna 2001 soubor získává do pronájmu, formou zápůjčky, budovu, o kterou se stále snaží vzorně starat, udržovat ji v pořádku a hlavně – hrát loutková představení.

Hrajeme jako před 100 lety

V devadesátých letech soubor také začíná intenzivněji vyjíždět s loutkovými pohádkami za diváky. Jelikož jsou mezi námi tací, kterým toto kočování přináší uspokojení, přidávají se další tituly a stává se z toho další nit naší činnosti. V roce 2007 došlo k uměleckému rozchodu souboru – několik členů odešlo dělat své, jiné divadlo. A tak se snažíme zkoušet a hrát pohádky, jak nejlépe umíme, za zachování tradičních postupů. V našem divadélku nenajdete moc novinek, hrajeme, jak se hrálo před sto lety, i naše zájezdová představení jsou taková. A postupně, jak odcházeli někteří členové – za prací, za manžely, za manželkami, na studia – zůstali na zájezdová představení vedoucí souboru, manželé Libuška a Roman Bedřich Bauerovi. Se svými malými herci reprezentovali naši Jaroměř několikrát i na Dnech České kultury na Slovensku, v roce 2013 v Piešťanech a Trnavě, další rok až v Košicích, Michalovcích či Prešově.

A pak přišel covid-19...

V roce 2015 nám přišlo pozvání na turné do Austrálie a na Nový Zéland. Bylo tak úspěšné, že se o nás dozvěděli i v USA, kam směřovaly naše cesty v roce 2016 a v roce 2017, kdy jsme absolvovali nejdelší turné, takové neabsolvují ani naši VIP umělci. Hráli jsme celkem 29 představení na 27 místech USA i Kanady, projeli Ameriku od Bostonu po San Diego. Ale v našem věku bylo 77 denní turné také velmi únavné, v roce 2018 jsme absolvovali další, kratší turné, po kterém mělo následovat ještě jedno, na podzim 2019. Ale to jsme z osobních důvodů odložili na jaro 2020.

Ale přišel Covid-19. Během jarního uzavření jsme se snažili divákům přiblížit naše představení prostřednictvím facebooku. A již dva roky se také podílíme na letní akci Pohádky z Bauerovic zahrádky, kam jsou zvány soubory z celé republiky, aby jednou za 14 dní zahrály své pohádky. A na podzim jsme se těšili, jak budeme hrát a také připravovat malou oslavu té „stovky", jak pokřtíme novou pohlednici...

Nebudeme již dále unavovat. Vidíte, že personální problémy, které má náš soubor, nejsou ničím novým. Náš soubor dělá, co může, aby se ctí reprezentoval naši Jaroměř a naše Boučkovo loutkové divadlo. Zatím se to daří, i díky těm, kteří v divadélku pracují. I díky vám, našim divákům, protože máme komu svou práci ukázat. Doufejme, že tato tradice jen tak nezmizí a že se podobný článek v nějaké podobě objeví třeba za dalších 100 let.

Roman Bedřich Bauer

Kontakt:
Loutkové divadlo BOĎI
Roman Bedřich Bauer
tel.: 777 812 470
e-mail: bodi@bodi.cz
ttp://bodi.cz/

Helimadoe je posledním dokončeným románem Jaroslava Havlíčka. Lanškrounští divadelníci ho zvolili pro svou inscenaci jako předlohu, foto archiv souboru.

26 / Škeble uvedla premiéru Helimadoe

Škeble Lanškroun uvedla premiéru Helimadoe

Stejnojmenný román Jaroslava Havlíčka jsme dramatizovali už loni, ale k premiéře ze známých důvodů nedošlo, tak jsme ji uskutečnili, jakmile to bylo možné, 15. 6. 2021. A aby si náš školní soubor hru pořádně upevnil, stihli jsme do konce školního roku ještě tři reprízy. Soudě podle diváckého ohlasu jde o zdařilou inscenaci, která se však naprosto nepodobá filmu z počátku 90. let minulého století (ten jsme si zakázali zhlédnout, aby nás neovlivnil). A protože jsme zřejmě první, kteří kdy hráli Helimadoe na divadelních prknech, těšíme se, že příběh převyprávíme divákům formou, která pro ně bude zcela nová. Doufejme tedy, že po prázdninách už budeme konečně tahat divadelní káru.

za divadelní soubor Škeble Lanškroun Jan Střecha

Kontakt:
DS Škeble Lanškroun
Jan Střecha
tel. 737 330 789
e-mail: strecha.jan@seznam.cz
www.skeble-lanskroun.cz

27 / OCHOS ze Smiřic buduje svou Hrobku s vyhlídkou

OCHOS ze Smiřic buduje svou Hrobku s vyhlídkou

Posledních pár tónů závěrečné písně, poklek, pak zamávat a vychutnat si ten okamžik, že jsme mohli po roce opět hrát divadlo – před publikem. A ještě k tomu Kateřina Fikejzová Prouzová dokázala začarovat počasí, aby nás déšť pokropil až při balení kulis. Ano, píšu tu o skvělé možnosti zahrát si na mezinárodním divadelním festivalu Regiony Hradec Králové, kde mělo VSVD svou stage. Moc za to děkujeme, bylo to doslova nabíjející.

S obavou teď vzhlížím ke stoupajícím číslům ohledně covid-19, ale věřím, že už to nenabude takových rozměrů, jako loni na podzim a toto jaro konečně budeme moci nazkoušet a na zahrát hru Hrobka s vyhlídkou od Normana Robbinse. Premiéru máme plánovanou na 13. 11. 2021 ve Smiřicích. A týden na to máme v plánu zahrát ještě Příběhy obyčejného šílenství v Polici nad Metují, představení odložené z minulého roku. Držme si pěsti, aby se už nic v našich plánech nezměnilo.

„Tři bratři u kopečku stojí, větru ani zimy se nebojí. Poznáš ho, než bys jednou mrk, jmenuje se... (Smrk)“. Čtete hádanku k našemu malému překvapení pro děti ze Smiřic a okolí, rozhodli jsme se vytvořit pro ně letní hádací a hledací hru. Je pro malé děti, které se i s rodiči dozvědí o zvířecích zajímavostech. A starší děti více z historie našeho městečka. Až budou hry hotové, budeme o tom informovat prostřednictvím sociálních sítí. Toto je zatím z našich malých smiřických vod vše. Těšíme se na prázdniny, kdy budeme zkoušet a na podzimní dny, kdy se budeme moci vidět s našimi diváky. Přejeme vám krásné léto!

Stanislava Barnetová

Kontakt:
Divadelní ochotnický spolek OCHOS, Smiřice
Stanislava Barnetová
tel. 603 817 734
e-mail: s.barnetova@gmail.com
https://ochos.cz
www.facebook.com/OchosSmirice/

DS Jiří Poděbrady v plném obsazení, foto archiv souboru.

28 / DS Jiří Poděbrady - Slavím, slavíš, slavíme!

Poděbradští ochotníci letos slaví sto šedesát let své činnosti. A aby těch výročí na jeden rok nebylo málo, úctyhodné padesátky dosáhl i Festival mladého amatérského divadla (FEMAD). V rámci obou výročí jsme se rozhodli, že trochu zapátráme v historii a zavzpomínáme na naše začátky.

Divadlo se v Poděbradech hrálo už v první polovině 19. století – v malé odsvěcené kapli na druhém nádvoří zámku. Hlavními iniciátory byli studenti, kteří se na léto vraceli do svého rodného města a většinou si na pomoc přizvali poděbradské úředníky. Oficiální ochotnický spolek vznikl až v roce 1861 po celospolečenském uvolnění a díky vlastenecké touze využít nově nabytý volný čas něčím smysluplným. A tak byl ustanoven Divadelní spolek Jiří, který hned od počátku zaujal přední místo mezi ostatními městskými spolky a stal se organizátorem většiny kulturních akcí v Poděbradech.

Díky blízkým vztahům s radnicí získali ochotníci možnost zrekonstruovat budovu starých kasáren a vytvořit svou vlastní scénu – Jiříkovo divadlo. Slavnostně bylo otevřeno v roce 1881 a vydrželo v aktivní činnosti přes padesát let. Do základů vyhořelo nešťastnou náhodou v únoru 1937 a právě před dlouho očekávanou rekonstrukcí, kterou měl vést uznávaný architekt kolínského a hronovského divadla Jindřich Freiwald. I přes to, že se celá země následně ocitla ve válce a všeho byl nedostatek, v Poděbradech se vzedmula vlna solidarity a nadšení. A vznikla nová prozatímní scéna v bývalém hospodářském zázemí zámku, nové divadlo získalo název podle svého původního účelu Divadlo Na Kovárně. Ač šlo o scénu prozatímní, válka a následný režim proměnily společnost a její možnosti. A specifická scéna, vtěsnaná do historické budovy, zůstala jedinou a hlavní až do současnosti.

Ve snaze probudit spolkovou činnost, která byla po roce 1948 značně utlumena, přišel Jan Pavlíček společně s šéfredaktorem Amatérské scény Jiřím Benešem s myšlenkou na nový festival zaměřený na mládež. První ročník se uskutečnil v roce 1972 a z FEMADu se postupně stala vyhledávaná přehlídka rozličných žánrů a názorů, kterou se dařilo úspěšně krýt před kontrolními orgány. Tento stav vydržel až do půlky 80. let, kdy muselo být poděbradské divadlo uzavřeno kvůli nevyhovujícímu technickému stavu, FEMAD se přestěhoval do blízké Libice nad Cidlinou, kde nad ním převzal zodpovědnost DS Vojan.

Začátek naší novodobé historie datujeme premiérou detektivky A. Christie Deset malých černoušků, uskutečnila se v roce 2000 na zámecké zahradě – z důvodu neustále se prodlužující rekonstrukce divadla. Od té doby Divadelní spolek Jiří začal každoročně uvádět i několik premiér. Do Poděbrad se vrátil i FEMAD a nějakou dobu se stal postupovou národní přehlídkou společně s přehlídkou v Třebíči, v roce 2006 bylo ale spolupořadatelství ukončeno a FEMAD se vrátil zpátky k předrevolučnímu formátu – nepostupové přehlídky s hlavním zaměřením na otevřenou diskusi. Dodnes nabízí tzv. „druhou šanci“ souborům z celé republiky, které těsně nepostoupily na národní přehlídku nebo nebyly dramaturgickou radou vybrány.

V současnosti patří Divadelní spolek Jiří a FEMAD k základním kulturním kamenům Poděbrad. Publiku nabízíme rozmanitý repertoár, každoročně uvádíme alespoň jednu premiéru a přes léto vždy hrajeme oblíbené historické procházky s Bílou paní, které zábavnou formou předávají účastníkům zajímavosti z poděbradské historie. Na zářijový FEMAD se pravidelně sjíždí řada osobností amatérského divadla a mnoho mladých seminaristů, kteří vždy mají divadlu co říci. Tak zveme i Vás!

Kateřina Vaněčková

Kontakt:
Divadelní spolek Jiří, Poděbrady
Nataša Doležalová
tel. 602 672 279
e-mail: natasa.dol@centrum.cz
www.dsj.cz
www.facebook.com/divadelni.spolekjiri

29 / Divadlo Exil, Pardubice míří do nové éry

Covid zmařil pardubickému amatérskému divadlu oslavy dvacetileté existence souboru. Ale všechno špatné pro něco dobré, lockdown pomohl Exilákům soustředit se na plno na vybudování nové divadelní scény v prostorách pod Machoňovou pasáží.

Cílem projektu bylo vytvořit pro divadlo důstojný a bezpečný prostor. Nový sál a zázemí nebude sloužit jen Exilu. Soubor bude pokračovat v zavedené a úspěšné spolupráci s improvizační skupinou Paleťáci, s Divadlem Tří i rodinným Týbrďo divadlo. Nová komorní scéna ve středu města je také ideální pro menší koncerty, výstavy nebo vzdělávací akce.

„Ten náš starý Exil máme moc rádi. Je to naše srdcovka. Bohužel už to v něm dál nešlo. Elektrické rozvody jsou v havarijním stavu, během představení nám vypadávaly pojistky. Sál je ve sklepě, kde je špatně udělaná kanalizace a při přívalových deštích nám přes záchody vnikala spodní voda.

A také – je to soukromý prostor, takže je těžké do něj více investovat, jak pro nás, tak pro město. Majitel nám samozřejmě ze svého nové divadlo nevybuduje,“ uvedla herečka a členka správní rady Věra Pojmanová, s tím, že problémů se nakupilo příliš a bylo potřeba to řešit. „Náš současný principál Tomáš Klement našel prostor pod Machoňovou pasáží, který je v majetku městského Rozvojového fondu, díky tomu se nám podařilo získat finanční prostředky na přestavbu,“ vysvětluje Věra Pojmanová.

Sklepní prostory pod Machoňovou pasáží sloužily původně jako restaurace a bylo potřeba je výrazně přebudovat, aby vyhovovaly divadlu a splňovaly podmínky provozu. Došlo ke stavebním úpravám – vznikl nový divadelní sál s jevištěm a elevací, vybudoval se bar, šatny, sklad kulis. Také bylo potřeba vybavit nové divadlo osvětlením, akustickými prvky a mobiliářem, bylo nezbytné udělat rozsáhlé elektrické rozvody pro divadelní svícení a zvučení, divadlo vyžaduje specifickou elektroinstalaci s náročnějšími požadavky.

„Teď nás čeká kolaudace, v srpnu stěhování a v září odstartujeme divadelní sezónu v novém,“ říká Věra Pojmanová s tím, že prostorově se vlastně nic nezmění, stále to bude studiová scéna, tak jak jsou diváci Exilu zvyklí. Ale vše bude nové, vymazlené a divadlo se posunulo více do středu města.

-kfp-

Na startu nové sezóny zaštěká v Divadle Exil Lajka. Pasažér Sputniku 2 na jevišti

„Máma mi vždycky říkala, že člověk aportovat neumí.

Inscenace Lajka, Divadlo Exil, Pardubice, foto Aleš Formánek.

Když něco zahodí, už se nikdy pro to nevrátí.“ To je hlavní myšlenka inscenace pro celou rodinu s názvem *Lajka*, kterou mají v pardubickém Exilu v šuplíku. Hra má za sebou jednu neveřejnou generálku. Teď je připravená ke startu do divadelního vesmíru. Když budou okolnosti příznivé, uvidíte ji poprvé na začátku října.

Generálka ukázala, že máme co do činění s dojemným, velmi lidským (nebo psím?) příběhem, který ale není zatížený patosem. Naopak, je rozverný, vtipný a lehký jako pírko. Režisérský tandem Lucie Hašková a Naďa Kubínková si s textem mladého dramatika Davida Košťáka porozuměly. Poetický text naštěstí nezatížily psychologií, ale povznesly hravostí. O hře, zkoušení a chystané premiéře více řekne jedna z režisérek Naďa Kubínková.

Kde jsi tento text objevila?

Pamatuji si to úplně přesně, 4. března 2019, kdy mě dramaturgyně Východočeského divadla Anna Hlaváčková pozvala na scénické čtení právě tohoto textu. Šla jsem do divadla bez nějakých velkých očekávání, ale samotné čtení mě pobavilo, dojalo a pak zcela nadchlo. Možná to bylo i tím, že jsem tam potkala samotného autora hry Davida Košťáka, se kterým jsem o jeho hře ještě pak dlouho diskutovala.

Co tě na textu bavilo natolik, že ses ho rozhodla inscenovat?

To mě napadlo později, já totiž už dlouho hledala nějaký dobrý text, kde bych mohla obsadit jednu z mých nejoblíbenějších hereček, Olinu Vetešníkovou. Moc ji obdivuji, a navíc jsem jí to na jejích 85. narozeninách slíbila. Jenže *Lajka* Davida Košťáka pro ni žádnou roli nenabízela, mně ale ten text pořád ležel v hlavě a nemohla jsem se ho zbavit. Přišel mi neskutečně vtipný a dojemný, je to taková křehká hra, která podává zprávu o nespravedlnosti a zradě – a nakonec jsem dostala nápad ten text trochu předělat a upravit, aby Olina mohla hrát. Vznikla, řekněme – „nová“ - postava, která hře možná dala ještě další rozměr. Změn v textu bylo pak ještě daleko víc, dokonce asi měsíc a půl před předpremiérou vznikl jakýsi prolog, a tak jsem moc zvědavá, co řekne na premiéře naším inscenačním úpravám samotný autor, snad nám bude pořád fandit.

Jak se ti pracovalo v režisérském tandemu s Luckou Haškovou? Rozdělily jste si nějak kompetence?

Naše spolupráce s Lucií funguje výborně. Divadelně jsme si rozuměly už v době, kdy jsem dělala hru *Lola běží o život,* kde Lucka hrála hlavní roli. Spolupráce na Lajce vznikla naprosto spontánně, na Femadu v Poděbradech, kde jsem jí dala text jen tak mezi řečí přečíst. Natolik ji nadchl, že se rozhodla do toho jít se mnou. Při zkoušení jsme pak měly jedno zásadní pravidlo, být názorově jednotné, abychom nemátly herce. Takže jsme dělaly důsledné přípravy, u kterých jsme jen my dvě vášnivě diskutovaly, a taky vypily hodně vína. Zkoušení probíhalo naprosto efektivně a moc nás to bavilo. Co se týče ostatní práce kolem inscenace, například scéna nebo kostýmy, bylo to pro mě docela osvobozující, protože jsem poprvé při režii měla vedle sebe člověka, na kterého jsem se mohla stoprocentně spolehnout. A to je při produkci hry k nezaplacení.

Už po třetí propojuješ divadelní scénu s hudbou pardubických kapel / muzikantů? Je to záměr nebo se to vždycky tak nějak propojí samo a vyjde to ze situace?

Asi všechno dohromady. Já jsem totiž přesvědčená, že pardubická hudební scéna nabízí obrovské možnosti. Máme tady neskutečné množství kapel, které jsou plné talentovaných lidí, proč to tedy nepropojit s divadlem. Když to vezmu postupně: u Perfect Days jsem si ty kapely trochu zmapovala a vyzkoušela, jak to fungují. Bylo to náročné, protože jsem do toho zapojila 12 formací. Pak přišla *Lola běží o život*, tam jsem měla jasno od začátku, protože můj kamarád Moimir Papalescu dělá elektronickou muziku celý život a dokonale to tam zapadlo. A *Lajka* vyšla z konkrétní situace, do hry jsem obsadila Matěje Karase z Donrvetru, a tak mě napadlo zeptat se kapely, jestli by do toho šli s námi. A kluci byli nadšení, byla to pro ně nová zkušenost, dali tomu všechno. Vážím si zejména toho, že naprosto vstřícně reagovali na všechny mé někdy i šílené připomínky. Další výhodou bylo, že Karolína Davidová, kterou jsme s Luckou vybraly v konkurzu na hlavní roli Lajky, umí krásně zpívat, takže pak nám přišlo úplně samozřejmé, že titulní song nazpívá společně s kapelou.

Jaké je hlavní poselství exilové *Lajky*?

Že lidi aportovat neumí. A když něco zahodí, už se pro to nikdy nevrátí – ne, ale vážně, já vlastně nevím, jestli můžu mluvit o nějakém poselství. To je asi moc silné slovo, nic takového ani divákovi nechceme nutit. Ta hra je totiž velmi křehká, o tom, že někdo jiný za vás rozhoduje, a to i v otázkách života a smrti. A vy s tím nemůžete udělat vůbec nic. Ale ten příběh je zároveň o lásce, o smíření nebo o přátelství. Každý si v něm najde něco svého.

Máte stanovený termín premiéry?

Tahle otázka mě pokaždé rozesměje. Plánovat v dnešní době nejde vůbec nic. Ostatně premiéru už jsme měli mít na podzim 2020, takže budu velmi opatrná. Nicméně si zlehka šeptám – premiéru jsme si naplánovali na 9. října 2021 a pokud to klapne, bude opravdu slavnostní, protože už bychom měli hrát v nových prostorech Divadla Exil v Machoňově pasáži na pardubické třídě Míru.

Uvidíme *Lajku* na nějaké přehlídce?

Určitě, pokud se budou nějaké konat. Budeme hrát kdekoliv nám to dovolí.

Ptala se Kateřina Fikejzová Prouzová

Kontakt: Divadlo Exil, Pardubice
Tomáš Klement: tel. 604 622 322
e-mail: posta@divadloexil.cz
www.divadloexil.cz
www.facebook.com/divadloexil

30 / stage VSVD na Mezinárodním divadelním festivalu REGIONY

VSVD slavilo své narozeniny na královéhradeckém Open airu

Letos se naše sdružení zapojilo do královéhradeckého mezinárodního divadelního festivalu REGIONY na vlastní scéně. Ve dvoraně Nového Adalbertina nabídlo divákům osm inscenací svých členských souborů a jednoho hosta. Chtěli jsme tak třicet let od našeho vzniku oslavit divadlem, po kterém se nám během pandemie moc stýskalo.

První festivalový den odstartovala inscenace *Haló* souboru U.F.O. (Unie vtipných osobností) z Týniště nad Orlicí. V hlavní roli autorské komedii o krizi středního věku se představil Libor Stolín. „Já se těším vždycky, a na všechno. Hlavně, že jsme si po tak dlouhé době zahráli. Ale my jsme rebelové, scházeli jsme se i když se to nesmělo. Hlavně nám šlo o udržování kontaktu, protože ten je pro amatérské divadlo důležitý,“ vysvětluje Libor, proč se na festival tolik těšil.

Inscenace *Haló* se stala přehlídkovým a zájezdovým hitem – U.F.O. ale nazkoušelo i svůj další autorský počin, opět z pera a v režii Jindřicha Bartoše. Inscenace se jmenuje Promiňte a kvůli covidu má za sebou jenom premiéru a reprízu. „Teď si ještě užíváme *Haló*, protože to prostě milujeme. Promiňte budeme muset začít znovu zkoušet. Navíc je autor a režisér Jindra Bartoš teď převážně ve Švédsku, teď ale přijel do Čech na operaci zad. Tak uvidíme. Ale musím říci, že Jindra je hru od hry lepší a lepší,“ zve Libor Stolín na nový kousek v repertoáru mladého souboru z Týniště nad Orlicí.

Soubor na festival jezdil průběžně po celou jeho dobu trvání, aby si ho užil i z pozice diváka. „Kdo tu někdy byl, musí mi dát za pravdu, že tady to prostě žije. Má to kouzlo, šmrnc, ten správný náboj ,“ říká Libor Stolín, který do programu REGIONŮ nekouká, ale prostě se přijde podívat kamkoliv a na cokoliv.

Veřejná generálka v plenéru

Druhý festivalový den přijel na stage VSVD zahrát SDO Diviš Žamberk. Romantickou komedii Davida Drábka *Jedlíci čokolády* uvedl jako veřejnou generálku, hra měla mít premiéru už dávno, ale i v tomto případě do zkoušení zasáhl covid. „Premiéru vlastně budeme mít až v září,“ směje se režisérka a principálka souboru Ivana Šrámková. Soubor ze Žamberku nechtěl chybět na oslavách 30. výroční VSVD a rozhodl se zapojit, obul se do zkoušení a do Hradce Králové přijel novou hru otestovat na festivalovém publiku, bylo velmi spokojené a nešetřilo potleskem. *Jedlíky čokolády* začal Diviš zkoušet v loni v létě a vzhledem k tomu, že na jevišti je pouze sedm herců, vydržel se scházet co nejdéle. Po lockdownu žamberečtí čekali, až se opatření uvolní a dovolí pokračovat v nača-

Inscenace Odsouzení hostiny, NODIVSE, Nové Město nad Metují, foto Anna Bartolotti.

té práci. „Termín festivalu byl pro nás motivující. To bylo skvělé," chválí Ivana Šrámková.

Z původního programu vypadlo ADIVADLO z Havlíčkova Brodu. Doufáme, že ve chvíli, kdy čtete tyto řádky se již herečka Slávka Motalová těší pevnému zdraví. A tak nečekaný výpadek vyplnilo pražské Studio Damúza s pohádkou pro celou rodinu *Z tajného deníku Smolíčka Pé*.

Těžko říci, kolikrát se v rámci programu královéhradeckého Open airu hrála *Audience* Václava Havla, také v podání Divadla MY Theatre z Opatovic nad Labem. Kolik má jejich zpracování za sebou repríz, to se asi nikdy nedozvíme – hlavní protagonisté Divadla My Theatre, Josef Jan Kopecký a Aleš Dvořák, vydrželi počítat přibližně do 230. Poté to vzdali.

Exiláci zahráli dvakrát

Pardubické Divadlo Exil přivezlo na pódium VSVD hned dvě inscenace – Kauzu *Médeia*, která si před dvěma lety probojovala postup až na Jiráskův Hronov. A inscenaci *Do zdi*, která se stala festivalovým hitem od Sokolova, Klášterce nad Ohří, přes Plzeň, Přerov, Kojetín až po slovenský Poprad. Exil letos také slaví – dvacet let od svého založení – a covidovou nucenou přestávku využil na vybudování nového prostoru, přes léto se bude stěhovat a od nové sezony své diváky přivítá v centru Pardubic, pod Machoňovou pasáží. „Moc jsme se na REGIONY těšili, s *Do zdi* jsme naposledy vyjeli na konci září do Sokolova a od té doby nehráli. Obavu jsme měli, při oprašovačkách jsem zjistila, že po tom roce nemám trénované hlasivky," uvádí herečka Věra Pojmanová. Na jevišti ve dvoraně

Inscenace Kauza Médeia, Divadlo Exil, Pardubice, foto Helena Herzánová.

Inscenace Jedlíci čokolády, SDO Diviš, Žamberk, foto Tomáš Vodička.

Inscenace Do zdi, Divadlo Exil, Pardubice, foto Lukáš Veselý.

Nového Adalbertina měla tahle romantická detektivka svou třicátou reprízu. „Máme se *Zdí* jenom samé hezké vzpomínky. Se Sašou Gregarem máme hru rádi a užíváme si to," říká Věra Pojmanová a raduje se, že na představení dorazilo více než 170 diváků.

Plné hlediště a modré nebe

Musíme říct, že po celý týden byla – povolená – kapacita hlediště na scéně VSVD naplněná. Publikum odcházelo spokojené, počasí nám přálo a máme z toho velkou radost. Soubory se bravurně vypořádaly s podmínkami Open air festivalu i s malým jevištěm. A kdo se malého prostoru nejvíc bál? Zřejmě divadelníci ze Smiřic, mají pro svou *Pavlačovou revue* patrovou scénu, ale nakonec to vyřešili a vystřihli své autorské představení o domu plných žen, které touží po mužích skvěle. „Je to hra ze života, plná osobních zkušeností," směje se Ivana Zbořilová ze smiřického OCHOSU. Zkoušení probíhalo formou improvizace, pojmenovaly se situace, které se zkoušely, něco zůstalo, něco ne. Nakonec je z toho příjemná koláž," vysvětluje Ivana Zbořilová. *V Pavlačové revue* se veršuje a tančí, je to plejáda nejrůznějších lidských charakterů. A co chystají v OCHOSU v nové divadelní sezóně? Komedii Normana Robbinse *Hrobka s vyhlídkou*. „S režisérkou Evou Urbancovou připravujeme už několikrát odkládanou premiéru. Snad budeme novou inscenaci vykopnout v listopadu," doufá Ivana Zbořilová. Zkoušet se bude celé léto.

Divoká sebranka z Nového Města nad Metují

Tečku za oslavami v rámci REGIONŮ udělal soubor NODIVSE (Novoměstská divoká sebranka), soubor, který je členem VSVD teprve krátce. Vznikl nedávno a jeho zakladatelkou je režisérka, herečka a pedagožka Lucie Kotěrová, která předtím působila ve Smiřicích. S NODIVSE zatím nastudovala *Půjčku za oplátku* Williama Shakespeara a novým kouskem na repertoáru je francouzská středověká moralita *Odsouzení hostiny*. „Jsme nezralí, nezkušení, ale nadšení," uvedla herečka Irena Fišerová, která se doslechla, že se bude v Novém Městě nad Metují zakládat divadlo a tak dorazila na schůzku. Zjistila, že se v takovém prostředí cítí dobře a je v něm šťastná. A po dvou letech existence Novoměstské sebranky už to je stabilní ansámbl o zhruba patnácti lidech. „Slepě posloucháme principálku. Co vymyslí, je vždy správně," směje se Irena Fišerová. Zkouší se formou etud a improvizace, po čase se přechází k nastudování pevného jevištního tvaru. A z toho, co jsme ve dvoraně Nového Adalbertina viděli, můžeme říct, že i Nové Město nad Metují má velmi energický soubor, který se nebojí experimentovat a jít do všeho po hlavě. Těšíme se na jejich další divadelní počiny...

Kateřina Fikejzová Prouzová

Kontakt:
Volné sdružení východočeských divadelníků
Josef Jan Kopecký
tel. 604 356 347
e-mail: josef.jan.kopecky@vsvd.cz
www.vsvd.cz
www.facebook.com/sdruzenivsvd

Během osmi festivalových dní se v Antré vystřídalo více než 20 hostů, foto Aleš Řehořek.

31 / Pernštejnlove letní večery na Zámku Pardubice okoření láska a divadlo

Pernštejnlove – letní večery na Zámku Pardubice okoření láska a divadlo

Poslední týden v červenci pardubický zámek ovládne láska ve všech jejích podobách. Open air v srdci Čech – to je pětidenní festival Pernštejnlove, který letos přináší skvělý divadelní koktejl okořeněný magickou atmosférou pernštejnského zámku – od 27. do 31. července 2021. Vstupenky jsou v prodeji a v síti sms ticket a v Infocentru Pardubice.

„Šestý ročník divadelního festivalu pod širým nebem s kouzelnými kulisami renesančního zámku nabídne v hlavním programu 11 inscenací na třech scénách. Hrát se bude na obou nádvořích a v šapitó na prvním zámeckém rondelu," slibuje Tomáš Libánek, ředitel Východočeského muzea v Pardubicích, které společně se spolkem NaEx festival pořádá.

Bláznivé Srnky z Karlových Varů

„Startujeme v úterý 27. července 2021 od 21 hodin s lehce ujetou komedií *Srnky* v podání Divadelního studia D3 z Karlových Varů. Soubor se divákům s úspěchem představil loni, kdy uvedl titul *Tři verze života*. *Srnky*

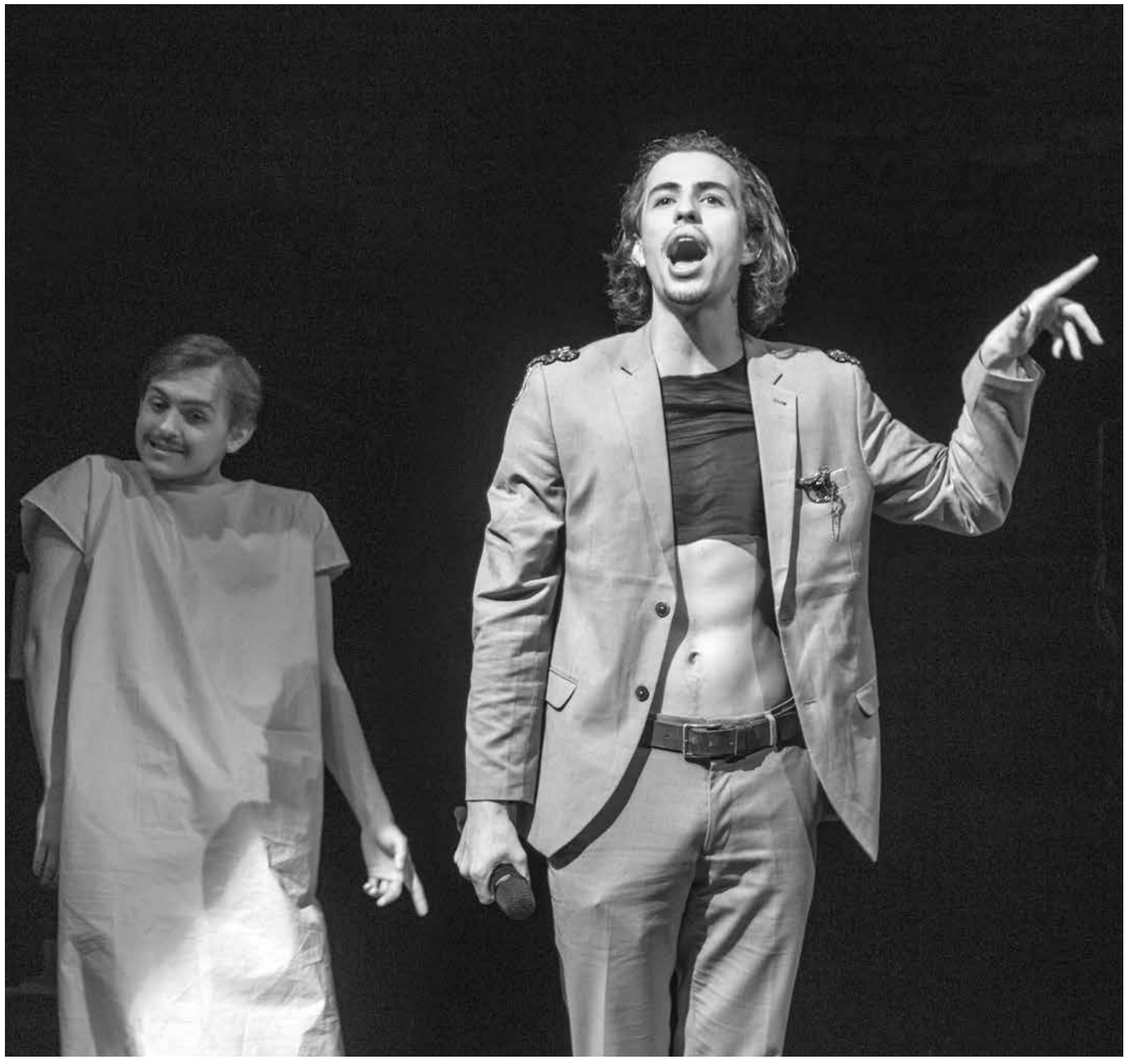

Inscenace Cestopissing, Ductus Deferens, DAMU Praha, foto archiv souboru.

jsou příběhem o dirigentovi, kterému po autonehodě transplantují oční víčka," představuje úvodní představení Kateřina Fikejzová Prouzová, dramaturgyně festivalu. Karlovarské D3 má za sebou desítky úspěšných repríz a řadu cen za své zpracování tohoto bláznivého kousku dramatika Tomáše Svobody.

Ve středu 28. července 2021 se od 18 hodin diváci mohou těšit na dvě černočerné autorské komedie nekorektního pardubického uskupení Divadlo Tří, detektivku *Podraz* a svéráznou jednoaktovku *Mýdlo špiní charakter*. Ve středu 28. července 2021 ve 21 hodin vtrhne na hlavní scénu zámeckého nádvoří mladý a neklidný soubor Ductus Deferents, který tvoří studenti herectví pražské DAMU. Autorská inscenace mladých umělců, kteří se „utrhli z divadelního řetězu", se jmenuje *R+J Cestopissing*. Hra o cestování časem na pozadí lidského chtíče a dnešních společenských témat vezme diváky do roku 2048. „Ani letos jsme nezapomněli na náročného diváka. Přivážíme na Pernštejnlove titul Cikánský boxer. Filip Teller ho s mimořádným diváckým úspěchem i s ohlasem odborné kritiky hraje od roku 2016. Monodrama vychází ze skutečného příběhu boxerské hvězdy Johanna Trollmanna, zvaného Rukeli. Inscenaci uvidíte ve čtvrtek 29. července od 18 hodin v šapitó," zve dramaturgyně.

Osvědčení komedianti i rande naslepo

Geisslers Hofcomoedianten se do Pardubic vrací už po třetí, tentokrát nabídnou Dvě komedie v komedii. A ve čtvrtek 29. července 2021 diváky čeká milostná zápletka, divadelní hříčka plná iluzí a fantazie A písně nejen o lásce. V loňském návštěvníci poprvé vyzkoušeli formát

Inscenace Cikánský boxer, Filip Teller, foto archiv herce.

Rande naslepo. „Divákům neprozradíme, jakou inscenaci v pátek 30. července od 18 hodin přivezeme. Ale žánrově půjde o něco naprosto jiného než loni, hrát se bude na vnitřním nádvoří. Představení sice trvá jen půl hodiny, ale umělecký zážitek i humor jsou jisté," napovídá Fikejzová Prouzová. Pražský kultovní divadelní spolek Kašpar na Pernštejnlove přiveze i slavný semaforský muzikál Jonáš a tingl-tangl. V pátek 30. července od 21 hodin na hlavním nádvoří zazní písně Suchého a Šlitra. Nechte se unést půvabem inteligentního humoru.

Sobota 31. července 2021 bude velkou divadelní náloží pro celou rodinu. Startuje v 10 hodin pohádkou pro úplně nejmenší publikum *Znáte Kačenku?*, předškoláky pobaví od 11 hodin *Neposlušná kůzlátka*. Obě pohádky zahraje lidový loutkář Jiří Polehňa v šapitó. A sobotní program v 18 hodin je naplněn scénkami, které už dávno znáte jako své boty – DS Amadis Brno přiveze své *Televarieté 2019, Ein Kessel Buntes pro 21. století* – nesmrtelnou zábavu socialistické televize. A možná přijde i kouzelník!

Foglarovka pro celou rodinu

Pozor, pozor! Chcete se vrátit do dětství? Můžete – s festivalem Pernštejnlove! „V sobotu od 21 hodin na hlavní scéně nabídneme rodinnou inscenaci *Bratrstvo kočičí pracky* v nastudování Činoherního studia Ústí nad Labem, autorská variace světa Jaroslava Foglara pobaví celou rodinu," slibují organizátoři.

Festival Pernštejlove uzavře autorská komedie Jaroslava Střelky Broukovcova Kamdivadla Do kalhot! One man show ověnčená mnoha cenami z nejrůznějších divadelních přehlídek. Inscenace je hledáním odpovědi na otázku, zda mohou zrovna kalhoty být symbolem či ikonou něčeho, co nás převyšuje, co nás dělá důstojnějšími, svobodnějšími, něčím, co nám dodá odvahy, sebevědomí. Nechte se rozesmát i dojmout, začátek je ve 23 hodin v šapitó.

A na Písničkářské scéně, vždy od 22 hodin v parkánu vystoupí 27. 7. Lucie Redlová: acoustic rock, 28. 7. Petr Langr: indie-alternative, 29. 7. Max Andrews: indie rock, 30. 7. Morenito De Triana – flamenco, 31. 7. Justin Lavash – blues rock a denně na hlavním nádvoří Václav Bartoš se svým kultovním představením *Školní výlet*.

Kateřina Procházková Skůpová
Kontakt:
festival Pernštejnlove
Kateřina Procházková Skůpová
tel. 720 934 869
e-mail: katerina.prochazkova@vcm.cz
www.pernstejnlove.cz
www.facebook.com/pernstejnlove

Geisslers Hofcomoedianten a Tanec smrti, foto archiv souboru.

32 / festival Theatrum Kuks 2021

Multižánrový festival Theatrum Kuks: baroko, jak jej nečekáte

20. ročník: oslava shledání i hledání křižovatek,
25.—29. srpna 2021

Už dvacet let se festival snaží dokázat, že baroko není jízda na mrtvém koni! Festival Theatrum Kuks navazuje na tradici Kuksu jako hudebního, divadelního a uměleckého centra evropského významu. Hlavním krédem festivalu je víra, že baroko má mnoho společného s dneškem a že po 300 letech ještě dokáže zaujmout, překvapit či pobavit. K tomu pomáhá i platforma #novebaroko.

Jubilejní dvacátý ročník se ponese v duchu oslav, které mají právě v baroku výraznou tradici. Oslav nejen zrození festivalu, ale také návratu společnosti do normálního života. K tomu patří i potkávání: nejen mezilidské, ale i duchovní či kulturní, takže jedním z velkých témat letošního ročníku budou i křižovatky... Na programu bude

středa 25. 8.

16: 30 Kolegium hraběte Šporka: ***Svatý les aneb Kterak se Jeho Excelence bohulibý pan hrabě*** František Antonín Špork..., Comoedien Haus, divadlo pro děti

18:30 Corde Profonde: ***Pulcinella*** (Gall, Pergolesi, Wassenaer), Refektář, hospital Kuks, koncert

20:20 Slavnostní zahájení – Geisslers Hofcomoedianten/ Tygr v tísni/Ensemble Damian): ***Římská Lukrécie*** 2021, terasa hospitalu, koncert

čtvrtek 26.8.

13:45 Matija Solce (Slovinsko): ***Pozor, Los!***, Hostinec U Slunce, divadlo pro děti

15:00 Matija Solce (Slovinsko) & Cervantes: ***Býti Donem Quijotem***; Hostinec U Slunce, divadlo

17:00 Dyškanti: ***Kryštof Harant a Stavovské povstání*** v písních; Refektář, hospital Kuks, koncert

18:30 Fekete Seretlek a Studio DAMÚZA: ***KAR***; Hostinec U Slunce, divadlo

20:00 Divadlo Continuo: ***Hic Sunt Dracones***; Šapito, divadlo

21:30 Geisslers Hofcomoedianten: ***Tanec smrti***, Hřbitov Kuks, divadlo

22:30 Fekete Seretlek: ***Koncert***, Šapito, koncert

pátek 27.8.

10:00 Jaroslav Tůma: ***Varhanní koncert (suita ze Sporckovských árií)***, Kostel sv. Anny v Žirči, koncert

12:00 Ensemble Sporck: ***Hommage a Kirnberger***, Kaple Sv. Odila v Žirči, koncert

18:00 Geisslers Hofcomoedianten: ***27***; Hostinec U Slunce, divadlo

18:30 Convivium (ZUŠ F. A. Šporka Jaroměř): ***Hra o duši***; Comoedien Haus, divadlo

20:00 Jindráková, Bortlová, Dvořáková-Marešová, Student: ***Best of Baroque (3. část Trojkoncertu u třech trojic)***; Kostel Nejsvětější trojice, hospital Kuks, koncert

21:15 Geisslers Hofcomoedianten: ***27***; Hostinec U Slunce, divadlo

22:30 Čilágos: ***Koncert***; Šapito, koncert

sobota 28.8.

10:00 Divadlo Continuo: ***Zuna***; Hostinec U Slunce, divadlo pro děti

11:30 Divadlo DNO & Leitnerka: ***Liška Bystrouška***; parčík pod hospitalem, divadlo pro děti

14:30 Convivium (ZUŠ F. A. Šporka Jaroměř): ***Erben 1862***; Comoedien Haus, divadlo

15:30 Ensemble Thesaurus Musicum (Slovensko): ***Barokní recitá***l; Refektář, hospital Kuks, koncert

17: 00 Geisslers Hofcomoedianten: ***Zelenavý ptáček*** (Láska ke třem pomerančům 2); Šapito,divadlo

18:30 Ensemble Damian: ***Piráti***; Nádvoří hospitalu Kuks, opera

20:00 Zuzana Milková, Stanislav Bohadlo: ***Tanec smrti***, Šporkovská hrobka, hospital Kuks, divadlo

20:45 Ensemble Damian: ***Lamentatio Jeremiae prophetae***; Kostel Nejsvětější trojice, hospital Kuks

22:00 Geisslers Hofcomoedianten: ***Koncert a křest CD***; Šapito, koncert

neděle 29.8.

10:00 Kolegium hraběte Šporka: ***Přání na nitkách***; Comoedien Haus, divadlo pro děti

11:00 Kolegium hraběte Šporka: ***Kukusová Studnice – od nemoci k tanci***; Kuks, u pramene, divadlo

13:30 Geisslers Hofcomoedianten: ***Orbis pictus***; Kuks, parčík pod hospitalem, divadlo

14:15 Naivní divadlo Liberec: ***Kabinet zázraků neboli Orbis Pictus***; Šapito, divadlo pro děti

16:00 Čabraka: ***Potýkání s Turky***; Kaple, hospital Kuks, koncert

17:30 Geisslers Hofcomoedianten: ***Raut***; Šapito, divadlo

19:00 Malina ***Brothers: BaroqueGrass (koncert a křest CD)***, Nádvoří hospitalu Kuks

Zdroj: THEATRUM KUKS

Festival Šrámkova sobotka letos cílí na folklor.

33 / Šrámkova Sobotka 2021, Od folkloru k folkloru

Od folkloru k folkloru – Šrámkova Sobotka 2021

65. ročník festivalu českého jazyka, řeči a literatury se uskutečnil 3. – 10. července 2021. ***Od úst k ústům*** – i takový ročníkový titul jsme zpočátku zvažovali pro téma folkloru na Šrámkově Sobotce. Kdybychom jen na podzim byli tušili, jaké konotace toto spojení bude mít o pár měsíců později. Tím, co se šíří od úst k ústům, se pro nás stalo od března 2020 něco úplně jiného, než folklór. Ústa jsme si zakryli rouškami a omezili přímý mezilidský kontakt, abychom zabránili šíření nákazy. Jelikož právě na mezilidském kontaktu a autentické komunikaci je sobotecký festival založen, bylo po zralé úvaze rozhodnuto 64. ročník neuskutečnit a jeho folklorní téma přesunout na příští – 65. ročník. Věříme, že v průběhu prvních červencových dní roku 2021 už se budeme moci nějakým způsobem setkávat v sobotecké škole i na náměstí, v sále spořitelny, na zahradě Šrámkova domu, v městském divadle, na Šolcově statku a v dalších prostorech, jak to známe už mnoho let.

Co (nebo co všechno) lze pod pojem folklór zahrnout? Dost možná se na tom úplně neshodneme. Rozdílně by na takovou otázku odpověděl literární vědec, jazykovědec či muzikolog. Něco jiného folklor znamená pro lidi z folklórních souborů, pro vlastivědné pracovníky – a možná i pro každého z nás. Ani etnologové nebo dokonce přímo folkloristé se na definici folklóru neshodnou! Je synonymem folklóru lidové umění? Je synonymem tradice? Máme folklór vnímat jako literární periferii, jak o ní píše Karel Čapek v knize *Marsyas čili Na okraj literatury*? Je folklór spojen jen s tradičním venkovským prostředím? A jen s minulostí? Jsou to především pohádky a písně, které sbírali Němcová, Erben či Sušil? Co

si potom počít s tzv. městským folklórem, zastoupeným vtipy či strašidelnými historkami vyprávěnými na táborech, o jehož existenci hovoří moderní folkloristé? A co tvrzení, že novodobý folklór se šíří – v podobě hoaxů či memů – na sociálních sítích? Zapátrejme po odpovědi nejprve v jazyce. Etymologie odkazuje k anglickému výrazu folklore. Ten se začal používat v polovině 19. století a spojoval základy folk – „lid" a lore – „věda, nauka". Jenže: je to „věda o lidu", nebo „věda lidu"? Tedy „to, co víme o lidu" – anebo spíš „co ví lid"? Či možná také „co lid umí" – ve smyslu lidového umění. Abychom se do toho příliš nezapletli, raději pomiňme další otázku, totiž co je to ten lid.

Encyklopedie a slovníky uvádějí, že pojem folklór se váže především ke slovesnému umění. Často k němu ovšem, jak víme z běžného života, bývá řazena i kultura hudební spolu s tancem a divadlem – někdy dokonce i celá lidová kultura včetně svých forem materiálních. Nelze se proto divit, že pro mnoho lidí znamená folklór prostě lidové umění našich předků – od malovaných truhel a krojů až po písničky a tance, s jejichž rekonstrukcemi se můžeme potkat třeba na folklorních festivalech. Odborníci tu však upozorňují na nutnost odlišit (autenticky vznikající) folklór od tzv. folklorismu, malované truhly by z okruhu folklóru raději vyloučili.

Oproti těm, kteří by zdůrazňovali tradici, regionalitu, vztah k předkům a rodnému místu, domovu a kořenům, by jiní akcentovali spojení s generační či zájmovou komunitou, spontánní vznik, sdílení a kolování – ať už od úst k ústům, nebo od jedné obrazovky k jiné. V každém případě nám z toho vychází spojení folklóru s autentičností lidského projevu, schopností kreativity nezávislé na formálním vzdělání či uměleckém školení. Výtrysk lidské duše, původnost a jedinečnost citu, mimo jiné také vázanost k existenciálně nejsilnějším momentům lidského života – k „lásce a smrti". Nejspíš i proto může být folklór a lidová slovesnost stálou inspirací pro literaturu a divadlo, živým pramenem a svědectvím o identitě společenství, obzvlášť v časech krizí a katastrof. Vzpomeňme na Halasovu a Holanovu stejnojmennou antologii, ale třeba i na Vojnu E. F. Buriana a nesmíme zapomenout ani na lidový humor či moudrost ukrytou v příslovích, které v současnosti často společně najdou uplatnění třeba v podobě internetových memů.

Jeden americký etnolog píše, že vlastního folklóru jsme si vědomi asi tak mlhavě, jako gramatických pravidel mateřského jazyka. Měl při tom na mysli, že mateřský jazyk i folklór jsou pro nás živlem přirozeným a neuvědomovaným. Mluvíme a rozumíme (mateřské řeči i folklóru svého společenství) zcela samozřejmě, podobně jako dýcháme. Se stejnou samozřejmostí jako v jazyce je i ve slovesném folklóru uložen obraz světa, který spolu sdílíme. A to je velká věc – jak píše Karel Čapek. Lze-li podle něho chápat řeč jako „duši a vědomí národa" a každé slovo, třeba „sněženka", „dobrý den" či jen „pápěrka" nebo „padavče" jako „kousek vědomí milionů lidí", platí to jistě i o folklóru.

Útržky říkanek, průpovídek, písniček jako „vařila myška kašičku", „spadla lžička do kafíčka", či „z hrobu se vynořil první hnát" a „zařvala příšera do šera" nám zůstaly navždy v mysli z dětství – vzešlé z důvěrné situace v rodině, ale i ze školky či z dětských táborů, kdy nám je předali vrstevníci, stejně jako vtipy nebo hororové příběhy. Společně s písněmi, pohádkami a pověstmi spoluutvářejí naši identitu (i tu kolektivní) a v tomto ohledu představují velkou hodnotu. Jsou pro nás, jako Čechy vyrostlé v českém prostředí, přirozené, sdílíme je a předáváme dál. V učebnicích češtiny pro cizince je obvykle nenajdeme, ale bez nich – jako bez důležitého kulturního základu – není znalost jazyka kompletní.

Odložme prozatím debaty o tom, co je to vlastně folklór, folklorismus, a třeba i „folkloreček" (jak o něm zpívají bratři Ebenové). Jen na okraj však ještě připomeňme, že folklór sice představuje velkou hodnotu, ale jako cokoliv může být – a v minulosti byl – zneužit, ať už umělecky, anebo též ideologicky. Ani těmto problémům se nechceme vyhnout a jistě na to přijde řeč. Název *Od folklóru k folkloru* má signalizovat, že bychom se jako účastníci soboteckého festivalu měli seznámit s mnoha pojetími folklóru, s mnoha jeho aspekty a možnými přístupy; i s problémy a spornými otázkami, které jsou s ním spojeny. Ale vedle toho, a možná především, také s jeho kouzlem a magií, poezií, nadčasovým humorem i moudrostí. Nehledě na to, jestli nám bude překážet rouška přes ústa nebo ne.

doc. PhDr. Irena Vaňková, CSc., Ph.D.
(Zdroj: Šrámkova Sobotka)

34 / Na Košumberku se letos hrát divadlo bude

Na Košumberku se divadlo hrát bude

Přípravu programu letošního Košumberského kulturního léta, jeho divadelní části, ovlivnila pandemická situace v první polovině letošního roku, řada souborů nezkoušela, a tak nemohla účast přislíbit. Nicméně, i tato část se uskuteční a divadlo se na Košumberku hrát bude. Věřme, že situace zůstane stále příznivá. Na Košumberku se postupně představí 31. července vynikající popradský soubor Commedia s úspěšnou komedií *Kapustnica*, 7. srpna přijede populární soubor Amadis Brno tentokrát s inscenací *Horor* a divadelní část uzavře 28. srpna soubor HRRR z Nemošic svou autorskou komedií *Prevít a potvora*. I přes kratší divadelní část bude stát za to přijet na Košumberk – celý program Letního Košumberku naleznete na odkazu www.luze.cz.

Milan Zlesák,
za organizátory KL

Z natáčení pořadu Antré, foto Jan Slavíček.

35 / antré - seznamte se s naším streamem

Seznamte se Antré. Stream s divadelníky nejen z východních Čech pojede dál

V lednu 2021 vznikl stream Antré. Volné sdružení východočeských divadelníků začalo každý čtvrtek z královéhradecké Galerie Václava Havla vysílat necelou hodinku neformálního povídání s divadelníky o divadle. Cílí samozřejmě na divadlo amatérské, ale zveme také profíky, kterým do života nějakým způsobem ochotnický spolkový život zasáhl

Dovolte mi nejdříve poděkovat. Projekt by mohl jen těžko odstartovat bez podpory Centra uměleckých aktivit, které nám zpočátku zapůjčilo technické vybavení bez kterého bychom nevysílali. Stejně tak bychom nic nerozjeli bez kameramana Martina Holoubka a dalším naším člověkem za kamerou a počítačem je Filip Kollert, o grafiku se postaral Michal Horák, o hudbu Jan Fikejz. Fotodokumentaci rozjel Honza Slavíček, později se přidali také Tomáš Zeman, Lukáš Bezvoda, Michal Kňava a Ivo Mičkal. A dokonce jsme získali záštitu našeho pořadu od hejtmana Pardubického kraje Martina Netolického a hejtmana Královéhradeckého kraje Martina Červíčka.

Co nám Antré zatím dalo? Setkáváme se společně dlouhá léta. Bavíme se o divadle i osobních věcech. Jenomže většinou v letu před představením nebo po něm... Antré je možnost zastavit se, ztišit se a navzájem si naslouchat. Za půl roku živého vysílání, kdy se scházíme před kamerami u jednoho stolu, jsme se o sobě dozvěděli mnohem víc. Porovnali jsme si vzájemné zkušenosti. Sdíleli společné problémy.

Přestože Antré původně vzniklo z potřeby něco dělat v době covidové, vypadá to, že stream pandemii přežije. Koneckonců, na naše rozhovory se za půl roku podívalo více než šest tisíc diváků. Máme z toho radost a po srpnové pauze budeme v pořadu pokračovat. V Divadelní hromadě vám teď nabízíme úryvky z našich on-line setkání a budete-li chtít dozvědět se o jednotlivých divadelnících více, můžete si přečíst články v nezkrácené podobě na www.vsvd.cz nebo si poslechnout záznamy pořadů na kanále YouTube Volného sdružení východočeských divadelníků. A co pro nás můžete udělat vy? Dejte si odběr našeho kanálu, dejte nám like. Ať se povědomí o divadelnících ve východních Čechách šíří dál a dál.

-kfp-
www.vsvd.cz/antre/
www.youtube.com/channel/UC9k_ry1S3Ek_bcMDLxXIJUg

36 / antré Jan Sklenář

Hostem Antré byl 14. 1. 2021 herec, režisér, zpěvák a pedagog Jan Sklenář, veřejnosti známý především ze svého osmnáctiletého působení v Klicperově divadle v Hradci Králové.

Řeč byla především o jeho cestě k divadlu a jeho působení v amatérském Divadelním souboru Vrchlický z Jaroměře. Nevyhnuli se ale ani několika společenským nebo dokonce filozofickým tématům, jedním z nich byla otázka lidského ega. Jan Sklenář napsal, že se vyhraňuje proti egomanii a psychopatii a v rozhovoru upřesnil, že mu „přijde, že je to taková civilizační choroba, která se opět vyskytla na celém světě" a že je ještě fatálnější než naše dnešní covidová pandemie. Také řekl, že „egomanie má něco strašně společného se sobectvím a s modlářstvím k sobě samým. Myslím si, že se přežíráme, nebo že se začínáme ve velkém měřítku přežírat sebou samými."

Setkání s DS Vrchlický, Jaroměř

Před několika lety začal spolupracovat s amatérskými divadelníky z Jaroměře, řekl, že je to pro něho „zcela epochální záležitost." A k tématu se rozhovořil i v širších souvislostech: „Poznal jsem ochotnické divadlo a tím pádem i spolkový život. Spousta lidí mi potvrdila, že ochotnický spolkový život je nesmírně důležitý jako občanský a veřejný prvek našich životů. Ať jsou to divadelníci, muzikanti, hasiči, rybáři, skauti, ochránci přírody, je to úplně jedno. Je to prostě dobrovolný spolek lidí, které pojí vášeň. Vášeň, která jim umožňuje se setkávat, debatovat o věcech, které je v životě potkávají. Na základě této vášně něco vytvářejí – v místě, kde žijí, a pro lidi, se kterými žijí. Pro mě je to nejúžasnější fenomén systému, který jsem ve svém životě poznal. Je to pro mě mnohem důležitější než profesionální divadlo. Je to prostě podstata bytí."

Na otázku, zda se něco i od amatérských divadelníků naučil, Jan Sklenář odpověděl: „Víte, co jsem se naučil? Režisér

Jan Sklenář, DS Vrchlický, Jaroměr, foto Jan Slavíček.

má stále někoho v drobnohledu a vidí především chyby. Proto se stává, že zapomene chválit. Já byl vždycky zvyklý věci si vymyslet a zařídit sám, ale neměl jsem moc důvěru či víru v okolí. Nevím, z čeho to pramení, každý jsme si něčím prošli. A tady jsem zjistil, že je spousta lidí, kteří se diví, proč jim tu důvěru nedávám? To pro mě byla a je důležitá věc – a oni mi ji dali." Na adresu jaroměřských amatérů nešetřil chválou: „Vrchličáci mají výborný velký herecký soubor.

-jjk-

Markéta Adamová, ADIVADLO, Havlíčkův Brod, foto Jan Slavíček.

37 / antré Markéta Adamová

21. ledna přijela do Antré z Vysočiny Markéta Adamová. Herečka, principálka ADIVADLA vede v Havlíčkově Brodě skvělou partu, kterou ani covid-19 nezastavil. Momentálně zkouší tři inscenace.

Markéta Adamová se s ADIVADLEM potkala náhodou, vůbec netušila, že existuje něco jako ochotnické divadlo. „Pořád jsem se věnovala studiu, a kromě kina jsem nic neznala. Když jsem začala pracovat na psychiatrii jako sestra, doneslo se mi, že jeden kolega účinkuje v ADIVADLE. Divila jsem se, že existuje divadlo, které někdo hraje ve svém volném čase a bez vystudovaných škol," vzpomíná Markéta Adamová. Po čase přijala pozvání na čtenou zkoušku, zapojila se do souboru jako inspicientka, a brzy dostala první roli v pohádce. To bylo před deseti lety. Před dvěma lety se Markéta stala principálkou souboru. Což obnáší hromadu neviditelné práce, která zabere spoustu času. Zkrátka amatérské divadlo není koníček, ale pořádný kůň. K tomu každý ochotník potřebuje podporu těch nejbližších.

„My jsme se s partnerem seznámili před osmi lety. Věděl, že účinkuji v ADIVADLE. Nicméně ty počátky byly takové, že když se zkoušely *Dalskabáty*, vždycky jsme se rozloučili před kulturákem. Potom se začalo hrát a já mu řekla, pojď nám pomoct naložit scénu. Je mojí velkou oporou, doprovází mě na všechny zkoušky, na textovky i na porady, už se stal osvětlovačem. Pro ochotnické divadlo je vždycky stěžejní podpora partnera, rodiny, podle toho, jestli jsi dítě nebo máš partnerský vztah. Bez toho by to nešlo." říká srdcařka Markéta.

ADIVADLO je o pevném přátelství

Třicetičlenný soubor vyřešil elegantně otázku, zda si říkat amatéři nebo ochotníci. Sami sebe nazývají Adivadelníky. Nevěnují se pouze nastudování her, jsou především dobrou partou. Pořádají výlety, prvomájovou „líbačku" nebo vánoční večírek. „Zvláště v této nelehké době je vidět, že soubor drží pohromadě díky přátelství," vysvětluje Markéta Adamová. Tento soubor z Vysočiny je letitým členem Volného sdružení východočeských divadelníků (VSVD) a proto také pravidelně jezdí na krajskou postupovou přehlídku do Červeného Kostelce. Samo ADIVADLO je pořadatelem postupové amatérské divadelní přehlídky inscenací pro děti a mládež Dospělí pro radost dětem. Ochotníci v Havlíčkově Brodě hrají nepřetržitě už od dob Karla Havlíčka Borovského, tedy celých 180 let.

-kfp-

38 / antré Martina Erbsová

Hostem streamu 28. 1. 2021 byla ředitelka Centra uměleckých aktivit Impuls Hradec Králové Martina Erbsová. Začínala coby amatérská herečka v královéhradeckých Jesličkách Josefa Tejkla, pět let ředitelovala Open Air Program mezinárodního festivalu Divadlo evropských regionů a dlouhodobě se věnuje oživování veřejného prostoru. Má za sebou roky produkční a manažerské práce.

Na otázku, jak se dostala k divadlu, odpovídá Martina překvapivě: „Od malička jsem chtěla hrát divadlo, ale rodiče mě nikdy nepřihlásili, jenom do sboru nebo na tanec. A já se v 16 letech rozhodla, že ho opravdu chci hrát – a tak jsem šla na přijímačky do Jesliček." Do vyhlášeného královéhradeckého literárně-dramatického oboru ZUŠ Na Střezině byla přijata – a tak začala navštěvovat hodiny se Sašou Gregarem. „Martinu jsem poprvé potkal při *Svatební košili,* když mi ročník osmi statných a půvabných pubertálních holek v roce 1998/99 svěřil Pepa Tejkl – v tom jediném svém roce pedagogizování v Jeslích jsem jim naordinoval hlasovou výchovu na Erbenových verších – a vznikla z toho inscenace, která proputovala všemi národními přehlídkami roku 1999, nejprve Dětskou scénou v Zábřehu, a protože jsme místo mrtvého milého měli ohlodanou větev jako ‚loutku, předmět ´, tak jsme pokračovali i na Loutkářskou Chrudim, kde s tím měl potíže Tomáš Žižka, chtěje mít ‚mrtvolu ´ modrou a ne červenou, jak jsme ji udělali. Nakonec jsme hráli krásné představení i na Jiráskově Hronovu", říká k jejich setkání a roční práci Saša Gregar. Po Sašovi se ročníku chopil sám Pepa Tejkl, kterého pak vystřídala Ema Zámečníková, s ní pak Martina zkoušela až do svého úplného odchodu z Jesliček.

Martina Erbsová, ředitelka CUA, foto Jan Slavíček.

Od divadla k produkci

Martina z Jesliček odešla kolem roku 2005, kdy se nachomýtla k nově vznikajícímu uskupení kolem Dominiky Špalkové, Báry Švarcové a Lucie Dlabolové-Bulisové Poco a Poco Animato. Tehdy pořádalo první ročník Velké inventury, festivalu nezávislého, experimentujícího, nového divadla, tedy divadla zcela jiného, než jaké Martina do té doby znala a dělala. Zcela přirozeně se zapojila do chodu tohoto spolku, začala organizovat lidi, vysloužila si první honorář – a nabídku ke spolupráci na produkci dalších akcí. Svět nového divadla, site-specific projektů, které obsazovaly veřejná (nedivadelní) prostranství a umělecky je pojímala, Martinu nadchnul. Pochopila, že produkce je obor, který ji baví. A vydala se tímto směrem, v produkci a organizaci kulturních akcí našla „svůj klid", protože tam není tolik emocí jako na divadle, kde je všechno jako na houpačce. Produkční má svůj jasně daný itinerář a podle něho jede.

-jjk-

Tomáš Klement, Divadlo Exil, Pardubice, foto Jan Slavíček.

39 / antré Tomáš Klement

4. 2. 2011 jsme se v Antré potkali s hercem, režisérem a principálem pardubického Divadla Exil Tomášem Klementem. Mimo divadlo se Tomáš věnuje produkci a moderování festivalů. Je také editorem Českého rozhlasu Vltava a jeho pořadu Mozaika.

Pardubické Divadlo Exil slaví 20 let od svého vzniku. Konstantně má 40-50 členů. Tato malá studiová scéna má průměrně na repertoáru okolo deseti inscenací a za běžného provozu hraje dvakrát týdně, za sezonu Exil nazkouší tři nové tituly. Sál ve sklepě má kapacitu maximálně 80 diváků a proto soubor sází především na civilní herectví a kontakt s publikem. „Za těch dvacet let jsme nazkoušeli stovku inscenací a souborem za ty roky prošly zajímavé osobnosti," doplňuje Tomáš Klement. Poetika divadla zůstává víceméně stejná, Exil se věnuje hlavně současné dramatice. Na jednu stranu se Divadlo Exil může pochlubit vysokou reprízovostí, na druhou stranu sídlí v soukromém prostoru a potřebuje si vydělat na provoz. Některé texty musí s lítostí režiséři odložit, protože soubor není schopný finančně dosáhnout na autorská práva. „Na to, že jsme amatéři, máme docela blízko i k profesionálnímu divadlu, spolupracujeme s režiséry, scénografy, hudebníky a fotografy z profesionálního prostředí," vysvětluje principál souboru Tomáš Klement. Dramaturgicky je soubor rozkročený do široka, hraje vše, od komedií přes muzikály až po dramaturgicky náročné kousky. „Jediné, co moc neděláme, je autorské divadlo," konstatuje Tomáš Klement. Ale Divadlo Exil se nikdy netajilo s tím, že má ambice.

Od amatérů k profíkům

Kudy vedla cesta Tomáše Klementa do amatérského divadla? Kolegyně z Českého rozhlasu Pardubice Kateřina Fikejzová Prouzová mu nabídla roli ve hře Noci letmé

lásky španělské dramatičky Palomy Pedrero. „Poslala mi scénář, a že roli si mám vybrat. Já automaticky sáhl po té nejmenší, kde bylo sedm replik. Byla to role feťáka a to byl můj vstup do Divadla Exil," vzpomíná Tomáš Klement. Vyzkoušel si také, jaké to je být režisérem, když v české premiéře nastudoval francouzskou hru Nicolase Bedose *Zdravotní vycházka*, inscenace pak objela desítky štací po celé České republice a posbírala i řadu cen. Tomáš je jeden z mála amatérských herců, kterému se pět let dařilo živit profesionálním divadlem, když naskočil do projektu kočovné Divadélko pro školy.

-kfp-

Karel Šefrna, Céčko, Svitavy, foto Jan Slavíček.

40 / antré Karel Šefrna

Hostem streamu byl 14. 2. 2021 divadelník a loutkář, zakladatel a vůdčí osobnost souboru „C" Svitavy Karel Šefrna. Držitel mnoha ocenění, výrazná a všestranná osobnost.

„Kdo vlastně jsem? Lékař, muzikant, divadelník, rybář, lyžař, i otec jsem a dlouho již i děd, praděd, samozřejmě občan, také soused vlastně," tak sám sebe popsal v knize *Ostrovy splněných přání aneb Život jde dál*. Karel Šefrna získal v roce 2000 cenu klubu Laurus, je nositelem Zlatého odznaku Josefa Skupy a Zlatého odznaku J. K. Tyla. V roce 2001 jako vůbec první obdržel Cenu ministerstva kultury, v roce 2016 Cenu města Svitavy a v roce 2020 se stal osobností Pardubického kraje – a to není zdaleka všechno! Co pro něj všechny ty ceny znamenají? „Ono se to hezky poslouchá, ale není to podstatné. Podstatné je, že divadlo, které jsem dělal od dětských let, byl pro mě způsob života, to je daleko cennější než nějaké metály," myslí si Karel Šefrna. „Ve čtvrté třídě obecné školy měla naše paní učitelka ve třídě divadýlko a já jsem se přihlásil, začal jsem hrát marionetové divadýlko, a pak jsem se dostal do městského divadla Jitřenka, kde jsem byl do maturity," vzpomíná Karel Šefrna. Málokdo ví, že zkusil také klasickou činohru, ale neprošel konkurzem, prý se projevil jako absolutní dřevo. Rozloučili se s ním s lítostí, a se slovy, že z něj nikdy žádný divadelník nebude, protože zkrátka nemá talent. Na vysoké škole si také odskočil tancovat a zpívat v brněnském moravsko-slováckém folklorním souboru Javorina.

Návrat k loutkám

„Oženil jsem se tři dny po promoci – a měsíc na to šel na vojnu. Dopisoval jsem si se svou první ženou Evou, psala mi, že začala chodit do divadla, kde jsem kdysi působil. Ale mě vůbec nenapadlo, že bych ještě hrál – a když jsem se vrátil z vojny, žena mě tam dovedla zpátky," říká Karel Šefrna. Tím to celé ve Svitavách v roce 1961 doopravdy začalo, loutkový soubor Jitřenka byl tehdy velmi úspěšný. „My jsme s tímhle starým souborem tenkrát vyhráli Loutkářskou Chrudim a dostali takový skleněný pohár. Tenkrát se ještě doopravdy soutěžilo. Byli jsme zkrátka nejlepší. To byl rok 1967," vzpomíná Karel Šefrna. Pak založil Céčko, které se vydalo na Loutkářská Chrudim poprvé v roce 1971 – a jezdí tam dodnes, zúčastnilo se jí více než padesátkrát, což je naprosto neuvěřitelné. A navíc v drtivé většině soubor domů vždycky přivezl i nějaké ocenění.

-kfp-

Petr Haken, Turnovské divadelní studio, foto Jan Slavíček.

41 / antré Petr Haken

18. 2. 2021 byl hostem Antré Petr Haken z Turnovského divadelního studia. Autor, režisér a herec odehrál či režíroval více než 100 inscenací, působil jako herec také v profesionálním divadle – a je zakladatelem a dlouholetým ředitelem divadelního festivalu Modrý kocour.

K divadlu Petra přivedl tatínek. Už jako malý, čtyř či pětiletý kluk, prý stával v portále a sledoval tatínka na jevišti, protože pro svůj věk do sálu mezi diváky nesměl. Poprvé jako herec stál na stejném jevišti coby žák 4. třídy základní školy, tehdy jedenáctiletý – hrál v *Maryše*. Petr vzpomíná na dobu sedmdesátých a osmdesátých let s nadhledem, byť „schvalovačky" her prý byly strašné. Rozvzpomněl si i na vtipné historky, například když v inscenaci *Naši furianti* jedna z postav připíjela se slovy „To je pravý ruský punč. Voní po levanduli." Tehdy prý divadlo v Turnově, kde byla ruská posádka, padlo smíchy, všichni si vybavili, jak ženy důstojníků intenzivně voněly levandulovým parfémem... Zajímavou kapitolou v životě Petra Hakena byla vysokoškolská studia na pedagogické fakultě v Praze, během nich začal režírovat v souboru Ahops.

Ze schůze KSČ k profíkům

Zásadnějším mu však byl zážitek ze čtvrtého ročníku, kdy vykonával závěrečnou praxi. „Jednou za mnou přišla soudružka ředitelka a řekla mi: ‚Soudruhu studente, odpoledne je schůze KSČ." Já na to: „Ale já nejsem členem KSČ." A ona „No, ale jako student tam musíte!" A tak Petr na schůzi musel a po ní se šel ožrat do divadelního klubu Divadla Jiřího Wolkera, dnes Divadla v Dlouhé. Tehdy tam přišel Josef Ketner, pozdější umělecký šéf divadla v Mladé Boleslavi, a řekl mu, ať se na učitelství vykašle a jde k divadlu. Petr ho poslechl a pak strávil několik let u profesionálního divadla. Zásadními kapitolami této jeho životní etapy bylo angažmá v Horáckém divadle Jihlava, v Divadle Vítězného února (dnes Klicperově) v Hradci Králové a v Západočeském divadle v Chebu. Na západě Čech ho zastihla Sametová revoluce a Petr se vrátil do školství. V roce 1996 založil festival Modrý kocour, tehdy jako setkání divadelníků Pojizerské župy SČDO. Během let se Modrý kocour stal mezinárodní přehlídkou, navíc je to postupová přehlídka na Divadelní Piknik Volyně, Šrámkův Písek a Mladou scénu v Ústí nad Orlicí. V roce 2015 předal Petr ředitelování festivalu svému bývalému žákovi Mario Kubašovi.

-jjk-

Josef Láska, Východočeské divadlo Pardubice, foto Tomáš Zeman.

42 / antré Josef Láska

25. února 2021 jsme v Antré přivítali herce Východočeského divadla Pardubice Josefa Lásku. Už pět let nejmladší člen mužské části souboru je držitelem Ceny Thalie pro činoherce do 33 let.

Když byl Josef Láska malý, šestiletý kluk, byla jeho maminka cvičitelkou ve fitness centru. Zatímco pracovala, on si někde v rohu hrál. Jeho barvité dětské představivosti se povšimla paní, která měla na starosti dětský soubor v Divadle na Vinohradech, a nabídla, aby malý Pepa zkusil divadlo. „Rodiče se vzpouzeli, přece ze mě nebude komediant! Časem jsem si to ale vydupal a nakonec na Vinohradech zůstal do svých necelých dvaceti let," říká Josef Láska. Dařilo se mu a měl se přesunout do souboru dospělých, s novým vedením ale přišly změny a jeho odchod. A pak zafungovala zase náhoda, jeho kamarád onemocněl a nemohl nastoupit do zkoušek nové inscenace v Městském divadle v Mostě. Josef ho zaskočil. „Z Východočeského divadla Pardubice se přijeli podívat na představení a na mého kolegu, ale líbil jsem se jim já. Tak jsem se náhodou dostal do Pardubic," vzpomíná Láska.

Konzervatoř jako jediná volba

Když Josef Láska hrál ještě dětské role na prknech Divadla Na Vinohradech, uviděl ho Ivan Krob, který učí pohybovou výchovu na Pražské konzervatoři. Nabídl tehdy desetiletému klukovi natáčení pohádky. „Řekl mi, teď tě to asi nezajímá, ale až ti bude patnáct a budeš přemýšlet, co dál, zkus herectví, myslím, že máš talent," uvádí Josef Láska, s tím, že díky tomu měl od svých deseti let jasný plán – jít na konzervatoř. Když pak Pražskou konzervatoř vystudoval, začal si hledat angažmá. Svůj životopis posílal do divadel v Plzni, v Pardubicích a Mladé Boleslavi. „V Boleslavi jsem zažil svůj první konkurz, bohužel mě nevybrali. Ani se tomu nedivím, byl jsem tak nervózní, že jsem asi nic moc nepředvedl. Při monologu mi vypadával text, pak jsem měl zazpívat a bylo to extrémně falešné. Okamžitě jsem si uvědomil, že je to v háji," směje se Josef Láska.

Východočeské divadlo Pardubice je známé svým velkým pracovním nasazením, herci jdou z jedné role do druhé, hraje se prakticky každý den. Vedle klasických komedií tam mají své velké místo muzikály, dramaturgie se nevyhýbá ani náročnějším textům, a různé projekty se odehrávají i na Malé scéně ve dvoře. Za pět let angažmá ve Východočeském divadle Pardubice ztvárnil Josef Láska role klasické, komediální, hudební i dramatické. Mezi jeho zásadní role patří patnáctiletý autista Christopher v inscenaci *Podivný případ se psem*.

-kfp-

Jaroslav Souček, DS Kolár, Police nad Metují, foto Jan Slavíček.

43 / antré Jaroslav Souček

4. března jsme vám v Antré představili Jaroslava Součka, principála a režiséra divadelního souboru Kolár z Police nad Metují. Jarda má také na starosti vzdělávání v Centru uměleckých aktivit.

Rodák z Police nad Metují se v divadle prakticky narodil. Na jevišti stál jako herec dvakrát, z toho jednou zaskakoval. Ale na svém kontě má jedenáct režií a od roku 1993 je vůdčí osobností Divadelního souboru Kolár.

Babička Jaroslava Součka byla v divadle v Polici nad Metují správcovou, žila s dědečkem ve služebním bytě přímo v budově divadla. Nějaký čas tam bydlel i malý Jarda s maminkou. „Prošmejdil jsem celé divadlo, hráli jsme si v šatnách, brali si kostýmy, běhali po jevišti," vzpomíná Jaroslav. Děda a babička byli velcí ochotníci, hráli a zpívali, děda režíroval, později líčil a babička napovídala. „Moje mamka také hrála a zpívala, moji dva strejdové hráli, jeden režíroval, sestřenice hraje. Součkovi – to je známý polický ochotnický rod. Asi ani mě nic jiného nezbývalo než se věnovat amatérskému divadlu," říká pobaveně Jaroslav Souček.

Jako herec jsem nemožný

Jako malý se chodil dívat na zkoušky a fascinovalo ho to. A na jevišti poprvé stál v roce 1981 coby student druhého ročníku náchodského gymnázia, dostal hlavní roli v pohádce *O ševci Ondrovi a komtesce Jůlince*. „Režírovala to Ivanka Richterová, moje druhá divadelní máma. Musím říct, že jsem byl prkenný a nemožný." Herectví mu asi nesedlo, ale o režii přemýšlel od svých studentských let a poprvé si to vyzkoušel ve společné práci s Ivanou Richterovou v roce 1989 při studování pohádky *Hloupý Honza*. Činnost polického souboru v té době začala stagnovat. Ale v roce 1993 se dala dohromady nová parta ochotníků DS Kolár – nový dech nabrala právě pod vedením Jaroslava Součka, který se stal kmenovým režisérem. Jeho první samostatnou prací byl Gogolův *Revizor* v roce 1994. „Gogola mám moc rád. Stále je aktuální. Umí odhalit lidské slabůstky," upřesňuje Jaroslav Souček. Z inscenací z posledních let stojí za to zmínit tituly *Ptačí klec, Kdo je tady ředitel, Hráči*, které patřily mezi inscenace velmi oceňované na přehlídkách. Posledním režijním počinem Jaroslava Součka je komedie *Světáci*, kterou má DS Kolár stále na repertoáru. A za zmínku stojí Polické divadelní hry, které v roce 2020 měly vstoupit do svého jubilejního 90. ročníku – tradiční přehlídku však stornovala pandemie...

-kfp-

Lenka Janyšová, Ústí nad Orlicí, foto Jan Slavíček.

44 / antré Lenka Janyšová

13. 3. 2021 se v Antré objevila Lenka Janyšová – herečka, režisérka, dramaturgyně, scénografka, organizátorka, učitelka. Pochází a žije v Ústí nad Orlicí. Vedle práce s dvěma orlickoústeckými soubory, profesorování na gymnáziu, provozování kulturního zařízení, organizování krajské i celostátní divadelní přehlídky atp. stihla dostudovat magisterský obor dramatická výchova na DAMU v Praze.

Na ústeckém gymnáziu vede dramatický kroužek, říká, že je to k zlosti, sotva studenty něco naučí a nadchne pro divadelní práci, už odcházejí na vysoké školy, a ona začíná znovu od začátku. Přesto má studentský soubor Veselé zrcadlo za sebou celou řadu divadelních inscenací a také celou řadu úspěchů a ocenění. Lenka nejen vybírá náměty a hry, upravuje texty, organizuje zkoušky, ale také hudbu a kostýmy, připravuje světelný scénář, programy, plakáty – a samozřejmě režíruje.

Je absolventkou tří vysokých škol, po studiu chemie a matematiky na Univerzitě Palackého v Olomouci vystudovala informatiku na Univerzitě Hradec Králové – a v loňském roce si vzdělání doplnila o absolutorium katedry výchovné dramatiky na DAMU. V rozhovoru přiznává, že by chtěla studovat ještě dál: „Já asi potřebuju k životu pořád něco poznávat," říká Lenka. A na otázku, jak se dostala k divadlu, odpovídá, že její maminka sice hrávala divadlo, ale o tom že se dozvěděla až po její smrti. V orlickoústeckém souboru Vicena hrával i její dědeček, ale v rodině ji k divadlu nikdo nevedl. Cestu si musela najít sama.

Lenka zvládne cokoliv

Jak na Lenku nahlíží její další kolega – tentokrát kolega organizátor přehlídky studentských souborů Jakub Hulák? „Lenka Janyšová je skvělá, vstřícná a neúnavná organizátorka. Jak říká moje žena, Lenka při organizaci přehlídky neřeší, jestli to tak má být, ale jak se to udělá. Nic není problém. A dokonce vždycky udělá něco navíc. Kdysi nám na Mladé scéně, to když jsme měli krátce po svatbě, zorganizovala svatební přípitek a oslavu na zahradě Malé scény. A sama byla v roli oddávající úřednice, což bývala i její úloha jakožto členky zastupitelstva Ústí nad Orlicí. Bývalo běžné, že si na chvilku odskočila z představení nebo z diskuse, aby na radnici kohosi oddala a pronesla slavnostní řeč, a pak se za chvíli vrátila a pokračovala v organizaci přehlídky jakoby nic. Vždycky toho prostě stíhá strašně moc. V posledních letech dokonce zvládla, vedle práce ve škole, organizace přehlídek, práce se středoškolským divadelním souborem atd., vystudovat na DAMU dramatickou výchovu a obhájit záslužnou diplomku, která mapuje historii celostátních přehlídek mladého divadla v ČR."

-jjk-

Marcela Kollertová, DS Na tahu, Červený Kostelec, foto Jan Slavíček.

45 / antré Marcela Kollertová

Marcela Kollertová je mezi ochotníky známé jméno. Třináct let měla na starosti výkonnou produkci festivalu Jiráskův Hronov, je dlouholetou členkou, herečkou, režisérkou a v současné době principálkou DS Na tahu Červený Kostelec, který se organizačně podílí na přehlídce činoherního a hudebního divadla. O tom všem se mluvilo v Antré 18. března.

Jaké byly letošní původní plány DS Na tahu Červený Kostelec? „Mám dvě režisérky, které jsou nachystané zkoušet. Mají připravenou hru, obsazení. Teď čekají, až budou moci začít. Uvažujeme o tom, že nastudujeme nějaký titul o jednom nebo dvou lidech," říká Marcela Kollertová. V nucené pauze se vždycky najde čas na něco, co je jindy opomíjené. Covid udělal prostor probrat se archivem divadelních textů a číst nové. V Červeném Kostelci také vytřídili a provětrali kostýmy z fundusu. „Jedna kolegyně všem členům před lety zavedla osobní kartu, papírovou, jako u doktora. Je na ní napsáno, kdy jsme co a kde hráli, jak často. Jsou to kompletní statistiky. Máme v plánu dát tomu elektronickou podobu. I tak se dá zabavit," vysvětluje Marcela Kollertová.

Soutěžní činoherní přehlídka

Čtyřdenní akce není jen o soutěžení, hlavně je o setkávání aktivních divadelníků. „Podílíme se na tom moc rádi. Vždy nás to velmi stmelí. Každý v souboru, kdo má ruce a nohy, chce něco dělat. Ke každému souboru přiřadíme osobního pečovatele. Staráme se o občerstvení. Někdo smaží řízky, někdo peče věnečky, další vaří guláš. Rádi se setkáváme s dalšími divadelníky," říká Marcela Kollertová. Právě atmosféra v Červeném Kostelci je to, čeho si všichni nejvíce váží.

Téměř každý rok má DS Na tahu v soutěžním programu svou inscenaci, na jednu stranu je od koncentrace na výkon odvádí povinnosti kolem přehlídky, ale na druhou stranu – hrát doma má své výhody. „Jsme na svém jevišti. A technika ví, co má přesně dělat. Mnohé si můžeme připravit předem," poznamenává Marcela. Červenokostelecký ochotnický divadelní soubor existuje 157 let. V současné době má 79 členů, z toho okolo padesátky aktivních. „Naší výhodou je, že máme šest režisérů. To nám jinde závidí. A každý režisér dělá jiný druh divadla. Díky tomu máme žánrově pestrou dramaturgii," směje se Marcela Kollertová.

Jak je možné, že v devítitisícovém městě se najde tolik aktivních divadelníků? Fenoménu ochotnického divadla tu propadají celé rodiny. „A jak chodí společně hrát do divadla, tak se tam dají navzájem dohromady. Myslím si, že tři čtvrtě souboru jsou příbuzní – láska k divadlu se tu dědí z generace na generaci," dodává Marcela.

-kfp-

Tomáš Jarkovský, ředitel Divadla Drak, Hradec Králové, foto Jan Slavíček.

46 / antré Tomáš Jarkovský

Ve čtvrtek 25. března byl hostem streamu Volného sdružení východočeských divadelníků Tomáš Jarkovský, ředitel divadla DRAK Hradec Králové, absolvent režie a dramaturgie Katedry alternativního a loutkového divadla DAMU Praha (ale také Divadla Jesličky Josefa Tejkla Hradec Králové), lektor a porotce.

Tomáš navštěvoval od svých 16 let královéhradecké Divadlo Jesličky. „Byl jsem dítě, které chodilo na hodně kroužků – chodil jsem na výtvarku, na klavír, také fotbal jsem hrál, dost blbě, ale rád. Kolem dramaťáku jsem stále brousil, vždycky mě to zajímalo, ale protože jsem měl jiné zájmy (a protože mě tam nikdo nepřihlásil, mě samotného to nenapadlo), byl jsem se tam poprvé podívat až na gymnáziu.

První inscenací, kterou jsem tam viděl, byl *Drak* Jevgenije Švarce v režii Emy Zámečníkové. A moc se mi to líbilo, viděl jsem ho víckrát – a pak jsem začal do Jesliček sám chodit." V rozhovoru vzpomněl i na svého profesora z DAMU Jana Bornu, který Tomášovi vysvětlil, že do divadla chodí i takzvaní zavlečenci, tedy například manželé žen milujících divadlo, kteří je do divadla doprovází – v hledišti je vždy poznat, kdo tam chtěl být – a kdo je zavlečenec. „Ve školním věku, když jde do divadla celá třída, tak jsou vlastně všichni zavlečenci a potom se některým stane, že to začnou mít opravdu rádi a chtějí do divadla chodit víc a pořád." Což byl případ Tomáše Jarkovského, který začal navštěvovat představení za představením, protože ho divadlo začalo zajímat.

Osudový Drak

„Do DRAKU chodíš jako do dětského divadla. Ale pak nabudeš dojmu, že už jsi na to velký a že už také můžeš chodit do velkého divadla," vzpomíná Tomáš. Přesto, a také díky Jesličkám, se k DRAKu opět vrátil – když studoval na gymnáziu fungoval v DRAKu cyklus inscenací pro – náctileté, který připravoval režisér Jakub Krofta. A Tomáš si vybavuje dva silné zážitky, dva dlouhé večery, které spolu s Jakubem Kroftou prodiskutovali: „Člověk ho až nábožně poslouchal a on byl otevřený a velkorysý." To všechno dohromady bylo důvodem, že si Tomáš podal přihlášku na DAMU. A dnes je ředitelem Divadla DRAK... Za celou dobu existence DRAKu je jeho základním smyslem zprostředkovat, a nejen v královéhradeckém regionu první kontakt, dětí s divadlem. Tomáš dodává, že „i když je ti patnáct, pětadvacet nebo pětatřicet, pětačtyřicet, pořád můžeš mít v Draku silný zážitek."

-jjk-

Jan Kašpar, DS J. K. Tyl, Meziměstí, foto Jan Slavíček.

47 / antré Jan Kašpar

Meziměstí najdete na severní hranici s Polskem u Broumova. Lišky tam už ani dobrou noc nedávají a tři čtvrtiny města jsou prý nádražáci. Tím jsme zahájili povídání s Janem Kašparem, principálem Divadelního souboru J. K. Tyl, který 1. 4. 2021 do Hradce Králové přijel vlakem. Neměl jinou možnost, manželka výpravčí na tom trvala.

Malé městečko s obchoďákem a hospodou vypadá nenápadně. Nikdo by neřekl, že tu žije požehnaně ochotníků, kteří mají svou domovskou scénu na nádraží. Kroniky uvádějí, že první zmínky o divadle sahají až na konec 19. století. To ale mluvíme o divadle německém. Není divu, vždyť v roce 1894 žilo v Meziměstí jen 17 Čechů a 1195 Němců. Klíčovým datem je 13. březen 1931, kdy se v nádražní restauraci konala zakládající valná hromada spolku divadelních ochotníků J. K. Tyl Meziměstí. „Tehdy to byl především vlastenecký počin. Němci tu tenkrát byli v převaze. Pro Čechy byla každá kulturní událost svým způsobem i politická. Nechápu, jak to tehdy zvládali, ale dokázali udělat několik inscenací za rok," uvádí principál Jan Kašpar. A jak je to dnes? J. K. Tyl Meziměstí má 14 aktivních členů včetně řidiče autobusu. Ten je důležitý, protože se soubor se svými převážně komediálními inscenacemi vydává na nejrůznější štace. Dramaturgie souboru je zaměřená především na komedie. Věkově se jedná o soubor v nejlepších letech, spíše starší.

Kašparovi na jevišti

Jak bylo kdysi zvykem, do ochotnického života se v místě zapojovaly celé rodiny. To je i případ Jana Kašpara a jeho sestry Ireny (dnes Kozákové). „Vyrůstali jsme v divadle. Naši rodiče momentálně patří k nejstarším divadelníkům v Meziměstí, nedávno oslavili diamantovou svatbu. My jsme s nimi chodili na zkoušky, protože nás neměl kdo hlídat. Nikdo se o nás nestaral, byla to taková volnost, lítali jsme po divadle, jak se nám chtělo," vzpomíná Jan Kašpar. Sám se považuje za herce z donucení, hraje, jen když opravdu musí. „Bohužel ze zdravotních důvodů nemůžu skákat po jevišti jako koza, špatně chodím. A také jsem sklerotik, mám problém, zapamatovat si text," vysvětluje Jan Kašpar. Ale je rád, že může být nápomocný jinak a být součástí souboru.

Je to výhoda být šéfem a nebýt umělecky angažovaný? „I když občas nějakou připomínku mám, tak do toho nijak nezasahuji. Necítím se na to být kompetentní, držím se své manažerské role," uvádí Jan Kašpar. Kromě toho je zvukařem všech představení.

-kfp-

Veronika Samuelová Stasiowská, foto Jan Slavíček.

48 / antré Veronika Samuelová Stasiowská

Ve čtvrtek 8. dubna 2021 přijela do královéhradeckého Antré až z Lanškrouna Veronika Samuelová Stasiowská, která pod hlavičkou českotřebovského

TRIARIA odehrála mnoho úžasných rolí. Namátkou připomínáme *Vánoce u Ivanovových, Ucho nebo Kočku na kolejích*.

Veronika začínala jako recitátorka, velmi úspěšná, pětkrát se zúčastnila celostátní přehlídky dětských recitátorů! Za což, jak říká, může paní učitelka Kristýna Dostálová, která, když byla Veronika ve druhé třídě základní školy, zakládala při škole dramatický kroužek, a Veronika se tam přihlásila.

„Paní Dostálová měla vždy vášeň pro recitaci, proto nás k ní začala vést, dokonce si sama založila vlastní školní předkolo. Pro mě to byl velmi důležitý začátek a neuvěřitelná průprava. Paní učitelce Dostálové bych chtěla vznést veliký hold! Recitace je hrozný dril, ono se to nezdá, ale naučit se vystavět text, naučit se pauzy, gradovat text, všechno to před sebou vidět... Když hraješ divadlo, pomáháš si pohybovou pamětí, máš to spojené s gesty. Ale u recitace stojíš a snažíš se slovy něco vykreslit."

Veronika potvrdila, že zkušenost recitátorky, která prošla drilem výstavby textů, pro ni byla určující. „Porozumět textu, ovládnout pauzy, umět si počkat... Recitace je velmi specifická, tehdy se dokonce nesmělo dokreslovat rukama. Přednes si musíš načasovat, vygradovat – a je na tobě jak se to všechno naučit a nějak text cítit." To vše potom Veronika zúročila v literárně dramatickém oboru ZUŠ Česká Třebová: „Tam to bylo víc o divadle a sešla se tam parta moc fajn lidí, pan Václav Horák nás nechával hrát." Dramaťák podle Veroniky naučí mít o divadlo zájem, spolupracovat, vnímat autoritu, věřit staršímu..."

Čím byl Veronice Triarius?

„Velká škola, období, kdy jsem divadlo strašně žrala. Byla jsem v pubertě, doma se vedly velké rozhovory o tom, že musím jít na DAMU, že jinak umřu. Což se nestalo. Vystudovala jsem zasílatelství, logistiku, a nakonec se dostala na VOŠ hereckou v Praze, kde jsem měla opět štěstí na lidi. Vedl mě Mirek Pokorný a Ema Černá, to byly roky, kdy jsem divadlem úplně žila, byla jsem v Praze a denně v jakémkoli divadle." A právě její kantor z VOŠ, Miroslav Pokorný, si ji hned po škole vzal „k sobě" do divadla GONG, což je profesionální pražské divadlo a hraje pro extrémně náročného diváka – pro dětského. Byl založen téměř před 40 lety a Veronika v něm byla v angažmá až do svého odchodu na mateřskou dovolenou, tedy deset let: „Divadlo pro děti je velmi specifické a řekla bych, že také hodně podceňované."

-jjk-

Jana Portyková, Divadlo Jesličky Josefa Tejkla, Hradec Králové, foto Jan Slavíček.

49 / antré Jana Portyková

Divadlo Jesličky Josefa Tejkla oslaví v listopadu 30 let své existence. U jeho zrodu stála také herečka, režisérka, výtvarnice a scénografka Jana Portyková. Říká, že divadlo je pro ni zábavným odpočinkem, který se stal její prací.

Příběh této královéhradecké scény se začal psát mnohem dříve, všechno způsobil v roce 1984 příchod Josefa Tejkla, autora, režiséra a herce v jedné osobě. Pepa – tehdejší učitel z Nového Hrádku obešel dvě ZUŠ v Hradci Králové a oba ředitelé mu vyšli vstříc, zaměstnali ho na částečný úvazek jako pedagoga literárně dramatického oboru. „Pepík nejdříve přebíhal s třídnicemi v ruce z jedné školy do druhé, pak se ale ředitelé domluvili, že se obor přesune pod střechu jen jedné školy," vzpomíná Jana Portyková. Vždycky, když někde Josef Tejkl působil, tak tam založil svůj vlastní divadelní soubor. A Hradec Králové nebyl výjimkou, rychle a přirozeně se obklopil lidmi, se kterými to šlo. Jedním z nich byla i Jana Portyková. Na začátku 90. let se vyprázdnila spousta budov po dětských jeslích a bylo velké štěstí, že jednu z nich získala i ZUŠ Na Střezině. A od té doby existuje Divadlo Jesličky. Jaká tedy je jeho současnost? Činorodá. Ročně nazkouší okolo třiceti inscenací. Pro veřejnost hraje téměř každý den.

Osudové křižovatky

Jana Portyková prožila dětství a část svého mládí v pěveckých sborech, nikdy si nedovedla představit, že by tohle prostředí opustila. A pak potkala Josefa Tejkla, což byla velká osobnost a tahoun – a tak vstoupilo divadlo do jejího života. ZUŠ Střezina byla Janě Portykové zřejmě také souzená. Její maminka, výtvarnice, byla ředitelkou této ZUŠ. Jana se po pedagogické škole sice nejprve vydala učit na gymnáziu a na střední ekonomické škole, ale potom vzala pár hodin výuky literárně dramatického oboru – a do dvou let z toho byl plný úvazek.

Jako herečka si Jana vyzkoušela snad všechny formy divadla. Dnes se obloukem vrací k činohře. Každý, kdo má za sebou nějakou hereckou minulost a ohlédne se, může vyjmenovat, co pro něj hodně znamenalo, co ho zasáhlo. Pro Janu to byla inscenace *Beregov* z roku 1998. „To byla role, která mě přivedla k tomu, že činohra je pro mě stěžejní. Dále to byly role, které mi napsal Josef Tejkl a korespondovaly se mnou," vzpomíná na éru souboru s názvem Samohana.

-kfp-

Tereza Sochová, ředitelka Divadla Disk, Praha, foto Tomáš Zeman.

50 / antré Tereza Sochová

Ve čtvrtek 22. 4. 2021 byla hostem Antré absolventka DAMU, ředitelka pražského divadla Disk a Cabaretu Calembour, milovnice amatérského divadla a fanynka Jiráskova Hronova, vždy usměvavá Tereza Sochová.

Musíme si představit, že Sysifos je šťasten. „Napadá tě lepší citát pro práci u divadla, pro práci v kultuře, pro to, co my všichni děláme?" začala náš rozhovor Tereza Sochová, jíž se divadlo stalo vášní, životem, láskou i zaměstnáním – a to přestože k divadlu ji v rodině nikdo nevedl. „Svět divadla mě prostě fascinoval. Věděla jsem to od malička. Když na základní škole přišla moje spolužačka, že chodí do dětského divadelního souboru Divadlo mladých Tábor a vyprávěla o tom, začalo mě to fascinovat - a já tam s ní musela běžet a za každou cenu se tam dostat. Nebyl to totiž dramaťák, my rovnou stáli na jevišti a hráli pohádky! Mě to okouzlilo. Co jsem od toho očekávala, to se stalo a už jsem se zaháčkovala," vzpomíná Tereza. Do souboru snadno zapadla a dodnes si vybavuje svoje první role - nejprve byla záskokem ve školní akademii a následovala postava víly Vlnky v pohádce Vodník Mařenka.

Už na střední škole uvažovala o studiu herectví na DAMU: „Chvilku jsem si říkala: chci k divadlu. A první, co každého napadne, je herectví. Začala jsem se tehdy připravovat s mým režisérem Pepou Konrádem a poprosila ho, zda by mi pomohl s nějakými monology – a když jsem je před ním přednášela, uvědomila jsem si, že je to úplná blbost, já přece nejsem dobrá herečka a že bych v životě nechtěla být špatná nebo průměrná v tom, co dělám. Už v té době si uvědomila, že ji baví práce v zákulisí – sama o sobě říká, že je velký organizátor, ostatně organizovala i maturitní ples svého ročníku. Ve streamu se také nadšeně rozhovořila o tom, jak je super, „jak pořád někam voláš a píšeš tabulky". A proto se po škole rozhlížela po jiném než hereckém zaměření – a vyšla z toho produkce na DAMU.

Tereza dává sbohem DISKU

Dnes je v pozici ředitelky divadla Disk, tedy divadla DAMU – a jak se k tomuto postu dostala? Začínala v Disku jako hospodářka, pak přibrala produkční práci jako tajemnice. Pak se stala vedoucí produkce, nakonec ředitelkou. Po mnoha letech v Disku je už před ní jen jedna sezóna – v roce 2022 ho opouští, aby se mohla přestěhovat do Brna.

-jjk-

Lucie Kotěrová, NODIVSE, Nové Město nad Metují, foto Michal Kňava.

51 / antré Lucie Kotěrová

Kdo je Lucie Kotěrová? Divadelní idealistka! Její plány jsou naprosto nerealizovatelné... Jenomže zatím jí všechny vyšly. Hostem Antré 6. 5. 2021 byla zakladatelka, principálka a režisérka DS NODIVSE, Nové Město nad Metují, režisérka Ochotnického divadelního spolku OCHOS Smiřice, učitelka dramaťáku ZUŠ Nové Město nad Metují, lektorka nejrůznějších dílen a absolventka JAMU Brno.

Lucie Kotěrová se na poli ochotnického divadla objevila v roce 2015. Inscenace Maruša aneb z ohryzku štrůdl neuděláš byla jejím prvním vkročením do amatérského divadla v Královéhradeckém kraji. Jak to všechno začalo? Po absolvování JAMU si našla místo v ZUŠ Bedřicha Smetany v Novém Městě nad Metují, nejdřív ale začala učit na pobočce v České Skalici, kde dostala echo, že ochotnický soubor ve Smiřicích hledá režiséra. „Vracela jsem se ze studií zpátky do kraje s tím, že chci učit na Zušce a vést nějaký ochotnický soubor. Proto jsem po možnosti režírovat ve Smiřicích hrábla všemi deseti," vzpomíná Lucie Kotěrová, tehdy ještě Prouzová.

Principálka Stanislava Barnetová jí seznámila s divadelní minulostí souboru, Lucie jí předestřela svoje vize – Ochos do té doby pracoval na inscenacích tradičním způsobem, absolventka JAMU ale do Smiřic přinesla všechny metody, které načerpala při studiích. Bála se, aby našla s ochotníky společnou řeč. Chvíli trvalo, než si získala důvěru herců, řada z nich ji vnímala jako mladou žábu, která si přišla ze školy. Ale nakonec všechno dobře dopadlo, se smiřickým ansámblem nastudovala tři inscenace.

Kterak Lucie posbírala do kupy novoměstskou sebranku

Lucie už od školy měla touhu založit si vlastní soubor. Nové město na Metují, kde dnes učí na Zušce, považuje za velmi inspirativní město a navíc tam právě žádný divadelní ochotnický spolek nebyl. „Oslovila jsem ředitele Městského klubu, že bych ráda založila soubor. Byl té myšlence velmi otevřený. Domluvila jsem si schůzku s místostarostou města a také tam se setkala se vstřícností a dokonce i s finanční podporou," uvádí Lucie Kotěrová. Je fascinující, že tohle všechno podnikala v době, kdy zatím neměla ani jediného člena souboru. Teprve potom po městě rozhlásila, že hledá herce – a na první schůzku dorazilo devět lidí. Na druhou už patnáct. A byli to lidé, kteří neměli žádnou divadelní zkušenost. „Je to vážně živá sebranka, která do toho jde s vervou, přijímají můj styl práce a je to vzájemně inspirativní," říká se smíchem a nadšením Lucie.

-kfp-

Jiří Krátký, ZAKLEP, Svitavy, foto Tomáš Zeman.

52 / antré Jiří Krátký

Jiří Krátký je herec a principál proti své vůli, stojí v čele divadelního souboru ZAKLEP ze Svitav, který existuje už od roku 2003. O amatérské činohře ve Svitavách byla řeč ve streamu Antré ve čtvrtek 20. května, kdy se

opět vysílalo z Galerie Václava Havla.

Jak vznikl ZAKLEP? Prostě tak, že Jiří Krátký začal chodit na angličtinu k paní učitelce Veronice Řechkové. Tenkrát byla ve Svitavách krátce, a náhodou se konverzační téma stočilo na divadlo. Veronika zjistila, že Jirka stál na jevišti už v dětství, Jiří se zase dozvěděl, že Veronika pochází z divadelní rodiny, ideální kombinace. „Slovo dalo slovo, pivo dalo pivo, nakonec jsme si řekli, že založíme soubor," vzpomíná Jiří Krátký. Podařilo se jim sehnat partu ochotných ochotníků a mohlo se začít zkoušet. Při výběru titulu nabralo směřování ansámblu svůj osobitý kurz: bratr Veroniky Řechkové, Jiří Janků, byl tehdy dramaturgem pražského Divadla ABC a nabídl ZAKLEPu své autorské hry. A divadelní sudičky byly velmi štědré, protože souboru daly do vínku partu skvělých muzikantů – živá kapela na jevišti je k nezaplacení," říká Jiří Krátký.

ZAKLEP ze Svitav se vydal na svou divadelní pouť v roce 2004 premiérou hry Jiřího Janků *Cesta kolem světa* v režii Veroniky Řechkové. „Byl to úžasný start, vládlo velké nadšení, které ale samozřejmě časem trochu opadlo," uvádí Jiří Krátký. ZAKLEP hraje ve svitavském Divadle Trám a soubor si snadno našel diváckou základnu. Co se týká přehlídek, je pravidelným hostem Orlické masky.

Sedmnáctileté Vánočky

V roce 2004 se ZAKLEPu podařilo nazkoušet další inscenaci od Jiřího Janků, *České Vánoce*, a je stále na repertoáru. Soubor ji tradičně uvádí během vánočních svátků. „Říkáme tomu *Vánočky*. Je to spíš taková besídka, je tam desítka těch nejkrásnějších koled," říká Jiří Krátký. Ti, co hráli ve *Vánočkách* na začátku, se teď na ně chodí dívat do hlediště i se svými dětmi, z původního obsazení zůstala jen ústřední trojice a inscenace má spoustu alternací. Po *Vánočkách* následovaly tituly *V zajetí filmu a Narozen 28. října*. Poprvé v roce 2016 ZAKLEP nehrál titul od Jiřího Janků, nicméně nesáhl po cizí předloze, režisérka Veronika Řechková napsala hru *Lidovka*, o tom, jak vypadá příprava divadelního kusu ochotníky – od první čtené zkoušky až po premiéru. Poslední inscenací v repertoáru je *Vytrvalost fotbalového brankáře* z pera Jiřího Janků a Petra Svojtky.

-kfp-

Ludmila Šmídová, Náchodská divadelní scéna, foto Tomáš Zeman.

53 / antré Ludmila Šmídová

Hostem Antré 3. 6. 2021 byla Ludmila Šmídová, herečka a režisérka Náchodské divadelní scény. Jedna z těch, kteří od konce 70. let budovali moderní podobu amatérského divadla ve východních Čechách.

Od roku 1974 pracovala 17 let v Náchodském kulturní středisku, nejdříve jako vedoucí ekonomického oddělení, později jako vedoucí vzdělávacího oddělení. Co se týká amatérského divadla, nejdřív v Náchodě jen hrála, poté začala studovat herectví a později i režii na Lidové konzervatoři Východočeského kraje. Tam se potkala s prof. Františkem Štěpánkem, který ji hodně ovlivnil. Když hledala text pro svou první režii, objevila dramatika Alejandra Casonu a zamilovala se do něj: „Přečetla jsem si *Jitřní paní* a úplně mě to vzalo, pan profesor Štěpánek mě povzbuzoval, abych to zkusila. Ze začátku bylo těžké říkat zkušeným náchodským starým bardům, jak si to představuji, a co mají dělat. Ale všichni byli vstřícní a brali mě," vzpomíná Lída Šmídová. Nastudování náročného textu se povedlo a soubor postoupil na přehlídku v Jiráskově Hronově. „Seděli jsme v klubu s Janem Císařem, jeho ženou Mirkou a Františkem Štěpánkem. Pan profesor Císař říkal – Lído, je to dobrý, ale co bude dál? – V tu chvíli na mě padla tíha," říká Lída Šmídová. S každou další režií pochybovala, jestli to dělá dobře.

Herecké a režisérské vrcholy

Lída Šmídová je také herečka. A co považuje za svůj osobní vrchol na jevišti? „Dostala jsem jednou nádhernou roli, s níž jsem si nejdřív vůbec nevěděla rady, zkoušeli jsme *Věc Makropulos*, kde jsem hrála Emílii Marty. Měla jsem strach a nevěděla, jak do toho. Kolegyně Vlasta Žitná mi řekla, že to nemůžu vzdát, protože takovou roli dostanu jen jednou za život. A měla pravdu," uvádí Lída Šmídová. A dodává, že jí hodně pomohli její herečtí kolegové, jako Ladislav Hrudík nebo Jiří Kubina, kteří jsou vynikající kumštýři.

A jak hledá Lída Šmídová texty? Říká, že pokud jí při čtení v hlavě běží film, je to trefa do černého, hned vidí scénu, aranže, jednání postav. Jejímu srdci je nejbližší klasické divadlo, vyprávění příběhů, navíc je romantička. Současnou moderní dramatiku sleduje, aby měla přehled, užívá si to jako divák, ale jako režisérka se jim vyhýbá. Ráda vzpomíná na inscenaci *Možná je na střeše kůň*, kterou inscenovala dvakrát, v letech 1986 a 2010.

Jaké to je, po letech znovu přistoupit ke stejnému textu? „Je to jiné, i tím, že má člověk jiný názor na život. Berete to zodpovědněji, více vnímáte nuance smutku, radosti a štěstí. Více to ze sebe dokážete dostat," myslí si Lída Šmídová.

-kfp

54 / Východočeské divadlo je na novou sezónu připraveno

Vážení diváci, vítejte v nové divadelní sezóně a doufejme všichni, že její průběh nenaruší vnější okolnosti, jak se stalo ve dvou předchozích. V jejich důsledku potřebujeme letos mnohem více hrát a o to méně můžeme zkoušet. Kromě dlouhé řady představení, která jsme vám měli, leč nemohli odehrát v loňské sezóně, vám dlužíme i několik premiér inscenací, které – již nastudované – „stojí ve frontě".

Jsou to *Noc na Karlštejně* v interiérovém provedení, dále *Žítkovské bohyně*, *Jako břitva* a na Malé scéně ve dvoře *Venkov a Normální debil 2*. Tyto hotové inscenace postupně „oprášíme" a jejich premiéry uskutečníme do konce letošního roku. Teprve pak se otevře čas a prostor novému zkoušení. V Městském divadle pro vás chystáme tři zábavné komedie, každou z úplně jiného soudku: Komedie Alana Ayckbourna, jejíž anglický název zní *Comic Potential*, je z prostředí komerčního televizního studia, v němž vznikají nekonečné rychloseriály. V zájmu nízkorozpočtové vysoké produktivity v nich nehrají herci, ale herečtí roboti. Na jejich chod dohlíží kdysi slavný filmový režisér, nyní frustrovaný alkoholik. Když ho ve studiu navštíví obdivovatel jeho někdejší tvorby, který touží po umělecké kariéře, a když jedna půvabná robotka začne projevovat nenadálé emoce, začnou se dít věci... Tvůrcem inscenace bude režisér Zdeněk Dušek, který u nás naposledy režíroval Goethovo *Spříznění volbou* a před tím komedii *Z postele do postele* (rovněž od Alana Ayckbourna), která je již pátou sezónu v živém repertoáru.

Politická taškařice *Mimo záznam* těží z předvolebních tahanic a čachrů v (nejen) českých zemích. Děj má dvě souběžné linie ve dvou prostředích, která má divák stále před očima: v hodinovém hotelu pro V. I. P. hosty, který má podobu zálesáckého srubu, zakotveného na lanech v krkonošském svahu nad horním tokem Labe, a v salonku jiného hotelu kdesi v Hradci. V prvním prostoru tráví ilegální líbánky nesezdaná dvojice ženatého předsedy vlivné politické strany a šéfky jeho poradců. Ve druhém kují předvolební pikle jejich protivníci a bujaře se k tomu posilňují alkoholem. Mobily zvoní, preference se přelévají a voda stoupá... Autor hry je Petr Abraham, režisérem inscenace Petr Novotný. Už dávno není tajemstvím, že oba sídlí v jednom těle. Děj muzikálové komedie *Pekařova žena* se odehrává na francouzském venkově ve 30. letech zalitých šansonovými melodiemi. Do zapadlé vesničky se přistěhuje pekař se svou mladou ženou. Pro venkovany je to událost. Nové pečivo je výtečné a pekařova žena krásná. Jenže se zamiluje do místního svůdníka a manžel ze žalu přestane péct. Co udělají venkované, aby nebyli bez chleba? Děj je inspirovaný stejnojmenným filmem francouzského režiséra Marcela Pagnola, který napsal scénář podle vlastní divadelní hry, jež se v Čechách hrála pod názvem *Pekař a kočka*. Komedii chystá brněnský režisér Petr Gazdík, který v Pardubicích režíroval *Kvítek z hororu*.

Na Malé scéně ve dvoře připravujeme českou premiéru poetické hry pro jeden herecký pár *Rychlost dopadu sněhové vločky*. Je o síle nevyhnutelného setkání, o jiskře, která přeskočí mezi dvěma lidmi a nedá se ničím uhasit, o nekonečnu možností konečného života, o nezadržitelnosti prchajících okamžiků, před nimiž se otevírají jiné prostory. Hru napsala mladá anglická dramatička Nina Jane Berry a k režii si ji vybral Mikoláš Tyc, který se v Pardubicích představil scénickým čtením *Slepice na zádech* a inscenací *Bílá nemoc*.

Jako za starých časů – bez covidu – pro vás chystáme i scénická čtení a pořady v Poediu, v říjnu to bude poetický večer věnovaný Jiřímu Suchému. Tak si vzájemně držme palce a buďme zdraví!

Jana Pithartová,
dramaturgyně VČD
www.vcd.cz

Inscenace Žítkovské bohyně, Východočeské divadlo Pardubice, foto archiv VČD.

Inscenace Hana, Klicperovo divadlo, Hradec Králové, foto archiv KD.

55 / Klicperovo divadlo představilo svůj dramaturgický plán

Klicperovo divadlo představuje dramaturgický plán na sezónu 2021/22

Klicperovo divadlo se po „době pandemické“ vrací v plné síle, kromě inscenací, které nestihly premiéru kvůli covidovým omezením (*Ženitba a Benátský kupec*), připraví 6 nových premiér.

Pojítkem všech šesti nových titulů je otázka: „Za jakou cenu lze koupit svobodu?“ Nevíme, zda společně s diváky odpověď na tuto otázku najdeme, ale už samo hledání nás přiměje se nad hodnotou svobody zamýšlet. Divadlo se už od dob antiky zabývalo těmi nejdůležitějšími otázkami lidské existence a tuto ambici by nemělo ztratit ani dnes. Zažili jsme více než roční období, ve kterém si mnozí z nás připadali nesvobodně, přestože šlo „jenom“ o zakrytí obličeje, dočasné omezení pohybu, trávení volného času s přáteli a lockdown kultury. Pro nás všechny to byla nová skutečnost, která nutně vyvolává otázky: „Co bychom dělali, kdybychom o svobodu přišli nejen kvůli pandemii? Kdybychom o ni přišli definitivně? Kde jsou meze naší osobní svobody? A co jsme pro zachování svobody ochotni udělat?“ Moderní svět se neustále mění, zrychluje se a člověk nemá během dne čas se otázkami svobody zaobírat. A právě proto je tu divadlo. Místo ideální k zastavení. K setkání. K pobavení se, a přitom i k rozjímání – třeba o tom, jak je to s tou svobodou vlastně složité.

První premiérou sezóny 2021/2022 bude divadelní adaptace kultovního filmu Larse von Triera *Prolomit vlny*. Příběh o hledání smyslu své existence, o snaze vykoupit něčí utrpení za cenu vlastní pověsti a o tom, že Bůh se neukrývá v katedrálách, ale v lidských srdcích. Bude mít premiéru 2. října 2021 ve Studiu Beseda v režii Pavla Kheka.

Druhou premiérou bude 16. října *Maryša* bratří Mrštíků. Slavná historka o jedné neslavné svatbě a o tom, jak člověku dokáže zkazit den špatná káva má v Hradci Králové silnou inscenační tradici, po výrazných režiích Jana Grossmana a Vladimíra Morávka se po více než 20 letech *Maryša* vrátí na jeviště Klicperova divadla v pojetí Michala Háby. A před Vánoci diváky čeká celosouborová inscenace Zbabělci. Režisérem a zároveň spoluautorem dramatizace slavného románu Josefa Škvoreckého bude Pavel Khek, s dramaturgyní Lenkou Smrčkovou lákají nejen na poetiku Škvoreckého díla, ale také na živou kapelu, která divadlo rozezní v rytmu jazzu. Premiéra se uskuteční 11. prosince 2021 na Hlavní scéně.

První premiérou v kalendářním roce 2022 bude britská tragikomedie dramatičky Laury Wade *Doma, jsem zlato*. Tuto v Británii oceňovanou hru, jež pojednává s lehkostí a humorem o tom, že žít v domově z plakátu není dlouhodobě udržitelné, ale která i kriticky nahlíží na vztahy mužů a žen v dnešní složité době, uvedeme v režii Jana Holce a v české premiéře 19. února 2022.

Jarní část sezóny se pak ponese ve znamení slovenských režisérů – konkrétně Jakuba Nvoty a Michala Vajdičky. Jakub Nvota se ujme režie klasické antické tragédie *Orestés*. Euripidovo radikální drama o rodinné tragédii, o neschopnosti nést následky svých činů, ale i o touze žít a snaze uchopit osud do vlastních rukou uvedeme v Klicperově divadle vůbec poprvé. Hra podrobuje nemilosrdné kritice lehkomyslnou společnost bažící po zážitcích. V moderním pojetí se divákům představí 30. dubna 2022 na hlavní scéně Klicperova divadla.

A tamtéž se příznivci našeho divadla budou moci těšit i na českou premiéru černé komedie maďarského dramatika Gábora Görgeye *Na koho to slovo padne*. Pět mužů, jedna místnost, jeden východ a jeden revolver – pět pohledů na svět a na život, které se musí fatálně, nemilosrdně a brutálně komicky střetnout. Ponor do čistě mužského světa připraví pro Klicperovo divadla uznávaný a oceňovaný režisér Michal Vajdička, a to 28. května 2022.

Sečteno a podtrženo – sezóna 2021/22 nabídne dvě české premiéry (Doma, jsem zlato a Na koho to slovo padne), dvě originální interpretace klasiky (Maryša a Orestés), jednu adaptaci slavného románu Josefa Škvoreckého s živou kapelou a celým souborem Klicperova divadla (Zbabělci) a jeden přepis filmového scénáře provokatéra Larse von Triera (Prolomit vlny). Přijďte se podívat.

Martin Sedláček, PR manažer KD
www.klicperovodivadlo.cz

Zpestřete si léto v Hradci Králové.

56 / Hradecká kulturní pátračka

Vydejte se s námi na prázdninovou bojovku po stopách kultury

Dne 1. 7. 2021 zahájilo šest kulturních organizací Hradce Králové svůj společný letní projekt pod názvem Hradecká kulturní pátračka. Iniciátorem je Divadlo Drak, které ke spolupráci přizvalo Galerii moderního umění v Hradci Králové, Klicperovo divadlo, Muzeum východních Čech, Filharmonii Hradec Králové a Bio Central.

V každé instituci či jejím bezprostředním okolí tak čeká malé i velké návštěvníky jedno stanoviště, na kterém mohou prostřednictvím hry, splněním interaktivního úkolu, vyluštěním tajenky či rozřešením šifry získat indicii pro své další pátrání a zároveň nahlédnout do zákulisí kulturních organizací a vybraných profesí. Pátračka začíná v Labyrintu Divadla Drak, kde účastníci obdrží všechny potřebné informace a pracovní list s mapou. Další instituce už mohou navštívit v libovolném pořadí.

„*Pátračka* vznikla na základě dlouhodobější snahy o užší propojení významných kulturních institucí ve městě. Hledali jsme atraktivní způsob, jak rozšířit programovou nabídku pro rodiny s dětmi či hravé dospělé z Hradce i celé republiky v průběhu letních prázdnin. Věříme, že se na jednotlivých stanovištích podařilo vystihnout pestrost a různorodost jednotlivých míst, pátrači se leccos nového a zajímavého dozvědí, a především si odnesou zážitek a třeba i trochu nový pohled na jednotlivé instituce,“ představuje projekt vedoucí produkce Divadla Drak Barbora Kalinová. Více na www.hradeckakulturnipatracka.cz

Zdroj: Divadlo Drak

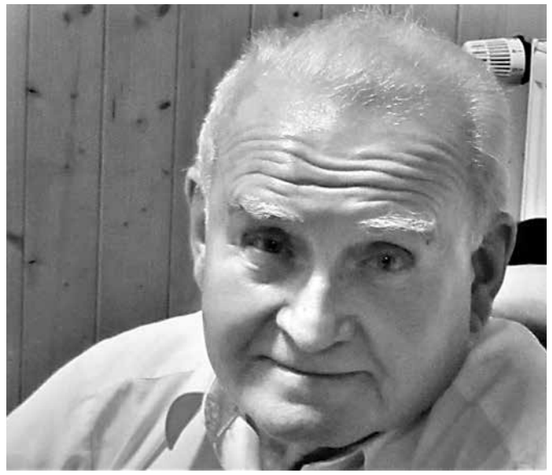

Karel Petr, foto archiv souboru.

57 / KAREL PETR

KAREL PETR (*4. listopadu 1931)

Narodil se v Ústí nad Orlicí do rodiny zámečníka, ale jinak jednoho z nejlepších komediálních herců divadelního spolku Vicena první poloviny minulého století. Karel zdědil jméno po svém otci – a naštěstí lásku k divadlu a herecké geny. Aby si lidé otce a syna rozlišili, začalo se mladšímu říkat Kája.

V padesátých letech se krátce věnoval i loutkovému divadlu, v bývalém Katolickém domě – dnes přebudovaném na Malou scénu – se uskutečnilo pod jeho režijním vedením mnoho představení pro děti. Od začátků svého působení v oblasti ochotnického divadla je členem divadelního spolku Vicena, na jehož scéně v 18 inscenacích vytvořil řadu rolí. Jmenujme alespoň hry *Pes na seně*, *Škola pomluv*, *Zapadlí vlastenci*, *Paní mincmistrová* či *Paličovu dceru*. Neminula ho ani krásná role zamilovaného Vilíka ve Šrámkově *Měsíci nad řekou* i jeden ze synů v dramatu Karla Čapka *Matka*.

Po znovuobnovení činnosti Viceny v roce 1973 se na jevišti znovu objevil, mohli jsme jej vidět v inscenacích *Ženichové*, *Ty mě ještě neznáš*, *Božská komedie* nebo ve veselohře *Študáci a kantoři*, kde vytvořil pěknou figuru školního inspektora Karkulku. V představení Stroupežnického hry Naši furianti ke stému výročí Národního divadla v roce 1983 si s chutí zahrál radního Šmejkala a v roce 2016, v nové inscenaci *Furiantů* ke 120. výročí divadelního spolku Vicena si roli Šmejkala zopakoval. Bylo mu ovšem o třicet let více, ale hrál se stejnou chutí.

Vrátil se také k režii, ale tentokrát vystřídal loutky za své kolegy Viceny, nejprve to byla hra pro děti *Noc pod Čerchovem*, také druhou režií hry Jiřího Hubače *Dům na nebesích* prokázal své režijní schopnosti. Je škoda, že těch režií již nebylo více. Kája od roku 1973 odehrál na jevišti Viceny přes 70 představení a je Čestným členem spolku.

Za svou dlouholetou aktivní činnost v oblasti ochotnického divadla byl ke svému letošnímu životnímu jubileu nominován na Cenu starosty města. Přejeme mu pevné zdraví, a aby se ještě dlouho mohl zúčastňovat spolkového života Viceny.

Pavel Sedláček, DS Vicena

Jarmila Petrová, foto archiv souboru.

58 / JARMILA PETROVÁ

JARMILA PETROVÁ (*9. LISTOPADU 1941)

Jarmila Petrová pochází z Kroměříže, ale osud ji zavál do východních Čech, potažmo do Ústí nad Orlicí, kam se provdala. Jak známo, v Ústí se ochotnické divadlo hraje už od počátku XIX. století, a protože Jarmilu to k divadlu táhla již od mládí, netrvalo dlouho, aby si našla cestu do místního divadelního spolku Vicena. Uvedla se hned jednou z hlavních rolí Luisy Malfinové v divadelní hře Aldo de Benedettiho *Ty mě ještě neznáš*. A pak už šla z role do role, čekala ji krásná role Evy v satirické komedii Isidora Štoka *Božská komedie* a role Mariny v Horníčkově *Malé noční inventuře*. Ale to už v ní již zrál záměr pokusit se o vlastní režii, aby zúročila znalosti posbírané v režijních kurzech, které absolvovala.

Její režijní prvotinou se stala hra Oldřicha Daňka *Případ bez jednacího čísla*. Hned napoprvé to byl velký úspěch, a tak se pustila do režie známé komedie Jaroslava Žáka *Študáci a kantoři*. Nebyl to lehký úkol, zvládnout mladé studenty, kteří vlastně hráli sami sebe. Ale výsledkem byla velice úspěšná inscenace, ve které se krásně propojilo dravé mládí se zkušenými herci z Viceny. Jarmila se nezalekla ani veselohry Zdeňka Podskalského *Žena v trysku století*. A jedním z vrcholů její ochotnické kariéry byla role Leny v Daňkově *Vévodkyni valdštejnských vojsk*, která v režii Saši Gregara slavila úspěchy i v zahraničí, také se dostala na obrazovky Čs. televize a v roce 1987 zvítězila na Jiráskově Hronovu.

Ještě jednou se Jarmily Petrové dotkl Jiráskův Hronov, to když hrála v úspěšné Gregarově inscenaci *Špatný byt* a nemohla chybět ani ve slavnostním představení Čapkovy *Věci Makropulos* ke 100. výročí založení DS Vicena.

Životní roli dostala od režiséra Martina Malínka v inscenaci hry Alejandra Casony *Stromy umírají vstoje*, do hlavní role babičky vložila všechny své dosavadní znalosti a zkušenosti. Ale od počátku jí to táhlo k divadlu pro dětské diváky. A tak si postupně plnila své představy o práci s dětským divákem – od *Zapeklité komedie* přes pohádku *Jak na Lanšperk přišla bílá paní*, ve které si zahrály i děti členů Viceny, až po výpravnou *Pohádku o Popelce*.

Jarmilka sehrála i bezpočet drobných improvizovaných představení pro děti, mj. také pro dětské pacienty v místní nemocnici. Zkusila zdramatizovat Saroyanovův román *Mami mám tě ráda* o vztahu matky s dospívající dcerkou – zajímavostí bylo, že se na jevišti objevila skutečně matka s dcerou. A v nedávné době vytvořila krásnou roli babky v Peškově komedii *Bylo nebylo* a doslova excelovala se svými souborovými kolegyněmi v komedii Pauly Vogel Nejstarší řemeslo. I Oldřichu Daňkovi zůstala věrná ve své zatím poslední režii *Hříčky o královnách*, v inscenaci se věnovala budoucí francouzské královně Marii Antoinetě a budoucí ruské carevně Kateřině Veliké...

Jarmila Petrová odehrála v divadelním spolku Vicena více než dvě stě představení, na svém kontě má celkem osm režijních prací a stojí v čele režisérského žebříčku od roku 1973. Je držitelkou mnoha cen a čestných uznání, její práce pro ochotnické divadlo byla oceněna udělením Zlatého odznaku J. K. Tyla a v letošním roce je v nominaci na udělení Ceny města Ústí nad Orlicí. I ve svém věku se pilně účastní souborového života – a tak jí přejeme do dalších let mnoho zdraví a životního elánu.

Pavel Sedláček

59 / Pavel Hladík

PAVEL HLADÍK (*5. 3. 1951)

V databázi českého amatérského divadla se píše: Pavel Hladík, historik vystudovaný na brněnské Masarykově univerzitě, kulturní a vlastivědný pracovník, bývalý holický městský kronikář a veřejný činitel – městský radní, místostarosta i starosta města Holice, také nepřehlédnutelný sportovní funkcionář a aktivista olympijského hnutí, dokonce spoluzakladatel a organizátor Afrických sympozií, a jak jinak, i divadelní ochotník... Nejen že publikoval v oblasti regionální historie, historie sportu a olympismu, ale je také autorem řady dramatických textů pro holické ochotníky, a také ředitel Národní přehlídky jednoaktových her v Holicích a taky nejen autor, ale i herec a režisér souborů Kachle, Imprese a divadelního spolku místním při Kulturním domě... Především

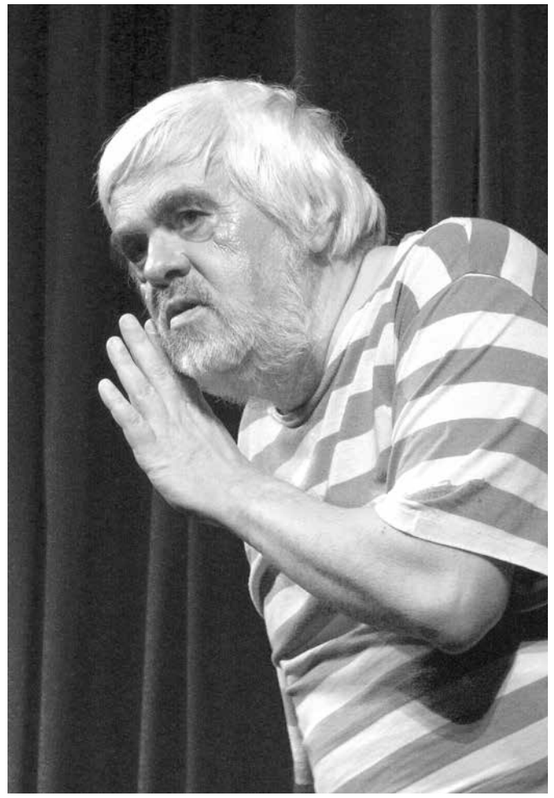

Pavel Hladík, foto Ivo Mičkal.

je Pavel kamarád, který pro vtip nejde daleko, má jich po rukávech vždycky na rozdávání, je prostě muž osobitého humoru, člověk, bez něhož si nedovedeme holické ochotnické divadlo představit.

Ostatně první roli si tu zahrál už v roce 1957, to mu bylo, umíme-li dobře počítat, šest let, čerstvý školák. A pak to už šlo řadou geometrickou, v Holicích založil studentské divadlo Kachle, po vojně na pardubických Hůrkách i divadlo poezie a hudby, pak i divadelní studio *Imprese* (1975), hrál a zakrátko i režíroval – od *Podivného odpoledne dr. Zvonka Burka* v roce 1977 a *Balady z hadrů* o rok později, tu již spolu s holickým divadelním souborem, kterému zůstal věrný do současnosti. A že těch rolí a režií bylo, nedá se sice napsat nepočítaně, ale byly jich desítky, byl okouzlující bonviván v Ahlforsově *Posledním doutníku* či bodrý *Vrchní v Lucerně*... A bez Pavla by ani tradice amatérského festivalu jednoaktovek, pořádaná SČDO, nedosáhla svého letitého provozování. Také výraznou autorskou stopu Pavel v amatérském divadle zanechal. A před pěti lety, v roce 2016, ho neminul Zlatý odznak J. K. Tyla, zasloužený za celoživotní lásku k divadlu... Milý Pavle, přejeme ti hlavně zdraví a zdraví a ještě jednou zdraví, takže: Na zdraví! A rádi tě zas uvidíme, nejraději na jevišti, protože víme, že se nebojíš.

Saša a Naďa Gregarovi

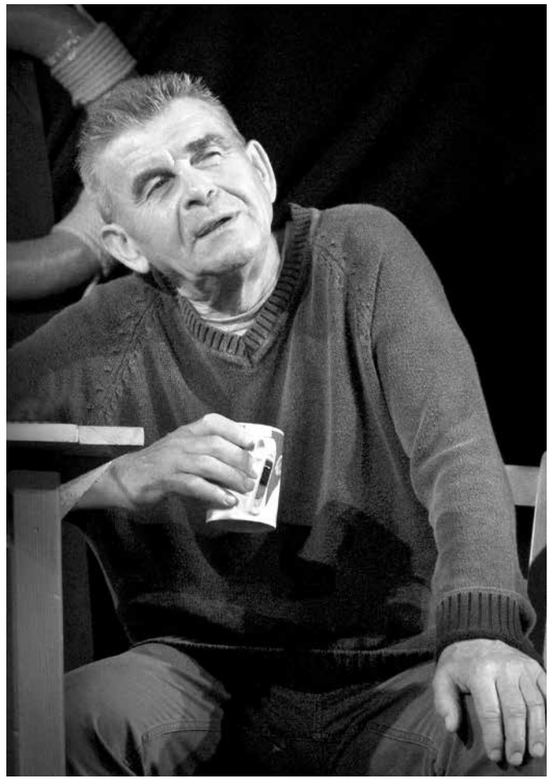

Milan Zlesák v inscenaci Ani za milion (2021), foto Ivo Mičkal.

60 / Milan Zlesák

MILAN ZLESÁK (*7. 7. 1951)

Na matematiku jsem byla vždycky velmi slabá. Proto jsem to počítala snad pětkrát a pořád mi vycházelo číslo 70. Ne, to ne! Milanovi nemůže být 70 let. Tento usměvavý muž sportovní postavy je ochotnickým divadlem prorostlý skrz na skrz. Miluje ho a moc dobře ví, že to neznamená jenom stát na scéně a užívat si jako herec. Je divadelník, který umí vyrobit kulisy, a nikdy neodmítne žádný zájezd, nevadí mu víkendové zkoušky, neuráží ho malé role. Má stále dobrou náladu, umí naslouchat a je skvělý parťák.

Dlouholetý člen divadelního souboru v Luži přestoupil před pár lety do pardubického Divadla Exil. A před rokem si k tomu přibral hraní v nemošickém spolku HRRR. Ale pandemie covidu ho doma neuzemnila, naopak. Letos jsme ho mohli vidět na dvou postupových přehlídkách – v Červeném Kostelci a v Miletíně.

Milan Zlesák je také dlouholetým členem rady VSVD. Nejen proto mu přejeme k narozeninám: Milý Milane, přeji pevné zdraví, radost ze života a kopec rolí na jevišti, které znamená svět.

Kateřina Fikejzová Prouzová

Daniela Weissová.

61 / Daniela Weissová

DANIELA WEISSOVÁ (*1. 8. 1961)

Milá Dádo,

měl jsem tu čest seznámit se s Tebou, když si neslavila ještě ani druhé kulaté narozeniny. Tehdy si byla krásná, inteligentní, vtipná, blonďatá a mladá – bylo to neuvěřitelný spojení. Včera se mi v kuloárech doneslo, že mám tu čest Tě potkávat i v době, kdy budeš údajně slavit kulaté narozeniny již po šesté. A stále platí to samé: krásná, inteligentní, vtipná, blonďatá a jen o trochu zralejší než tenkrát – je to neuvěřitelné.

Milá Dádo, přeji Ti ještě mnohá kulatá výročí, velkou výdrž a pilné plnění nového úkolu, který Ti již započal, to jest babičkovských povinností.

Hodně zdraví, pohody a štěstí přeje Jirka Polehňa

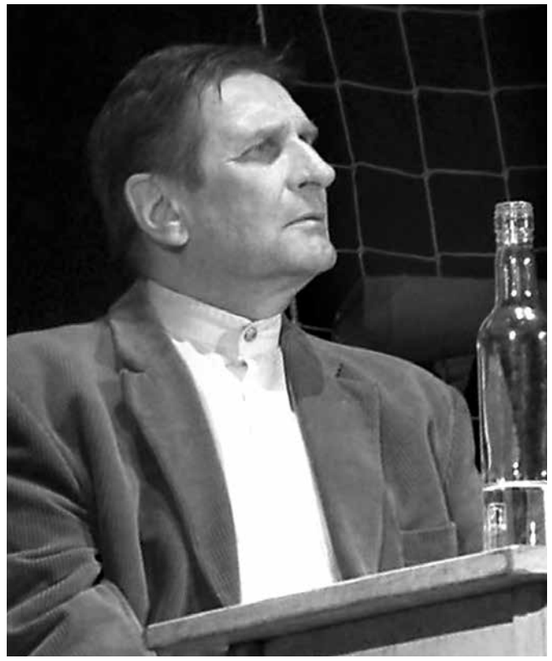

Ivan Kunetka, foto archiv souboru.

62 / Ivan Kunetka

Ivan Kunetka vypadá mnohem mladší...

Věřte dámy, nebo nevěřte, bude kmetem prastarým – je to neuvěřitelné, ale tomuto šlechticovi z řad divadelníků bude v září šedesát. Neříkejte to dámám, Ivan vypadá o mnoho mladší a ženy mu to žerou. A jak by ne, je to šlechtic každým coulem.

Ivan pochází ze staré ochotnické rodiny Fialů, která turnovské jeviště zásobuje více jak 100 let těmi nejúžasnějšími postavami, vysokými modrookými muži s vytříbeným smyslem pro humor, ano jako je Ivan i jeho předci i potomci. Na jevišti se poprvé zjevuje již v sedmdesátých letech ve hře *Dva roky prázdnin* po boku svého bratrance Oty Fialy, který dnes zdobí Kutnohorský spolek. Později Ivan hrál i s Čmukaři a v novém tisíciletí se zjevil v postavě Ivana Ivanoviče Prozorova ve *Třech sestrách*.

Můžete ho ale vídat i na Modrém kocourovi, kde si se slavnými Astmatic filharmonic orchestra zahrál na bicí soupravu papírových pytlíků: A také v Hronově, kde velmi rád ve Stovce pozoruje poletující vážky. Když ho navštívíte na jeho statku uprostřed Českého ráje, určitě vám nalije dobrý šňaps, pálí ho ve svém minilihovaru. Ku cti mu lze připsat, že Český ráj zásobuje i sochami sv. Jana Nepomuckého, coby umělecký kameník opravuje i místní sakrální stavbičky. Přejeme ti, Ivane, přirozeně hodně zdraví, a nám všem nadále i slovutné šlechtice ducha, tebou vytvářené (což je vytříbené).

Petr Haken, Starej Kocour a principál turnovské Thalie

63 / DS NA TAHU Červený Kostelec

DS NA TAHU Červený Kostelec zdraví všechny divadelníky!

Doba byla těžká, nešlo se potkávat ani zkoušet! Ale už je to, doufejme, za námi. A proto jsme konečně mohli, byť trochu se zpožděním „potřást rukou“ našim oslavencům – a že jich v tomto půl roce nebylo málo, od čerstvého padesátníka až po nejstaršího člena souboru, pana Dynteru, který se dožívá 97 let! A to v plné síle a dobré náladě.

Narozeniny oslavili tito červenokostelečtí divadelníci: Jaroslava Kejzlarová (* 18. 3. 1936), Jiří Janda (* 26. 3. 1951), Jan Dyntera (* 4. 5. 1924), Kateřina Maxová (* 2. 6. 1961), Richard Bergmann (* 4. 6. 1971)

Takže všem ještě jednou moc a moc gratuluji, přeji pevné zdraví a těším se na setkání na naší výroční členské schůzi, která se bude konat 11. září 2021. Věřme, že to situace dovolí, my se setkáme a popovídáme si hlavně o naší další práci, ale také se ohlédneme zpět. Všem divadelníkům – ZLOMTE VAZ!

Marcela Kollertová, principálka

Jan Císař, foto Ivo Mičkal.

64 / prof. PhDr. Jan CÍSAŘ, CSc.

28. 1. 1932 Hradec Králové - 14. 4. 2021 Praha

Zemřel prof. Jan Císař, co dodat...

Několik dnů po té zprávě jsem nebyl schopen napsat ani čárku. S Janem Císařem jsem mluvil ještě v neděli 11. dubna, před jeho poslední středou, přes mobil. Jeho hlas už nezněl tak bouřlivě jako kdysi, byl zase v nemocnici, už po kolikáté za poslední rok... Naposledy jsme se spolu viděli koncem letošního ledna po jeho osmdesátých devátých narozeninách, u nich doma v Unhošti, kam jsme (a nejen my) k Císařům jezdili na kus řeči. Psal pro mě právě text k připravované publikaci ke Šrámkovým Pískům a do poslední chvíle mu hlava perfektně sloužila, tělo už méně a méně. Co tedy dodat, jak být a zároveň nebýt příliš osobní, to zřejmě nejde...

Měl jsem ho rád, a nejen jako divadelní osobnost, k níž jsme všichni vzhlíželi. A on snad, neskromně podotýkám, také mě. Znali jsme se víc než padesát let a už to tak bude bohužel definitivně. Posledních třicet let dokonce velmi úzce, jezdili jsme k nim na chalupu, na výlety po českých zemích, do přírody, po bunkrech v Orlických horách, po hradech a zámcích, po galeriích, moje žena si měla stále co říci s jeho ženou Mirkou, já s Jankem, panem profesorem, tykání mi nabídl snad až někdy, kdy mi bylo šedesát, také – a nejen o divadle. Víc než posledních pět posledních let jsme spolu také psali jakési roz-vzpomínání na jeho život, do diktafonu mi říkal své názory na divadlo, na profesionální i amatérské. Ale také mnoho osobního a proto jsme je nedokončili, bránil se „intimnostem“ víc než urputně, svůj soukromý život nepokládal za důležitý. Strávili jsme spoustu hodin rozmlouváním v chalupě nad Neratovem a byl to boj o každou vzpomínku, která měla osobnější a humornější nádech, Janek byl přece skvělý vypravěč. Zažil pestrý život, znal tolik osobností a setkal se nejen s mnoha evropskými divadelními veličinami. Rád vzpomínal na svá studentská léta a hlavně na léta šedesátá, kdy byl uprostřed toho kvasu, kterému se říkalo český divadelní zázrak – Vostrý, Krejča, Radok, Grossmann...

Kdysi jsem zkoušel dálkově studovat dramaturgii a po přijímačkách se pokorně s tou myšlenkou rozloučil. Zkoušel mě právě on a já měl trému. Tehdy ještě docent Císař kdesi prohlásil, že mě vlastně zachoval pro východočeské amatérské divadlo a že to považuje za svou zásluhu. Teprve po letech jsem díky jemu na té pražské divadelní fakultě asi patnáct let učil a na stará kolena a s jeho podporou se vyučil i k doktorátu ze scénické tvorby… Díky tomu jsem ale na své kůži zažil prostředí se studenty plnými vášně pro divadlo – které pro něj bylo zásadní jako voda pro rybu. Janek do svých studentů zasel mnohé, čím se české divadlo může dnes pyšnit, jsou stovky těch, co v něm našli osobnost zcela výjimečnou, i přes nesnadně precizně formulovaná teoretická východiska tolik srozumitelnou a přitažlivou. A nemám na mysli jen divadelní umělce, kolik amatérských divadelníků, hlavně od sedmdesátých let, ovlivnil také: kdysi jsem ho pozval, aby s východočeskými amatéry rozebral jakési představení v královéhradeckém divadle, bylo už kolem půlnoci a Janek svým osobitým způsobem rozvíjel své teoretické úvahy, tehdy ještě s cigaretou v ruce, zapaloval jednu od druhé, ale žádnou poctivě nedokouřil, při myšlení přece musel nějak zaměstnávat ruce. Dodnes si myslím, že mu mnozí sic nerozuměli, ale poslouchali až nábožně... Stejně nezapomenu na jeho trefné postřehy při stovkách rozborových seminářů na všech možných českých amatérských přehlídkách od Červeného Kostelce až po Písek či Hronov...

Shrnout osobnost Jana Císaře do jednoho textu by byla práce sisyfovská. Já ke svému psaní potřeboval znát jeho různé časopisecké články v Divadle, v Disku i jinde, v Amatérské scéně, ve zpravodajích z různých přehlídek – a našel jsem jich tisíce, ne všemi, samozřejmě, jsem se probral. Také jeho teoretické publikace zůstanou navždy poklady české divadelní teorie a historie, nejen Člověk v situaci či texty o Národním divadle a vůbec o divadle 19. století (poslední nedokončená zůstala na jeho pracovním stole) nebo metodické knížky pro východočesku lidovou konzervatoř, některé z nich, např. *Základy dramaturgie*, se staly i základními skripty pro vysokoškolské studium.

Jeho osobní knihovna je nepřeberná a nejen v unhošťském bytě či v jeho praktické garsonce na Jižáku, kde trávil noci, kdy už bylo pozdě vracet se do Unhoště. Vždycky věděl, kam sáhnout, pokud chtěl své formulace opřít o názor jiné autority, paměť měl encyklopedickou... I v tom nám bude nenahraditelný. Především v něm ale ztrácíme člověka milujícího i pochybujícího, věrného (zvláště své ženě Mirce), člověka renesančního rozměru a s vášní pro dobrou diskusi, stejně jako pro dobré jídlo či třeba pro krásnou operetní árii – *Viljo, ach Viljo*, jak nám zpíval a sám se na klavír doprovázel kdysi na divadelní konzervatoři. Není toho málo, proč nám bude scházet...

Saša Gregar

Mé dvě určující dekády s profesorem

Ve středu 14. 4. zemřel Jan Císař. S ním odešel VELKÝ člověk, neuvěřitelný muž, chodící encyklopedie, můj guru. Moc mě to mrzí.
Jana Císaře, giganta českého divadla, jsem měl tu velikou čest znát od roku 2001. Tehdy mě a moje kolegy z TRIARIA poprvé porotcoval. Bylo na přehlídce Štronzo v Moravské Třebové, kde jsme hráli Vveděnského Jistý počet rozhovorů. V porotě seděl se Sašou Gregarem a Jaromírem Voseckým.

Profesor seděl v první řadě. Prvních pár minut nás sledoval. Potom zavřel oči. „On usnul,“ proběhlo mi hlavou. Neznal jsem jej. Snad jen z vyprávění starších kolegů z DS Hýbl Česká Třebová. Ti na něho ovšem vzpomínali jako na vášnivého kuřáka, který i před amatéry vede hodinové teoreticko-filozofické rozbory jejich inscenací. A navíc akademickým jazykem, kterému prostě ochotník nemůže rozumět!

Pan profesor nám na našem prvním rozboru dokázal, že neusnul. Se zavřenýma očima velmi bedlivě naslouchal každému slovu! Jednalo se tehdy víceméně o autorskou, experimentující věc vycházející z literární předlohy. Text tedy znát nemohl. Přesto nám na rozboru z hlavy odříkal celé pasáže. Jeho paměť byla fenomenální, stejně jako jeho analytické myšlení. To, jak nám naši inscenaci rozebral, bylo sice místy na pochopení náročnější, bylo to ale zevrubné a nesmírně obohacující! Někdo o něm trefně napsal: „Profesor vidí i přes zavřená víčka.“

Obdivuji se mu. Měl jsem ho upřímně rád. Od roku 2001 jsem vyhledával každou příležitost, abych mu mohl naslouchat. A nejenom při hodnocení mé jevištní práce. Měl jsem dva divadelní otce: Sašu a jeho. Za všechno, co jsem věděl o divadle, vděčím jim dvěma. Sašovi z praktického hlediska, panu profesorovi z hlediska teoretického. A byl to konečně on a profesor Šípek, kdo mě ponoukli, abych šel studovat doktorát na DAMU. On mi vedl mou disertační práci. Kladl mi záludné otázky o jejím směřování, o mém uvažování. Stále mě, každým naším setkáním, každou diskusí, každou otázkou, posouval dál a dál. Nic mi nedal zadarmo, byla to práce a dřina, ale jak inspirující!

Podobně to vidí zřejmě každý, kdo se s ním měl možnost potkat. „Divadelní svět po Vašem úmrtí bude jiný,“ napsal Vladimír Hulec. „Učitel, ke kterému se hlásili i lidé s úctyhodnými šedinami,“ stojí v prohlášení DAMU. „Upřímnou soustrast. Vlastně nám všem. Pan profesor zanechal desítky pozůstalých,“ uvedl šéfredaktor Divadelních novin Josef Herman.

Za oněch dvacet let jsem s ním měl možnost zažít mnohé. Vždy jsem mu naslouchal, většinou s ním stoprocentně souhlasil, někdy jsme se možná v názoru minuli – říkám si přesto, že ten kdo se mýlil, jsem byl bezpochyby já. Nemluvili jsme vždy jen o divadelních textech, inscenacích a jejich provedení. Diskutovali jsme i o světě divadla a divadelníků, o postavení amatérů a profesionálů, o směřování scénických oborů. Ale i věcech naprosto mimodivadelních.

Nesmírně si vážím všech jeho kritik a rozborů mých inscenací. Jsem vděčný za všechna slova pochvalná, která mě i po letech hřejí u srdce a stále mě těší. Zažil jsem ale i kritiku a lehké šťulce, které jsem si k srdci bral úplně stejně. A pamatuji si je, jako by to bylo dnes. „Pane Kopecký, vy jste divadelní šílenec!“ Nebo: „Á, pan Kopecký nám přijel ukázat, jak se dělá experimentující divadlo.“ Naposledy po vydání loňské letní HROMADY mi řekl: „Ano,

Jan Císař, foto Jan Slavíček.

když nás dost nechválí, není na škodu pochválit se sám.“ To v návaznosti na to, že v ní vyšel rozhovor se mnou.

Pan profesor uměl pochválit, neuvěřitelně motivovat, ale i seknout. Oprávněně? Každopádně jsem si jeho kritiku vzal vždy velmi k srdci, protože profesora jsem nikdy nechtěl zklamat. Záleželo mi na tom, aby byl s mou prací spokojený, aby mě měl za co pochválit. A když odezněly emoce z rozboru samotného, musel jsem mu dát obvykle za pravdu. Byly oprávněné téměř bezezbytku.

Měl jsem ho moc a upřímně rád. Bude mi chybět. Smekám klobouk, vzpomínám, připíjím červeným. Na císaře českého divadla!

Jan Císař odešel. Čest jeho památce!

Josef Jan Kopecký

Vážený pane profesore,

již několik týdnů jsem se zabýval opravou staré Tatry 75, která mě stále stojí v garáži a dobrých třicet let nejela, a kterou jsem kdysi jezdíval na vaše semináře. Docela často jsem při tom myslel i na Vás, protože vím že jste jí tenkrát obdivoval a i proto, že jedna z prvních etud, kterou jsem Vám odevzdával se týkala právě tohoto stroje.

Zpráva o vašem odchodu mne zastihla právě, když se jedna část opravy blížila k finále. Posadil jsem se tedy za volant a řekl jsem. „Tatro, odešel pán, kterého jsi kdysi vozila okolo hronovského náměstí, tak se pochlap“. A zatáhl jsem za startovací páku. Tatra zavrzala, zaškytala a a a naskočila.

Zřejmě si i ona pamatovala, že to byly šťastné chvíle. Sbohem.

Pavel Švorčík

Karla Dörrová, foto Ivo Mičkal.

65 / Karla Dörrová

Karla Dörrová (29. 3. 1944 – 13. 6. 2021)

Na jevišti jsme, myslím, Karlu nikdy neviděli. Ale u divadla – a samozřejmě v divadle nesčetněkrát. Byla to její náruživá láska, milovala divadlo a nejen ochotnické, po léta pracovala v královéhradeckém Klicperově divadle, v tzv. „náboru“, kde se starala o návštěvnost, ale také o mnoho jiného. Za divadlem ráda jezdívala kamkoliv a měla v něm kupu kamarádů...

Už je to dávno, co byla tzv. „metodičkou pro amatérské divadlo“ na Okresním osvětovém domě v Náchodě a pak i v Krajském kulturním středisku v Hradci Králové, naposledy, po odchodu Mirky Císařové, také v Impulsu – až do poloviny devadesátých let. Byla členkou poradních sborů pro divadlo a v mladém věku také pracovala v porotách, byla posluchačkou několika tříd lidové konzervatoře a později sama nějaký čas na Krajském kulturním středisku její třídy i organizovala. Později, už na půdě Impulsu, na částečný úvazek organizovala a koncipovala dlouhodobější vzdělávací cykly – právě touto činností si získala srdce a přátelství mnoha, zejména mladých východočeských divadelníků. Asi bude vždycky vzpomínána především v souvislosti s dílnami ruského režiséra Sergeje Fedotova, které organizovala v rámci Jiráskových Hronovů, Sergej byl její velký přítel. A konečně – od počátku byla velmi aktivní ve Volném sdružení východočeských divadelníků, patřila k jeho zakladatelům, po řadu let pracovala v jeho radě i v redakční radě Divadelní Hromady, byla i pokladníkem sdružení, a na schůze či jiné akce tenkrát jezdívala z Hradce do Jaroměře a opačně stopem, často i po půlnoci.

Mirka Císařová Karle kdysi v Divadelní Hromadě napsala gratulaci k narozeninám s názvem *Viditelná neviditelná Kája* – připomněla, že když se probírala Karlinými životopisnými údaji, zjistila, že toho kolem divadla udělala víc, než by se na první pohled mohlo zdát. „Uvědomuji si zpětně, že to je asi proto, že ses v té oblasti pohybovala vždycky jaksi nenápadně jakoby v pozadí. Představ si, že jsme tě ani nemohli objevit na fotkách z různých divadelních akcí, a to jsi byla v určitém dost dlouhém období na všech. Myslím, že je to tím, žes vždycky poskytovala své schopnosti, ale nikdy jsi přes divadlo neprosazovala svou osobu, nezískávala pro sebe uznání ani slávu. Neviditelná Kája v pozadí, která za sebou zanechává viditelnou stopu a bylo jich hodně... V posledních letech ses od divadla trochu odstřihla. Vybíráš si a využíváš ho především pro své potěšení. I když – kdo ví – jestli v nějakém zablesknutí neorganizuješ svou lehkou rukou, nenápadně a neviditelně něco pro druhé, něco viditelně viditelného. U tebe člověk nikdy neví. Zatím se věnuješ intenzívně svému soukromí a své rodině, tvoje „hrabalovské“ výlety, kdy s Mirkem objíždíte české hospody a hospůdky a obšťastňujete jejich štamgasty rodinnými preclíčky, jsou tak neuvěřitelně nádherné, prosté a život oslavující, že by stály za samostatné literární zpracování, to není žádný běžný byznys. Přes všechny problémy, které máš, tě život baví a žiješ ho plně i v jeho nejobyčejnějších podobách. Uvědomuji si to úplně soukromě, když chodím do sklepa pro zelí, které jste pro nás s Mirkem naložili, či jím vaše výtečné kyselé okurky...“

Tehdy se připojil i prof. Císař, který napsal, že se vším, co o Káje napsala Mirka naprosto souhlasí „a to až tak, že velice těžko hledám něco, co bych připojil; ale přesto se pokusím. Spolupracoval jsem v amatérském divadle s mnoha lidmi, s některými rád, s jinými už méně. Ale žádný z nich neměl pro mne takové tajemství jako Kája. Postihuje to i titulek tohoto článku „viditelná neviditelná“. Vždycky jsem měl dojem, že Kája nic neorganizuje, že všechno jde samo bez jejího zásahu, že jsme se na patřičném místě a v patřičný čas sešli jakousi náhodou, a jakousi telepatií se dohodli, proč jsme tak učinili a co budeme dělat... Až jsem měl občas pocit, že Kája vládne jakýmisi tajemnými silami, jež jí jako v pohádce umožňují dělat věci zázračné. Ostatně: když jsem Káju znal jenom jako účastníci různých akcí na půdě divadla královéhradeckého kraje, už tehdy jsem nechápal, jak to všechno stihne, neboť byla všude.“

I my, společně s Naďou jsme s Karličkou zažili mnohé, i Hronovy a Krakonošovy podzimy, vždycky tam měla nějakou činorodou povinnost a když ji neměla, tak si ji vymyslela – taky u zrodu Open Air programu byla, léta před tím už organizovala doprovodný program královéhradeckého divadelního festivalu... V roce 2015 bylo Karle Dörrové uděleno čestné členství VSVD, ale pak přišlo jaro 2021 a s ním nemoc, bohužel neúprosná, Karla zemřela nečekaně... Budeme na ní vzpomínat, s láskou.

Saša a Naďa Gregarovi

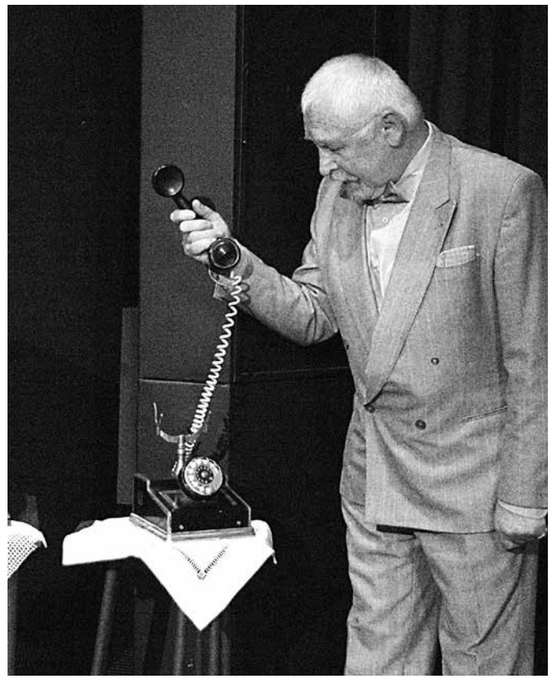

Josef Kindl v inscenaci Past na myši (2006), foto archiv souboru.

66 / PAN JOSEF KINDL

Odešel herec, konferenciér, recitátor i režisér a hlavně výborný divadelní kolega

Narodil se 6. 9. 1944 a zemřel 5. 3. 2021. Josef Kindl – náš Pepa – již od mládí projevoval lásku k divadlu. Jako amatérský herec začínal v úspěšném divadelním „Souboru mladých“ při Náchodském kulturním středisku. V letech 1975 až 1982 působil jako ředitel Kulturního střediska v Červeném Kostelci – i tady nezapomněl na ochotníky a s místním divadelním souborem nejen hrál, ale i režíroval, např. v roce 1975 hru Archanděl zlodějů, pak následovala jeho herecká práce, např. V hrách Loupežník, Jak přišla basa do nebe, Krysy na víkendu, Načasované štěstí, Únos v Neapoli a další. Veliký úspěch sklidil v roce 1979, ve svých pětatřiceti letech byl obsazen do role starého Vojnara v Jiráskově hře Vojnarka a svého úkolu se zhostil na výbornou, což ocenila i profesionální porota cenou za herecký výkon. Mezi náchodské ochotníky se Pepa opět vrátil v roce 1994 výborně zahranou rolí Zlatohlava ve hře J. K. Tyla Tvrdohlavá žena. Od té doby vytvořil na náchodském jevišti mnoho rolí, účinkoval v divadelních představeních Sen noci svatojanské, Bárka bez rybáře, Tartuffe, Emigrant, na jeho úžasného Matese ve hře Dalskabáty hříšná vzpomínáme dodnes. V roce 2003 následovala hra M. D. Rettigová, dále Strašidla na Karlštejně, Past na myši, Strýček Váňa a Pepův poslední vstup na náchodské jeviště byl v roce 2009, ve hře Možná je na střeše kůň. Kromě režijní a herecké práce se věnoval i konferování a recitaci,

i zde se projevily jeho kvality, jak ve vystupování, tak v jeho hlasovém projevu. K rolím přistupoval vždy zodpovědně a s úctou ke hře, partnerství na jevišti vždy respektoval, ať se to týkalo herců nebo režie.

Za své herecké výkony byl několikrát porotami krajských přehlídek odměněn cenou za herecký výkon, pro své herecké kvality byl zván k účinkování také k hronovským ochotníkům, kde byl jeho poslední rolí vůbec Popelář ve hře Pygmalion. S ohledem na svůj zdravotní stav musel své herecké činnosti zanechat, ale na divadlo a divadelní kolegy nezapomínal, vždycky si našel čas, aby je přišel povzbudit a zatleskat jim. Pepa byl osobnost na jevišti a i v životě. Byl to divadelnický kamarád s pevným charakterem a láskou k divadlu. Všem nám bude velice chybět... Pepíčku, díky za tvé partnerství, jak herecké, tak režisérské, byl jsi výborným spoluhráčem i pozorným a svědomitým hercem s respektem k mé režii. Velice jsem si toho vždy vážila. Po Tvém odchodu z jeviště jsi mi chyběl – a budeš mi chybět i nadále. Vzpomínat budu vždy s díky a úctou. Za sebe a za všechny divadelní kolegy Náchodské divadelní scény se s Tebou loučí

Lída Šmídová – „Tvoje Dalskabátská Plajznerka".

67 / Ivo Mičkal

Fotograf Ivo Mičkal: během doby covidové jsem si prohlédl 40 let své práce

Fotí celostátní i krajské přehlídky amatérského divadla. Dělá to už dlouhá léta a moc dobře. Kromě toho, že je to mistr svého řemesla, je to také velmi milý a skromný člověk. Ivo Mičkal díky mapuje svět amatérského divadla. Letos jsme se s ním potkali na přehlídkách v Červeném Kostelci a na Miletínském divadelním jaru.

V běžném roce (kdy se nic nezavírá), dokáže Ivo Mičkal nafotit téměř čtyři stovky představení. Pro někoho to může být až děsivá představa, vidět toho tolik. Ivo k tomu přistupuje profesionálně a věcně. Fotit divadlo není jednoduché. Jeviště je specifický prostor. Divadelní svícení nemyslí na pořizování fotodokumentace. Od fotografa to vyžaduje soustřední a zkušenost.

„Divadelní fotografie je osobitá disciplína. Nedá se to naučit. Je to o zkušenosti, která se získává dlouho. Nejde to předat jenom vysvětlováním," říká Ivo Mičkal, který divadlo fotí více než čtyřicet let. „Byly doby, kdy jsem neměl takové výsledky, abych s nimi mohl být spokojený." Dnes mám osobní recept na to, jak zachytit představení, tak, aby snímky měly výpovědní hodnotu a technickou kvalitu.

Ještě náročnější disciplínou je pro fotografa scénický tanec. Tanečníci jsou v pohybu, světla jsou mnohem úspornější a nepředvídatelná. „Ano, je to ještě vyšší kategorie. Je to příběh s vývojem v pohybu. Vyžaduje to dvojnásobné soustředění než klasické divadelní focení," uvádí Ivo Mičkal.

Pandemie covidu, zákaz akcí, zmrazení kultury. To jsou věci, které se rozhodně profesionálního divadelního fotografa dotknou. Od prosince až do května nebyly žádné pracovní

Ivo Mičkal.

příležitosti. Jak se tím Ivo Mičkal vypořádal? „Pracoval jsem na věcech, na které jsem předtím neměl čas. Probral jsou hromadu materiálu, který bych si bez této nucené pauzy asi už nikdy neprošel. Viděl jsou souhrn mé práce za poslední roky. Vidět vývoj své tvorby je pro mě přínosné."

Kateřina Fikejzová Prouzová

Kontakt: Ivo Mičkal
tel. 602 404 513
e-mail: mickal.ivo@iol.cz

Inscenace ckd, Osamocená, Hradec Králové, foto Milan Strotzer.

68 / Šrámkův Písek 2021

Celostátní přehlídka experimentujícího divadla se konala 25.–27. června 2021 a na jeho jubilejním 60. ročníku si východočeši vůbec nevedli špatně. Přímou nominaci na Jiráskův Hronov si vybásnila Hana Voříšková se svým ***Rýžováním***, které v premiéře uvedla na letošním Audimaforu. Zmínku o tomto představení najdete hned na několik místech tohoto vydání Divadelní hromady. Jak podotkla členka lektorského sboru Audimaforu Nina Malíková: „Hana Voříšková je laskavá kouzelnice, která nám vyčarovala svůj názor na život z bílého smaltovaného klobouku." Pokud budete mít možnost se s *Rýžováním* někde potkat, nenechte si ho ujít.

V doporučení na Jiráskův Hronov se opět objevuje jméno Hany Voříškové. Tentokrát ve spojení s Tomášem Mohrem, který se stará o hudební složku inscenace ***Haló, chci ven!*** Tato poetická inscenace si jako téma vybrala svobodu. A ***Ckd*** je autorská inscenace Pavly Bútorové

Inscenace Strategie růže, Teď nádech a leť, Pardubice, foto Milan Strotzer.

Šefrnové inspirovaná knížkou australského ilustrátora Shauna Tana. Pavlin soubor Osamocená z Hradce Králové se s touto jevištní drobničkou objevil i na našem Audimaforu – jeden z porotců, Vít Malota, o ní řekl, že je výsostným minimalismem, jevištní básní. Zpracování podtrhuje původní předlohu uměřeností v prostředcích i užitých slovech, *Ckd* je haiku, je to svist pera, krátký okamžik, výsledný tvar drží pohromadě, vybírá citlivě jednu tematickou linku z předlohy a tu naplňuje, více netřeba...

Třetí doporučenou inscenací, která se na Šrámkův Písek také dostala přes Audimafor, je *Strategie růže* pardubického souboru Teď nádech a leť. Vypráví příběhy o osudech běženců a outsiderů, loserů tohoto světa. Hodnocení výše zmíněných inscenací si můžete přečíst na následujících řádcích, které jsme vybrali ze zpravodaje Šrámkova Písku.

„Ticho – / zpěv cikád / do skály proniká"
(Osamocená, Hradec Králové: CKD)

Krátké čisté dílko (za slovem „krátké" raději nepíšu čárku, abych frázi „krátké čisté dílko" neznečistil) dvojice Osamocená. Krátká, temná, depresivní, administrativně hororová expozice: příprava na ještě kratší, jasnou, zářivou katarzi nebo – vzhledem k rozměrům dílka – katarzičku.
Vše postaveno na životním cyklu cikády magicicada septendecim nebo podobného druhu, která žije 17 let jako larva pod zemí, poté několik týdnů prožívá divokou radost při poletování a milování a plození, poté umře. Celek je osvěžující a očišťující – v duchu titulních veršů Macua Bašó. Krátké scénické tvary mají jednu výhodu: lze je provést čistě, bez kontaminace přehráváním a nedorozuměními a režisérskými či hereckými výmysly.

Petr Odo Macháček

Ještě ne. Už ano. Už ne.
(Hana Voříšková, Choceň: Rýžování)

2 kg rýže a básně hebké, laskavé, přímočaré. Vše lehkotonážní. Bez mizanscény, bez situací, bez šumů. One Woman show u stolu. Hana Voříšková tentokrát bez obvyklých loutek a drobných předmětů, jen s jednoduchou mísou/lavorem a rýží v plátěném pytli. V básních jsem kupodivu cítil nějaký děj – performerka a autorka je s nadhledem zarámovala do „života běhu": Ještě ne. Už ano. Už ne. Nic nepředstírající civilní setkání s člověkem, který má nad života během nadhled a zároveň ho intenzivně žije. Za mě jediné nebezpečí: nesvádí ta rýže ke kliše, k takové té idealizaci východní moudrosti? Za mě by bylo úplně v pořádku, kdyby byla použita pšenice nebo brambory.

Petr Odo Macháček

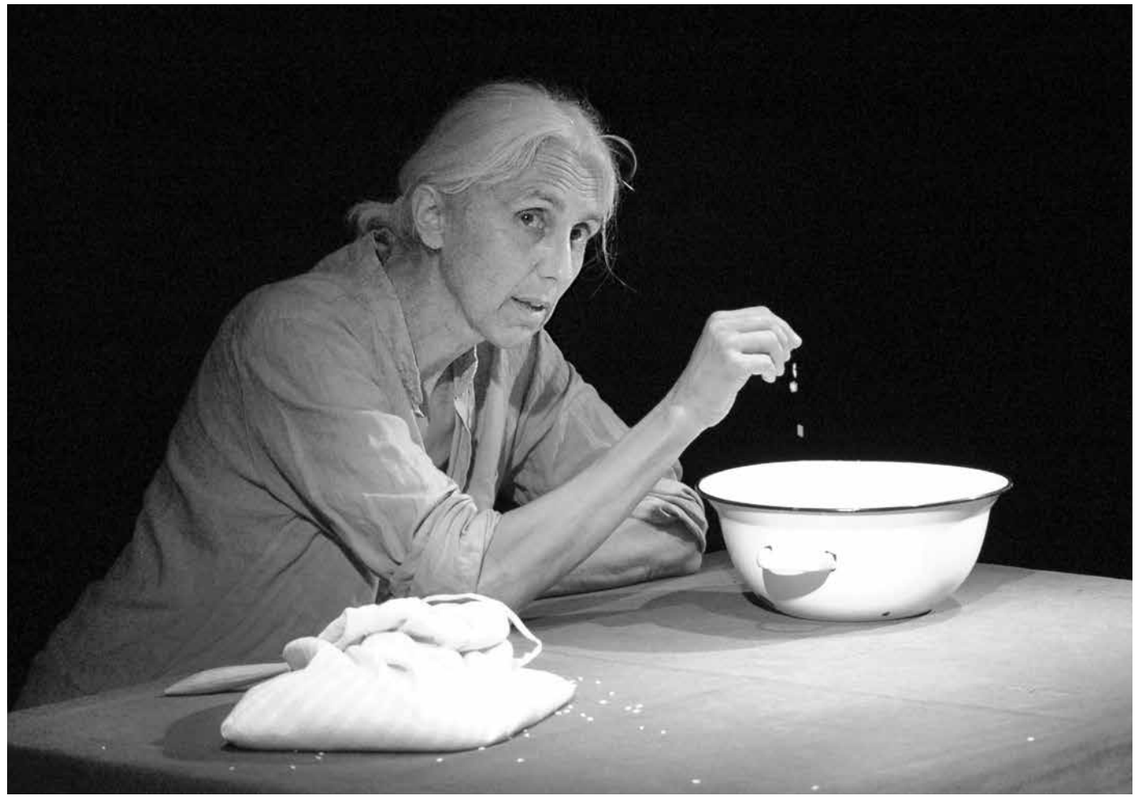

Inscenace Rýžování, Hana Voříšková, Choceň, foto Milan Strotzer.

Gejzír radosti, gejzír nylonového smutku
(Hana Voříšková + Tomáš Mohr: Haló, chci ven!)

Začalo to čirou radostí. Bylo to bezstarostné, bílé, černé, čisté. Tuhle čistotu obdivuju.

Když interpreti dobře vědí, že nebude happyend, jak mohou mít na začátku čirou radost? Většinou se hercům stává, že je už na začátku cítit nějaká hrozba, někam se vetře temný stínek, člověk tuší, že to není jen tak (a třeba to ani nevadí, i tu vzdálenou hrozbu si člověk může vychutnat...). Tentokrát se ale úvodní radost a křišťálovost ničím nekontaminovala. Banalizovaná fráze „volný jako pták" ožila. Klidně bych přidal další úsloví: „šťastnej jako blbec".

Když se k tomu přidala dokonale hravá práce s loutkami (práce je upracované slovo, tedy: dokonalé žití s loutkami) a přirozená, příjemná muzika, byla divácká rozkoš dokonalá. Jeden příklad k použití loutek/věcí za všechny: zavírání a otevírání vrátek domečků: pokaždé se musí celkem čtyři peříčka přepíchnout na jiné místo, aby vrátka držela podle momentální potřeby zavřená nebo otevřená. A děje se to opakovaně, přímo periodicky. Nevzniká žádný zádrhel, Hana V. to prostě provede, prostě ta peříčka přepíchne. A člověk si užívá každé další přepíchnutí víc než to předchozí.

Osobně by mi ani moc nevadilo, kdyby po úvodních deseti minutách (nebo to bylo i méně?) show skončila. Odešel bych s průzračnou radostí a šel bych k řece pozorovat racky.

Lehké obavy z toho, že hra pokračuje a mohla by se zbytečně zakalit, se mi rychle rozptýlily. Hra se sice zakalila, ale vůbec ne zbytečně. Nylonová punčocha (nebo byla z jiného materiálu, nebo to nebyla punčocha?) jako strach (úmyslně nepíšu „symbol strachu" – tohle nebyl jen symbol, to byl strach z masa a kostí), který objal nejen ptačí domeček, ale také celé hlediště a každý krk v hledišti (můj tedy rozhodně), stvořila gejzír smutku nebo snad zbytečného zmaru, bezbožného zmaru, kterého se dennodenně dopouštíme, když do svých příbytků pustíme strach. Málokdy se cítím takhle rozměkčen a až na kost trefen.

Snad bych ani neměl zmiňovat (ale neubráním se tomu), že zmar cestou strachu je letos tak šíleně aktuální. Tím se pro mě celkový prožitek spíš umírňuje než umocňuje. Ale: tvůrci přece nemohou za to, že připravili něco věčně platného, co je dnes jen o něco zřetelnější.

Petr Odo Macháček

Eintopf bezvýchodných lidských situací; světlo u praotce Noeho (Teď nádech a leť, Pardubice: Strategie růže)

Několik příběhů simultánně z několika stran. Příběhy se přelévaly z místa na místo, z performera na performera; vše

Inscenace Haló, chci ven, Svitavy, Hana Voříšková, Tomáš Mohr, foto Milan Strotzer.

smáčené v exotických, ale velmi srozumitelných písních.

Dobře se pamatuji na nedávná představení těchto tvůrců v několika nedávných letech. Vždy byla o obyčejných lidech v neperspektivní situacích buď na okraji nebo uprostřed společnosti – v rozstřílených městech, v uprchlických táborech, v blízkosti válečných zón. Často jsem měl pocit, že jejich způsob inscenování je na hraně nebo dokonce za hranou umělého patosu nebo jakéhosi nuceného hraní si na utrpení. A pamatuji se, že naopak v pasážích, kdy se nehrálo divadlo a „jen" se civilně vyprávělo, byly příběhy – alespoň tedy pro mě – silnější a důvěryhodnější. Vždycky jsem si říkal, že bych rád slyšel Davida Zelinku a jeho přátele prostě vyprávět, protože síla, která do jejich vyprávění přechází ze skutečného setkávání s aktéry těch příběhů (oni se s nimi skutečně setkávají, jezdí za nimi i do pro nás exotických zemí), je značná.

No, a tentokrát mi skupina mé přání splnila, a hned na druhou nebo na třetí. Několik lidí vyprávělo většinou simultánně různé příběhy, a nic jiného se nedělo – tedy kromě občasného zpěvu přelévajícího se mezi pozadím a popředím. Tentýž příběh zaznával postupně z různých míst, různých úst, v různých parafrázích. Performeři někdy mlčeli, jindy mluvili, vznikaly jakési vlny, divák nebo posluchač si většinou mohl vybrat, koho bude poslouchat. Důležité bylo také to, že si všichni účinkující za svým textem stáli; ačkoli ho říkali civilně, věděli, že říkají něco podstatného. Mezi příběhy se zjevovaly odkazy na strategii růže (nepřítele není nutné zničit, je jen třeba přimět ho, aby přestal útočit) a Noemův příběh člověka, který staví archu uprostřed pouště, což vypadá jako bláznovství, ale nakonec zachrání svět. I to bylo výborné. Celá událost se díky tomu strukturovala a příběhy se měly o co opřít, měly se k čemu vztahovat, a dostaly i nějaký další estetický rozměr.

Díky za lidský a estetický zážitek.

Petr Odo Macháček

Lektorský sbor 60. ročníku Šrámkova Písku ve složení Roman Černík, Vladimír Hulec a Petr Váša nominoval a doporučil do programu Jiráskova Hronova 2021 tyto inscenace:

NOMINACE:
Hana Voříšková, Choceň: ***Rýžování***
Divadlo DOH()RY, Nedašov: ***Hora Bez***

DOPORUČENÍ:
Všecky Barvy, ZUŠ F. L. Gassmanna, Most: ***Soví zpěv***
Hana Voříšková + Tomáš Mohr, Svitavy: ***Haló, chci ven!***
Brambůrky, Most: ***Cvičme v rytme***
Osamocená, Hradec Králové: ***CKD***
Statické divadlo: ***Podle všeho***
Teď nádech a leť, Pardubice: ***Strategie růže***

UPOZORNĚNÍ lektorského sboru ŠP pro programovou radu Jiráskova Hronova na představení:
Ateliér VDN, Divadelní fakulta JAMU, **Brno: Cesta do fantazie i skutečnosti**
Nabalkoně, Olomouc: **Morena**

Sestavila: Kateřina Fikejzová Prouzová
Zdroj: Písecký
(ode)Psanec, zpravodaj festivalu Šrámkův Písek

Inscenace Uáájíííí, Paramian, Dramatická školička při SKS Svitavy, foto Jakub Hulák.

69 / Mladá scéna Ústí nad Orlicí

Mladá scéna Ústí nad Orlicí 2021

18. celostátní přehlídka studentských divadelních souborů proběhla 25.–29. června 2021, Ústí nad Orlicí, lektorský sbor pracoval ve složení Jiřina Lhotská, Viktorie Čermáková, Jana Soprová a Štěpán Pácl a udělil tato ocenění:

Souboru Všecky Barvy, ZUŠ F. L. Gassmanna, Most za inscenaci ***Soví zpěv***
Studiu Divadla Dagmar, Karlovy Vary za inscenaci ***Vyhnání z ráje už proběhlo***
Souboru Convivium, ZUŠ F. A. Šporka, Jaroměř za inscenaci ***Hra o duši***
Matěji Výbornému za inspirativní hledání v autorské inscenaci ***Kolem a kolem***
DS Kastrol, Soukromé ZUŠ Trnka, Plzeň za svébytně odhalenou křehkost v inscenaci ***Živá voda***
Souboru V.E.M. 3 rohlíky, ZUŠ Bedřicha Smetany, Karviná za inscenaci ***VIR TRIO***

Lektorský sbor udělil i doporučení na Jiráskův Hronov:
Všecky Barvy, ZUŠ F. L. Gassmanna, Most s inscenací ***Soví zpěv***
Studiu Divadla Dagmar, Karlovy Vary s inscenací ***Vyhnání z ráje už proběhlo***
Souboru Convivium, ZUŠ F. A. Šporka, Jaroměř s inscenací ***Hra o duši***

Ze Zpravodaje Mladá na malé:

Jiřina Lhotská: Spolu si máme co říct

Jaká byla letošní Mladá scéna? Přečtěte si rozhovor s členkou lektorského sboru, který vyšel ve festivalovém časopise „mladá na malý“.

Inscenace Hra o duši, Convivium, ZUŠ F. A. Šporka, Jaroměř, foto Jakub Hulák.

Když se ohlédneš zpátky za všemi představeními, která jsme letos viděli, překvapilo tě něco?

Překvapením pro mě bylo, že přestože tu letos bylo málo souborů, měly velmi vysokou kvalitu. Říkali jsme si s ostatním lektory, jestli to nemůže být tím, že v téhle hrozné době roka a půl ničeho byli schopni pracovat jenom ti, kteří potřebují a opravdu chtějí dělat divadlo, kteří mají co říct. Možná proto se tu objevilo spoustu kvalitních inscenací.

Myslíš, že divadlo může být cestou, jak se vyrovnat se situací, kterou právě prožíváme? Ptám se teď na tvoje zkušenosti jako učitelky dramaťáku i lektorky přehlídky.

Určitě může. Musí se ale jednat o skupinu, která se dobře zná, je na sebe napojená a má kus společné cesty za sebou. Musí být schopni i takto izolovaně vnímat svou svébytnou energii a tvořit. Na Dětské scéně například bylo jen pět souborů, protože pracovat tímto způsobem s malými dětmi je daleko obtížnější než s téměř dospělými. Ti jsou schopni sami přinášet impulzy a jsou zainteresovaní v tvorbě.

Když porovnáš letošní přehlídku s těmi předchozími, máš pocit, že se na ní ztížené podmínky nějakým způsobem projevily?

Při představeních jsem to nevnímala. Uvědomila jsem si to na Dětské scéně ve Svitavách, která byla první z národních přehlídek. Když se děti vyhrnuly na jeviště a začaly tam existovat a řešit problémy, měla jsem pocit, jako by se viděly pořád. Energie, potřeba něco sdělit tam pořád byla. Největší rozdíl jak u dětí, tak ale možná ještě více u nás dospělých, vidím v potřebě být spolu. Pro nás, kteří se zabýváme divadlem, byl ten sociální nekontakt velmi těžký. Ve zpravodaji Dětské scény byly všechny odpovědi na otázku „na co jste se těšili nejvíc?“ téměř totožné: Na sebe, na kontakt, že tě vidím, že si s tebou můžu dát skleničku, na dotek. Protože spolu si máme tolik co říct, tolik věcí na sdílení.

V čem je studentské amatérské divadlo výjimečné? Proč stojí za to se jím zabývat ať už ze strany herecké, nebo divácké?

Přesně ne tohle jsem myslela při posledním představení. Parta krásných, mladých, nadšených a opravdových lidí s potřebou existovat na jevišti. Pro profesionální herce a režiséry je divadlo zaměstnání, investují do něj sami sebe, ale musí taky přinést domů něco na obživu. To u amatérů, zvláště mladých, ale vůbec není zapotřebí. Když mladí lidé dělají divadlo, je pro mě, a věřím že i pro ně, nejhezčí možnost jejich vlastní výpovědi. Ne vždy má totiž mladý člověk možnost vystoupit před lidi a říct: „Já si myslím toto. Toto se mi nelíbí, to bych chtěl změnit.“ Nejdůležitější pro mě je, když je za představením mladých souborů osobní výpověď. Proč vám já, jako mladý člověk, který se vypořádává se světem, potřebuji říct tento příběh. Když má mladé divadlo potřebu vypovídat a podaří se mu to, tak v podstatě mluví vždycky o tom samém: jak rozumí světu a co si o něm myslí. Proto mám tak ráda mladé divadlo. Vždycky čekám, jestli moje

Diskuse na Mladé scéně v Ústí nad Orlicí, foto Jakub Hulák.

vidění světa odpovídá vidění mladých lidí, jestli je můj svět i jejich světem.

Ptal se Vítek Marušák

Tygr je pro nás vlastně taková záhada (Paramian, Dramatická školička při SKS Svitavy Uááájíííí)

Pijete kafe?

všichni: Ano, jo, jo, ano, já ne, občas, ne moc často, ani moc ne... Eliška: Já jsem ani nevěděla, co je espreso a co je cappuccino. (smích)

Proč jste si vybrali k divadelnímu zpracování zrovna novelu Tracyho tygr?

Tadeáš: Zaujal mě tím, že obě dvě postavy mají svého tygra – to, že si divák pod nimi může cokoliv představit. Ráchel: To, co říká Tadeáš pro nás bylo zajímavé a vzneslo to náměty na dlouhé diskuze. Přemýšleli jsme o čem knížka vlastně je a jak to uchopíme. Martin: Myslím si, že doteď nemáme úplně ucelenou představu, co pro nás ten tygr vlastně znamená. Můžeme o tom pořád přemýšlet, je to vlastně taková záhada.

U dramatizace je kromě Jany Mandlové napsán také celý soubor. Jak jste tedy z původní novely sepsali finální scénář?

Ráchel: Nejdříve jsme všichni společně četli celou knížku. Vždy jsme přečetli jednu kapitolu a začali improvizovat. Až postupně jsme to začali dávat do jednoho celku, ale pak přišla covidová pauza. Na základě toho jsme se rozhodli, že scénář přepíšeme na rozhlasovou hru. Po rozvolnění jsme si řekli, že rozhlasovou hru živě přečteme, ale to nás nebavilo. Postupně jsme začali jednotlivé scény rozehrávat na základně již vypracovaného scénáře pro rozhlas. Pája: Vzniklo to hodně za chodu. Na každé zkoušce bylo hodně změn.

Původní novela je poměrně symbolická, museli jste si něco domýšlet? Interpretovat?

Martin: Myslím, že jsme velice názorně ukazovali, co konkrétně se s tygry děje. V té knize je především ta tygřice zcela nedořešená. Hodně jsme si do představení domýšleli, co se vlastně s tygřicí a tím pádem i s Laurou dělo po rozchodu s Tracym. Ráchel: Pomohlo nám, že diváci po premiéře řekli, co nepochopili a to jsme potom upravili.

Kdy byla premiéra?
Všichni: Včera. (smích)

Postava Tracyho je tak trochu autista, jak se ti taková role hraje?

Tadeáš: Osobně si myslím, že mi ta role sedla. Není to tím, že bych byl autista (smích). Jsem stejně jako Tracy klidný člověk. Tracy není bouřlivý, snaží se být vždycky tichý. V tom mi je jeho postava nejvíc sympatická. Martin: Tadeáš byl první volba. (smích) Pája: Takovej Forrest Gump. (smích)

Jak jste se scházeli za covidu?

Anička: Jednou týdně jsme se scházeli online. Projížděli jsme scénář anebo se bavili o jiných, podobných dílech. Dělali jsme na té rozhlasové verzi. Martina: Tu jsme ale nakonec ani nedodělali. Sice byl hotový scénář a dokonce jsme měli už i datum natáčení, ale potom přišel lockdown, a tak to šlo k ledu.

Ptal se Vítek Zborník

Recenze: **A tygr řekl UÁÁÁJÍÍÍÍ**

Slavnostní výkop měl na Mladé scéně soubor Paramian z Dramatické školičky při SKS Svitavy. Po loňské vynechávce jsme byli všichni natěšení. Zároveň jsme si uvědomovali, že soubory neměly k přípravě inscenací regulérní podmínky (a jak se ukázalo, svitavští to dovedli do extrému předevčírem měli premiéru, a včera už vystoupili na festivalu. Prý s derniérou, protože soubor končí a členové se rozjíždějí do světa. Takže teď už lze brát Tracyho tygra, který bývá generační výpovědí, skoro jako nostalgickou vzpomínku. Příběh o Tomovi Tracym, jeho lásce Lauře, ale také o tygrovi, který dokáže být viditelný i neviditelný, a může znamenat cokoli, co nám pomáhá dotvářet naši identitu a naše sebevědomí (v dobrém i zlém), tak měl jistou neučesanost, možná i nedomyšlenost v některých situacích, to vše podtrženo i technickým handicapem se svícením.

Přesto se podařilo vytvořit solidní představení, ve kterém se blýskly výrazné vizuální momenty, a z jeviště zavanula nejen fiktivní vůně kávy, ale i příjemná mladá energie.

Jeden z porotců řekl, že tomuto příběhu lze porozumět až v době, kdy člověk dokáže vychutnat dobrou kávu... A možná je to opravdu tak. Anebo v různých časových obdobích života oceníme různé významy a obrazy. Sedm mladých lidí pod vedením režisérky Jany Mandlové nás uvádí do příběhu, který – podobně jako kávu – je třeba vnímat smyslově, tedy každý jinak - podle svého.

Scéna je členěna do několika horizontálních linií; vpředu je místo pro vypravěče, a hlavně pro trojici nesmrtelných ochutnávačů kávy, jejichž činnost svým způsobem rytmizuje děj. Další linie se stolem a židlemi, v níž se odehrávají zásadní dějové zvraty, je předsazena před krajkovou průsvitnou oponu, která chrání snový, či chcete-li vzpomínkový prostor, v němž se objevují postavy z minulosti, obrazy důležitých postav a dějů života Toma Tracyho.

Nejprve je to TYGR, který vlastně není tygrem, ale spíše symbolem tygra, věčného našeptávače. Tedy jakési člověčí alter ego, vnitřní hlas, který je třeba si hlídat, pěstovat a sledovat, aby v důležité chvíli neusnul, či nezdivočel. Protože potom se mohou dít věci... a nebo taky vůbec nic. Zajímavým způsobem rozehrávají svitavští příběh setkání Toma a Laury, kteří jsou ve chvíli sblížení výmluvně nahrazeni svými „tygry“, tedy postavami v černém, včetně černých brýlí. Ti zastupují své ztichlé „majitele“ lehkým milostným laškováním s hrníčkem kávy. Škoda jen, že oba tygři jsou využití především v první části, a poté se z příběhu víceméně vytrácejí.

Je věcí názoru, nakolik se povedlo funkčně vytvořit scénu z pohyblivých paravánů, a zda by prázdná scéna a větší spolehnutí na hereckou akci nebyla pro herce vstřícnější. Zábavný, a proto zapamatovatelný je spiklenecký rozhovor Tracyho s psychiatrem, který svou bizarností připomíná dialog z filmů Woodyho Allena, který však v kontextu působí jako vložená crazy etuda. Vzhledem k podmínkám přípravy je jasné, že na vytvoření dokonale fungující souhry mezi protagonisty bylo minimum času, a tak se - alespoň mého pohledu - nejvíce daří drobné pohybové charakteristiky/ portréty jednotlivců, které se uloží v paměti jako zapamatovatelné obrazy. Ať je to první zjevení tygra za zástěnou, když si nonšalantně prohrábne pankáčské číro, či smutné oči Laury, když po velkém zklamání stojí nekonečně dlouho v popředí scény a mele v starodávném mlýnku kávu. Zkratkovitost spojení jednotlivých scén i ilustrativní dovyprávění příběhu jde na vrub nedostatku času na přípravu. Konec dobrý, všechno dobré - praví klasik. A tak si společně se spokojenými tygry můžeme na závěr zavrnět UÁÁÁJÍÍÍÍ...

Jana Soprová

Člověk sám neobstojí (Convivium, ZUŠ F. A. Šporka, Jaroměř Hra o duši)

Není to poprvé, co pracujete s pohádkovým textem. Proč jste se vydali právě cestou pohádek?

Kája: Všichni jsme se shodli na tom, že v pohádkách je vlastně vše, co člověk potřebuje a z čeho potom podvědomě celý život čerpá. Jarka: Já jim je tak trochu promyšleně podsouvám.

Jak moc jste si původní text upravovali? Kde končí Grimmové a začínáte vy?

Jenda: Některé situace se nám nehodily, nebo nešly přesně převést na jeviště, tak jsme je museli pozměnit. Aby se nám hodily k našemu sdělení. Jarka: Důležité bylo téma. A pak bylo třeba vymyslet, jak to převést na jeviště. Rozhodli jsme se využít hry osudu – o tom to Grimmové vůbec nemají. A pak jsme z původního příběhu tahali, co nám k tomuto sdělení slouží.

Postavy vypálené z hlíny pro mě moc hezky fungovaly. Uvažovali jste při inscenování i o jiných materiálech a proč jste se nakonec rozhodli zrovna pro hlínu?

Jarka: Debatovali jsme o tom od začátku školního roku, první diskuze byly ještě z očí do očí. Pak jsme se bohužel museli přesunout do onlinu, takže jsme nemohli zkoušet materiál. Ale hodně jsme si to představovali. Nakonec jsme došli k živlům – voda, oheň, země, vzduch. Původně jsem dokonce chtěla, aby Terka hrála na flétnu, ne na housle. Nakonec jsme to zahodili, protože jsme netušili, jak z hlíny udělat panáky. Pak jsme zkoušeli všemožné jiné přírodní materiály a nakonec se znovu vrátili

k hlíně, protože prach si a v prach se obrátíš. Navíc tam byla ta křehkost, o které jsme mluvili na diskuzi. Kája: Původně jsme chtěli loutky vytvářet až přímo na jevišti, pracovat s živou hlínou.

V představení máte spoustu věcí na práci – rekvizity, nástroje, herecký projev. Je to pro vás těžké?

Kája: Hlavně pro Jendu. Jenda: Všechno je o zvyku a o zkouškách, ale v současné době zkoušet moc nejde.

Kolikátá to tedy dnes byla repríza? Jak moc máte představení zažité?

Jarka: Na krajské přehlídce Audimafor byli jenom porotci a kameraman, který to točil. To bylo na konci května a byla to čerstvě dodělaná inscenace. Dokonce jsme museli představení v půlce přerušit, protože se utrhl kabel od kytary. Tenkrát se o žádných detailech a charakterech nedalo vůbec mluvit. Dnes jsme vlastně poprvé hráli před publikem. Proto jsem na diskuzi moc děkovala za názory, protože jsme je doteď neslyšeli.

Zkusme si nyní popovídat o tématu. Jaký pocit nebo poznání byste chtěli, aby si divák odnesl z vašeho představení?

Jarka: Po prvním čtení pro nás bylo nejzásadnější téma rodičů a dětí – je rodič opravdu schopný udělat dítěti tak strašnou věc? Bylo to pro nás hodně o manipulaci a o silné hrdince, která i bez rukou řekne „já tady nebudu!" V předloze je to velmi vyhrocený moment. Pak jsme se hodně bavili a hraně dobro/zlo a přišlo nám, že když je člověk takto vržen do světa, tak sám prostě neobstojí. Potřebuje víru v dobro. Proto nám z toho vylezla ta hra, hra o člověka a jeho duši.

Ptal se Vítek Marušák

Recenze: **Jak anděl a ďábel hráli v kostky s osudem**

ZUŠ F. A. Šporka v Jaroměři vidím jako jednu velkou alchymistickou laboratoř, kde to pod inspirativním dohledem Jarky Holasové bublá, vře, přetváří vodu ve víno či cokoliv ve zlato nebo naopak. I když styl práce Zušky nese nezaměnitelné rysy, především v kombinaci práce živých herců s loutkami, vtipného a sugestivního využití zvukového a světelného plánu, v každé nové inscenaci se objeví něco překvapivého. Často je to experimentování s materiálem rozmanitého druhu, který se leckdy vzpírá (jako v tomto případě porcelánové či hliněné figurky), ale i ve využití přírodních materiálů (zde např. opravdová jablka visící na opravdové větvi). Scéna je jako obvykle v podstatě kapesní, takže se vejde i do velmi malého prostoru, ale na této malé ploše se odehrávají prostřednictvím kombinovaného herectví živých a neživých herců pozoruhodné časoprostorové skoky.

Příběh nazvaný ***Hra o duši***, kterou hraje soubor Convivium, je inspirován pohádkou bratří Grimmů Bezruká dívka, nicméně můžeme zde rozeznat i motivy a inspiraci z různých českých pohádek. K vyprávění postačí pouhé tři živé postavy: Anděl, Ďábel a Dívka. Ostatní postavy zastupují figurky, jimž protagonisté propůjčují hlasy. Příběh má své pomalé tempo, repetice některých úkonů (házení kostek Ďáblem a Andělem) dodávají příběhu až mystický ráz. Pohádky bratří Grimmů jsou kruté, a tak zde není šance, aby dívce, a později královské manželce, useknu-té ruce narostly. Je ponechána jako křesťanská trpitelka (která však nese trpělivě a statečně svůj úděl), aby se se situací vyrovnala. A ona to opravdu - zázračně - dokáže. I když jí Ďábel neustále do cesty klade další a další překážky, ona má jistotu přítomnosti Anděla. Co však Anděl zmůže, když osud při házení kostek určí, že právě teď vyhrává zlo? I když příběh končí dočasným vítězstvím dobra, poslední záblesk diváky ujistí v tom, že hra osudu rozhodně nekončí a Ďábel se nevzdává...

Kromě zajímavě zpracovaného pohádkového příběhu s až filozofickým přesahem je třeba ocenit technickou vychytávku v podobě více než půlmetrového mlýnského kola, které se točí, když je na něj shora nalévána voda, ale také promyšlená souhra s loutkami (při zbavení dívky rukou se dostáváme do tří levelů - nejprve jsou jí odebrány housle, poté figurce ulámány ruce a nakonec je rukou symbolicky zbavena i herečka). Osobně jsem ocenila také citlivou práci s hudebním materiálem, ten neustálý souboj dívčiných andělských houslí a ďábelské agresivně zlověstné elektrické kytary. And last, but not the least, je tu perfektní práce se slovem, schopnost zhustit příběh do minima slov, vybraných tak, že porozumí každý.

Jana Soprová

Z deníku Mladé scény Mladá
na malý 2021 sestavila Kateřina Fikejzová Prouzová

70 / Loutkářská Chrudim

Loutkářská Chrudim 2021

Nebyli jste na letošní Loutkářské Chrudimi? Můžete to ještě dohnat. Na webových stránkách festivalu jsou ke stažení Zpravodaje, které určitě stojí za to otevřít a přečíst. Jsou nabité šťavnatými informacemi. Dokáží vám zprostředkovat atmosféru letošní přehlídky. A ještě ke všemu vypadají báječně i graficky.

Loutkářská Chrudim slaví 70. narozeniny, a kromě představení si k nim nadělila audio-vizuální obsah v podobě vlogů a podcastů v režii Báry a Sáry, bývalých lektorek dětských seminářů a členek redakce festivalového Zpravodaje.
Přinášíme vám výběr informací o tom, jak si na Loutkárně v Chrudimi vedli východočeši.

Lektorský sbor ve složení:
Lenka Dzadíková (divadelní kritička, SK)
Blanka Luňáková (herečka, autorka, režisérka, ČR)
Johana Bártová (režisérka, ČR)
Tomáš Volkmer (výtvarník, ČR)
Jakub Hulák (odborný pracovník NIPOS-ARTAMA, ČR)
udělil cenu:

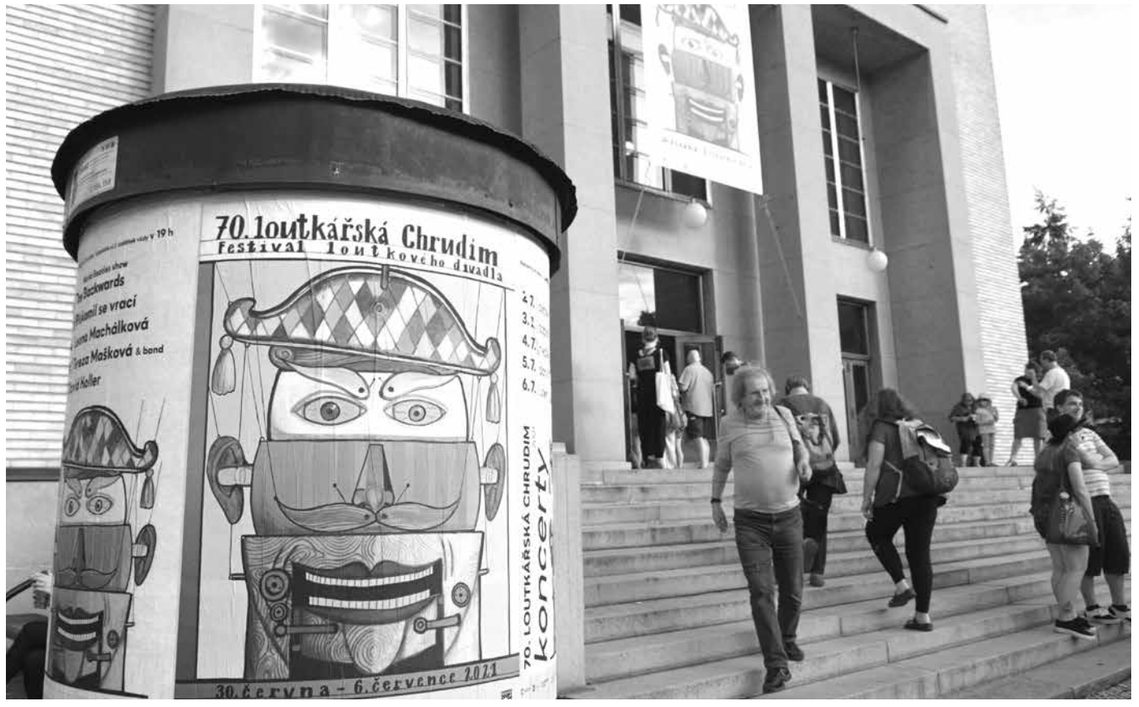

Loutkářská Chrudim se letos odehrála na osmi scénách, foto Ivo Mičkal.

Haně Voříškové a Tomáši Mohrovi za hudebně-poetický vklad v inscenaci Haló, chci ven!
souboru Convivium ze ZUŠ F. A. Šporka, Jaroměř za inscenaci Hra o duši
Haně Voříškové za osobitou výtvarně-poetickou výpověď v inscenaci Přesýpání (bývalé Rýžování)

nominuje na mezidruhovou přehlídku amatérského divadla Jiráskův Hronov 2021 inscenace:
Hana Voříšková, Choceň: Přesýpání (původně Rýžování)
Convivium, ZUŠ F. A. Šporka, Jaroměř: Hra o duši

Recenze: Míchat v hrncích Je to tajný, ZUŠ F. A. Šporka Jaroměř

Prácu pedagogičky a režisérky Jarky Holasovej som mala možnosť vidieť na Chrudimi pred piatimi rokmi. Inscenácia Kdes holubičko lítala? mi utkvela v pamäti a nachádzam spojitosti medzi ňou a inscenáciou Míchat v hrncích. Sú tu isté spoločné črty. Okrem vnútorných ako je cieľavedomá dramaturgia a zreteľné režijné videnie, sú to aj tajomnosť, temnosť, ponurosť, otvorený oheň na scéne a ženy v ohrození.

Pred piatimi rokmi to boli domnelé čarodejnice, mučené a následne upaľované na základe absurdných obvinení, tentokrát ide o mladé dievčatá miznúce v lese po ceste „k muzike". Už sa ich nevrátilo niekoľko a nik nevie prečo. „Stromy majú hlad," varujú zábavychtivé dcéry rodičia. Aká temná sila ich to kántri? Nevie to ani Nina. Jej matka zomrela, brat odchádza na vojnu a otec si priviedol novú ženu. Nina už nežije len v strachu pred neznámym zlom, ale ohrozuje ju aj macocha, ktorá ju od otca odháňa. Prekvapivou pointou je, že vrahom dievčat je práve otec a záchrankyňou macocha, ktorá ju svojim správaním chránila. Ide o napínavý príbeh, záhadnosť vrcholí, keď sa Nina u bylinkárky, ku ktorej zablúdila, stretne s macochou. Dozvie sa, že len ona môže netvora zastaviť. Upečú jej napodobeninu, no do cesta pridajú jed. Opitý násilník sa vrhá na atrapu dcéry. Je už na interpretácii divákov a diváčok, či pôvodne mierumilovne pôsobiaci stolár je v skutočnosti aj sexuálny deviant a kanibal a svoje obete zabíja až po znásilnení alebo je to „len" vrah.

Hracím priestorom na scény v rodine sa stala drevená doska, ktorú animátor a animátorky držali v rukách a na nej vodili totemové bábky. Hoci režisérka sčasti využíva veľký potenciál takto uchopenej práce s priestorom, nevyčerpala ho úplne. Stále tu ostal priestor na využitie pocitu nestability, možnosti nakláňania, pádu, presunu...

Problémom inscenácie je aj slabá diferenciácia ženských postáv. A to ako vo výtvarnej podobe bábok, tak aj v hereckom prejave. Bábky sú si veľmi podobné, čo zhoršuje orientáciu v dianí a všetky tri herečky zvolili a počas celého predstavenia udržiavajú nevýrazný, pokojný prejav. Málo pracujú s emóciami, dynamikou a hlasitosťou hovoreného prejavu. Rozpačito potom vyznieva zlomová scéna, v ktorej Nina pochopí, že netvorom je jej otec. Tam dochádza aj k premene vzťahu medzu Ninou a macochou. Divák postupne dostáva indície a váha, prečo macocha koná, ako koná, prečo prišla k bylinkárke. No v inscenácii sa táto časť udeje prirýchlo.

Priestor na dopracovanie je aj v hudobnej – zvukovej strán-

Hana Voříšková s Tomášem Mohrem vytvořili inscenaci Haló, chci ven, foto Ivo Mičkal.

ke in-scenácie. Drumble svojou poetikou do inscenácie jednoznačne pasujú, i náznak rytmizovania pri miešaní v hrncoch je sľubný.

Viaceré z problémov je pravdepodobne možné z väčšej miery pripísať príprave inscenácie v náročnej „dobe covidovej", v ktorej bolo problémom zabezpečiť stretnutia členov a členiek súborov. Ďalší čas pravdepodobne umožní inscenácii dozrieť, herecky ju precizovať a vytvorí priestor pre budovanie napätia. Je uznaniahodné, že aj neistej dobe svetovej pandémie vzniklo divadelné dielo na takejto úrovni.

Lenka Dzadíková

Recenze: Hladové stromy s živý temnotou a zvráceností

Na jevišti trčí pět holých stromů a v pozadí stojí dva černé paravány. Jeden herec, tři herečky, čtyři manekýni. Výchozí situace je velmi tíživá. Maminka umírá, tatínek je alkoholik a rodinu sužuje hlad. Možnost vypořádat se s matčinou smrtí záhy ztěžuje dětem, Nině a Jonasovi, macecha Ingrid, s jejímž příchodem se mění vztahy a celkové nastavení rodiny. Bolestivou až trýznivou situaci zoufalých dětí, které hledají zastání u nepřístupného otce, totiž upozaďuje situace ještě o něco znepokojivější. Vesnické dívky, které vyrážejí večer na tancovačku, mizí beze stop kdesi uvnitř lesa. „Stromy totiž mají dneska hlad."

Aby byl inventář klasické pohádky kompletní, obývá masožravý les i postava ježibaby. Se zapálením petrolejky v její chalupě se začíná odvíjet povědomý příběh, který končí v kuchyni, avšak s úplně jiným vyzněním. Kanibalismus ježibaby z původní verze pohádky totiž supluje postava zvrhlého otce, který se kromě závislosti na alkoholu nemůže zbavit ani závislosti na lidském mase mladých dívek. Paralela se sexuálním zneužíváním sice visí ve vzduchu již od začátku, ale ve chvíli, kdy se chlapec v potlačovaném záchvatu nadrženosti svíjí na zemi po manekýně, si akt incestního znásilnění lze jen těžko odmyslet.

Čímž se nabízí otázka, proč o tom tito mladí tvůrci hrají? Nerad bych kolektivu upíral jeho sociální angažovanost a společenskou uvědomělost. Tematizace dělnické třídy, kterou trápí hlad a problémy s alkoholismem, a vykonstruování postavy zřejmě psychicky narušeného pedofilního otce, který se neštítí ani incestního styku, tvůrce očividně pohltilo. Přesto nebylo jasné, z jaké pozice a proč vlastně nám o něm vypráví. S tím souvisí i matoucí dramaturgická rozhodnutí, jako například přesazení postav do severského prostředí: Nina a Jonas místo Jeníčka a Mařenky, macecha Ingrid, jména obětí Thelma, Tea, Lara, Raisa, Betja, Karen... Odkazuje snad netradiční intepretace k nějaké reálné kauze? Aluze na severské detektivky? Nevím.

Nebo se pletu a tvůrci o tomhle vůbec nehrají? Ale o čem tedy? Avizovaným překvapením se stává otočení perspektivy u macechy, neboť po negativním expozé se v prapodivném sesterstvu s ježibabou a Ninou v rituálně-rytmické kuchyňské seanci místo lektvaru pečou návnadu – Nininu dvojnici –, aby otce otrávili a zbavili tak pohádkový (spíš thrillerový) svět totálního zla. Není ale vůbec jasné, kde se ono zlo vzalo. Ve výsledku ani jednání macechy – objevuje se v rodině jako strážný anděl, který se do ní infiltruje, aby odstranil běsnící monstrum, nebo přišla rozvrátit vztah dětí s otcem? Jaká je její motivace Nině pomoct? Proč si s Ninou nepromluví už doma, ale rozhodne se ji zasvětit do tajné spolupráce s ježibabou až ve chvíli, kdy se vydá do lesa? A do čeho je vlastně zasvěcena? Jaká je role ježibaby v celém příběhu a proč celý příběh rámuje?

Absentní motivace tvůrců a nelogická motivace jednání některých postav, skrz niž by se dalo nahlédnout, proč se na jevišti takový příběh vůbec odehrává, působily v souvislosti s vážnými tvářemi a dikcí, v níž herci setrvali po celou dobu představení, až jakýmsi meta sektářským dojmem. Aby zmírnili nálož psychologického realismu, o který se svým jevištním projevem pokusili, pracovali po celou dobu se čtyřmi manekýny. Kvůli šedivým tvářím připomínaly zombie verze Jeníčka a Mařenky. Jestli šlo o tvůrčí záměr, který měl koketovat s fantasy estetikou nestvůr potulujících se záhadnými lesy, mi nebylo jasné. Herci s loutkami ale téměř nijak nepracují. Drží je, natáčí je směrem promluvy, při vaření s nimi rytmicky cvičí. Ve výsledku se jim díky loutkám nepodaří docílit odstupu a spíš se za nimi schovávají. Bez přítomnosti totemových loutek by se totiž na jevišti příliš nezměnilo. Inscenace Míchat v hrncích mi tak umíchala eintopf plný otázek, ke kterým neposkytuje žádný klíč. (Konecконců se soubor příznačné jmenuje Je to tajné – tak je to třeba celé meta).

Tomáš Blatný

Recenze: Cikáda, difuzér a lampička
(ckd, Osamocená, Hradec Králové)

Ilustrace Shauna Tana jsem objevila poprvé před dvěma lety v rámci přijímaček na KALD, kde jsme měli vymýšlet koncepci inscenace jeho knihy Pravidla léta. Od té doby jsem koupila své malé sestře několik jeho dalších knih, načež jsem si je sama přivlastnila. Nemohla jsem se od té doby zbavit myšlenky, jak jeho nádherně poetické obrazy přenést na divadlo autorsky a po svém, ale stále zachovat jejich výtvarné kvality.

Utiskovaná cikáda pracující v korporátu kanceláří ve své buňce mini officu působí v Tanových ilustracích mimořádně tíživě a šedě a její odlet ze střechy zobrazuje průlom absolutního vysvobození. V inscenaci ckd Pavla Šefrnová Bútorová naznačuje tuto lyričnost pouze barevně svítícím difuzérem, jehož kouř evokuje tovární prostředí, kde má cikáda pracovat, lampičkou a papírovou origami cikádou, která se nedá příliš různorodě animovat. Což ve své podstatě dobře ilustruje její svázanost v nepříjemném prostředí, ale zároveň tak ani v krátké stopáži nenabízí výraznou výtvarnou kvalitu. Bútorová lepí cikádu na různá místa difuzéru, jak malý tvor utlačovaný lidmi plní nesrozumitelné zautomatizované úkony. Když se chystá svůj život ukončit, vyšplhá na vrchol lampičky, která se v tu chvíli celkem nelogicky stane budovou továrny, zmuchlá malé origami a vytáhne menší cikádu s rozepjatými křídly na špejli – ta odletí na větev plnou cikád, kde s nadhledem vzpomínají na lidi. Desetiminutová inscenace je sice naprosto čistá ve svém sdělení, ale výtvarně zůstává plochá a nepříliš nápaditá. Náladu proměňuje pouze změna světla difuzéru či lampy, které k tomuto motivu přidává až agresivně výrazné spektrum barev. Intenzivně červený filtr při smrti/vzletu cikády vybízí ke zbytečné dramatičnosti namísto cykličnosti a nevyhnutelnosti přírody a přirozeného vysvobození ze systému. Škoda malé cikády, se kterou jsme se nestihli pořádně poznat.

Alexandra Ratajová

Recenze: ckd, Osamocená, Hradec Králové

Nejspíš každému se při pohledu na obálku knihy Cikáda, autora Shauna Tana (2017, česky 2018) vybaví Řehoř Samsa z Kafkovy Proměny. (S jevištní adaptací knihy jsme se mohli setkat již na minulém ročníku Loutkářské Chrudimi v podání souboru 120dB, ZUŠ F. A. Šporka z Jaroměře, pod názvem Cik!) Jak jsem se dočetl v recenzích knihy, například v recenzi britského deníku The Guardian, poukazuje autor na témata šikany na pracovišti a na nedůstojné pracovní podmínky migrantů. Této interpretaci by odpovídalo i vyjádření autora, jemuž charakter cikády trošku připomíná situaci jeho otce Binga, když se přestěhoval za prací do Austrálie a setkal se s nedoceněním. Celý život strávil v kancelářích a jazyk cikády by mohl odpovídat jeho špatné angličtině. Na zadní straně knihy čteme, že je příběh určen pro každého, „kdo se kdy cítil nedoceněný, přehlížený nebo přepracovaný."

Závisí tedy na čtenáři, divadelním inscenátorovi, jak bude postavu cikády konfrontovat se svými životními strastmi. Pavla Šefrnová Bútorová k vytvoření své interpretace knihy použila velmi jednoduché prostředky.

Malý, tmavý, kruhový stůl. Na stole černá „animovatelná" lampička, difuzér a postava cikády, realizovaná formou papírové skládačky tzv. origami. To vše ve velmi intimním a kontaktním prostoru.

Svět lidí, továrna, úřad, ožije spuštěním difuzéru a Pavla dál vypráví, využívajíc sporý text knihy, příběh cikády přizpůsobené a zároveň ztracené v lidském odcizeném světě.
Lampička je, stejně jako difuzér, součástí světa lidí a necitlivě jedná s origami cikádou.

Po sedmnácti letech je cikáda propuštěna. „Žádná práce. Žádný domov. Žádné peníze. Cikáda jít na vrchol vysoké budovy." Loutka vylézá na vrchol svítící lampičky. „Čas rozloučení." A origami loutka se půlí, proměňuje se ve svobodnou, létající cikádu a připojuje se k roji cikád. Krásný obraz vytvořený malými plošnými loutkami cikád na jedné tyči. Inscenace Pavly Šefrnové, ve spolupráci s Bárou Jožákovou, je pro mne jevištní (stolní) miniaturou, jakousi divadelní haiku. Je poetičtější než strohá předloha. Možná k tomu vede

i například symbol „továrny“, tvarově ladný, svítící difuzér. Možná tomu napomáhá i poetičtější zakončení příběhu písní na text haiku Macua Bašó. „Ticho – zpěv cikád – proniká do skály.“

Pavla spojila příběh o jinakosti a odcizení, s jednoduchostí japonského umění v poetickou jevištní báseň o svobodě a oslavě života.

Tomáš Volkmer

Recenze: Nepřejícný osud
(Hra o duši, Je to tajný, ZUŠ F. A. Šporka Jaroměř)

Soubor Convivium mě loni oslovil inscenací Erben 1862 především čistotou a jednoduchostí, což nejsou přívlastky, se kterými se v rámci loutkové amatérské scény tak často setkávám. Možná i proto jsem měla očekávání nadsazená. Každopádně mám pocit, že skrze loňskou zkušenost dokážu odhadnout schopnosti i možnosti herců spolu s poetikou, kterou soubor pod ZUŠ Jaroměř razí. Hra o duši se minimálně vizuálně drží oné stručnosti a znakovosti, která mě na Conviviu baví. Využití keramiky jako výchozího materiálu pro animaci považuji za typ výzvy, jaké jsou souboru vlastní. Bohužel se nemůžu ubránit pocitu, že si inscenace už volbou materiálu sama na sebe přichystala příliš velké sousto.

Dobro a zlo spolu hrají kostky, zákonitosti fikčního světa určuje náhoda. Dcera bohatstvíchtivého mlynáře, jejíž křehký charakter si lze snadno domyslet, prochází cestou zákeřných nástrah osudu: otec jí usekne ruce, král-manžel zapomene na svou lásku a narozené dítě vyrůstá ve vyhnanství. Útrpnost ve tváři protagonistky onu tíživost realisticky odráží. Mefistofelský princip ztělesňuje kluk s elektrickou kytarou a červenými manžetovými knoflíčky. Spousta slibného potenciálu i znaků, které však absencí koherentní režijně-dramaturgické argumentace zcela mizí. Jakou postavu hrají herci a koho znakují loutky? Proč zlo zastupuje loutka i herec, zatímco dobro keramické vyobrazení nemá? Přitom se mi zase potvrzuje, že Covivium si umí vyhrát s detailem a dát mu prostor, např. když se srdce krále rozhoří plamenem svíčky, nebo když se malé keramické ručky odlomí, zatímco si herečka schová ruce do velkých kapes.

Nemůžu se ubránit dojmu, že koncepce herce znevýhodňuje, zbytečně je tlačí někam, odkud nemůžou vyjít v dobrém. Drobnou animaci keramické figury znemožňují (což by nevadilo, kdyby formát fungoval spíš výtvarně než loutkově) a jejich komunikace s herci není dostatečné vysvětlená. Syžet se degraduje nadbytečnou rozvleklostí. A především nemám z herců pocit, že by věřili tématu, které zpracovávají. Myslím, že porotkyně Johana Bártová ve své recenzi trefně nastínila základní třecí plochy inscenace. Mně v hlavě víří mnoho otázek a absentuje pocit celku, který by šel reflektovat jinak než skrze výkřiky.

Ema Šlechtová

Recenze: Hra o duši herce i loutky
(Hra o duši, Je to tajný, ZUŠ F. A. Šporka Jaroměř)

Hra o duši je druhá inscenace z dílny Jarky Holasové, kterou jsme měli možnost na letošní Loutkářské Chrudimi zhléd-

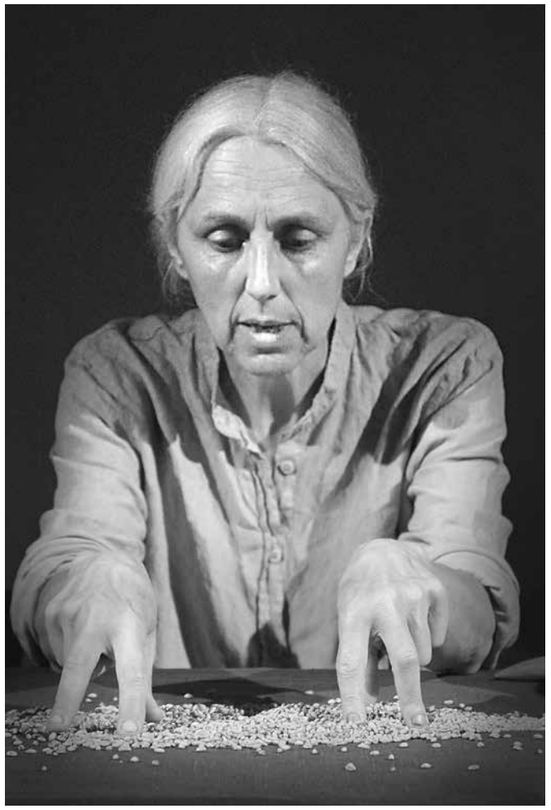

Hana Voříšková vyměnila rýži za pšenici a z rýžování se stalo přesýpání, foto Ivo Mičkal.

nout. Tentokrát však s divadelním souborem Convivium. Tři herci, hliněné loutky a dva hudební nástroje. Příběh o dívce s useknutými pažemi.

Výběr hliněného materiálu vnímám jako odvážný krok. Vypálená hlína není tvárná, ale křehká. O to víc očekávám, že volba není čistě náhodná a že s materiálem budou tvůrci pracovat i nadále. To se potvrdí ve chvíli, kdy se hlavní hrdince její otec rozhodne useknout ruce. Zde je výběr křehkých hliněných ručiček ideální.

V této části příběhu, kde hlavní hrdinka přichází o ruce, nastává velký zlom. Od tohoto momentu je totiž nemůže herečka ani její loutka používat. Vše dále závisí jen na pomoci dobra, jejího strážného anděla. Rozhodně oceňuji pokusy herečky vodit loutku hlavní postavy pouze za hlavu. Je to určitě možná cesta a doufala jsem, že se více využije. Přála bych si něco takového na jevišti vidět déle. Být napjatá, jak se s tím loutkoherečka popasuje. Samotné useknutí rukou loutce i herečce vnímám jako velmi násilný akt, který byl ještě víc podpořen motivem chamtivosti ze strany otce mlynáře. Vzniká silný obraz nemohoucí dívky, která musí opustit domov, ověšena ranečky a houslemi, které ji až do té chvíle chránily.

Jako pozitivní jsem spatřovala rozhodnutí, že každá loutka bude umět něco, k čemu je primárně určená. Postava, kterou jsem si vnitřně nazvala Ďáblem, uměla „hrát kostky“. Mlynář byl zase hamižná kasička. Pomáhalo to divákovi velmi rychle pochopit, jaký má postava charakter a jaké jsou její přednosti.

Občasné zmatení jsem však prožívala ve chvílích, kdy jednu loutku mluvili dva herci v různých částech příběhu. V této inscenaci hrál důležitou roli vztah mezi herci a loutkami. V některých chvílích byla důležitější herečka, jindy loutka. Například když dívka přichází ke stromu s jablky. Loutka si nemůže ukousnout, a tak od ní přebírá tento úkol herečka, která ale též nemá ruce a nejde jí to. Proto jí přichází na pomoc ještě jedna herečka, představující štěstí. Během sledování představení jsem se ale přistihla, že se ptám sama sebe: Hrají herci za loutky to, co ony nedokáží? Představují něco jako osud, který pomáhá a určuje, co dál? Nebo jsou obojí? Přiznávám, že jsem byla chvílemi zmatená. Mé zmatení patrně pramení z toho, že postava zla měla svou fyzickou loutkovou podobu, zatímco strana dobra ji neměla. To ji stavělo do trochu jiné pozice. Herečka představující stranu dobra se mohla lépe pohybovat mezi postavami a pomáhat jim, popřípadě animovat další loutky, na druhou stranu na mě působila bez schrány slabší než postava ďábla. Představení končí, vše dopadlo dobře. Princ našel svou ženu i s jejich ratolestí. Housle porazí elektrickou kytaru. Zlo je v tomto případě poraženo. Neodchází však docela. Posledním obrazem, který vidíme, je další, zcela nová hra v kostky. Pohled dobra i zla směřuje k divákům. Kdo asi bude další?

Johana Bártová

Recenze: Přesýpání (Rýžování), Hana Voříšková

Inscenace s proměnným názvem. Přesýpání je patnáctiminutový celek, který drží se vším všudy pohromadě. Nic není zbytečně dlouhé, nic není zbytečně krátké. Poetické vyprávění, recitace vlastních textů s čistým přednesem. Autorka Hana Voříšková skvěle pracuje s materiálem, který si zvolila a využívá ho mnoha různými způsoby. Animace dvou zrnek rýže, jako chodícího poutníka, zvuk kroků, který se následně promění ve zvuky srdce. Volnost, ale taky smutek a nekonečné dálky, které jsem si během představení prožila, ve mně rezonoval ještě hodinu poté.

Animace pytle, který je plný zrnek. Zrna jako nožky, chvíli jako déšť, pak zase vlny a písek. Zrnka, která padají z různé výšky do lavoru a zvuk je pokaždé jiný. Animace pytle, který je plný zrnek. Inscenace pracuje s imaginací diváka. Promítá si do textu, své vlastní zkušenosti a zážitky. Celé to plyne a nezastavuje se. Někdy jsem měla pocit, že by bylo dobré udělat mezi jednotlivými básněmi o chviličku delší pauzu, abych postřehla, že se něco změnilo. Jsem zcela jistě přesvědčená, že se najdou diváci, kterým tento specifický formát vyhovovat nebude. Třeba přijdou v jiném rozpoložení a nebudou se umět jen posadit a užívat si tok inscenace. Já jsem však měla štěstí a byla jsem velmi příjemně překvapená. Obrazová a textová složka ve mně dohromady dokázala odkrývat sedimenty, různé nánosy běžného vnímání a nabízela mi pohled do mého vlastního intimního světa. Tak jako jsem chápala, že Hana Voříšková nám ukazuje ten její. Děkuji za to. Sedím v místnosti, dívám se na představení a cítím, že nikam nepospíchám, že jsem tu teď právě proto, abych si užila právě těch patnáct minut. Pomalé tempo mě navádí ke zklidnění. Zapomínám, že kolem mě se odehrává nabitý festivalový program a že pak, až představení skončí, budu muset zase rychle běžet dál.

Johana Bártová

Recenze: Já chci – zen?
(Přesýpání (Rýžování), Hana Voříšková & Haló, chci ven! Hana Voříšková, Tom Mohr)

Letošní Chrudim přinesla po nějaké době zase setkání s Hankou Voříškovou – a to hned setkání dvojí, Haló, chci ven! a Přesýpání. Hančinu tvorbu velice ctím a sleduju už dlouho, tak jsem čekal se svou reflexí až na tu druhou, abych se pokusil i o jakési srovnání. Napsat, že obě inscenace spojuje Hančina osobnost, zní jako naprostá samozřejmost, ale s tou osobností to myslím doslova. Znám málo bytostí vyzařujících tak svébytnou energii, klidnou, ale přitom zároveň nějakým způsobem příjemně zneklidňující. Napsat, že obě inscenace spojuje téma života, zní jako příšerná banalita, ale doufám, že ten, kdo je viděl, by mi dal za pravdu. Mají toho společného dost – napsat, že jsem z obou měl srovnatelný zážitek, ale nemůžu.

Přesýpání se stalo jedním z mých největších festivalových zážitků: něžná čtvrthodinka opravdu dobré poezie v opravdu civilním, osobnostně naplněném autorském podání, jemuž zvolený prostředek, využitý na mnoho způsobů, poskytuje zcela nenásilnou metaforiku. Hanka by jako recitátorka své vlastní tvorby klidně obstála i bez výtvarného čarování: věcný, vlídný tón zcela bez vnějškových efektů (jako bývá třeba spoléhání na artistně protáhlé vokály, jaké často najdeme i u profesionálních recitujících herců). Je, myslím, dobře, že inscenace opustila rýži ve prospěch pšenice, protože rýže nějak automaticky odkazuje k Asii a plně rozumím tomu, že předchozí diváky vedla k úvahám o zenu. Přesýpání je ale vlastně velice věcné, nechlácholivé ohledání běhu života a toho, na čem nakonec opravdu záleží, a silné je ve složce literární, ve složce interpretační i ve složce výtvarné.

Pokud jde o Haló, chci ven!, je to pro mě trochu složitější. Jistě se pořád bavíme o vysoké kvalitě, ale zdá se mi, že se tu Hanka občas pouští mimo sféru oné věcnosti a civilnosti, tu a tam si začaruje výtvarnými efekty (v tom smyslu, že výtvarný vjem slouží spíše sám sobě než celku) a zároveň, co se významů týče, místy snad až poněkud coelhovsky pravdaří. Hudba Tomáše Mohra, logicky ovlivněná Karlem Šefrnou, ale zároveň s jakýmisi bulisovskými názvuky, pak tento dojem ke škodě věci spíš posiluje, než aby mu vytvářela kontrapunkt.

Pořád je to příjemné a milé, ale mám za to, nejsilnější bývá Hanka Voříšková tehdy, kdy onu obecnou rovinu „příjemného divadla“ překročí. Kdy je spíše pravdivá než pravdařící. Tehdy mi opravdu dovede něco říct o mém žití. Zdá se mi, že v Přesýpání se jí to povedlo zcela mimořádně.

Michal Zahálka

Otázka pro Hanku Voříškovou – od Rýžování k Přesýpání
Proč už se ta inscenace jmenuje jinak, než ještě před pár dny?

Inscenace Hra o duši jaroměřského souboru Convivium, foto Ivo Mičkal.

Protože předtím v ní byla rejže. Pšenice mi sice asi na počátku mihla hlavou, ale doma jsem měla rejži, tak jsem ji popadla a hrála s ní. Teď na Šrámkově Písku jsem dostala dvě reakce. První, že k téhle míse se rejže nehodí. Druhá, jestli to zbytečně nezavání zenem. A protože o ten zen nijak zvlášť nestojím, řekla jsem si, že zkusím pšenici, a zjistila, že se to s ní i líp hraje. Takže už se to nemůže jmenovat Rýžování. Na tu změnu jsou docela legrační reakce – někdo se mě ptal, jestli mi rejži už sežrali, někdo říkal, že mi asi vyčítali, že na tom rejžuju.

Michal Zahálka

Recenze: O strachu
(Haló, chci ven! Hana Voříšková, Tom Mohr)

Strach je veľká téma. Strach môže byť náš spojenec, ochraňuje nás pred nebezpečenstvom, vďaka nemu prežívame. Strach nám však môže brániť v sebarozvoji, v úspechoch, v plnení snov. Môže brzdiť nás alebo my kvôli nemu môžeme brzdiť iných. Strachom sa zaoberajú psychoterapeuti aj ezoterici, sú o ňom stohy motivačnej literatúry. Strach sa týka každého z nás, každého však inak. Niekto prežíva vlastné strachy, niekto sa bojí o deti, o rodičov, iní poznajú na vlastnej koži rôzne fóbie.

V inscenácii Haló, chci ven! o strachu hovoria Hana Voříšková a Tomáš Mohr. Autorka textu napísala príbeh o dvoch vtákoch. Chodia si spolu zalietať a potom sa vracajú do svojich domčekov. Jedného z nich však „jeho človek" v strachu o neho zamkne a na ďalší let už nepustí. Vták zomiera.

Podobenstvo o strachu, ktorý zabíja. O tom strachu, ktorý zväzuje, ktorý už nemá iba ochrannú a preventívnu funkciu, ale väzní a bráni rozvoju, bráni životu. Mikropríbeh vtáčích bratov zobrazuje Hana Voříšková spôsobom, ktorý môžeme nazvať ako jej štýl, či jej poetika. Ide o animovanie plošných papierových bábok ale aj ďalších z papiera vyrobených komponentov. Dopĺňajú ich vtáčie pierka a to všetko na pieskovom podloží. Hana Voříšková s nimi pracuje prirodzene, v jej pohyboch nie je nabubrelá obradnosť, vyvoláva skôr dojem rozvážnej vládkyne, pocity nehy a bezpečia. Na javisku však nebola sama. V jej tesnej blízkosti sedel za pianínom Tomáš Mohr. Nebol to „len" hudobný sprievod. Vďaka symbióze kvalitných piesňových textov Hany Voříškovej a hudby Tomáša Mohra v jeho až uhrančivej interpretácii, vzniká silná hudobná zložka javiskového diela. Predstavenie začínajú spoločne. Pred jeho začiatkom debatujú pri pianíne. Sú odetí neformálne, nevnímame to ako kostýmovanie, skôr ako civilný odev. Dvaja sympatický, prirodzení ľudia. Tom Mohr má silné vyžarovanie, jeho prítomnosť na javisku je zreteľná, aj keď tam nie je v úlohe herca. Otázne však je, či v niektorých chvíľach nie je (neplánovane) dominujúci.

Inscenácia Haló, chci ven! potvrdila, že strach je všeľudská téma. Na diskusii ponúkali diváčky a diváci rôzne interpretácie videného. Najčastejšie šlo o materský a rodičovský strach, u mladších o vlastný strach. Toto dielo teda prináša tú tajomnú hĺbavú zložku divadelného umenia a myšlienky, ktoré sa vracajú ešte dlho po skončení predstavenia.

Diskutabilné ostáva iba to, či nie je záverečný vývoj a strach vedúci až k smrti, zobrazený prirýchlo. Človek vtáka uzavrie v domčeku, vták následne zomiera a animátorka ho zasypáva hlinou. Oproti zvyšnému príbehu je to proporčne krátky úsek ale málo je to aj na uznanie sily strachu. Pretože strach, o ktorom nám inscenátori hovoria, zabíja pomaly. Nevraždí, ale dusí, udupáva a trápi dlhodobo...

Lenka Dzadíková

Sestavila: Kateřina Fikejzová Prouzová
Zdroj: Zpravodaj festivalu Loutkářská Chrudim

71 / Divadelní Piknik Volyně

Divadelní Piknik Volyně 2021

Celostátní přehlídka amatérského činoherního a hudebního divadla (30. června – 7. července 2021)

Lektorský sbor:
MgA. Adam Doležal, Ph.D. (režisér)
Bc. Lukáš Černý (dramaturg, kritik, lektor)
MgA. Jaromír Hruška (režisér, dramaturg Městského divadla Český Krumlov)
Mgr. Miroslav Ondra (dramaturg Městského divadla Brno, pedagog JAMU Brno)
MgA. Štěpán Pácl, Ph.D. (režisér Národního divadla Brno)

Lektorský sbor Divadelního Pikniku Volyně 2021 se rozhodl do programu Jiráskova Hronova 2021 doporučit tyto inscenace (v abecedním pořadí):

inscenaci Adéla ještě nevečeřela souboru
Divadlo Radar, Praha

inscenaci Na troskách civilizace souboru
Divadlo poPUD, Brno

inscenaci Slaměný klobouk souboru Divadelní spolek Vojan, Libice nad Cidlinou

Lektorský sbor Divadelního Pikniku Volyně 2021 se rozhodl do programu Jiráskova Hronova 2021 nominovat tyto inscenace (v abecedním pořadí):

inscenaci Její pastorkyňa souboru Šediny z dědiny

inscenaci Úl souboru V. A. D. Kladno

inscenaci Všechny báječný věci souboru Divadlo Navenek, Kadaň

Čestná uznání mířící na východ Čech:

Jiřímu Procházkovi a Jakubu Musilovi za vzájemnou bratrskou lásku v rolích bratrů Connorových v inscenaci Osiřelý západ DS exVeseláci?! Ústí nad Orlicí

Tomáši Rosovi za herecký výkon v roli Klihy v inscenaci Šéf kontra vagabund DS NA TAHU Červený Kostelec

Karlu Peškovi za herecký výkon v inscenaci Kupé story souboru Divadlo Jesličky Josefa Tejkla, Hradec Králové

Hra má v sobě vtip i děs
(Osiřelý západ DS exVeseláci?! Ústí nad Orlicí, rozhovor s režisérkou Lenkou Janyšovou)

Co vás na předloze od Martina McDonagha zaujalo nejvíce?
Líbila se nám výpověď o totálním rozpadu morálních hodnot ve společnosti, která je tady dnes také. A líbilo se nám, jak je ta hra napsaná. Na jednu stranu má vtip a na druhou stranu je děsivá.

Škrtali jste hodně? Čí to byla práce?
Škrtali jsme. A byla to společná práce. Hra je opravdu hodně upovídaná, tak jsme si vybrali témata, která tam chceme nechat. Navíc jsme nechtěli přestávku. Jsme

amatérský soubor a měla jsem pocit, že bychom to nenastartovali. Tak jsme škrtali hodně.

Soubor se jmenuje Exveseláci. Jsou členové opravdu ex-členy?
Je to parta lidí, kteří kdysi chodili na gymplu do souboru Veselé zrcadlo. Nyní je například Honzovi třicet tři let, většina z nich má minimálně bakaláře. Dali se dohromady, protože měli pocit, že jim divadlo chybí. Já zas měla text Osiřelého západu a ten jsem jim poslala, jestli se jim třeba nelíbí. A myslím, že první čtená byla ještě před covidem. Stejně tak první aranžmá. Ale poté, v době covidové, to byly jen online čtené zkoušky. Nakonec jsme měli před Orlickou maskou třídenní soustředění, na němž jsme postavili situace a scénu.

Orlická maska byla na začátku června, stihli jste na inscenaci ještě poté pracovat?
To ne. To byly kruté časy. Evička se vdávala, jeden dělal státnice, další píše bakalářku. Já do toho organizovala Mladou scénu a včera jsme měli jediný den, kdy jsme se sešli a mohli vzít v potaz to, co nám řekla porota v Ústí nad Orlicí, a to jsme se pokusili aplikovat.

Jak vám šlo hledání jednání postav v situaci, když jste si vybrali hru silně založenou na textu a neměli na nazkoušení mnoho času?
Měli jsme ještě před covidem naaranžované první tři obrazy. Poté jsme hledali, jak jít do toho ostat-ního, přičemž bylo velmi náročné do celku zakomponovat faráře, který podle McDonagha má asi dvou nebo třístránkový text jako jeden obraz. A to jsem nechtěla. Proto jsou situace proložené retrospektivou. Nejvíc, asi jeden celý den, jsme stavěli větu po větě poslední sedmý obraz, neboť se mi zdál nejzásadnější. Pak jsme se vrátili na začátek, ale protože už nebylo tolik času, nemohli jsme tomu věnovat tolik, kolik bychom chtěli.

Co bude s inscenací dál?
Doufám, že najdeme ještě čas, protože se postupně chceme k jednotlivým obrazům znovu vrátit. Je to náročné, ale strašně zajímavé. Bavilo nás hledat proměnu od prvního obrazu do sedmého, jak se to na začátku tváří, že úplně o tolik nejde, je tam víc vtípků. A pak už jde opravdu do tuhého. Anebo scény s puškou, které musely být přesně natajmované. Protože kdyby nebyly, celé to spadne.

Hry McDonagha mají prostě velkou sílu. Čím to?
Jsou strašně dobře napsané. Máme překlad Ondřeje Sokola a ten je taky skvělý. Je to chytrá hra. Nejdřív jsem ji chtěla dělat obrazně. Myslela jsem si, že tam text skoro nebude. V Kyjevě jsem viděla Krásku z Leen-ane zinscenovanou pohybově. A mě McDonaghovy hry strašně berou. Všechny. Dostala jsem se k Osiřelému západu a nejdřív jsme ho zkusili jen heslovitě se zadní projekcí. A pak jsem pochopila, že to takto nejde, že v tom jsou slova strašně důležitá a že musím tuto původní ideu úplně opustit.

Ptal se Jonáš Konývka

Recenze: Cynický nadhled i sentiment
(Osiřelý západ DS exVeseláci?! Ústí nad Orlicí)
Britského dramatika irského původu Martina McDonagha asi nemusíme současnému divákovi představovat. Mnoho jeho her se na českých jevištích zabydlelo a stačí zmínit i některé jeho filmařské počiny (V Bruggách, Tři billboardy kousek za Ebbingem) a většině z nás se vybaví jeho specifický styl. Dramatická metoda autora je značně originální a specifická. V nejlepší tradici anglosaského divadla staví své texty především na pečlivě vystavěných dialozích, vedených tak, aby se v konfliktu výjimečných charakterů postavených do často šokujících situací vyjevil pravý smysl sdělení. Diváci mají z jeho her odcházet spíše zamyšleni nad tématem, než aby byli prvoplánově šokováni. Zároveň se McDonagh nevyhýbá brutalitě, vulgární mluvě, a především cynickému nadhledu, který staví do kontrastu s jemným sentimentem. Odvahou ukazovat na jevišti dosud neviděné bývá autor řazen do proudu britské cool dramatiky. Hra Osiřelý západ je toho zářným příkladem. Jedná se o jeden z jeho prvních textů (světová premiéra proběhla roku 1997) a v Česku o jeho asi nejhranější hru. Její kvalita mimo jiné tkví ve stavbě dialogů a jejich struktuře charakterové detektivky, která diváka může dovést k silnému a hluboce lidskému tématu. Zároveň ale může být tato kvalita i lehce zrádná.

Soubor z Ústí nad Orlicí si je naštěstí velmi dobře vědom, v čem tví jedinečnost Osiřelého západu. Tvůrci v mnoha místech umně využívají předlohy, nechají se jí vést a často dokáží naplnit i překvapivé střihy v jednání jednotlivých postav. To vše navíc ve výrazné dramaturgické úpravě, která nic neubírá na smyslu inscenace. Jsou si vědomi cynické kvality předlohy a umí ji naplnit.

Jsou ale i místa, kde se inscenace s textem tolik nepotkává. Mám tím na mysli především zhruba první čtvrtinu představení, kde se rozdávají pomyslné karty a představují charaktery. V ní se objevují chvíle, kde soubor přistupuje k předloze s psychologickým předpokladem, který ale ve výsledku rozdrobuje ucelenost dialogů, jejichž pointy tím pádem nemohou vyznít tak, jak by měly. V důsledku toho se tak dostaví nežádoucí sentiment i ve chvíli, kdy proti sobě nemá v textu cynický kontrast a stává se tak zbytečným.

Občas také tvůrci používají zbytečně popisných herecký akcí tam, kde by stačilo samo slovo (popis dívky s tužkou v puse). Přitom především v poslední třetině představení soubor dokazuje, že umí obratně a čistě naplnit situaci bez pomoci nadbytečných berliček. Závěrečný dialog obou bratrů je herecky i významově naplněný, nezatížený popisností, soustředěný na tematické vyznění, a proto ve výsledku velmi působivý.

Zásadním hybatelem v celé hře je postava Otce Welshe. Je to složitý charakter a je jen věcí výkladu, jak se s ní, kdo popasuje. Ačkoli si cením dramaturgického rozdělení jeho předsmrtného dopisu do předchozích situací, tak za sebe bych se přimluvil k výraznějšímu vykreslení oblouku postavy. Otec Welsh by měl být morální středobod celé hry, měl by bojovat za záchranu alespoň jedné duše. Ano, někde uvnitř je to zlomený člověk, ale myslím, že o co víc je zlomený, o to víc by měl na začátku bojovat za svůj cíl. Pokud bude působit zlomeným dojmem od počátku, tak se oslabuje nejen jeho charakter, ale celý dramatický středobod inscenace. V pozdějších fázích své postavy už funguje Welsh velmi dobře, a naopak jistá neočekávaná citlivost je svěžím ozvláštněním v koloritu jinak veskrze nepříjemných charakterů, ale závěrečná oběť by mohla být působivější, kdyby nebyla tak očekávaná.

Poslední malé doporučení je čistě technického rázu a týká se divadelních efektů. Nejen McDonagh, ale celá vlna britských dramatiků do svých her implantovala jisté šokující momenty, které by podle mého názoru měly být naplněny, aby byla jejich funkce zachována. Mluvím zde konkrétně o chvílích, kdy se vyndají roztavené sošky z trouby (a následná akce s roztavenou hmotou), nebo když je ona trouba posléze rozstřílena. Tím, že k těmto momentům divadelními prostředky vlastně nedojde, dochází k oslabení nejen diváckého šoku, ale často i předchozího jednání, které slibuje pointu v něčem, co nakonec není zcela naplněno.

Ale i přes veškeré výtky jsme viděli velmi zdařilé sebevědomé představení, které má potenciál růst a soubor dokázal, že ten potenciál umí naplnit.

Adam Doležal

Zahrálo si všech 87 členů
(Šéf kontra vagabund, DS Na tahu, Červený Kostelec, rozhovor s režisérem Pavlem Labíkem)

Je vašemu souboru vlastní hudební divadlo?
Je součástí naší dramaturgie, ale ne každou sezónu, protože u hudebního divadla je problém sehnat muziku a muzikanty. Dříve jsme dokonce dělali operety s živým orchestrem o třiceti muzikantech. To se ale povedlo jen kvůli tomu, že se ti hudebníci tehdy dali dohromady. Takže ano, hudební divadlo je nám vlastní.

Se Zdeňkem Tesařem jste celkem radikálně upravili text Johanna Nepomuka Nestroye. Proč jste si vybrali zrovna jeho frašku Lumpácivagabundus?
Víte, jsme soubor, který čítá 87 členů. Problém je v tom, že máme asi čtyři režiséry, ale každý z nich si vybere hru o čtyřech až pěti postavách. Mně už bylo líto těch, kteří si v ničem nezahrají. A tak jsem si položil otázku, co hrát. Hezkých her je spousta, ale narážíme na autorská práva. Nestroy už nic nestojí a nám zbývalo jen upravit text, aby měl vztah k dnešní době. Jestli se to povedlo, nepovedlo, nevím, ale nikdy v životě jsem žádnou hru nepřepisoval.

A jak na možnost zahrát si zareagovaly ty desítky vašich herců a hereček?
Byli nadšení a vzali to. Poctivě chodili do zkoušek, byli

Inscenace Osiřelý západ, DS exVeseláci, Ústí nad Orlicí, foto archiv DPV.

Inscenace Šéf kontra vagabund, DS Na tahu, Červený Kostelec, foto archiv DPV.

pracovití. Dělali mi velkou radost.

Inscenaci jste prošpikovali spoustou reklam...
To je schválně. Částečně chci, aby lidi šli z divadla otrávení tím, že je těch reklam tolik, protože v televizích to do vás sypou ze všech stran. Reklamy jsme využili i k tomu, aby si zahráli opravdu všichni členové souboru. Na jevišti je 22 herců a hereček, zbylí hrají právě v těch reklamách. A samozřejmě jsme reklamy využili i k poděkování partnerům našeho divadla, kteří nás podpořili.

Premiéru jste měli loni v lednu, pak do vaší činnosti zasáhl covid?
Ano, naposledy jsme měli představení 16. června 2020 a najednou po roce přišla možnost hraní na Pikniku Volyně. Během několika dní jsem musel přezkoušet dvě role, jednomu členovi už hraní nedovolí zdraví, druhému nové zaměstnání. Takže jsem to musel během dvanácti dnů přeobsadit, oprášit. Zkoušeli jsme denně.

Jak koronavirová pandemie vůbec ovlivnila vaši činnost?
To ještě nevíme. Rok jsme se neviděli, zrušili jsme i výborové schůze, kde je nás jedenáct a sejít se nešlo. Uvidíme, co se všechno vyvrbí, mám strach, že se vše pomalinku zase zavře.

Počítám, že ale nesedíte, ale naopak už máte nějaké plány.
Chceme začít zkoušet nějakou novou hru, kterou vybere kolegyně režisérka. Ona už je docela nažhavená. Co to konkrétně bude, uvidíme, řešíme autorská práva. Nevyčkáváme, chystáme se, jako by měla opatření skončit a my mohli zkoušet a hrát. Jestli to nakonec půjde, kdo ví... My se sice v poslední době scházíme, ale nemá to se zkouškami nic společného.

Zkoušeli jste se scházet i online nebo dokonce streamovat nějakou vaši hru, jak je teď ve zvyku?
Ne, ne, tak jsme se nescházeli, ani jsme nevysílali žádné naše představení. Divadlo bez diváků je k ničemu. My potřebujeme zpětnou vazbu z hlediště. Navíc není v našich silách udělat dostatečně kvalitní přenos, na jednu kameru to vážně nemá cenu.

Ptal se Martin Rumler

Recenze: Od příběhu k rozehrávání a zase zpět
(Šéf kontra vagabund, DS Na tahu, Červený Kostelec)

Režisér Pavel Labík adaptoval pro svůj nevšedně početný soubor Nestroyovu frašku Zlý duch Lumpacivagabundusa a uvedl ji pod názvem Šéf kontra vagabund. Základní syžet – sázka o to, zda se tři ztroskotanci mohou či nemohou napravit – Labík se svým souborem stejně jako Nestroy používá k tomu, aby dějové zvraty vznikaly z jednotlivých komediálních výstupů. A stejně jako Nestroy i Labík dobře ví, že nejde jen o to odvyprávět příběh, ale také o to komediálně rozehrávat – slovním humorem, mimoslovním jednáním, živou hudbou, písněmi a tancem – možnosti jednotlivých situací.

Pokud jde o adaptaci, nepodřizuje se jen potřebám obsadit co nejvíce členů souboru, ale také tu jde o jisté myšlenkové přesazení. Neocitáme se v první polovině 18. století kdesi v okolí Vídně, ale jako by v současnosti, v prostředí populární – a svou nabubřelostí otravné – televizní reality-show, přičemž tento krok je výhodně nedůsledný v tom smyslu, že inscenace v kostýmech a v některých reáliích Nestroyovu dobu do jisté míry zachovává. Vzniká tak svébytný svět, kde jinak nepravděpodobné děje se dít mohou a kde na první pohled absurdní a nelogická řešení mohou mít své oprávnění a logiku.

Taková adaptace má smysl a v případě Nestroye je dokonce žádoucí, protože vychází na jedné straně z potřeby smíchem se bránit tomu, co člověka otravuje a štve, na straně druhé z potřeby využít komediální potenciál vlastního souboru a svést na jeviště ty, kteří na něm spolu s ostatními být chtějí.

Režisér dává každé figurce, lhostejno zda hlavní či epizodní, adekvátní prostor a daří se mu společně s herci to, že každý jednotlivý výstup je nepřehlédnutelný. A je zřejmé, že každý herec má v inscenaci své místo a že je pro celek nepostradatelný. Velkou radostí jsou jednotlivé hudební písňové výstupy s nápaditou živou hudbou, které nás nemají jen pobavit a potěšit, ale umně a vtipně představit příslušné postavy.

Komediální žánr je náročný na přesnost, v případě tak lidnaté komedie o to víc. Zároveň vždy hrozí nebezpečí, že přemíra aktualizace a přemíra komiky zastíní samotný příběh, který má v tomto žánru smysl v tom být svorníkem jednotlivých komediálních výstupů a dávat jim tak celkový smysl. Jinými slovy jde vždy o to neudusit divákovu zvědavost po tom, jak to bude dál. Probouzení této divácké zvědavosti souvisí také s nutností si jako herec představit, že to, co postavy komedie chtějí a o co usilují, je v danou chvíli otázkou života a smrti, jakkoli nesmyslné a nelogické se nám na první pohled toto chtění zdá. Jen tehdy jsme ochotni jako diváci „hrdinům" komedie fandit a setrvat v napětí až do – zpravidla šťastného – konce.

Z tohoto pohledu se Labíkova inscenace místy drolí a jako by chvílemi nebylo jasné, o co jde a k čemu a kam jednotlivé výstupy směřují, a vytrácí se přesnost a dostředivost komediálního rozehrávání, tolik potřebná pro celek a celkové vyznění.

Štěpán Pácl

Do režie mě navezl profesor Štěpánek
(Generálka Jeho Veličenstva, Náchodská divadelní scéna, rozhovor s režisérkou a herečkou Ludmilou Šmídovou)

Ke Generálce Jeho Veličenstva jste se vrátila po třiceti letech, že?
Ano, tehdy jsem ji hrála jako manželka a nyní jako babička.

Co mají obě inscenace společného a co naopak rozdílného?
To, že jsme starší. Já jsem sice stejná, ale ostatní obsazení už jsou úplně jiní lidé. A tehdy jsem si nedovolila napsat, že jsem inscenaci režírovala, protože mi s tím pomáhal profesor Štěpánek, režisér Divadla na Vinohradech. Věděla jsem, že do toho výrazně sáhnul a nebylo by to fér.

Proč jste Josefínu nechala zestárnout a vrátila se k ní?
Moje kolegyně byla Praze v Divadle na Jezerce a viděla, že to znovu hrála Jiřina Bohdalová. Kolegyně mi říkala, že to tam hraje jako babička a já si řekla, proč bych si to nezahrála jako babička i já. Navíc jsme v souboru měli skvělého představitele Napoleona, kterého jsem předtím neznala.

Aha, takže Pavel Rys je novým členem vašeho souboru a tohle je jeho první role?
Ano, první u nás.

To ale dáváte nováčkům pěkné příležitosti.
Že ano? Když vidím, že to na zkouškách jde, tak trochu přitvrdím a pak už je to bezva.

Jste tu ve dvojroli režisérky i představitelky hlavní role. Jak jste dokázala najít režisérský odstup a ohlídat zkoušení?
Když můžu, tak se do hlediště podívat jdu. A spoléhám na svou intuici, na to, jak to cítím. Když se mi něco nelíbí, v tu ráno to zastavím. Generálku Generálky jsme si natočili, dívala jsem se, jestli to není moc strašný. Pomohlo mi, že je to krásně napsané, pan Hubač byl chytrý autor. Mám ráda chytré hry, kde se člověk zasměje a je to i smutnější. Aby tam bylo všechno, divák se i zasmál i poučil.

Cítíte se pevnější v kramflecích jako herečka, nebo jako režisérka?
Já jsem vždycky chtěla hrát. Režii jsem brala jen proto, že pan profesor Štěpánek mě do toho navezl. V Náchodě nebyl režisér a on říkal: „Lído, v Náchodě musí být divadlo a musíte ho režírovat." Mojí první režií byla Jitřní paní od Alejandra Casony. Přečetla jsem si text a řekla si, ano, tohle budu dělat. Vždycky jsem si ale chtěla i zahrát. V rolích prožijete hodně životů, a to je nádherné. Já osobně nejsem taková jako Josefína z Generálky. Herecká práce je barvitá, krásná. Měla jsem možnost si zahrát i Emilii Marty ve Věci Makropulos, to bylo nádherné, to mám ráda.

Rok jste nehráli, teď už zase můžete. Už máte plány na další práci?
Zatím nevím, co bych dělala. Hra se mi musí líbit, musí mě to vzít. Zatím jsem takovou nenašla. Přečetla jsem jednu detektivku, ty mám ráda, ale není to ono. A zároveň musím text hledat podle toho, jaké lidi na to mám. Máme teď hodně dobrý pánský soubor, ale dam máme málo. Některé už nechtějí kvůli věku hrát a mladých je málo. Mladí bohužel nechtějí hrát, chtějí se jen projít po jevišti. Zápal u herců se hodně špatně hledá.

Ptal se Martin Rumler

Recenze: Císařova Josefína a Josefínin Císař
(Generálka Jeho Veličenstva, Náchodská divadelní scéna)

Hubačova Generálka Jeho Veličenstva vychází z prastaré komediální situace, ve které se střetávají světy dvou zcela odlišných postav – typologicky vlastně sluhy a pána,

Inscenace Generálka Jeho Veličenstva, Náchodská divadelní scéna, foto archiv DPV.

tedy postav, které sebou vzájemně z principu pohrdají a jejichž životní postoje a životní zkušenosti jsou diametrálně odlišné a neslučitelné. V případě Hubačovy hry se tu střetává Josefina – matka, plebejka či „žena z lidu" – a Napoleon, vězněný po porážce u Waterloo britskou korunou na ostrově Svaté Heleny. K úžasu všech ale tento střet neústí ve vzájemnou likvidaci, ale v porozumění, v překvapivé objevení, že tito dva mají i něco společného. Principálka Náchodské divadelní scény Ludmila Šmídová ovládá dění na jevišti nejen jako Josefina, ale také jako režisérka inscenace. Přičemž neodsuzuje své herecké kolegy do rolí pouhých přihrávačů. Naopak jsme svědky rovnocenné herecké souhry nejen dvojice Josefína – Napoleon, ale také Napoleonových generálů, jeho kuchaře i jeho britských věznitelů. Je vidět principálčino zaujetí pro postavu Josefiny, pro zápal, se kterým chce dosáhnout zadostiučinění, a pro plebejskou moudrost, díky které zahlédne v bezcitném vojevůdci, pro kterého zemřel její syn, slabého a bezradného člověka, který potřebuje pomoc. Ale se stejným zaujetím vede svého hereckého kolegu Pavla Rysa/Napoleona, který v přítomnosti neústupné Josefiny postupně opouští své megalomanské touhy vládnout všem a všemu.

Péče o postavy a jejich svět je zřejmá v důslednosti, s jakou soubor přistupuje ke kostýmům a k rekvizitám, které nás jednoznačně přivádějí do myšleného Napoleonova světa v období jeho věznění na Svaté Heleně. Svědčí to o jasném záměru přivádět na jeviště figury v jejich celistvosti, nikoli jen v jejich přibližnosti. Hubačův text v sobě skrývá jedno inscenační nebezpečí. Jedná se totiž vlastně o jednu – výše už pojmenovanou – situaci. Tu Hubač dialogicky rozvíjí na poměrně velké ploše, kterou nabízí právě hercům k rozehrávání. Podstatné je v takovém případě udržet neslučitelnost postojů obou postav co nejdéle a držet nás jako diváky co nejdéle v napětí, jak tento konflikt dopadne. A to, co mají ve výsledku postavy – Josefina a Napoleon – společné, nechat skutečně překvapivě vyplynout až ze vzájemného střetávání. Je evidentní, že náchodští Hubačovu textu velmi dobře rozumí a jsou si vědomi jeho komického potenciálu. Ale toto porozumění – ve smyslu celkového vyznění hry – nám vyjevují příliš brzo. Postavy jednotlivé zvraty přijímají až příliš samozřejmě a ku škodě diváckého zážitku zbavují své postavy údivu nad tím, že to, co se ještě před chvíli zdálo neřešitelné a neslučitelné, má překvapivé řešení, jakkoli bolestná, trapná či směšná cesta k takovému řešení vedla.

Štěpán Pácl

Nemožnost je u chlapů daleko silnější
(Tři sestry, Turnovské divadelní studio, rozhovor s režisérem Petrem Hakenem)

Co přesně se stalo „v obci Krčkovice na statku Ivana Josefoviče", jak píšete v programu?
Tam bydlí jeden z herců – Ivan Kunetka. Celé jsme to tam domluvili. Přišel jsem s tím, že bych chtěl svůj scénář s těmi chlapy udělat a za jeden víkend jsme tak upekli, že to dělat budeme. Scénář jsem totiž měl připravený tři, čtyři roky. Ležel mi v šuplíku.

Scénář byl již připravený v šuplíku?
Tenhle scénář vznikl, když pan profesor Císař prohlásil, že Tři sestry je hra o tom, jak si tři nány nedokážou koupit lístky na dráhu do Moskvy. Profesorovi jsem pak říkal, že jsem to tedy napsal o těch jeho nánách. Tehdy mi řekl: „Ale pane kolego, to se mýlíte. Já jsem neřekl nány, já jsem řekl krávy!" Tedy to opravdu bylo na základě toho, že scénář napíšu o tématu neschopnosti chlapů vypadnout ze svého stereotypu. Dnešku to hodně dodává, že lidi se sami začínají okrádat o svou vlastní svobodu, protože upadají do různých stereotypů.

Proč jste nezůstal u tří sester?
Nemožnost je u chlapů daleko silnější. Nemožnost něco udělat. V originále to ženy mají spojené se sexem. Původně je ve Třech sestrách rovina, jestli se zamilují, jestli najdou pro sebe důstojníka. To v tomto případě odpadá. A tím pádem je ta síla větší jen na tu neschopnost.

Scénář tedy byl hotový již předtím, proč zrovna s těmito třemi herci?
Původně tam byl ještě jiný. Vlastně celou dobu jsem hledal herce. Měli v tom hrát jiní, postupně jsem hledal a vyměňoval, ten se mi nelíbil, jednoho jsme bohužel dokonce museli vyhodit asi po jednom roce ze souboru. A od té doby to hrajeme v současném složení.

Před pár lety jsem od vás viděl na Popelce Hanako, poetickou hru o oceánu, žánrově odlišnou inscenaci. Úplně odlišnou.
My hledáme. Nejsme divadlo, které by hrálo neustále stejný žánr. Hledáme zajímavé věci. To mě zas oslovil text Františka Zborníka. Hanako jsem dokonce psal deset let. A vždycky jsem potkal Františka a říkal jsem mu, že už to mám dvakrát přepsané. K tomu se váže takový příběh. Když jsme měli premiéru, Františka jsem zval, poslal jsem mu e-mail. On se mi omluvil, že nemůže, že má někde něco. Ale ať mu dám vědět, až to budeme reprízovat. A už se toho nedožil. Dílo, o kterém jsem mu deset let povídal, bohužel nakonec neviděl.

Klasickou interpretaci hry od vás neuvidím?
Děláme jen autorské či polo autorské inscenace. To nás baví. Buď je to adaptace – Tři sestry nebo Hanako. Anebo také děláme plně autorské hry. Klasický text už jsem asi deset let neudělal.

Co máte rozpracovaného?
Máme hotové nové věci. Dlouhou cestu, kterou jsme hráli loni na Písku. A teď jsme přes koronavirus udělali novou inscenaci. Čistě autorskou. Jmenuje se Moc moci. A hlavní otázka je, jestli je moc moci, nebo jestli je té moci moc. Jde o příběh Kleopatry, ale ne Antonia, ale jejího bratra Ptolemaia XIII. Teď jsme měli premiéru. Ale jak to zkoušení teď bylo složité, byla to spíš premiéra nedodělané inscenace.

Bylo to i částečně scénické čtení. Přes prázdniny ji chceme dotáhnout úplně a v září s ní vylezeme.

Ptal se Jonáš Konývka

Recenze: Čechov jak živý štít
(Tři sestry, Turnovské divadelní studio)

Turnovské divadelní studio si pro svou inscenaci vzalo Čechovovy Tři sestry a Petr Haken se rozhodl pro něco, co se v kulinárním světě nazývá dekonstrukce. Jinak řečeno si objednáte višňový koláč a dostanete tu višně, na druhém konci talíře těsto a cukr třeba vůbec. Navíc vše ve tvarech nečekaných, neobvyklých, ba dokonce provokativních. A jakmile všechny části dekonstruovaného jídla dáte do úst, měly by se chutě spojit a pořád by to měl být onen višňový koláč. Nikoli kyselé rybičky s vodkou, kupříkladu.

Inscenátoři zůstávají bohužel pouze u první části dekonstrukce, ale spojení už se nedostavuje. Co mají mužské tři sestry společného s Čechovem? Uniká mi důvod, proč pro vyjádření neschopnosti jednat bylo použito každého jednoho prostředku včetně výběru hry, jejího pohlavního otočení a použitých jevištních prostředků.

Možná sledujeme provokaci, možná experiment. Pravděpodobné je, že sami inscenátoři a protagonisté na jevišti mají svůj výklad, vědí, proč to či ono dělají. Bohužel mezi diváky už tato informace nedoputuje, chybí výkladový klíč. Nebudují se jasně ohraničené vztahy mezi třemi sestrami/bratry, nevznikají dramatické situace. Vše, sice s jistou dávkou energie, jen plyne v kruhu, v úmorném opakování jako pouze vnějším znaku tématu znovu a znovu selhávat ve snaze uniknout pryč.

V průběhu času se jednotlivé postavy mírně proměňují, ale je to proměna tak subtilní, že její význam nijak diváka nezasáhne. Že bratr, který dosud pil jen občas, najednou holduje vodce, že malíř kreslí horší obrazy a podobně je málo a navíc možná spíše náhoda než promyšlený režijní výklad.

Inscenace Kupé story, Divadlo Jesličky Josefa Tejkla, foto Ivo Mičkal.

Pokud se někdo těšil na interpretaci Čechova, na vymezení se vůči němu, musel být z představení zklamán. Pokud někdo má chuť na pohled na partu zoufalých divadelních antihrdinů, žertujících často na hraně vulgarity, pak asi dostal, co chtěl. Jen není zcela jasné, proč tomu musel dělat živý štít Anton Pavlovič. Slušelo by se spíše napsat vlastní text, což jistě ve schopnostech Petra Hakena je. A pak by nad vlastním textem následovala ta často úmorná, ale ve výsledku bohatě odměněná práce s výstavbou dramatických situací, jevištní mluvou, nastavováním vztahů mezi postavami a tak dále, a tak dále. Jsem přesvědčen, že vydat se touto cestou by protagonisty i diváky spojilo daleké lépe a více.

Martin Rumler

Lidské motivace jsou strašně primitivní
(Kupé story, Divadlo Jesličky Josefa Tejkla, Hradec Králové, rozhovor s režisérem Josefem Janem Kopeckým)

Z hlediska programu Volyně jste přijeli s jednoznačně nejstarší inscenací. Dokonce si pamatuji, že jsem Kupé story viděl na Svitavském Fandovi v roce premiéry, tedy 2014. Jak to, že jste letos tady?
Je to ještě fousatější, než se zdá. Protože je stará dokonce patnáct let. Text vznikl pro soubor Triarius v České Třebové. Hráli jsme to třeba tři sezóny především v pardubickém Exilu, kde jsme s Kupé story hostovali. Pak jsme ji jako Triarius přestali hrát a já ji v roce 2014 oprášil v Jesličkách. V Hradci jsme ji hráli čtyři sezóny. Letos bylo potřeba, aby na přehlídce byly inscenace, aby mohla proběhnout. Na jedné zkoušce jsme ji oprášili a odehráli to v Kostelci. Bylo to ale určitě k naší radosti, protože ten text máme moc rádi. Zahráli jsme to v Kostelci a jsme na Volyni. Takový je příběh.

Má oprášená verze stejné obsazení?
Samozřejmě triariuská verze byla jinak obsazená. Ale od toho roku 2014 je Petr Matyáš Cibulka stále filozofem. Dál z původní premiérované verze už nezůstalo vůbec nic. Právníka jsem téměř od počátku převzal já, recidivista se nám také vyměnil již před pár lety, slečna sedící na sedačce se mění a průvodčí hraje ta, která jde zrovna kolem.

Říkáš, že scénář je starý patnáct let. Z čeho vychází?
To bylo úžasné. Tehdy vycházela taková edice textů z různých národních literatur. Byly to posbírané povídky ze současné produkce: německá, slovenská, anglická... Mutace byly různé. A v té slovenské se povídka v originálu jmenuje Leopoldov a zpět. Zaujala mě a říkal jsem si, že to je fajn fórek, že by bylo dobré to lidem zahrát nejen jako scénické čtení, ale nějak to zpracovat. A tak jsem z povídky vytvořil anekdotu na jevišti.

Jak docházelo k inscenování a proměnám inscenace v čase?
Kupé story jsem psal na míru hercům z Triaria. Bylo to opravdu psané na typy, aby to fungovalo. Ve verzi jesličkovské to vzniklo tak, že Petr Matyáš chodil na přípravu k přijímačkám na DAMU a já mu dal úvodní monolog jako sólo text, který bude přednášet. A on zafungoval a říkal jsem si, že by byla škoda to opustit. Doplnili jsme k tomu zbytek a je z toho dnešní Kupé story.

Co vás na tom tedy baví, proč s tím jdete před diváka?
Myslím, že je to příběh normálního obyčejného československého kluka, který prožívá úplně normální věci. Přemýšlí, jestli škola, kterou studuje, pro něj má smysl či ne, že ji možná studuje víc kvůli rodičům než kvůli sobě, není přesvědčený o tom, k čemu chce dospět. Hlavně je tam ale to zakoukání – žena, která ho zaujme. To si myslím, je hodně sdělné. To jsme prožili my muži prakticky všichni, jen v různých obměnách, ale vlastně velmi podobně. Rado Olos to navíc vystavil jako kontrapunkt tomu násilníkovi. Byť doufám, že to je humorné, také věřím, že si každý uvědomí, že naše motivace jsou hrozně primitivní, i když lidské. Že fýzis mnohdy převýší hlavu. Je to opravdu anekdota. Není tam velké poselství. Je to zrcadlo, u kterého si snad i se smíchem uvědomíme, že takhle žijeme.

Jak jste dostali sedačky z vlaku na jeviště?
Je to legální. České dráhy jsou sponzorem představení. Pamatuji si, jak jsem je celé sám táhl z osmé koleje. Dali nám k dispozici vyřazený vagon a umožnili nám odnést si vybavení. V původní verzi pro Triarius byly i ty hliníkové nosiče na kufry. Tyto sedačky se nám pak v Triariu ztratily. O řadu let později jsem znovu žádal České dráhy, jestli bych si mohl vypárat sedačky z vlaku. Dostali jsme krásné červené. Po derniéře pak stály léta v Jesličkách venku na terase jako lavička pro kohokoli. Když jsme se rozhodli, že budeme v Kostelci hrát, na jistotu jsem jel do Jeslí, ale covid znamenal úklid. Odvezly se na sběrný dvůr. Tedy už to ani nehrajeme se dvěma sedačkami, ale jen úsporně s jednou, nevytváříme kupé ani pohledově, ale je to en-face jako jedna sedačka. Tu jsem si vypůjčil z klubu Modrý trpaslík v České Třebové, v němž jsou sedačky z vlaku. Modrý trpaslík je totiž ten semafor v kolejišti, který svítí modře a bíle. A tak jsme jednu sedačku nyní dovezli do Volyně.

Ptal se Jonáš Konývka

Recenze: Neintimní monolog s vlastním pohlavním pudem čili veřejná onanie aneb ný, natý, pičitý, děcka
(Kupé story, Divadlo Jesličky, Josefa Tejkla, Hradec Králové)

On už to celé na rozborovém semináři shrnul kolega Štěpán Pácl, já to vezmu jen o něco míň stručně: do jakéhosi hodně zvláštně fungujícího vlaku přijde filozofující kluk a začne o sobě mluvit; přijde němá krásná holka (mmm...); filozofující kluk se nad ní začne verbálně olizovat (mlask!); přijde sympatický násilník, který nám s pomocí filozofa vysvětlí, že znásilňovat znamená vlastně bránit nenarozené děti (aha!); přijde právník, němá krásná holka se na něj jaksepatří culí, protože je muž a má peníze (mrk mrk); násilník fyzicky napadne právníka, což je neslýchané!!!; přijde průvodčí, násilník nemá lístek, tak normálně vezme průvodčí za zadek a hodí si ji na klín (pojeď, kámo!); průvodčí je trochu překvapená, ale nic nedělá ani neříká (ach pane, vy jste mi šáhl na zadek, i vy uličníku jeden!); nějakou dobu se nic neděje, všichni spokojeně sedí; pak násilník odejde, zřejmě už ho to nebavilo, kdo ví (škoda, takovej sympaťák, asi šel hledat lepší masíčko); nakonec tam zbyde zase jen kluk filozof a němá krásná holka; vlak vjíždí do tunelu a němá krásná holka se začne s culením posouvat ke klukovi (asi ji ta akce předtím hezky rozrajcovala, jaké to roztomilé zvířátko!); vypadá to na šťastnej konec (jestli teda víte, co tim myslim, HAHAHA).

Toť v kostce předvedený děj této mistrné dramatizace pod názvem Kupé story. Estetická tma a morální zoufalství na konci volyňského tunelu. O divadle to třeba bude příště. Doufejme.

Lukáš Černý

Sestavila: Kateřina Fikejzová Prouzová
Zdroj: Zpravodaj Divadelního pikniku Volyně

72 / Zprávičky z orlickoústeckého Viceny

Zprávičky z orlickoústeckého Viceny

Tak jako ve všech divadelních souborem jsme také v Ústí nad Orlicí vyhlíželi uvolnění covidových opatření, abychom se mohli konečně setkat a pokračovat v přerušené činnosti.

Věříme, že se nebude opakovat loňský rok, kdy se nákaza s podzimem vrátila. Ovšem tak úplně jsme nezaháleli. Po absolvování kurzu se zaměřením na online marketing Centra uměleckých aktivit v Hradci Králové, jsme se začali věnovat obsahu účtů DS Vicena na sociálních sítích Facebook (@DSVicena) a Instagramu (@dsvicena). Díky lektorce Natálii Kratochvílové jsme získali cenné informace a praktické tipy, jak se pravidelně a cíleně na těchto sítích prezentovat. Rádi každého na našem profilu uvítáme a zmíněný kurz doporučujeme všem, kteří se chtějí online marketingu více věnovat.

Při prvním setkání jsme si ve spolkové klubovně promítli záznam inscenace hry Václava Štecha Deskový statek (režie Libor Krček), která ve dvaceti reprízách slavila v letech 2018–2019 veliký úspěch u diváků. Měla našlápnuto na další reprízy, avšak v listopadu 2019 tyto plány zastavil Covid 19, uskutečnila se neplánovaná „derniéra" a všechna představení na rok 2020 musela být zrušena. Proto jsme si promítnutím videozáznamu udělali náhradní derniéru a bavili jsme se stejně jako bychom byli v hledišti divadla.

Inscenace *Únosu v Neapoli*, která se téměř po čtyřiceti letech vrací na ústecké jeviště, má již nový harmonogram zkoušek, termíny premiéry a prvních představení v závěru roku. Samozřejmě za předpokladu že se jí do cesty opět nepostaví vyšší moc. Také parta kolem debutující režisérky Marcely Bucháčkové má odhodlání zahájit na podzim v plném rozsahu zkoušky divadelní hry *Jak je důležité míti Filipa.*

V červnu se členové Viceny podíleli na organizaci 7. ročníku krajské postupové přehlídky amatérského činoherního a hudebního divadla „Orlická maska", kterou pořádá Malá scéna ve spolupráci s DS Vicena, přes všechny současné problémy přijelo do Ústí nad Orlicí pět souborů a porota měla z čeho vybírat. Věříme, že v době, kdy vyjde toto číslo Divadelní Hromady budeme už všichni v pilné práci a budeme se těšit na setkání s diváky.

Pavel Sedláček

Kontakt: DS Vicena, Vlastimil Drda,
tel. 731 885 614,
e-mail: drdik@centrum.cz;
https://vicena.cz/
www.facebook.com/DSVicena/

Vydává:
CENTRUM UMĚLECKÝCH AKTIVIT IMPULS HRADEC KRÁLOVÉ
Tomkova 139/22, 500 03 Hradec Králové
ve spolupráci s Volným sdružením východočeských divadelníků
Redakce: Kateřina Fikejzová Prouzová, Josef Jan Kopecký, Alexandr Gregar
Grafická úprava: Michal Horák
Foto na obálce: Hana Voříšková v inscenaci Rýžování, foto Jan Slavíček
Tisk: fronte s.r.o.- tiskárny, Sezemice
Vychází 2x ročně
Registrováno na MK ČR E 11424
Vychází za finančního přispění MK ČR
Náklad 500 ks
Neprošlo jazykovou úpravou

centrum uměleckých aktivit

Volné sdružení východočeských divadelníků

KRÁLOVÉHRADECKÝ KRAJ

MINISTERSTVO KULTURY